

JOZE SARAMAGO

KO'RLIK

Turonbooks telegram kanali

Xose Saramago

Ko'rlik

Pilar ustida

Qizim Violantega

Kitob Yevropa Ittifoqining Culture 2000 dasturi ko'magida chop etilgan.

Ouvrage traduit avec le soutien du Program Culture 2000 de l'Union européenne

Agar ko'rsangiz, qarang. Agar qarasangiz, diqqat bilan qarang.

Telegramdagi @turonkutubxonasi_bot orqali chet tilidagi fayllarni bepul tarjima qiling. Bundan tashqari 200 ga yaqin bestseller adabiyotlar ham mavjud

Sariq chiroq yonib ketdi. Oldindagi ikkita mashina qizil rangga aylanmasdan o'tish uchun tezlikni oshirdi. Yashil odam piyodalar o'tish joyida paydo bo'ldi. Intizor bo'lib turgan odamlar qora asfalt yo'lining oppoq chiziqlariga qadam bosgancha o'ta boshladilar, ko'rinishi zebra o'xshab, shunday atalgan. Sabrsizlik bilan debriyajga bosgan haydovchilar mashinalarini shay holatda ushlab, qamchining havoni yirtib yuborayotganini his qilgan asabiy otlardek oldinga va orqaga harakat qilishdi. Piyodalar allaqachon kesib o'tishgan, lekin mashinalar uchun yashil chiroq yana bir necha soniya kechiktirilar edi va ba'zilarga ko'ra, shahardagi minglab svetoforlarga ko'paytirilsa, bir qarashda juda ahamiyatsiz bo'lgan bu kechikish va ularning har biridagi uchta chiroqning ketma-ket almashtirilishi tirbandlik yoki tirbandlik deb ataladigan eng jiddiy sabablardan biridir.

Nihoyat, chiroq yashil rangga aylandi va mashinalar tezlashdi, lekin ularning hammasi bir vaqtning o'zida ketmaganligi darhol ma'lum bo'ldi. O'rta ustundagi birinchi mashina to'xtab qolgan edi, ehtimol, qandaydir texnik muammo bor, gaz bo'shashgan, vites dastagi tiqilib qolgan yoki gidravlik nosozlik bo'lgan, tormoz tiqilib qolgan, elektr tizimi ishlamay qolgan yoki shunchaki benzin tugab qolgan, bu birinchi marta bo'lmaydi. Piyodalar yo'laklarida gavjum bo'lgan yangi piyodalar statsionar mashina haydovchisining deraza ortida qo'llarini silkitganini, uning orqasidagi mashinalar esa hayajonli signal chalayotganini payqashdi. Ba'zi haydovchilar allaqachon ko'chaga sakrab chiqib, tiqilib qolgan mashinani harakatga xalaqit bermaydigan joyga itarib yuborishga tayyor, ular jahl bilan derazalarni taqillatishmoqda, ichkaridagi odam hozir ular tomonga boshini bu tomonga buradi, endi u nimadir deb qichqirayotganini lablarining harakatlaridan bilish mumkin, lekin u bir xil so'zni takrorlamaganida, kimdir aniq bo'lib qoladi nihoyat eshikni ochishga muvaffaq bo'ldi, men ko'rman.

Kim o'ylagan bo'lardi. Ayni paytda mumkin bo'lgan yagona yo'l bilan baholangan, faqat o'tayotganda, erkakning ko'zlari sog'lom ko'rinadi, irisini tiniq, porloq, sklera oq va chinni kabi kuchli. Keng ochilgan ko'z qovoqlari, yuzning ajinlangan terisi, birdan kamaygan qoshlar, bularning barchasini har kim tasdiqlashi mumkin, tashvish oqibati edi. Tez harakat bilan ko'rinib turgan narsa odamning siqilgan mushltari ortiga yashirindi, go'yo u so'nggi ko'rishni, svetoforning qizil dumaloq chirog'ini miyasida ushlab turmoqchi bo'lgandek edi. Men ko'rman, men ko'rman, - deb takrorladi u umidsizlik bilan mashinadan tushishga yordam berishayotganda va oqayotgan ko'z yoshlari uning o'lik deb aytgan ko'zlarini yanada yorqinroq qildi. O'tib ketadi, ko'rasan o'tib ketadi, ba'zida asabdan bo'ladi, dedi bir ayol. Svetofor allaqachon o'zgargan, bir nechta qiziquvchan piyodalar guruhga yaqinlashishgan, orqada nima bo'layotganini bilmay qolgan haydovchilar oddiy yo'l-transport hodisasi, singan fara, egilgan qanot, tartibsizlikni oqlash uchun hech narsa emas, deb e'tiroz bildirishdi, politsiyani chaqirishdi, baqirishdi, o'sha tunuka qutini yo'ldan olib tashlang. Ko'r yalinib: "Iltimos, birov meni uyimga olib ketsin. Asab haqida gapirgan ayol tez yordam chaqirib bechorani kasalxonaga olib borish kerak degan fikrda edi, lekin ko'r odam unchalik zarurat yo'qligini aytdi, faqat o'zi yashaydigan binoning eshigiga olib borishni iltimos qildi, ancha yaqin, menga katta yaxshilik qilasiz. Va mashina haqida nima deyish mumkin, deb so'radi bir ovoz. Boshqa bir ovoz unga javob berdi: Kalit to'g'ri joyda, biz uni yo'lakka qo'yamiz. Kerak emas, uchinchi ovoz aralashdi, men mashinani o'zim qilib, janobni uyiga olib boraman. Osongina ma'qullovchi so'zlar bor edi. Ko'r odam qo'lini ushlaganini sezdi. Kel, men bilan kel, degan ovoz o'sha edi. Haydovchi yonidagi o'rindiqqa o'tirishga yordam berishdi, kamarini taqdi, ko'rmayapman, ko'rmayapman, ko'z yoshlari orasidan ming'irladi, Qayerda yashayotganingni ayt, boshqa odam yolvordi. Sezgilarga chanqoq yuzlar mashina oynasidan qaradi. Ko'r qo'llarini ko'zlari oldiga ko'tardi, qimirlatdi, Hech narsa, go'yo tumanda bo'lgandek, sut dengiziga tushib qolgandek, Lekin ko'rlik unday emas, dedi boshqa odam, ular ko'r qora deyishadi, Xo'sh, men hamma narsani oq rangda ko'raman, Balki o'sha ayol to'g'ri edi, balki bu asab bilan bog'liqdir, asablar nima ekanligini yaxshi bilaman. fojia, ha, fojia, qayerda yashayotganingizni ayting, iltimos, bir vaqtning o'zida dvigatelni ovozini eshitildi. Ko'zi ojizligi xotirasini zaiflashtirgandek dudug'lanib, ko'r odam manzilini aytdi, so'ng: "Sizga qanday rahmat aytishni bilmayman", deb javob berdi, ikkinchisi: "Xo'sh, bu hech narsa emas, biz uchun nima yozilganini bilmaymiz, to'g'ri aytdingiz, kim qila oladi" deb javob berdi.

bugun ertalab uydan chiqayotganimda shunday baxtsizlik boshimga tushishini aytdi. Hayron bo'ldi hali bir joyda, Nega bormaylik, deb so'radi, Qizaribdi, ikkinchisi javob berdi, Oh, ko'r hansirab yana yig'ladi. Bundan buyon u qachon qizil ekanligini bilmas edi.

Ko'r odam aytganidek, uning uyi yaqin edi. Ammo piyodalar yo'laklari butunlay mashinalar bilan band bo'lib, mashinani qo'yishga joy topolmagani bois yon ko'chalardan birida joy izlashga to'g'ri keldi. U yerda piyodalar yo'lagi tor bo'lgani uchun haydovchining eshigi devordan bir qadam narida joylashgan bo'lib, vites tutqichi va rul g'ildiragi to'siq bo'lgan o'rindiqdan o'rindiqqa o'tishda qiyinchilik tug'dirmaslik uchun ko'zi o'qiz birinchi bo'lib chiqib ketishi kerak edi. Himoyasiz, ko'cha o'rtasida oyog'i ostidan yer g'oyib bo'layotganini his qilib, tomog'ida ko'tarilayotgan tashvishni jilovlashga urindi. U yuzi oldida qo'llarini asabiy silkitardi, go'yo sut deb belgilagan narsada suzayotgandek, yordam so'rab yig'lash uchun og'zi allaqachon ochilib qolgan edi, so'nggi daqiqada boshqa odam uning qo'lga sekin tegdi, xavotir olma, men seni olib ketaman. Ular juda sekin yurishdi, u yiqilishdan qo'rqib oyoqlarini sudrab ketdi, lekin bu uni yo'lakning notekisligidan qoqdi. Tinchla, biz yetib keldik, ikkinchisi ohista gapirdi va bir oz qolganda u undan so'radi: uyingda seni boqadigan odam bormi, ko'r javob berdi, bilmayman, xotinim hali ishdan qaytmagan bo'lishi kerak edi, bugun men erta ketdim va bu darhol sodir bo'ldi, hech narsa emasligini ko'rasiz, men hech kimni eshitmaganman, men ham birdan eshitmaganman ko'zoynak taqish kerak, men hech qachon bunday ko'zoynak taqmaganman. Bino eshigiga yetib kelishdi, ikki qo'shnisi nima bo'layotganiga qiziqib tomosha qilishdi, qo'shnisini qo'llaridan yetaklab, so'rashni ikkisi ham xayoliga ham keltirmadi, Ko'ziga bir narsa kirdi, bunaqasini o'ylashmadi, ularga ham aytmadi, Ha, ko'p sut oldim. Allaqachon bino ichida ko'r odam dedi: Katta rahmat, bosh og'rig'im uchun meni kechir, endi men o'zim hal qilaman, Va bu yaxshi, men siz bilan birga boraman, agar sizni bu erda qoldirib ketsam, tinchlanmayman. Qiyinchilik bilan kirdilar tor liftga, Qaysi qavatda yashaysan, Uchunchida sendan qanchalar minnatdor ekanimni tasavvur qilolmaysan, Menga rahmat aytma, bugun men seniki, Ha to'g'ri, ertaga seniki. Lift to'xtadi, ular maydonchaga tushishdi, eshikni ochishga yordam berishimni xohlaysizmi, rahmat, men buni hal qila olaman deb o'ylayman. U cho'ntagidan kichik halqali kalitlarni olib, ularni tishli qismi bo'ylab birin-ketin paypaslab ko'rdi va shunday dedi: - Shu bo'lsa kerak va chap qo'lining barmoq uchlari bilan qulfga tegib, qulfnı ochmoqchi bo'ldi, bu emas, qaray, men sizga yordam beraman. Uchinchi urinishda eshik ochildi. Shunda ko'r ichkaridan so'radi: "Sen shu yerdamisan? Unga hech kim javob bermadi va u, xuddi sizga aytganimdek, u hali uyga qaytmadi. Qo'llarini oldinga cho'zgancha, u yo'lakka kirdi, so'ng ehtiyotkorlik bilan boshqa odamni tasavvur qilgan joyga yuzini burdi. Qanday qilib men sizga rahmat aytishim mumkin edi? - dedi u. Men o'z burchim deb hisoblagan narsadan boshqa hech narsa qilmadim, yaxshi samariyalik o'zini oqladi. Menga rahmat aytmang. U qo'shib qo'ydi: Xotiningiz kelguniga qadar siz bilan birga bo'lib qolishimga yordam berishimni xohlaysizmi? To'satdan tashvish ko'r odamga shubhali tuyuldi. U o'z uyiga begona odamni qo'ymas edi, u, ehtimol, o'sha paytda bechora himoyasiz ko'rni qanday qilib yengib, bog'lab, og'zini bog'lab qo'yishni rejalashtirayotgan bo'lsa, topib olgan qimmatbaho narsalarni olib qo'yadi. Kerak yo'q, xavotir olmang, yaxshi bo'ladi, dedi va eshikni sekin yopgancha, kerak emas, kerak emas, deb takrorladi.

U liftning tushayotgan ovozini eshitib, yengil tortdi. Mexanik tarzda, ahvoli haqida o'ylamay, eshik teshigini chetga surib, tashqariga qaradi. Go'yo narigi tarafda oppoq devor bor edi. U ko'zi ustidagi ustki kamondagi metall halqaning teginishini his qildi, kipriklari kichkina ob'ektiv ustida hilpiraydi, lekin ko'rmadi, o'tib bo'lmas oqlik hamma narsani qopladi. U o'z uyida ekanligini bilardi, hididan, atmosferasidan, sukunatidan bilardi, mebel va buyumlarni faqat ularni his qilish orqali, barmoqlarini ularning ustida ohista yurgizish orqali tanidi, lekin shu bilan birga hamma narsa qandaydir g'alati o'lchamga, yo'nalish va nuqtalarsiz, shimol va janub, yuqori va pastga qarab loyqalanayotganday tuyulardi. Balki hamma qilganidek, u ham yoshligida "Agar men ko'r bo'lsam-chi" deb o'ynagan va ko'zlarini yumgan holda besh daqiqa vaqt o'tkazgandan so'ng, shubhasiz, ko'rlik dahshatli ekan, degan xulosaga kelgan.

Baxtsizlik, lekin shunga qaramay, agar ushbu fojining qurboni nafaqat ranglar, balki shakl va rejalar, yuzalar va konturlar haqida etarli xotirani saqlab qolsa, bu ko'rlik tug'ma emasligi ma'lum bo'lganida, bunga chidash mumkin edi. U hatto ko'rlar yashaydigan zulmat yorug'likning yo'qligidan boshqa narsa emas, biz ko'r deb ataydigan narsa borliq va narsalarning tashqi ko'rinishini qoplaydigan, qora parda ortiga buzilmagan holda qoldiradigan narsa, deb o'ylashgacha borgan. Endi esa, aksincha, u shunday yorqin oppoqlikka sho'ng'iganki, u shu qadar to'laki, u o'ziga singdirmas, shunchaki ranglarni emas, balki mavjudot va narsalarning o'zini yutib yuborar va shu bilan ularni ikki barobar ko'rinmas holga keltiradi.

Mehmonxonaga qarab harakatlanar ekan, devor bo'ylab juda sekin sirpanib yurganiga qaramay, u erda bo'lishini kutmagan gul vazani taqillatdi. U buni unutib qo'ygan yoki xotini keyinroq mosroq joyga qo'yish niyatida ishga ketganidan keyin o'sha erda qoldirib ketgan. U mag'lubiyatning og'irligiga baho berish uchun egildi. Suv polga to'kilgan edi. U gullarni olgisi keldi, lekin barmog'iga tiqilib qolgan shisha singan uzun, ingichka bo'lakni o'ylamadi, og'riq va yolg'izlikdan yana yig'lab yubordi, xuddi go'dakdek, oppoqlikdan ko'r bo'lib, tushdan keyin allaqachon zulmatga bota boshlagan uyning o'rtasida edi. Gullarni qo'yib yubormay, qon oqayotganini sezib, cho'ntagidan ro'molini olmoqchi bo'ldi va iloji boricha barmog'ini o'rab oldi. So'ng qoqilib, qoqilib, mebelni aylanib, oyog'i gilamga tushmaslik uchun ehtiyotkorlik bilan qadam tashlab, xotini bilan televizor ko'rayotgan divanga yetib keldi. U o'tirdi, gullarni oyoqlariga qo'ydi va sochiqni juda ehtiyotkorlik bilan yechdi. Tegishda yopishib qolgan qon uni xijolat qildi, buni ko'ra olmaganidan bo'lsa kerak, deb o'ylardi, uning qoni yopishqoq va rangsiz narsaga, begona narsaga aylangan, baribir o'ziga tegishli, lekin o'zidan o'ziga tahdid sifatida. Sekin-asta baquvvat qo'li bilan juda kichkina qilichdek o'tkir yupqa shisha bo'lagini qidirdi va bosh va ko'rsatkich barmog'ini pensedek ushlab, butunligicha tortib olishga muvaffaq bo'ldi. Qon ketishini to'xtatish uchun sochiqni yana yaralangan barmog'iga mahkam o'rab oldi va taslim bo'ldi, divanga horg'in holda yiqildi. Bir daqiqadan so'ng, tana ma'lum bir qayg'u va umidsizlik holatlarini rad etishni tanlagan noyob lahzalardan biri tufayli, agar faqat mantiq narsalarni aniqlab beradigan bo'lsa, uning barcha asablari hushyor va tarang bo'lishi kerak edi, uni qandaydir charchoq, haqiqiy tushdan ko'ra ko'proq uyquchanlik engib o'tdi, lekin u xuddi o'zi kabi og'ir edi. U darrov tushida o'ynayotganini tushida ko'rdi, agar men ko'r bo'lsam nima bo'lsa, u ko'zlarini qayta-qayta ochib yumayotganini, go'yo u sayohatdan qaytayotgandek va barcha rang-barang shakllar va o'zi bilgan olam uni buzilmagan va o'zgarmagan holda kutayotganini ko'rdi. Ammo bu tasalli beruvchi ishonch ostida u qandaydir shubhaning osoyishta kemirayotganini his qildi, ehtimol bu aldamchi tush, ertami-kechmi uyg'onishi kerak bo'lgan tush, o'sha paytda uni qanday haqiqat kutayotganini bilmasdan. Keyin, agar bu so'z hech qanday ma'noga ega bo'lishi mumkin bo'lsa, charchoqdan bir necha soniyadan ko'proq davom etmaydigan va uni uyg'onishdan oldingi yarim hushyor holatga tushirgan bo'lsa, u jiddiy qaror qildi, men bunchalik qat'iyatsiz bo'lish yaxshi emas, men uyg'onaman, uyg'onmayman, uyg'onmayman, uyg'onmayman. Nihoyat, har doim shunday bir lahza keladiki, tavakkal qilishdan o'zga chora yo'q, Bu gullarni oyog'imga bosib, ochishga qo'rqqan ko'zlarim yumilib bu yerda nima qilyapman, u yerda nima qilyapsan, oyog'imda uxlab yotibsən, deb so'rardi xotini.

U hatto javobni ham kutmadi. U vaza qoldiqlarini olib, polni arta boshladi, g'o'ldiradi, yashirishga urinmay, - Bu sizga aloqador emasdek, uxlash o'rniga shunday qilsangiz bo'lardi. U hech narsa demadi, ko'zlarini yumilgan qovoqlari orqasiga yashirdi. Birdan u bir o'ydan larzaga tushdi, Ko'zimni ochib ko'rsam nima bo'ladi, uning ustidan kuchli umid paydo bo'ldi. Xotini yaqinlashib, qonga bo'yalgan matoni payqab qoldi va uning g'azabi bir zumda yo'qoldi, bechora, bu qanday bo'ldi? So'ng bor kuchi bilan xotinini oyoqlari tagida tiz cho'kib, o'zi bilgan joyda ko'rishni orzu qildi, keyin ko'rmasligiga ishonch hosil qilib, ko'zini ochdi, Nihoyat uyg'onding, uyqusirab, dedi kulimsirab. Sukunat cho'kdi, keyin dedi, men ko'rman, sizni ko'rmayapman. U unga uylandi.

tanbeh, Bu ahmoq hazillarni to'xtating, hazil qilmasligimiz kerak bo'lgan narsalar bor, Hazil bo'lish uchun nima bermayman, lekin haqiqat shuki, men ko'rman, men hech narsani ko'rmayapman, iltimos, meni qo'rqitmang, menga qarang, mana, men shu yerdaman, chiroq yonadi, siz u erda ekanligingizni bilaman, sizni eshitaman, men sizga tegdim, lekin siz chiroqni yoqib qo'ydim. Yig'lay boshladi unga yopishib, To'g'ri emas, ayt menga. Gullar yerga, bo'yalgan mato ustiga tushib ketgan, yaralangan barmoqdan yana qon tomiza boshlagan va u boshqacha qilib aytganda, "Kichik yomonlik", deb g'o'ldiradi u, men hamma narsani oq rangda ko'raman va darhol ma'yus jilmayib qo'ydi. Xotini yoniga o'tirdi, mahkam quchoqlab, peshonasidan, yuzidan, ko'zidan ohista o'pdi, Ko'rasan o'tib ketar, kasal emasing, birdaniga hech kim ko'r qolmas, Balki, nima bo'ldi, nimani his qilding, qachon, qayerda, yo'q, hali yo'q, kuting, oldin gaplashishimiz kerak, bir ko'z bilan, na bir ko'z, na do'xtir. Agar sizni kasalxonaga olib borsam, ko'zi ojizlik uchun shoshilinch yordam deyarli yo'q, To'g'ri aytdingiz, biz to'g'ridan-to'g'ri shifokorga borsak yaxshi bo'ladi, men telefon daftarchasidan yaqin atrofda idorasi bor odamni qidiraman. O'rnidan turdi, yana so'radi, Farqi sezdingmi, Yo'q, dedi, Ehtiyot bo'l, endi chiroqni o'chiraman, sen ayt, endi, Hech narsa, Nima hech, Hech narsa, men hamon o'sha oppoqni ko'raman, go'yo men uchun tun yo'qdek.

U xotining ma'lumotnomani tezda varaqlayotganini, ko'z yoshlarini ushlab turish uchun burnini pirpiratayotganini va xo'rsinib qo'rganini eshitardi. Nihoyat u shunday dedi: "Bu ishni bajarishi kerak, umid qilamanki, u bizni ko'radi. U nomer terdi, bu kabinetmi, doktor bormi, u bilan gaplasha oladimi, yo'q, yo'q, doktor meni tanimaydi, bu juda shoshilinch ish, ha, iltimos, tushunaman, keyin aytaman, lekin iltimos, shifokorga ayting, erim birdan ko'r bo'lib qoldi, ha, ha, xuddi men aytganimdek, erim hech qachon ko'zoynak taqib qo'ymaydi ha, u zo'r ko'radi, men ham yaxshi ko'raman, oh, katta rahmat, kutaman, kutaman, ha, doktor, ha, birdan hamma narsani oq rangda ko'radi, nima bo'lganini bilmayman, men ham uni so'roq qilishga vaqtim ham yo'q, men uyga keldim, uni shu holatda topdim, hohlaysizmi, doktor, darrov so'raymiz, judayam rahmat, iltimos. Ko'r o'rnidan turdi: "To'xta, – dedi xotini, – avval barmog'ingni parvarish qilaman". U bir zum g'oyib bo'ldi, bir shisha vodorod periks, yana biri antiseptik, paxta va bir quti gips bilan qaytib keldi. U unga g'amxo'rlik qilayotganda, u so'radi: "Mashinani qayerga tashlab qo'ydingiz, birdaniga, lekin siz bunday holatda haydaolmaysiz yoki uyda bo'lganingizda, yo'q, u ko'chada turdi, men qizil chiroqda kutayotganimda, bir kishi meni olib kelishga yordam berdi, mashina yon ko'chada tiqilib qoldi, Mayli, keyin tushamiz, siz uni qayerga qo'yasiz" kalitlari, bilmadim, qaytarmadi, u, kim, meni uyga olib kelgan odam erkak edi, u yerda qoldirgan bo'lsa kerak, hozir qarayman, izlashdan foyda yo'q, kirmadi, lekin kalitlar hali bir joyda bo'lsa kerak, menga qaytarib berishni unutib qo'ygan bo'lsa kerak, o'shanda hammasini sog'inib olib ketibdi, o'shanda ko'rganmiz. ketaylik, menga qo'lingni bering. Ko'r dedi: Shu ahvolda qolishim kerak bo'lsa, umrimni tugataman, Bema'ni gaplarni aytma, boshimizga tushgan bu musibat yetdi, Men ko'rman, sen emas, bilolmaysan, menda nima bor, Do'xtir tuzatadi, ko'rasan. ko'raman.

Ular chiqib ketishdi. Pastda, zinapoyaga kiraverishda, ayol chiroqni yoqdi va uning qulog'iga pichirladi: "Meni shu yerda kuting, agar qo'shni paydo bo'lsa, u bilan tabiiy ravishda gapiring, menga kutayotganingizni ayting, kimdir sizga qarasa, ular ko'rmaydilar, deyishmaydi, bizga nima bo'layotganini aytishning hojati yo'q, ha, kechiktirmang". Ayol yugurib chiqib ketdi. Birorta ham qo'shni kirmadi, chiqmadi. Ko'zi ojiz odam o'z tajribasidan bildiki, zinapoya avtomatik kalitning mexanizmi eshitar ekan, yonib turadi, shuning uchun u jim bo'lishi bilan uni bosdi. Nur, bu nur uning uchun tovushga aylandi. Xotini nega bunchalik cho'zayotganini tushunmadi, yon ko'cha sakson-yuz metrcha narida edi, kechiksak, shifokor ketadi, deb o'yladi. U chap qo'lini ko'tarib, soat necha bo'lganini bilish uchun pastga qaragan mexanik ishoradan qochib qutula olmadi. U to'satdan og'riyotgandek lablarini qisib qo'ydi va shu daqiqada qo'shni ko'rinmaganiga shukronalar aytdi, chunki aynan o'sha paytda unga aytilgan birinchi so'zdayoq yig'lab yuborgan bo'lardi. Ko'chada bir mashina to'xtadi. Nihoyat, o'yladi u, lekin tinglarkan, hayratda qoldi.

Dvigatel ishlayotganidan, Bu dizel, bu taksi, dedi u va yana chiroq tugmasini bosdi. Xotini endi kirib kelayotgan edi, asabiy, xafa, Muqaddas himoyaching, yaxshi ruhing, mashinamizni oldi, Bo'lishi mumkin emas, siz buni to'g'ri ko'rmagandirsiz, Albatta, men ko'rdim, ko'raman, oxirgi so'zlari beixtiyor chiqib ketdi, Mashina yon ko'chada ekanligini aytdi, u o'zini tuzatdi, lekin u erda yo'q, yoki yo'q. Ketdi, u holda kalitlar, U sizning ahvolingizdan, tashvishingizdan foydalanib, uni o'g'irlab ketdi, Va men qo'rqib uni uyga kiritmadim, agar u uyga kelguningizcha men bilan birga bo'lganida edi, u bizning mashinamizni o'g'irlay olmasdi, keling, taksi bizni kutmoqda, qasamyod qilamanki, men ham bir yil umrimni berishga qodirman. baland ovozda, Va undan hamma narsa o'g'irlangan, U paydo bo'lishi mumkin, Ha, ertaga u bizning eshikni taqillatadi va u chalg'iganini aytdi, kechirim so'raydi va o'zingizni yaxshi his qilyapsizmi, deb so'raydi.

Ular shifokor qabuliga qadar jim turishdi. U erining qo'lini ohista qo'li orasiga tutib, mashina o'g'irligini xayolidan haydab chiqarmoqchi bo'ldi, erining esa ko'zguda haydovchi ko'zini ko'rmasligi uchun boshini egib, o'ziga qanday qilib shunday baxtsizlik tushdi, deb so'rardi. Nega men. Ko'chadagi harakat shovqinlari uning qulog'iga yetib bordi, taksi to'xtaganda bir necha balandroq ovozlari, ba'zida biz uxlayotganimizda ham sodir bo'ladi, tashqi tovushlar esa biz o'ralgan yarim ong pardasidan allaqachon o'tib ketmoqda, xuddi oq choyshabga o'ralib qolgandek. Oq varaqdagi kabi. U boshini chayqadi, xo'rsindi, ayol uning yuziga sekin tegdi, bu tinchlan, men shu yerdaman, deb uning yelkasiga boshini qo'ydi, haydovchi nima deb o'ylashiga parvo qilmay, "Men bo'lsang, sen haydab bo'lmas edingiz", deb o'yladi u bolalarcha va bu bema'ni gapdan ta'sirlanmay, o'zini tabrikladi. Taksidan tusharkan, xotini ehtiyotkorona yordam berib, u xotirjamdek tuyuldi, lekin uni qanday taqdir kutayotganini biladigan kabinetga kirgach, titroq ovozda jimgina so'radi: Biz ketganimizda qanday bo'laman va endi hech narsani kutmaydigan odamdek bosh chayqadi.

Ayol qabulxona xodimiga yarim soat oldin eriga qo'ng'iroq qilganini aytdi va u ularni kichik kutish xonasiga olib kirdi, u erda boshqa bemorlar bor edi, ko'zlari qora dog'li kekka bir kishi, ko'zlari chayqalib ketgan o'g'il va uning yonida ayol, ehtimol uning onasi, qora ko'zoynakli qiz, hech qanday farqi yo'q yana ikkita odam bor edi. oftalmolog. Ayol erini bo'sh stulga yetakladi va bo'sh o'rindiq qolmagani uchun uning yonida turdi: - Kutishimiz kerak, - dedi u qulog'iga. U nima uchunligini tushundi, u hozir bo'lganlarning ovozini eshitdi va endi yana bir tashvishga tushdi, u shifokor uni qanchalik kech tekshirsa, uning ko'rliги shunchalik yomonlashadi va shuning uchun davosiz, qaytarib bo'lmaydigan holga keladi, deb o'yladi. U o'z tashvishlarini xotini bilan baham ko'rmoqchi bo'lib, bezovtalanib o'rindiqqa o'tirdi, lekin shu payt eshik ochildi va qabulxona xodimi: "Iltimos, ichkariga kiring va boshqa bemorlarga murojaat qilib, shifokor buyurgan edi, bu janobning ishi shoshilinch" dedi. Ko'zlari chaqchaq bo'lgan bolaning onasi uning to'g'ri va birinchi bo'lganiga e'tiroz bildirdi va u allaqachon bir soatdan ortiq kutgan. Boshqa bemorlar uni jimgina qo'llab-quvvatladilar, lekin ularning hech biri, hatto uning o'zi ham, shifokor xafa bo'lib qolmasligi uchun e'tiroz bildirishni oqilona deb hisoblamadi va keyin ularni uzoqroq kutishga majbur qilib, o'zlarining beadabliklari uchun to'lashga majbur qilishdi. Ko'zi bog'langan chol marhamat ko'rsatdi, Qo'y, bechora, bizdan ham battar. Ko'r uni eshitmadi, ular allaqachon vrachning kabinetiga kirib kelishayotgan edi va xotini: "Mehribonligingiz uchun katta rahmat, doktor, gap shundaki, erim, va buni aytganidek, u gapini uzib qo'ydi, u aslida nima bo'lganini bilmas edi, u faqat erining ko'r ekanligini va ularning mashinasini o'g'irlab ketishganini bilardi. Doktor: "O'tir, iltimos, bemorning o'zi o'tirishga yordam berdi, keyin uning qo'lga tegib, to'g'ridan-to'g'ri unga o'girildi, senga nima bo'lyapti, ayt. Ko'zi ojiz mashinada svetoforning qizil chirog'iga o'tishini kutayotib, birdan ko'rmay qolganini, unga yordamga ba'zilar kelganini, uning ovoziga ko'ra, bir kampirning bu asabiy bo'lsa kerak, deganini va birdaniga buni tushuntirdi.

Bir odam uni uyiga olib bordi, chunki u o'zini yig'a olmadi. Men hamma narsani oq rangda ko'raman, doktor. Siz o'g'irlangan mashina haqida gapirmadingiz.

Doktor undan so'radi: Siz bilan avval ham shunday bo'lganmi, demoqchimanki, hozir bo'lgan narsa yoki shunga o'xshash narsa, Hech qachon doktor, men ko'zoynak ham taqmayman, Va siz menga bu to'satdan sodir bo'ldi, deb aytyapsiz, Ha doktor, xuddi chiroq o'chgandek, Yana chiroq yonayotgandek, So'nggi bir necha kun ichida ko'rishda biron bir o'zgarishlarni sezdingizmi, Yo'q, shifokor, oilangizda kasal bo'lganmisiz? Men bilgan yoki eshitgan qarindoshlardan, Qandli diabet bilan og'riysanmi, Yo'q, doktor, Sifilis bilan, Yo'q, doktor, Yuqori arterial yoki intrakranial bosimdan, Bosh suyagini bilmayman, Meni yuqori emasligini bilaman, bizni idorada tekshirishadi, Boshingga qattiq urdingmi, bugunmi yoki kecha, Yo'q, doktor, Necha yoshdasiz, ko'zingizni tekshirib ko'ring. Ko'r odam tekshiruvni osonlashtirish uchun ularni keng ochdi, lekin shifokor uni qo'lidan ushlab, uni xayolparast odam tan olishning yangi modeliga o'xshatishi mumkin bo'lgan mashina orqasiga o'tirdi, bu erda ko'zlar so'zlarni almashtiradi va tan oluvchi gunohkorning qalbiga to'g'ri qaraydi. Bu yerda iyagingni qo'y, dedi, ko'zingni och, qimirlama. Ayol eriga yaqinlashib, qo'lini yelkasiga qo'ydi va: Ko'rasiz, hammasi yaxshi bo'ladi, dedi. Doktor yonboshidagi durbinni ko'tarib tushirdi, turli nozik sozlashlarni aylantirdi va tekshiruvni boshladi. U shox pardada, sklerada, irisida, ko'zning to'r pardasida, linzada, makulada, ko'rish asabida, hech qanday joyda hech narsa topmadi. U apparatdan orqaga qaytdi, ko'zlarini ishqaladi, so'ngra indamay, boshidan boshlab, gapirmasdan, yana tugatganida, yuzida hayratlanarli ifoda paydo bo'ldi, men hech qanday muammo topmadim, ko'zlarinigiz a'lo darajada. Xotini quvonchli ishora bilan qo'llarini bir-biriga bog'lab, "To'g'ri aytdim, aytdim, hammasi yaxshi bo'ladi", dedi. Ko'r unga e'tibor bermay so'radi: "Endi iyagimni orqaga tortsam bo'ladimi, doktor, Albatta, kechirasiz, agar ko'zlarim siz aytgandek zo'r ahvolda bo'lsa, nega men ko'rman, hozircha sizga ayta olmayman, batafsil tekshiruvlar, tekshiruvlar, ultratovush tekshiruvlari, ensefalografiya qilishimiz kerak. Biroq, siz mening ko'zlarimga hech narsa topolmayapsiz deysiz, To'g'ri, tushunmadim, aytmoqchimanki, agar siz haqiqatan ham ko'r bo'lsangiz, hozirgi paytda sizning ko'rliğingiz tushunarsiz, mening ko'r ekanligimga shubha qilasizmi, qanday fikr, muammo shundaki, sizning holatingiz juda kam uchraydi, shaxsan, butun amaliyotimda, men bunday voqeani hech qachon uchratmaganman, deyman. oftalmologiya, Sizningcha, buni davolash mumkinmi, Aslini olganda, men hech qanday jarohat yoki tug'ma nuqsonlarni topmaganim uchun, mening javobim ijobiy bo'lishi kerak, lekin aniq emas, faqat ehtiyot bo'lganim uchun, men sizga keyinchalik asossiz bo'lib chiqadigan umidlarni berishni istamaganim uchun, tushunaman, bu to'g'ri, va qandaydir tarzda o'zimni davolashim kerakmi? Men hozircha hech narsa yozmayman, chunki bu ko'r-ko'rona yozib qo'yish bo'lardi, - dedi ko'r odam. Shifokor eshitmagandek bo'lib, tekshiruv o'tkazish uchun o'zi o'tirgan aylanuvchi kursidan uzoqlashdi va qog'ozga qanday tekshiruvlar va tahlillarni zarur deb hisoblaganini yozib qo'ydi. Choyshabni ayolga uzatdi, Mana, xonim, eringiz bilan keling, natijalar tayyor bo'lsa, bu orada uning ahvolidagi biror o'zgarish bo'lsa, telefonga qo'ng'iroq qiling, Ko'rikdan o'ting, shifokor, Qabulxonaga pul to'lang. Ularni eshik oldiga jo'natib, "Ko'ramiz, ko'ramiz, umidsizlikka tushmasligimiz kerak" kabi tasalli beruvchi so'zlarni g'o'ldiradi va yana yolg'iz qolganida, ofisdan tashqaridagi kichkina hammomga kirib, uzoq vaqt oynaga qaradi, bu nima bo'lishi mumkin, deb ming'irladi. Keyin u ofisga qaytib keldi, kotibni chaqirdi, keyingisini taklif qiling.

O'sha kechada ko'r odam ko'r ekanligini tushida ko'radi.

Ko'r odamga yordam berishni taklif qilib, keyinchalik uning mashinasini o'g'irlagan odam o'sha paytda hech qanday yomon niyatga ega emas edi; aksincha, u, barchamizga ma'lumki, insoniyatning eng yaxshi ikki fazilati bo'lgan, hatto undan ancha qotib qolgan jinoyatchilarda ham uchratish mumkin bo'lgan saxiylik va altruizm tuyg'ulariga shunchaki bo'ysundi, o'z martabasida ko'tarilishga imkon yo'q, eng oddiy avtomobil o'g'irisi, o'g'irlangan mashina savdosining haqiqiy egalari tomonidan foydalaniladigan, o'g'irlangan mashina savdosining kambag'allarga juda muhtoj. Axir, ko'zi ojiz odamga yordam berish, keyin uni o'g'irlash va merosga ko'z tikib, qandaydir qarigan, duduqlanib qolgan cholni parvarish qilish o'rtasida unchalik farq yo'q. Ko'zi ojizning uyiga yaqinlashganda, uning boshiga tabiiy ravishda shunday fikr keldi, deyish mumkin edi, go'yo u chipta sotuvchini ko'rgani uchungina lotereya chiptasini sotib olishga qaror qilgandek, hech qanday oldindan sezmay, nima bo'lishini ko'rish uchun sotib olgan, o'zgarmas taqdir unga nima olib kelishidan oldindan voz kechgan, tabiatan nimadir yoki hech narsa aytishi mumkin emas, deyishi mumkin edi. Ko'p va qat'iyatli inson tabiatiga skeptiklar, agar tasodifan o'g'ri qilmasligi aniq bo'lsa, hech bo'lmaganda bu unga ko'p yordam berishi aniq, degan fikrni saqlab qolishadi. Bizga kelsak, agar ko'r odam mehribonlik hukm surishi mumkin bo'lgan so'nggi daqiqada soxta samariyalikning ikkinchi taklifini qabul qilgan bo'lsa, xotini uyga kelguniga qadar u bilan birga qolish va uni ushlab turish taklifini qabul qilgan bo'lsa, berilgan ishonchning ma'naviy javobgarligi jinoiy vasvasani tekshirib, eng yorqin va olijanob narsalarni hatto yashirin bo'lishi mumkin bo'lgan narsalarni ham yo'qotib qo'ygan bo'larmidi, deb o'ylashimizga imkon beradi. Va nihoyat, xuddi oddiy odamga o'xshab xulosa chiqarib, ko'r odam qoshlarini chizish o'rniga, ko'zlarini o'yib tashladi, chunki eski maqol bizga doimo o'rgatadi.

Ko'p ahmoqlar haqorat qiladigan va undan ham ko'proq ahmoqlar inkor etadigan axloqiy o'z-o'zini anglash mavjud va har doim mavjud bo'lgan narsadir, bu to'rtlamchi davr faylasuflarining inijligi emas, ruh noaniq g'oyadan boshqa narsa emas edi. Vaqt o'tishi bilan birga yashash va genetik almashinuv harakati bilan biz nihoyat vijdonni qon rangiga va ko'z yoshlari tuziga majburladik va bu etarli bo'lmagandek, biz ko'zlarni ichkariga qaragan ko'zguga aylantirdik, natijada ular ko'pincha og'iz bilan inkor etishga urinib ko'rgan narsalarni aniq ko'rsatib beradi. Qo'shimcha qilishimiz kerakki, oddiy mentalitetlarda qandaydir yovuzlikdan pushaymonlik ko'pincha har xil turdagi qadimiy qo'rquvlar bilan chalkashtirib yuboriladi, shuning uchun jinoyatchining jazosi oxir-oqibatda ikki baravar ko'p bo'ladi. Shuning uchun bu holatda o'g'ri mashinani haydashi bilanoq qanchalik qo'rquv va qancha jarohatlangan vijdon bezovta qila boshlaganini aniqlash mumkin bo'lmaydi. Ko'r bo'lib qolgan bir paytda bir xil g'ildirakni ushlab turgan, o'sha derazadan tashqariga qaragan-u, birdan ko'rmay qolgan odamning o'rniga o'tirish, albatta, taskin topmasdi; Unda bunday fikrlarni uyg'otish uchun boy tasavvurga ega bo'lishning hojati yo'q, dahshatli dahshatli hayvon, endi uning o'zi boshini ko'taradi. Lekin bu ham pushaymonlik, vijdonning yuqorida ta'kidlanganidek teran ifodasi yoki uni ifodalibroq qilib aytganda, tish va tishlagan vijdon eshikni yopgancha ko'z o'ngida ko'rning nochor qiyofasi ko'tarildi. Kerak emas, kerak emas, dedi bechora, shu paytdan boshlab birovning yordamisiz bir qadam ham bosa olmaydi.

O'g'ri ana shunday qo'rqinchli o'ylar uning ruhini butunlay egallab olishining oldini olish uchun yo'l-transportga e'tiborini ikki baravar oshirdi, zarracha xatoga, zarracha chalg'itishga qurbi yetmasligini yaxshi bilardi. Atrofda militsiya bor edi, uni to'xtatishga bitta politsiyachi yetdi, Xohlasangiz, litsenziya va chipta, yana qamoq, og'ir hayot. U svetoforga juda ehtiyotkorlik bilan bo'ysundi, qizildan boshlamaslik, sariqni hurmat qilish, yashilni ehtiyotkorlik bilan kutish uchun ehtiyot bo'ldi. Bir payt u deyarli obsesif tarzda chiroqlarni tomosha qila boshlaganini tushundi. Keyin u har doim oldida yashil bo'lishi uchun tezligini moslashtira boshladi va bunga erishish uchun kerak bo'lganda u oshirdi

tezlik, to'g'rirog'i, teskarisi shu darajada pasayib ketayotgan ediki, bu orqada ketayotgan haydovchilarni g'azablantirardi. Nihoyat, u xijolat bo'lib, haddan tashqari tarang, svetofor yo'qligini bilgan yon ko'chaga aylandi va deyarli qaramasdan mashinani to'xtatdi, u haydovchi sifatida buni yaxshi bilardi. U o'zini asabiy tushkunlik yoqasida his qildi, aynan shunday deb o'yladi, men har daqiqada asabiy tushkunlikka tushib qolaman. U mashinada bo'g'ilib o'tirgan edi. U ikki tomondan derazalarni pastga aylantirdi, lekin tashqi havo harakatlansa-da, ichkaridagi muhitni yangilamadi. Men nima qilyapman, deb so'radi u. Mashinani olib ketishi kerak bo'lgan angar shahardan uzoqda edi, u ahvolda, u yerga hech qachon yetib bo'lmasdi, politsiya tutib oladi, yo avariya uchrayman, bundan ham battar, — deb ming'irladi. Keyin biroz vaqtga mashinadan tushib, boshini tozalagani ma'qul, deb o'yladi, Balki boshimdan g'o'zalar ketar, o'sha yigit ko'r bo'lib qolgani menga ham xuddi shunday holat bo'ladi, degani emas, bu grippga o'xshamaydi, men mahallani aylanib chiqaman, tugaydi. U tushdi, hatto mashinani qulflashga ham to'g'ri kelmadi, u bir lahzada qaytib keladi va u ketdi. U ko'r bo'lganida o'ttiz qadam ham bo'lmagan edi.

Do'xtirning kutish xonasida to'satdan ko'r bo'lib qolgan baxtsiz odam haqida shunday yaxshi so'zlarni aytgan mehribon chol oxirgi bemor edi. U faqat qolgan ko'zida paydo bo'lgan katarakta bo'yicha operatsiyani tayinlash uchun borgan edi, qora bandaj ikkinchisining yo'qligini yashirib turardi va hozirgi holatga hech qanday aloqasi yo'q edi. Bular yosh muammolari, shifokor unga bir muncha vaqt oldin aytgan edi, u etuk bo'lganda, biz uni olib tashlaymiz, keyin siz yashagan dunyoni tan olmaysiz. Qora bandajli chol chiqib, hamshira kutish zalida boshqa bemor yo'qligini aytganida, shifokor ko'rning jadvalini so'radi, uni bir, ikki marta o'qib chiqdi, bir necha daqiqa o'ylab ko'rdi va nihoyat, bir hamkasbiga qo'ng'iroq qildi, u bilan shunday suhbatlashdi: Bilasizmi, bugun men juda g'alati holatga tushib qoldim, bir odamning to'satdan hech qanday jarohati yo'qoldi, na tug'ilish belgilari aniqlanmadi. nuqsonlari, hamma narsani oq rangda ko'rishini aytadi, sutdek oppoq, qalin, ko'ziga yopishgan narsa, men u bergan ta'rifni iloji boricha to'g'ri etkazishga harakat qilaman, ha, albatta, bu sub'ektiv, yo'q, bu odam yosh, o'ttiz sakkiz yoshda, sizda shunga o'xshash holat haqida biron bir ma'lumot bormi, biror narsa o'qiganmisiz, ha, men shunday deb o'ylaganman. yechim, vaqt orttirish uchun men uni qo'shimcha testlarga yubordim, ha, biz uni shu kunlarda birga tekshirib ko'ramiz, kechki ovqatdan keyin men kitoblarni ko'rib chiqaman, men bibliografiyani ko'rib chiqaman, men nimadir topaman, ha, men bilaman, agnoziya, psixik ko'rlik, bu bo'lishi mumkin, lekin keyin bu birinchi holat bo'lar edi, chunki biz shubhasiz, ko'rgan narsani taniy olmaslik, ha, men ham o'sha variant haqida o'ylayotgandim, bu ham amauroz bo'lishi mumkin, bu butunlay qorong'ilik, agar qandaydir oq amauroz, oq qorong'ulik bo'lmasa, shunday qilib aytganda, ha, bilaman, ilgari hech qachon ko'rmagan narsa, roziman, men unga ertaga qo'ng'iroq qilaman, uni birga tekshirmoqchimiz, deb aytaman. Suhbat tugagach, shifokor kursiga suyanib, bir necha daqiqa shu holatda qoldi, keyin o'rnidan turib, sekin, charchagan harakatlar bilan fartugini yechdi. Hammomga qo'l yuvgani bordi, lekin bu safar ko'zgudan metafizik tarzda so'ramadi, bu nima, o'zining ilmiy ruhiga qaytdi, agnoziya va amavrozni kitob va amaliyotda aniqlab, to'g'ri ta'riflab berilgani, agar so'z o'rinli bo'lsa, ularning variantlari, mutatsiyalari namoyon bo'lmaydi, degani emas va o'sha kun yetib kelgandek edi. Miyaning yopilishining minglab sabablari bor, faqat bu va boshqa hech narsa, o'z uyini yopiq deb topadigan kechikkan ko'rinish kabi. Oftalmologning adabiyotga nisbatan zaifligi bor edi va joyida iqtibos keltirishni bilardi.

Kechqurun, kechki ovqatdan so'ng, u xotiniga dedi: Mening ishxonamda g'alati holat paydo bo'ldi, bu aqliy ko'rlik yoki amauroz bo'lishi mumkin, lekin bunday narsa hech qachon sodir bo'lmagani ma'lum emas. Bu qanday kasalliklar, xotini so'radi. Shifokor uning qiziqishini qondirdi, keyin kutubxonadan o'z mutaxassisligi bo'yicha kitoblarni olish uchun ketdi, ba'zilar eskirgan, o'qish davridan beri, boshqalari esa hali o'rganishga ulgurmagani zamonaviy nashrlar edi. U tarkibni ko'zdan kechirdi, keyin uslubiy boshladi

U agnoziya va amauroz haqida topa oladigan hamma narsani o'qib chiqdi, o'ziniki emas, balki o'zi juda kam ma'lumotga ega bo'lgan neyroxirurgiyaning sirli sohasi bo'lgan begona sohaga bosqinchi bo'lishdek yoqimsiz tuyg'u bilan. Yarim tunda ma'lumot izlagan kitoblarni qo'yib, charchagan ko'zlarini ishqalab, kursiga suyandi. Aynan shu daqiqada unga alternativa o'zini juda aniq ko'rsatdi. Agar gap agnoziya haqida bo'lsa, bemor hozir doim ko'rgan narsasini ko'rardi, ya'ni ko'rish keskinligi pasaymaydi, miya shunchaki stol bo'lgan stolni taniy olmaydi, boshqacha qilib aytganda, u ko'rish nervi tomonidan o'tkaziladigan yorug'lik stimuliga to'g'ri javob berishda davom etardi, lekin oddiy atamalarni ishlatish qobiliyatini yo'qotmaydi. u bilar edi va bundan ham ko'proq aytish kerak. Amaurozga kelsak, bu haqda hech qanday shubha yo'q. Bu haqiqatan ham shunday bo'lishi uchun bemor hamma narsani qora rangda ko'rishi kerak edi, ya'ni mutlaq qorong'ulik haqida gap ketganda "ko'raman" shartli fe'lidan foydalanish kerak edi. Ko'r odam yana shart fe'lidan foydalanib, sut dengiziga ko'zlarini ochgandek qalin, qalin oq rangni ko'rganini qat'iyani aytdi. Oq amauroz, etimologik jihatdan qarama-qarshi bo'lishidan tashqari, nevrologik jihatdan ham mumkin emas, chunki keyinchalik voqelikning tasvirlari, shakllari va ranglarini idrok eta olmaydigan miya ham, ta'bir joiz bo'lsa, oq rangga, oq bo'yoq kabi uzluksiz oqlikka o'rashga qodir bo'lmaydi, bu bir xil voqelik har doim oddiy ko'rish haqida gapirish qiyin bo'ladi. Ko'rinib turgan boshi berk ko'chaga tushib qolganini juda aniq anglagan shifokor tushkunlik bilan bosh chayqadi va atrofga qaradi. Xotini allaqachon uxlab yotgan edi, u bir payt kelib sochlarini o'pganini noaniq eshladi, men yotaman, dedi bo'lsa kerak, uy hozir jim, kitoblar stol ustiga sochilib ketgan, bu nima, deb o'yladi va birdan qo'rqib ketdi, go'yo o'zi ham keyingi daqiqada ko'r bo'lib qoladi va buni allaqachon bilgan edi. U nafasini ushlab, kutdi. Hech narsa bo'lmadi. Bu bir daqiqadan so'ng, u kitoblarni kutubxonaga qo'yish uchun yig'ayotganda sodir bo'ldi. Avval u endi qo'llarini ko'ra olmasligini tushundi, keyin ko'r ekanligini tushundi.

Qorong'i ko'zoynakli qizning jiddiy muammosi yo'q edi, u faqat kon'yunktivit bilan kasallangan va u eng ko'p uchraydigan kasallik bo'lib, shifokor unga buyurgan mahalliy dori-darmonlar bilan bir necha kundan keyin o'tib ketadi. Bilasizmi, bu vaqt ichida uxlash uchun faqat ko'zoynagini olib tashlaysiz, dedi u. Bu hazil juda qadimiy edi, uni oftalmologlar orasida avloddan-avlodga o'tib ketgan deb taxmin qilish mumkin edi, lekin bu ta'sir har safar takrorlanardi, u aytganida shifokor jilmayib qo'ydi, bemor buni eshitganida jilmayib qo'ydi va bu holatda bunga arziydi, chunki qizning tishlari chiroyli edi va ularni qanday ko'rsatishni bilardi. Tug'ma misantropiya yoki hayotdagi ko'plab umidsizliklar tufayli, bu ayolning hayotining tafsilotlari bilan tanish bo'lgan har qanday oddiy skeptik uning chiroyli tabassumi professional hiyla-nayrang, arzon va g'arazli bayonotdan boshqa narsa emasligini aytadi, chunki bu tabassum juda yaqinda emas edi, ayol qiz bo'lganida, eskirgan so'z, kelajak uchun ochiq va noma'qul so'z edi. paydo bo'lmoq. Shunday qilib, narsalarni soddalashtirish uchun, ko'rib chiqilayotgan ayolni qadrsizlangan fohisha deb tasniflash mumkin edi, ammo bu erda tasvirlangan vaqt oralig'ida kunduzgi va tungi, ham vertikal, ham gorizontal ijtimoiy aloqalar tarmog'ining murakkabligi, bizni hech qanday yuk bo'lmasligi mumkin bo'lgan yakuniy va qat'iy hukmlarga bo'lgan har qanday moyillikni yumshatishni maslahat beradi. Junoning bulutlar bilan qanchalik o'xshashligi aniq bo'lsa ham, yunon ma'budasi bilan atmosferada suzuvchi oddiy suv tomchilari massasidan boshqa narsa emasligini chalkashtirib yuborishni talab qilish to'g'ri emas. Shubhasiz, bu ayol erkaklar bilan pul evaziga uxlaydi, bu bizga uni fohisha sifatida aniqlashga imkon beradi, lekin u faqat o'zi xohlaganida va kim bilan uxlayotganiga amin bo'lgan holda, biz bu farq tufayli uni butun jamiyatdan ehtiyotkorlik bilan olib tashlashimiz kerakligini istisno qilmaymiz. U, oddiy odamlar kabi, kasbga ega va yana oddiy odamlar kabi, qolgan vaqtni tanasiga zavq bag'ishlash va o'ziga xos va umumiy ehtiyojlarini qondirish uchun ishlatadi. Agar biz uni birlamchi darajaga tushirmoqchi bo'lmasak

Ta'rifga ko'ra, oxir-oqibat u haqida kengroq ma'noda aytilishi kerak bo'lgan narsa shundaki, u o'zi xohlagancha yashaydi va birinchi navbatda o'z hayotidan barcha mumkin bo'lgan zavqni oladi.

U ofisdan chiqqanida qorong'i edi. U ko'zoynagini yechmasdi, ko'cha chiroqlari, ayniqsa, reklamalar uning g'ashini keltirardi. U shifokor buyurgan dorini sotib olish uchun dorixonaga kirdi va unga xizmat ko'rsatayotgan farmatsevt ba'zi ko'zlarning qora ko'zoynak bilan qoplangani naqadar nohaqlik ekanini aytganida, bezovta qilmaslikka qaror qildi, bu gap o'z-o'zidan bepisandlikdan tashqari, qandaydir farmatsevt yordamchisi aytganidek, uning qora ko'zoynagi mening ko'zoynaklarimning shavqini uyg'otadi, degan fikriga zid edi. Agar bugungi kunda kimdir uni kutayotgan vaziyat bo'lmaganida, u yaxshi narsalarga umid qilish uchun barcha asoslarga ega bo'lgan uchrashuv bo'lmaganida, u javob berishi mumkin bo'lgan erkaklar. U bilan birga bo'ladigan odam uning tanishi edi, qora ko'zoynagini yechmang, deb ogohlantirganida u qarshi chiqmadi, shifokor hali bunaqa ko'rsatma bermagan, hattoki, buni kulgili, yangilik deb o'ylardi. Dorixonadan chiqib ketayotib, qiz taksi tutib, mehmonxona nomini aytdi. O'rindiqqa suyanib, u allaqachon kutgan edi, agar bu so'z bo'lsa, jinsiy lazzatlanishning ko'p turli xil his-tuyg'ularini, lablarning birinchi mohirona teginishidan boshlab, birinchi samimiy erkalashdan tortib, uni xochga mixlangandek, xochga mixlangandek, lekin ko'zni qamashtiruvchi, bosh aylanayotgandek quvnoq holda qoldiradigan orgazmning ketma-ket portlashlarigacha. Shu sababli, qora ko'zoynakli qiz, agar sherigi texnika va vaqt jihatidan o'z majburiyatini qoniqarli bajara olsa, har doim oldindan to'laydi va keyinroq nima oladi, degan xulosaga kelish uchun asosimiz bor. Shu o'ylar ichida, shubhasiz, u endigina imtihon uchun pul to'lagani uchun, bugundan boshlab, o'zi ataydigan yomonlik bilan evfemizm, adolatli tovon to'lash vaqti kelmadimi, deb o'yladi.

U taksiga ertaroq to'xtashni buyurdi, xuddi shu yo'nalishda harakatlanayotgan odamlar bilan aralashib ketdi, go'yo u o'zini ular tomonidan sudrab borishiga yo'l qo'ygandek, anonim va hech qanday aybsiz. U mehmonxonaga tabiiy ravishda kirib, lobbi orqali barga o'tdi. U bir necha daqiqa erta kelgan edi, shuning uchun u kutishga majbur bo'ldi, uchrashuv vaqti aniq belgilangan edi. U tetiklantiruvchi ichimlik buyurdi, uni hech kimga ko'z tikmay, xotirjamlik bilan ichdi, u erkak ovchi ayolga adashib qolishni istamadi. Biroz vaqt o'tgach, u muzeylarda o'tkazgan tushdan keyin dam olish uchun xonasiga chiqqan sayyoh singari, u liftga yo'l oldi. Kim bilmaydiki, fazilat har doim kamolot sari qiyin yo'lda to'siqlarga duch keladi, gunoh va illatlar taqdir taqozosiga ko'ra, lift oldiga kelishi bilanoq uning eshiklari ochiladi. Ikki mehmon, keksa bir er-xotin chiqdi, u ichkariga kirib, uchinchi qavat tugmachasini bosdi, uni uch yuz o'n ikki raqam kutayotgan edi, mana, u eshikni ehtiyotkorlik bilan taqillatdi, o'n daqiqadan so'ng u yalang'och edi, o'n beshdan keyin u nola qildi, o'n sakkizdan keyin u sevgi so'zlarini pichirladi, yigirma yoshdan keyin endi bosh aylanishi kerak emas. badani zavq bilan parchalanib ketayotganini his qildi, yigirma ikkidan keyin qichqirdi: Endi, hozir, hushiga kelganida, charchagan va xursand bo'lib, men hali hammasini oq rangda ko'raman, dedi.

Avtomobil o'g'risini politsiyachi o'z uyiga olib borgan. Hukumatning hushyor va rahmdil vakili qotib qolgan jinoyatchining qo'lidan tutib yetaklab, boshqa holatda bo'lganidek, uning qochib ketishiga yo'l qo'ymaslik uchun emas, balki bechoraning qoqilib, yiqilib ketishining oldini olish uchun qo'lidan tutib yetaklayotganini tasavvur ham qila olmasdi. Boshqa tomondan, jinoyatchining xotini eshikni ochib, mahbusni mahkam ushlagan holda yetaklab kelayotgan uniformali politsiyachiga duch kelganida qanchalik qo'rqib ketganini tasavvur qilish oson yoki unga shunday tuyuldi, lekin mahbusning yuzidagi qayg'uli ifodadan unga hibsga olinganidan ham yomonroq narsa sodir bo'lganini taxmin qilish mumkin edi. Bir lahza ayolning birinchi o'yiga eri jinoyat ustida ushlangani va politsiyachi ularning uyini tintuv qilish uchun kelayotgani, bu esa, g'alati, tasalli berardi, chunki eri faqat mashinalarni o'g'irlar, bunday buyumlarni kattaligidan ko'ra karavot tagiga yashirib bo'lmaydi. Uning hayrati uzoqqa cho'zilmadi, dedi militsioner: "Bu janobning ko'zi ojiz, ehtiyot bo'ling, huquq-tartibot idorasi xodimi faqat kuzatuvchi sifatida kelayotgani uchun yengil bo'lishi kerak bo'lgan ayol uyiga bostirib kirgan fojia qanchalik ko'p ekanini anglab yetdi, eri yig'lab yuborib, biz bilgan gaplarni aytib, o'zini quchog'iga tashladi.

Qorong'i ko'zoynakli qizni ham politsiyachi ota-onasining uyiga olib ketdi, lekin uning ko'rligi bilan bog'liq vaziyatning eng qizig'i, mehmonxonada yalang'och ayolning baqirib mehmonlarni bezovta qilgani, uning yonidagi erkak esa tezda shimini kiyib, vaziyatni qandaydir yumshatishga harakat qildi. Uyalgan ko'r ayol, soxta aqlli va soxta odobli odamlar qanchalik norozi bo'lmasin, bu tuyg'u o'zini bag'ishlagan ishqi munosabatlariga to'la mos keldi, o'tkir hayqiriqlardan so'ng u ko'rish qobiliyatini yo'qotishi va yomon oqibatlariga olib kelmasligini anglagan zahoti gapira boshladi. yig'lab, shikoyat qilganda, u xuddi shunday kiyinganida, qo'pollik bilan mehmonxonadan haydab chiqarishga yaqin edi. Politsiyachi, agar bu shunchaki takabburlik bo'lmasa, kinoyali ohangda, uning qayerda yashashini, taksiga puli bor-yo'qligini so'ragach, bilmoqchi bo'ldi, bunday hollarda davlat pul to'lamaydi, deb ogohlantirdi u, bu qandaydir mantiqdan holi emas, chunki bu odamlar soliq to'lamaydiganlar qatoriga kiradi. U tasdiqlab bosh iring'ab qo'ydi, lekin u ko'r bo'lgani uchun, tasavvur qiling-a, u militsioner bu imo-ishorani sezmagan bo'lishi mumkin deb o'yladi va pichirladi: "Ha, men" va o'ziga o'zi qo'shib qo'ydi: "Menda ular bo'lmaganida yaxshi bo'lardi, biz uchun nomaqbul tuyulishi mumkin bo'lgan so'zlar, lekin agar e'tibor bersak, odamning to'g'ri yo'lida savol tugamaydi. juda aniq, u yomon xulq-atvori, axloqi yo'qligi uchun jazolanganini aytmoqchi edi va unga shunday bo'ldi. U onasiga kechki ovqat uchun uyda bo'lmasligini aytgan edi va oxir-oqibat, u otasidan oldin ham uyda yaxshi bo'lishini aytadi.

Ko'z shifokori bilan vaziyat boshqacha edi, chunki u ko'r bo'lib qolganda uyda bo'lgani uchungina emas, balki shifokor bo'lgani uchun ham o'z tanasini og'riyotganda tanib oladigan odamlar kabi umidsizlikka berilmasdi. Bunday vaziyatda, qayg'uli, butun kechani tashvishlar kutayotgan bir paytda ham u Gomerining o'lim va izzat haqidagi she'ri "Iliada"da yozganlarini baribir eslay oldi, yolg'iz shifokorning o'zi ko'p odamlarga arziydi, bu iborani biz miqdorga emas, sifatga qarab qabul qilishimiz kerak, bu tez orada oydinlashadi. U xotinini uyg'otmasdan uxlab qolishga jur'at etadi, hatto u yarim uxlab yotganida, uni o'ziga yaqinroq his qilish uchun to'shakda qimirlasa ham. U soatlab uyg'oq bo'lib o'tadi va uxlash uchun ozgina vaqt juda charchoqdan kelib chiqadi. Tuning hech qachon tugamasligini, kimning ishi o'zgalarning ko'z dardini davolagani, mening ko'r ekanligimni aytmasin, deb orzu qilardi, lekin shu bilan birga u ko'rmasligini bilib, "Kun yorug'i" deb o'ylagan o'sha so'zlari bilan tezroq kunduzni ko'rmoqchi edi. Aslida, ko'zi ojiz shifokorning foydasi bo'lishi mumkin emas edi, lekin uning vazifasi sog'liqni saqlash xizmatlarini xabardor qilish, ularni milliy ofatga aylanib qolish xavfi borligidan, boshqa hech narsa emas, kam emas, xususan, ko'rlikning bir turi,

Hozirgacha noma'lum bo'lgan, o'ta yuqumli bo'lgan barcha belgilari bilan va ruhiy, yuqumli yoki degenerativ xarakterdagi oldindan patologik ko'rinishlarsiz namoyon bo'lgan, chunki u ko'r odamda uni ofisga qidirib topdi yoki uning ishida tasdiqlanishi mumkinki, engil miyopiya, engil astigmatizmga qaror qildi. bo'lish. Ko'rishni to'xtatgan ko'zlar, butunlay ko'r bo'lgan, lekin ayni paytda mukammal holatda bo'lgan, to'r pardaga yaqinda yoki bir vaqtning o'zida zarar etkazmagan, orttirilgan yoki tug'ma. U ko'r odamni batafsil tekshiruvdan o'tkazganini, oftalmoskopga kirish mumkin bo'lgan turli qismlari sog'lom, patologik o'zgarishlar belgilarisiz ekanligini, odam aytganidek, o'ttiz sakkiz yoshda, hatto undan ham yoshroqda juda kam uchraydigan holatni esladi. O'sha odam ko'r bo'lmasligi kerak, deb o'yladi u, o'zining ham ko'r ekanini unutib, o'zini-o'zi kamsitadigan odam shunday bo'lishi mumkin, bu yangilik emas, gomerning so'zlarini eslaylik, garchi ular boshqacha ko'rinsa ham.

Xotini o'rnidan tursa, o'zini uxlayotgandek ko'rsatdi. Uning peshonasidan o'pganini, juda yengil, go'yo uni chuqur uyqudan uyg'otgisi kelmayotgandek, o'ylagan bo'lsa kerak. Bechora, u ko'rning g'alati ishini o'rganib, kechgacha qolibdi. Yolg'iz, go'yo uni asta-sekin ko'ragiga og'irlik qilib, burun teshigidan o'tib ketgan qalin bulut uni ichkaridan ko'r qilib qo'ygandek, shifokor ingrab, ikki ko'z yoshlariga yo'l qo'ydi, ular oppoqmi, deb o'yladi u, ko'zlarini to'ldirib, chakkalarini yuzining ikki tomoniga ag'darish uchun, endi u bemorlarning qo'rquvini tushundi: "Ko'zimni yo'qotib qo'ydim", deyishdi. Kichkina uy shovqinlari yotoqxonaga tushdi, tez orada xotini uxlab yotibdimi yoki yo'qligini bilish uchun keldi, kasalxonaga borish vaqti keldi. Ehtiyotkorlik bilan o'rnidan turdi, atrofini paypaslab, xalatini kiydi, hammomga kirdi, siydi. Keyin ko'zgu bilgan joyiga o'girildi, bu safar o'zidan so'ramadi, Bu nima, demadi, Inson miyasi yopilishiga minglab sabablar bor, u faqat oynaga qo'l cho'zdi, uning surati borligini bilardi va unga qarasa, uning surati uni ko'rardi, lekin o'z suratini ko'ra olmadi. Xotinining xonaga kirganini eshitdi: Oh, siz allaqachon o'rnidan turibsiz, dedi u va u: Ha, deb javob berdi. Keyin uni yonida his qildi, Xayrli tong, sevgilim, shuncha yil turmush qurishganidan keyin ham bir-birlariga xushomadgo'y so'zlar bilan salomlashishdi, keyin dedi, go'yo spektaklni o'ynatib, uning chizig'iga ergashgandek, unchalik yaxshi bo'lmaydi, deb o'ylayman, ko'zimda nimadir noto'g'ri. U faqat jumlaning oxirgi qismiga e'tibor berdi, Qarasam, iltimos, uning ko'zlarini sinchiklab tekshirdi, men hech narsani ko'rmayapman, chiziqli almashtirilgan edi, bu uning qismi emas, u aytishi kerak edi, lekin u shunchaki shunday dedi, men ko'rmayapman va qo'shib qo'ydi, men kechagi bemordan yuqdim.

Vaqt o'tishi va yaqinlik o'tishi bilan shifokorlarning xotinlari ham tibbiyot haqida nimanidir tushuna boshlaydilar va har narsada eriga hamdard bo'lgan bu odam ko'rlik yuqumli yoki epidemiya kabi tarqalmasligini, ko'r odam ko'r odamga qaraganidangina tushmasligini, ko'rlik esa u bilan tug'ma ko'z o'rtasidagi shaxsiy masala ekanligini bilish uchun etarli darajada o'rgandi. Nima bo'lganda ham, shifokor nima deyayotganini bilishi shart, shuning uchun o'qish bor va agar bu odam o'zini ko'r deb e'lon qilishdan tashqari, infektsiyani yuqtirish ehtimolini ochiq tan olsa, u qanchalik shifokorga o'xshamasin, kimdan shubhalanishi kerak. Shu sababli, inkor etib bo'lmaydigan dalillar oldida baxtsiz xotinning boshqa xotinlar kabi munosabat bildirganini tushunish mumkin, biz allaqachon ikkitasini bilamiz, u eng tabiiy tarzda tashvish ko'rsatib, erini quchoqladi. Xo'sh, endi nima qilamiz, deb so'radi u ko'z yoshlari bilan, Biz sog'liqni saqlash xizmatlarini, vazirlikni ogohlantiramiz, bu eng muhimi, agar bu haqiqatan ham epidemiya bo'lsa, chora ko'rish kerak, lekin hech qachon ko'rlik epidemiyasi bo'lmagan, ayol bu dalilni ishonchli tarzda keltirdi, uni ushlab qolishga harakat qildi. shunday, va biz hozir kamida ikkitamiz. So'nggi so'zni aytishi bilan uning yuzi o'zgarib ketdi. Xotinini jahl bilan itarib yubordi, o'zi esa orqaga chekindi, Orqaga, yonimga kelma, senga yuqtirishim mumkin, keyin mushtlari bilan boshiga ura boshladi, Ahmoq, ahmoq, ahmoq doktor, men buni qanday o'ylamadim, tun bo'yi birga edik, men kabinetda qolishim kerak edi, eshik qulf, lekin baribir, iltimos, nima qilma.

Bu bo'ladi, bo'ladi, kel, kel, men senga nonushta qilaman, meni qo'y, meni tashla, men seni tashlab ketmayman, deb uning xotini chaqirdi, nima istaysan, yurib qoqilib, telefon qidirayotganingda mebelga urilib, ma'lumotnomadan kerakli raqamlarni topmay, ko'zlarim yo'q va shu vaqt ichida men xotirjamlik bilan oynaning ostiga yashirib qo'yaman, shuning uchun shisha tagiga yashirinib oldim. U uning qo'lidani mahkam ushlab: "Kel, azizim", dedi.

Shifokor tugatganida hali erta edi, tasavvur qiling-a, xotini tayyorlab qo'ygan kofe va tost bilan qanchalik zavqlansa, ish joylarida xabar berishi kerak bo'lgan odamlarni topishga hali erta edi. Mantiqan va samaradorlik nuqtai nazaridan uning Sog'liqni saqlash vazirligidagi yuqori lavozimli amaldor bilan aloqasi to'g'ridan-to'g'ri va iloji boricha tezroq bo'lishi kerak edi, lekin u o'zini oddiy shifokor sifatida ko'rsatish muhim va shoshilinch ma'lumotga ega bo'lish oddiy xizmatchini ishontirish uchun etarli emasligini anglab, tez orada fikrini o'zgartirdi, telefon operatori ko'p ishontirishdan so'ng uni bog'lashga rozi bo'ldi. Kotib uni o'zining bevosita boshlig'iga topshirishdan oldin nima bo'layotganini bilmoqchi edi. Ma'lumki, mas'uliyatni his qilgan shifokor birinchi marta duch kelgan oddiy xizmatchiga ko'rlik epidemiyasi boshlangani haqida xabar bermaydi; vahima darhol paydo bo'ladi. Kotib unga dedi: "Siz o'zingizni shifokorman, desangiz, sizga ishonaman, yaxshi, ishonaman, lekin buyrug'im bor, yo gap nima haqida ekanligini ayting, yoki men ishni oldinga siljitmayman, bu maxfiy, maxfiy masalalar telefonda muhokama qilinmaydi, shaxsan kelsangiz yaxshi bo'ladi, uydani chiqar olmayman, demoqchiman, demoqchiman, dedim. Ko'r odam biroz taraddudlanib, shunday bo'lsa, shifokorni chaqirish kerak, haqiqiy shifokor, - deb javob berdi xizmatchi va o'zining hazil tuyg'usiga maftun bo'lib, go'shakni qo'ydi.

Doktorning beadabligi uning yuziga shapaloq urgandek urildi. Bir necha daqiqadan so'ng u xotirjam bo'lib, xotiniga qanday qo'pol munosabatda bo'lganini aytib berdi. So'ng, o'zi allaqachon bilishi kerak bo'lgan narsani endigina kashf etgandek, afsus bilan ming'irladi: Biz shunday xamirdan, yarmi befarq, yarmi yomon. U ikkilanib nimadir so'ramoqchi edi, lekin endi vaqtini behuda o'tkazayotganini va ma'lumotni xavfsiz bo'lishi kerak bo'lgan joyda olishning yagona yo'li turli mutasaddilarning vositachisiz o'zi ishlagan kasalxona boshlig'i, vrach-shifokor bilan gaplashish, keyin esa la'nati mashinani ishga tushirishga ruxsat berish ekanligini angladi. Telefonni xotini terdi, kasalxona raqamini yoddan bilardi. Doktor boshqa taraf ko'targanida o'zini tanishtirdi, so'ng tezda dedi: "Mayli, rahmat, operator shubhasiz so'radi, yaxshimisiz, doktor, o'shanda biz kuchsizligimiz aniq bo'lmay, "xo'p", deymiz, lekin aslida biz o'layapmiz, odamlar buni jasorat bilan qurollantiringlar, bu faqat insonning ichki irqida kuzatiladigan hodisa. Rahbar telefonga kelganida, mayli, nima bo'ldi, do'xtir yolg'izmi, atrofda eshitadiganlar yo'qmi, operatoridan qo'rqishga asosi yo'qmi, oftalmopatiyalar haqidagi suhbatlarni tinglash o'rniga boshqa qiladigan ishlari bormi, deb so'radi, u faqat ginekologiya bilan qiziqardi. Doktorning gapi qisqa, lekin to'liq, chekinishsiz, keraksiz so'zlarsiz, takrorlarsiz, klinik quruqlik bilan aytilgan, vaziyatni hisobga olib, boshliqni hayratda qoldirdi, lekin siz haqiqatan ham ko'r misiz, deb so'radi u, mutlaqo ko'r, har holda, bu tasodif bo'lishi mumkin, aslida infektsiya bo'lishi mumkin emas edi, men bunga qo'shilaman. bir savol ko'r bo'lib qoladi va men ko'r bo'lib ketaman, har biri o'z uyida, biz bilan uchrashmagan holda, u odam mening kabinetimga ko'r bo'lib keldi va bir necha soatdan keyin men ham ko'r bo'lib qoldim, bu odamni qanday topamiz, uning ismi va manzili kabinetimda, men darhol odam yuboraman, doktor, ha, albatta, hamkasb, siz o'ylamaysizmi, vazirlikka nima bo'ladi deb o'ylayapsizmi, odamlar orasida nima bo'ladi deb o'ylayman. shunday xabardan keyin bo'ladi, la'nat, ko'rlik yetmaydi, o'limga yetmaydi, lekin baribir biz hammamiz o'lamiz, mayli, ishim harakatga kelgancha uyda qoling, keyin birovni yuboraman, sizni tekshirmoqchiman, unutmang, chunki men ko'r odamni tekshirganman, aniq emas, lekin hech bo'lmaganda

Sabab va oqibat uchun yaxshi asos bor, Shubhasiz, lekin xulosa chiqarishga hali erta, ikkita alohida ishning statistik ahamiyati yo'q. Agar bizdan ikkitadan ko'p bo'lmasa, his-tuyg'ularingizni tushunaman, lekin asossiz bo'lib chiqishi mumkin bo'lgan pessimistik fikrlardan ehtiyot bo'lishimiz kerak, rahmat, men siz bilan yana gaplashaman, xayr.

Oradan yarim soat o'tgach, shifokor xotining yordami bilan soqol oldirishni bemalol tugatayotganida, telefon jiringladi. Bu yana klinikaning boshlig'i edi, lekin ovozi o'zgargan edi. Bizga bir bola keldi, u ham to'satdan ko'r bo'lib qoldi, u hamma narsani oq rangda ko'radi, onasi kecha o'g'li bilan sizning kabinetigizda bo'lganligini aytdi, menimcha, bolaning chap ko'zida divergent qisqich bor, ha, bunga shubha yo'q, men xavotirlana boshladim, vaziyat juda jiddiy, vazirlik, ha, albatta, men darhol kasalxona rahbariyatiga gapiraman. Oradan uch soat o'tgach, shifokor va uning rafiqasi indamay tushlik qilib o'tirganlarida, u sanchqisi bilan u kesib tashlagan mayda go'sht bo'laklarini qidirayotganida, telefon yana jiringladi. Ayol javob berishga ketdi, lekin darhol qaytib keldi, Ketish kerak, bu vazirlikdan. U unga yordam berdi, stolga olib bordi va telefonni uzatdi. Suhbat qisqa edi. Vazirlik bir kun avval bo'limga kelgan bemorlarning shaxsini bilmoqchi bo'lganida, shifokor tegishli tibbiy daftarda shaxsni tasdiqlovchi barcha ma'lumotlar, ismi-sharifi, yoshi, oilaviy ahvoli, kasbi, manzili borligini aytdi va nihoyat ularni olib ketmoqchi bo'lgan shaxs yoki shaxslarga hamrohlik qilishga tayyorligini bildirdi. Boshqa uchidagi ohang kesildi, Kerak emas. Go'shak boshqa qo'lga o'tdi, eshitilgan ovoz boshqacha edi, Xayrli kun, vazir so'zladi, tirishqoqligingiz uchun Hukumat nomidan minnatdorchilik bildiraman, ishonchim komilki, sizning tezkor munosabatingiz tufayli biz vaziyatni o'zlashtira olamiz va nazorat qila olamiz, shu paytgacha uyda qoling. Oxirgi so'zlar zohiriy xushmuomalalik bilan aytiladi, ammo ularning buyurtma ekanligiga shubhaga o'rin yo'q edi. Doktor javob berdi, ha, janob vazir, lekin aloqa allaqachon uzilgan.

Bir necha daqiqadan so'ng telefon yana jiringladi. Bu klinika rahbari edi, asabiylashib, uning so'zlarini slurring, men faqat politsiya to'satdan ko'rlik ikki holatlar haqida ma'lumot bor, deb topildi, Politsiya, Yo'q, bir erkak va bir ayol, u ko'r edi, deb qichqirib ko'chada topilgan, va u ko'r bo'lib ketdi, bir mehmonxonada edi, qandaydir to'shak hikoya, men taxmin. Yana tekshirib ko'rishimiz kerak, bu mening bemorlarim emasmi, ularning ismlarini bilasizmi, Aytishmadi, Vazirlik allaqachon qo'ng'iroq qildi, ular mening ishxonamga fayllarni olish uchun kelishmoqchi, Qanday murakkab vaziyat, buni menga aytyapsizmi. Doktor telefonni qo'ydi va qo'llarini ko'zlariga ko'tardi, go'yo ularni eng yomon narsadan himoya qilmoqchi bo'lgandek ushlab turdi, oxiri bo'g'iq ovozda xitob qildi, men juda charchadim, uxlang, sizni yotqizaman, dedi xotini, "Hech qanday foyda yo'q, uxlay olmadim, bundan tashqari, yana kun ham kelmayapti," dedi.

Telefon oxirgi marta jiringlaganida soat oltiga yaqin edi. Doktor uning yoniga o'tirdi va telefonni ko'tardi, Ha, bu menman, dedi u, gaplarni diqqat bilan tingladi va go'shakni qo'yishdan oldin biroz bosh chayqadi. Kim edi, deb so'radi xotini, Vazirlik tez yordam mashinasini yuboradi, meni yarim soatda olib ketishga, Shu kutganmisiz, Ha, ozmi-ko'pmi, Qaerga olib ketishyapti, bilmayman, kasalxonaga borib qo'yaman, chamadoningizni, kiyimingizni yig'ib qo'yaman, har doimgidek, yo'lga chiqmayman, qayoqqa ketayotganingizni bilmaymiz. Ehtiyotkorlik bilan xonaga olib kirdi, karavotga o'tirdi, Tinchlaning, men hammasini hal qilaman. U uning aylanib yurganini, tortma va shkaflarni ochib, yopayotganini, kiyimlarini olib, darhol poldagi chamadonga solayotganini eshitdi, lekin u ko'rmagan narsa shundaki, uning kiyimlari bilan birga chamadonda bir nechta yubka va bluzkalar, bir juft shim, ko'ylak va faqat ayollar bo'lishi mumkin bo'lgan ba'zi poyabzallar bor edi. Unga ko'p narsa kerak emasligi xayoliga keldi, lekin u jim qoldi, chunki bu arzimaz narsalarni gapirish vaqti emas edi. Chamadonning qulflari chertdi, keyin ayol: "Bajarildi, tez yordam hozir kelishi mumkin", dedi. U erining yordamiga rozi bo'lmay, "Men sizga yordam beraman, men buni qila olaman, men unchalik nogiron emasman" deb, chemodanni eshik oldiga olib bordi. Keyin ular yashash xonasidagi divanga o'tirishdi va kutishdi. Ular qo'llarini ushlab turishdi va u dedi: "Biz qancha vaqt ajrashamiz, bilmayman" va u: "Xavotir olmang" dedi.

Ular deyarli bir soat kutishdi. Eshik qo'ng'irog'i chalingach, u o'rnidan turdi va eshikni ochmoqchi bo'ldi, lekin maydonchada hech kim yo'q edi. U interkomni oldi, juda yaxshi, men hozir tushaman, deb javob berdi u. U yana erining oldiga borib: "Ular pastda kutib turishibdi, yuqoriga chiqmaslik haqida aniq buyruq berishdi, shekilli, vazirlik chindan qo'rqib ketdi, keling. Ular liftga tushishdi, u eriga so'nggi bir necha pog'onada ko'tarilishga yordam berdi, keyin tez yordam mashinasiga o'tirdi, chamadonni olish uchun zinadan yuqoriga qaytdi, o'zi olib, ichkariga itarib yubordi. Keyin ichkariga kirib, erining yoniga o'tirdi. "Tez yordam" haydovchisi oldingi o'rindiqdan e'tiroz bildirib boshladi, men uni faqat olib keta olaman, bu buyruqlar, tushing, xonim. Ayol xotirjam javob berdi: Meni ham olib ketishing kerak, men endigina ko'r bo'lib qoldim.

Bu g'oya vazirning o'zida tug'ilgan edi. Har qanday nuqtai nazardan, ishning sof gigienik choralari nuqtai nazaridan ham, jamiyatga ta'siri va tegishli siyosiy oqibatlar nuqtai nazaridan ham mukammal bo'lmasa, yaxshi fikr edi. Sabablari yoki to'g'ridan-to'g'ri til bilan aytganda, oq kasallikning etiologiyasi, fantaziya yordamchisining ilhomi tufayli yomon ovoqli ko'rlik chaqirila boshlandi, aniqlangunga qadar va uning davosi, ehtimol vaksina topilmaguncha, yangi holatlar paydo bo'lishining oldini olish uchun, shuningdek, to'g'ridan-to'g'ri aloqa qilganlar. Ular bilan yaqinlik to'planib, ajratilgan bo'lib, kelajakda infektsiya holatlarining oldini olish uchun, aniqlangandan so'ng, matematik tilda geometrik progressiya deb ataladigan narsaga ko'ra ko'proq yoki kamroq ko'payadi. Quod erat demonstrandum, dedi vazir. Oddiy til bilan aytganda, bu odamlarning barchasini karantinga qo'yish haqida edi, bu vabo va sariq isitma kunlaridan meros bo'lib qolgan eski amaliyot, yuqtirgan kemalar yoki yuqtirganlikda gumon qilinganlar aniq bo'lguncha qirq kun kutishlari kerak edi. O'sha o'sha so'zlar aniq bo'lgunga qadar, ohangda ta'kidlangan, ammo boshqalar yo'qligi uchun sirli bo'lib, keyinroq o'z fikriga oydinlik kiritgan vazir tomonidan aytilgunicha, men qirq kun yoki qirq hafta, qirq oy, qirq yil bo'lishi mumkinligini nazarda tutdim, muhimi u yerdan chiqmasin. Endi biz ularni qaerga yuborishni hal qilishimiz kerak, janob vazir, dedi shoshilinch ravishda bemorlarni tashish, izolyatsiya qilish va qo'llab-quvvatlash vazifasini o'z zimmasiga olishi kerak bo'lgan voqea uchun yaratilgan logistika va xavfsizlik qo'mitasi raisi, bizda favqulodda vaziyatlarda qanday imkoniyatlar bor, vazir bilishni xohladi, bizda bo'sh boshpana bor, tiklandi, so'nggi paytlarda foydalanilmayotgan bir necha harbiy bazalar qaytadan foydalanishni kutmoqda. armiya, deyarli qurib bo'lgan sanoat saroyi va bizda hali bor, ular menga nima uchun bankrotlik yoqasida turgan gipermarket, sizning fikringizcha, bizning ehtiyojlarimizga eng yaxshi javob beradigan, kazarmada eng yaxshi xavfsizlik sharoitlari bor, albatta, lekin bir noqulaylik ham bor, bu juda katta, internirlarni qo'riqlash juda qiyin va qimmat bo'lishini tushunaman, hipermarket va har xil bo'ladi. va qonuniy asoslar, Saroyga kelsak, menimcha, saroy uchun, janob vazir, o'ylamagan ma'qul, nega, sanoatchilarga albatta yoqmaydi, millionlar sarmoya qilingan, u holda biz jinnixona bilan qolamiz, Ha, janob vazir, jinnixona, Xo'sh, u jinni bo'lsin, Bundan tashqari, har tomondan ko'rinib turganidek, atrofi butun devor bilan o'ralgan. perimetri bo'yicha, bizning afzalligimiz shundaki, u ikkita qanotdan iborat bo'lib, biri ko'rlar uchun, ikkinchisi shubhali shaxslar uchun mo'ljallangan. Markaziy binosi ham borki, ta'bir joiz bo'lsa, odamsiz yer bo'ladi, u yerdan ko'rlar o'tib, allaqachon ko'rlarga qo'shib ketadi, men bir muammoni ko'ryapman, nima, janob vazir, biz o'tkazmalarni boshqaradigan odamlarni tayinlashimiz kerak, lekin men ko'ngillilar topilishiga ishonmayman, kerak bo'lmaydi, deb o'ylayman, janob vazir, qaysi voqea sodir bo'lganini tushuntirib berdik, qaysi bir voqea sodir bo'lganini tushuntirib berdim. u ertami kech bo'lishi uchun ishonchingiz komil bo'lsin, janob vazir, hali ko'rayotganlar uni darhol tashqariga chiqarib yuborishadi, To'g'ri aytdingiz, birdaniga ko'chib o'tishni o'ylagan ko'r odamni uyiga kirgizmaganidek, Yaxshi o'ylab ko'ring, rahmat, janob vazir, u holda harakat qilishimiz mumkin, ha, sizda kart blansh bor.

Komissiya tez va samarali javob berdi. Kechga kirgunga qadar ular haqida ma'lumot mavjud bo'lgan barcha ko'r odamlar, shuningdek, kasallanganlikda gumon qilingan bir qator odamlar, hech bo'lmaganda, ko'rish qobiliyatini yo'qotganlarning oilalari va ish joylarida o'tkazilgan tezkor qidiruv tadbirlari natijasida aniqlanishi va topilishi mumkin bo'lgan odamlarni yig'ib olishdi. Bo'sh boshpanaga birinchi bo'lib shifokor va uning xotini olib ketishdi. Qorovul turgan askarlar bor edi.

Darvoza ular kirishi uchun yetarlicha ochildi va keyin darhol yopildi. Darvozadan binoning asosiy eshigigacha qalin arqon panjara vazifasini o'tagan. Bir oz o'ngga siljiting, u erda arqon bor, uni ushlab turing va zinapoyaga boring, olti qadam bor, deb ogohlantirdi serjant. Arqon ichida ikkiga bo'lindi,

O'ng-chap, serjant baqirdi: Diqqat, arqoningiz o'ng. Ayol chamadonni sudrab ketayotib, erini kiraverishdagi eng yaqin xonaga yetakladi. U xuddi eski kasalxonaga o'xshab uzun, ikki qator karavotlardan iborat bo'lib, kulrang rangga bo'yalgan, ammo bo'yog'i allaqachon tozalangan edi. Matraslar, choyshablar va ko'rpalar bir xil rangda edi. Ayol erini xonaning orqa tomoniga olib borib, karavotlardan biriga o'tirdi va unga: "Bu yerdan ketma, men borib, ahvolni ko'raman", dedi. Bu yerda ko'proq xonalar, uzun va tor yo'laklar, shifokorlar kabinetlari bo'lishi kerak bo'lgan kabinetlar, iflos hojatxonalar, hali ham yomon ovqat hidi anqib turgan oshxona, ustki stollari metall bo'lgan katta ovqat xonasi, devorlari ikki metrgacha ko'pik bilan qoplangan, tepasi tiqin bilan izolyatsiyalangan uchta kamera bor edi. Bino ortida kimsasiz hovli bo'lib, daraxtlari yomon parvarishlangan, tanasi po'stlog'i qirib tashlanganga o'xshardi. Hamma joyda axlat bor edi. Doktorning xotini yana ichkariga kirdi. Ochiq shkafda u bo'g'iz ko'ylagi topdi. U erining oldiga qaytib, undan so'radi: Tasavvur qilyapsizmi, ular bizni qaerga olib ketishdi, Yo'q, u qo'shmoqchi edi, bir jinnixonaga, lekin u uni urdi, Siz ko'r emassiz, men sizni bu erda qoldirishga ruxsat bermayman, Ha, siz haqsiz, men ko'r emasman, sizni uyingizga olib ketishlarini so'rayman, men ularga aytaman, ular sizni yo'q, deb aytaman. u yerdan, va ular qilgan taqdirda ham, ular sizga e'tibor berishmaydi, lekin ko'rdingizmi, hozircha, men bir necha kun yoki bir daqiqadan keyin ko'r bo'lib qolarman, keting, iltimos, turmang, bundan tashqari, askarlar meni zinapoyaga ham qo'ymaydilar, men sizni majburlay olmayman, yo'q, azizim, siz boshqalarga yordam berolmaysiz, lekin boshqalarga yordam berolmaysiz. ularni men ko'raman, Qaysi boshqalar, Siz biz yolg'iz bo'lamiz deb o'ylamasangiz kerak, Bu qandaydir jinnilik, Shunday bo'lsa kerak, biz jinnixonadamiz.

Qolgan ko'rlar to'da bo'lib yetib kelishdi. Ularni uylarida birin-ketin qo'lga olishgan, avval mashina bilan, uni olib ketgan o'g'rini, qora ko'zoynakli qizni, ko'zlari chaqqon yigitni, uni emas, onasi olib ketgan kasalxonadan olib ketishgan. Onasi yo'q edi, u shifokorning xotiniga o'xshab ayyorlik qilmagan, u ham ko'r, o'zi uchun bo'lsa ham yolg'on gapirishga qodir bo'lmagan sodda ayol edi. Ular xonaga qoqilib, qo'llarini havoda silkitib, ularni boshqaradigan arqon yo'q edi, ular o'zlarining baxtsizliklari hisobiga o'rganishlari kerak edi, bola yig'lardi, onasini chaqirdi, qora ko'zoynakli qiz uni tinchlantirdi, u kelyapti, u unga aytdi va u qora ko'zoynak taqqanligi sababli, u ham xuddi shunday ko'rishi mumkin edi. U hech narsani ko'ra olmasdi, u qora ko'zoynagi bilan "U kelyapti", deb takrorlagani uchun eshikdan kirib kelayotgan umidsiz onani ko'rgandek bo'ldi. Doktorning xotini erining qulog'iga lablarini qo'yib, pichirladi, To'rt kishi kirdi, bir ayol, ikki erkak, bir o'g'il, Erkaklar qanday ko'rinishda ekan, doktor sekin so'radi. U ularni tasvirlab berdi, u, men buni bilmayman, ta'rifdan boshqasi, ehtimol, mening ishxonamga kelgan ko'r, Bolaning ko'zlari chaqnagan, ayol esa qora ko'zoynak taqqan, chiroyli ko'rinadi, ikkalasi ham men bilan edi. Xavfsiz joy izlash chog'ida ko'targan shovqini tufayli ko'rlar so'z almashishini eshitmas, ehtimol u yerda o'zlariga o'xshaganlar yo'q deb o'ylashgan va eshitishlari odatdagidan ko'ra rivojlangan bo'lishi uchun ko'rish qobiliyatini yo'qotmagan. Nihoyat, noma'lum uchun ma'lumni xavf ostiga qo'yish yaramaydi, degan xulosaga kelgandek, har biri o'zi qoqilib qolgan karavotga o'tirishdi, ta'bir joiz bo'lsa, ikki kishi bir-biriga juda yaqin edi, lekin buni bilishmasdi. Qiz bolani tinchitishda davom etdi jimgina, Yig'lama, ko'rasan onang tez orada. Shundan so'ng jimlik cho'kdi, keyin doktorning xotini eshik turgan xonaning orqa tarafidan eshitaladigan tarzda dedi: Bu erda biz ikkimiz, sizlar qancha odamsiz. Kutilmagan ovoz yangi kelganlarni hayratga soldi, lekin ikki erkak jim bo'lib qoldi, qiz javob berdi, menimcha, biz to'rttamiz, men shu bola bilan birgaman, yana kim, nega boshqalar gapirmayapti, deb so'radi doktorning xotini, men ham shu yerdaman, erkak ovozi unga so'zlarni talaffuz qilish qiyin bo'lgandek ming'irladi. Doktorning xotini o'ziga o'zi dedi: "Ular o'zlarini tanishtirishdan qo'rqishadi. U ularning bir-birlariga tarang, bo'yinlarini cho'zib o'tirganlarini, go'yo nimanidir hidlamoqchi bo'lganlarini ko'rди, lekin, qiziqki, ularning qiyofalari bir xil, qo'rquv va tahdid aralash edi, lekin birining qo'rquvi ikkinchisining qo'rquvi bilan hech qanday aloqasi yo'q edi, ular chiqaradigan tahdid ham hech narsaga o'xshamasdi. Orasida nima bor

ular, deb o'yladi u.

Shu payt baland quruq ovoz, buyruq berishga odatlangan kishining ovozi eshitildi. Bu ular kirgan eshik ustida osilgan karnaydan eshitildi. "Diqqat" so'zi uch marta aytili, keyin ovoz boshlandi: "Hukumat o'z haq va burchi deb bilgan ishini baquvvatlik bilan bajarishga majbur bo'lganidan afsusda, biz yuzma-yuz kelayotgan inqirozda, to'satdan o'zboshimchalik bilan oq kasallik deb ataladigan ko'rlik epidemiyasi yuzaga kelganda, xalqning hamjihatligi va tarqalishini to'xtatishni istaydi. yuqtirish, chunki u yuqumli kasallik va shunchaki tasodiflar qatori emas, deb taxmin qilinadi, hozircha tushuntirib bo'lmaydi. Jabrlanganlarni bir joyga, yaqin atrofdagi, alohida bo'lsa ham, ular bilan qandaydir aloqada bo'lganlarni boshqa joyga to'plash qarori jiddiy e'tiborsiz qabul qilinmadi. Hukumat o'z zimmasiga yuklangan mas'uliyatni to'liq anglaydi va ushbu xabar yuborilgan shaxslar ham vijdonli fuqarolar sifatida o'z majburiyatlarini o'z zimmalariga olishlarini kutmoqda, chunki ular hozir bo'lgan izolyatsiya hamma narsadan ustun bo'ladi va butun xalq bilan birdamlik harakati bo'ladi. Bularning barchasini aytib bo'lgach, keyingi ko'rsatmalarni tinglashingizni so'raymiz. Birinchidan, chiroqlar doimo yonib turishi kerak. Kalitlarni manipulyatsiya qilish uchun har qanday urinish befoyda. Ular ishlamaydi. Ikkinchidan, binoni ruxsatsiz tark etish darhol o'limga teng. Uchinchidan, har bir xonada telefon bor, siz faqat gigiena vositalari va tozalash vositalarini tashqaridan etkazib berishni so'rashingiz mumkin. To'rtinchidan, internirlanganlar kiyimlarini qo'lda yuvadilar. Beshinchidan, har bir xonada mas'ul shaxsni tanlash tavsiya etiladi. Bu buyurtma emas, tavsiya. Internirlanganlar avvalgi buyruqlarga va biz hozir sanab o'tishda davom etadigan buyruqlarga rioya qilishlari sharti bilan, o'zlari xohlagancha tashkil qiladilar. Oltinchidan, kuniga uch marta, chap va o'ngdagi kirishda oziq-ovqat qutilari qoldiriladi. Ular bemorlar va infeksiyaga shubha qilinganlar uchun mo'ljallangan. Ettinchidan, barcha qoldiqlarni yoqish kerak. Qoldiqlarga yonuvchi materiallardan yasalgan qoldiqlar, qutilar, laganlar va idishlar kiradi, sakkizinchi, yonish binoning ichki hovlilarida yoki uning atrofida amalga oshirilishi kerak, to'qqizinchi, internirlanganlar bu yonishning salbiy oqibatlarini uchun javobgardir, o'ninchidan, yong'in sodir bo'lgan taqdirda, tasodifiy yoki qasddan sodir bo'lgan taqdirda, yong'inga qarshi kurash bo'limlari tashqarida aralashmasligi kerak, birinchi navbatda kasal bo'lib qolganda aralashuv yoki tartibsizlik va zo'ravonlik holatlari yuzaga kelsa, o'n ikkinchidan, biron bir sababdan vafot etgan taqdirda, internirlanganlarning jasadlarini hech qanday rasmiyatchiliksiz yopiq joyga ko'mish, o'n uchinchidan, ko'rlar qanoti bilan infeksiyaga shubha qilingan shaxslar o'rtasidagi aloqa binoning markaziy organi orqali amalga oshiriladi, u erda; siz kirgan joydan, o'n to'rtinchi, ko'r bo'lib qolgan infeksiyada gumon qilinganlar darhol ko'r qanotiga borishlari kerak, o'n beshinchi, bu e'lon har kuni, bir vaqtning o'zida, yangi kelganlar haqida ma'lumot uchun takrorlanadi. Hukumat va Millat har kim o'z burchini bajarishini kutadi. Hayrli tun.

Dastlab o'rnatilgan sukunatda bolaning tiniq ovozi eshitildi, men onamni xohlayman, lekin so'zlar ifodasiz aytili, xuddi bir muncha vaqt oldin uzilgan gapni boshlagan va hozir uni hech qanday vaqtsiz tugatayotgan mexanik takrorlash mashinasi kabi. Doktor dedi: Biz eshitgan buyruqlar hech qanday shubhaga o'rin qoldirmaydi, biz izolyatsiya qilinganmiz, hech kim bo'lmaganidan ko'ra ko'proq izolyatsiya qilinganmiz va kasallikka davo topilgunga qadar bu erdan ketishga umidim yo'q, men bu ovozni bilaman, dedi qora ko'zoynakli qiz, men shifokorman, oftalmologman, siz men shifokorman, men kecha maslahat bergan shifokorman, ha bu sizning ovozingiz edi, men sizning ovozingiz edi. deylik, menda hali ham bor, lekin hozir men ko'rman, butunlay ko'rman va endi buning ahamiyati yo'qdek tuyuladi, Va bu bola siz bilan, Bu meniki emas, mening farzandlarim yo'q, Kecha men bir bolani ko'zlari chaqnab ko'rayotgan edim, bu sizmi, deb so'radi doktor, Ha, men, bolaning javobi dushmanlik bilan keldi, uning jismoniy zaifligini eslatib o'tmagan, chunki u odamga o'xshamas edi. shunga o'xshash va boshqalar kabi nuqsonlar, hatto ular haqida gapirganda ham, darhol deyarli sezilmaydigan darajadan ko'proq narsaga o'tadi. Boshqa odam bormi,

Kimni bilaman, doktor yana so'radi, kecha xotini hamrohligida ofisimga kelgan odammi, mashina haydab ketayotib birdan ko'r bo'lib qolgan odammi, menman, deb javob berdi birinchi ko'r, bu yerda yana kimdir bormi, iltimos, kimligingizni ayting, biz birga yashashga majbur bo'ldik, biz qancha vaqt bilmaymiz, shuning uchun bir-birimizni bilishimiz shart. Mashina o'g'risi tishlarini g'ijirladi, Ha, ha, uning mavjudligini tasdiqlash uchun bu etarli deb o'yladi, lekin shifokor turib oldi: Ovoz nisbatan yosh yigitniki, siz keksa kasal odam emassiz, siz pardali odamsiz, Yo'q, doktor, men emasman, Qanday qilib ko'r bo'lib qoldingiz, men ko'chada yurgan edim, Va yana nima qildim, ko'chada yurmadim. Do'xtir og'zini ochdi, uning ham ko'rliqi oppoqmi, lekin jim bo'lib qoldi, nima uchun, nima yordam beradi, javob nima bo'lishidan qat'i nazar, oq yoki qora ko'rlik, u yerdan chiqmasdi. U ikkilanib xotiniga qo'l cho'zdi va yo'lda uni uchratib qoldi. U uning yuzini o'pdi, o'sha ajin peshonasini, osilgan lablarini, o'lik ko'zlarini boshqa hech kim ko'rmas edi, go'yo oynadan yasalgandek hayratda qoldi, chunki ular ko'rgandek edi va ular hech narsani ko'rmadilar, Va mening navbatim keladi, deb o'yladi u, qachon, balki shu daqiqada, o'zimga aytganlarimni tugatishga ulgurmay, qachon bo'lsa, ular kabi ko'zlarim yumilib uxlab qolardim. Men faqat uxlab qoldim, deb o'yladim.

U to'rtta ko'r odamga qaradi, ular karavotda o'tirishibdi, ularning oyoqlarida ular bilan olib ketishga muvaffaq bo'lgan kichik yuk, maktab sumkasi bilan bola, boshqalari kichkina chamadonlari bilan, go'yo ular dam olish kunlarini o'tkazish uchun kelgandek. Qora ko'zoynakli qiz bola bilan jimgina gaplashardi, narigi tarafdagi qatorda, bir-biriga yaqin, faqat bo'sh karavot bilan ajratilgan, birinchi ko'r va mashina o'g'ri o'tirardi, ular o'zlari bilmagan holda bir-biriga qarama-qarshi turishardi. Doktor dedi: Biz hammamiz buyruqlarni eshitdik, nima bo'lishidan qat'iy nazar, biz bir narsani bilamiz, hech kim yordamga kelmaydi, shuning uchun o'zimizni tashkillashtirsak yaxshi bo'lardi, chunki ko'p o'tmay bu xona odamlarga to'lib ketadi, bu bir va boshqalar, boshqa xonalar borligini qayerdan bildingiz, deb qizdan so'radi, biz bu erga kelgunimizcha bir oz aylanib chiqdik, bu ayol uning eshigiga eng yaqin edi, deb tushuntirdi. diqqat qilish. Qiz dedi: Yaxshi bo'lardi, do'xtir, o'zingni o'zingga ol, sen tabibsan, Ko'zsizu dorisiz tabib nimaga, Axir, uning vakolati bor. Doktorning xotini jilmayib qo'ydi, menimcha, buni qabul qilish kerak, agar boshqalar rozi bo'lsa, menimcha, bu yaxshi fikr emas deb o'ylayman, nega, biz bu erda hozircha oltitamiz, lekin ertaga ko'proq bo'ladi, odamlar har kuni keladi, agar ular o'zlari tanlamagan hokimiyatni qabul qilishga tayyor bo'ladi deb o'ylasak, bu imkonsiz narsaga pul tikish bilan teng bo'lar edi, lekin ular hamma narsaga almashtiradilar hali bir hokimiyat va bir qoida tan, U holda bu erda yashash biz uchun qiyin bo'ladi, Bizga faqat qiyin bo'lsa omadli bo'ladi. Qora ko'zoynakli qiz: Niyatim yaxshi edi, lekin aslida siz haqsiz doktor, hamma o'ziga qarab tortadi.

Shu so'zlarga yetib keldimi yoki endi jahlini jilovlay olmaganidanmi, birov o'rnidan turdi, balomizga mana shu yigit aybdor, agar ko'zim bo'lsa, darrov tugataman, deb o'zi o'ylagan tomonni ko'rsatib baqirdi. U unchalik xato qilmagan, ammo bu dramatik imo-ishora kulgili ko'rinar, chunki uning uchli barmog'i aybdorona ko'rsatib, begunoh ko'rpa stoliga ishora qilardi. Tinchla, dedi tabib, epidemiyada aybdor bo'lmaydi, hamma qurbon, Agar men shunchalik mehr va insoniylik ko'rsatmaganimda, uyga yetib kelishiga yordam bermaganimda, haliyam go'zal ko'zlarim bor edi, kimsan, deb so'radi doktor, lekin ayblovchi javob bermadi, gapirganiga allaqachon pushaymon bo'lib qolgandek edi. Keyin boshqa odamning ovozi eshitildi, U meni uyga olib ketdi, rostdan ham, lekin keyin mening ahvolimdan foydalanib, mashinamni o'g'irlab ketdi, Bu to'g'ri emas, men hech narsa o'g'irlamadim, uni o'g'irladi va yana nima bo'ladi, u o'g'irladi, agar kimdir sizning mashinangizni o'g'irlagan bo'lsa, bu men emas edim, yaxshiligim uchun olgan mukofotim ko'r bo'lib ketdi, bundan tashqari, men ularni ko'rmoqchi emasman hamma narsani hal qil, dedi doktorning xotini, mashina tashqarida, sen esa ichkarida, yaxshisi bo'yanish, esda tutingki, biz bu erda birga yashashimiz kerak, u bilan kim yashaydi, bilaman, dedi birinchi ko'r, siz xohlaganingizni qilasiz, lekin men boshqa xonaga ketyapman, men ko'rni o'g'irlashga qodir jinoyatchi bilan qolmayman.

mendan ko'r bo'lib qoldi, deb noliydi, ko'r bo'lsin, hech bo'lmasa bu dunyoda adolat bor. U chamadonini oldi va qoqilib ketmaslik uchun oyoqlarini sudrab, bo'sh qo'li bilan his qilib, ikki qator karavot orasidagi yo'lga chiqdi. Xonalar qayerda, deb so'radi u, lekin javobni eshitishga ulgurmas, agar kimdir unga umuman javob bersa, chunki u bir vaqtning o'zida to'satdan qo'llari va oyoqlari bilan hujumga uchraganligi sababli, mashina o'g'ri o'z muammolarining aybdoridan qasos olish tahdidini imkoni boricha bajargan. Kim tepada, kim pastda edi, ular yopiq maydonda dumalab, bir necha marta to'shaklarning oyoqlariga urildilar, toki yana qo'rqib ketgan ko'zlari chaqqon bola yana qichqirdi va onasi uchun yig'ladi. Do'xtirning xotini janjallarga yolg'iz chek qo'ya olmasligini bilib, erining qo'lidan ushlab, erini yo'l bo'ylab g'azablengan jangchilar mushtlashgan joyga yetakladi, hansirab. U erining qo'llarini ko'rsatdi, o'zi ko'proq mos keladigan ko'r odamga g'amxo'rlik qildi va katta kuch bilan ularni bir-biridan ajratishga muvaffaq bo'ldi. Ahmoqona ish qilyapsan, dedi do'xtir, agar fikring shu yerni do'zaxga aylantirish bo'lsa, olg'a, sen to'g'ri yo'ldasan, lekin esda tut, biz o'zimizga qolibmiz, tashqaridan yordam yo'q, bizga aytganlarini eshitding, u mening mashinamni o'g'irlab ketdi, ikkinchisidan ko'ra ko'proq zarba olgan birinchi ko'r odam shikoyat qildi, bu mashinani hozir qo'yib yubor, do'xtir ishlatolmaysan, dedi. endi sendan o'g'irlashganda, Ha, lekin meniki edi, bu o'g'ri esa mendan oldi, bilmayman, qayerga olib ketdi, Katta ehtimol bilan bu odam ko'r bo'lib ketgan joyda sizning mashinangiz, Siz aqlisiz, doktor, ha, bunga shubha yo'q, dedi o'g'ri. Birinchi ko'r o'zini ushlab turgan qo'llardan ozod bo'lish uchun bir harakat qildi, lekin u na g'azab, qanchalik adolatli bo'lsa ham, mashinasini qaytarib olib kelmasligini ham, mashina ham uning ko'zini qaytarmasligini tushungandek, unchalik harakat qilmadi. Ammo o'g'ri qo'rqitdi: "Agar siz qutulib ketaman deb o'ylasangiz, qattiq adashyapsiz, men sizning mashinangizni o'g'irladim, ha, men uni sizdan o'g'irladim, lekin siz mening ko'zimni o'g'irladingiz, keling, qaysi birimiz kattaroq o'g'ri ekanligini ko'ramiz, buni to'xtating, shifokor e'tiroz bildirdi, bu erda hammamiz ko'rmiz va biz hech kimdan shikoyat qilmaymiz va boshqa odamlarni ayblamaymiz", dedi. Nafrat bilan, agar boshqa xonaga kirmoqchi bo'lsangiz, shifokor birinchi ko'r odamga, xotinim sizni olib ketadi, u mendan ko'ra o'z yo'lini yaxshi biladi, men fikrimni o'zgartirdim, men shu xonada qolishni afzal ko'raman, dedi. O'g'ri kuldi, Bola yolg'iz qolishdan qo'rqadi, u erda men bilgan goblin paydo bo'lishidan qo'rqadi, Yetadi, doktor sabrsizlik bilan qichqirdi, Hoy, doktor, o'g'ri baqirdi, bu erda hammamiz tengmiz, siz menga buyruq berolmaysiz, janob, men buyurmayapman, faqat bu odamni tinch qo'ying, deyapman, ha, ha, lekin men bilan ehtiyot bo'lish mumkin emas, do'st ko'pchilikka o'xshaydi, lekin dushman bo'lsam, ozchilikdekman. O'g'ri tajovuzkor imo-ishoralari va harakatlari bilan o'zi o'tirgan karavotni qidirdi, uning ostiga chamadonini itarib yubordi, so'ng uning ohangiga qarab, men yotaman, deb e'lon qildi. go'yo ogohlantirmoqchi bo'lgandek, Aylan, men yechinaman. Qora ko'zoynakli qiz qisiq ko'zli yigitga dedi: Sen ham yotasan, yonimda bo'l, kechasi biror narsa kerak bo'lsa, menga qo'ng'iroq qil, siyishim kerak, deb yolvordi bola. Buni eshitib, birdan hammalari darhol siydik chiqarish kerakligini his qildilar, shu yoki boshqa so'zlar bilan bu haqda o'ylashdi: Xo'sh, endi bu qanday bo'ladi, birinchi ko'r odam u erda qozon bor yoki yo'qligini tekshirish uchun karavot ostida his qildi, shu bilan birga u yo'q deb umid qildi, chunki u boshqalarning oldida siyishdan xijolat bo'ladi, ular buni aniq ko'ra olmadilar, lekin idrorni juda aniq ko'ra olmadilar, lekin hindularning ovozi. yashirin, erkaklar hech bo'lmaganda ayollar qila olmaydigan bitta hiyla ishlatishlari mumkin, bu holda ular ko'proq omadga ega. O'g'ri to'shakda o'tirdi, endi u: Jin ursin, bu yerda kim siydiradi, Tilingga qara, bu yerda bir bola bor, deb qora ko'zoynakli qizga e'tiroz bildirdi, Xo'sh, ha, azizim, lekin yo joy topasiz yoki kichintoyingiz tez orada oyog'iga siydi. Doktorning xotini: "Balki men hojatxonani topib olsam, u erda hidlaganimni eslayman, men siz bilan boraman", dedi qora ko'zoynakli qiz, bolaning qo'lidan ushlab, menimcha, hammamiz borsak yaxshi bo'lardi, dedi shifokor, agar kerak bo'lsa, yo'lni o'rganamiz, men sizni juda yaxshi tushunaman, deb o'yladi mashina o'g'risi, lekin u sizni xafa qilmoqchi emas, dedi. har safar siyishim kerak bo'lganda meni yetakla. Bir soniya yashirincha his qilingan bu fikr unda zaif erektsiyaga sabab bo'ldi, bu esa uni hayratda qoldirdi, go'yo uning ko'r bo'lib qolgani jinsiy istaklarning yo'qolishiga yoki kamayishiga olib kelishi kerak edi. Axir, hamma narsa yo'qolmaydi, o'lganlar va yaradorlar orasida kimdir doimo qochib ketadi, deb o'yladi u. shu tariqa kerak bo'lganda yo'lni o'rganamiz, men sizni juda yaxshi tushunaman, deb o'yladi mashina o'g'risi, lekin u buni baland ovozda aytishga jur'at eta olmadi, siz har safar siyganimda xotiningiz meni yetaklab borishini xohlamaysiz. Bir lahza yashirincha his qilingan bu fikr unda zaif erektsiyaga sabab bo'ldi, bu esa uni hayratda qoldirdi, go'yo uning ko'r bo'lib qolgani jinsiy istaklarning yo'qolishiga yoki kamayishiga olib kelishi kerak edi, yaxshi, u o'yladi, axir, hamma narsa yo'qolmaydi, o'lganlar va yaradorlar orasida kimdir doimo qutulib ketadi vashu tariqa kerak bo'lganda yo'lni o'rganamiz, men sizni juda yaxshi tushunaman, deb o'yladi mashina o'g'risi, lekin u buni baland ovozda aytishga jur'at eta olmadi, siz har safar siyganimda xotiningiz meni yetaklab borishini xohlamaysiz. Bir lahza yashirincha his qilingan bu fikr unda zaif erektsiyaga sabab bo'ldi, bu esa uni hayratda qoldirdi, go'yo uning ko'r bo'lib qolgani jinsiy istaklarning yo'qolishiga yoki kamayishiga olib kelishi kerak edi, yaxshi, u o'yladi, axir, hamma narsa yo'qolmaydi, o'lganlar va yaradorlar orasida kimdir doimo qutulib ketadi va

suhbatdan mavhumlanib, xayolparastlik qila boshladi. Vaqt ham berishmadi, doktor allaqachon kolonna tuzamiz, xotinim oldinga boradi, har biri oldingining yelkasiga qo'lini qo'yadi, shunda adashib qolishimiz xavfi yo'q, deb turgan edi. Birinchi ko'r: "Men u bilan bormayman, u o'zini o'g'irlaganni nazarda tutayotgani aniq", dedi.

Ular bir-birini izlashdimi yoki bir-biridan qochdimi, tor yo'ldan zo'rg'a harakat qilishdi, ayniqsa, shifokorning xotini o'zini ham ko'r bo'lgandek tutishi kerak edi. Nihoyat, ular bir ustunni tashkil qilishdi, shifokorning xotini orqasida qora ko'zoynakli qiz yurib, qisiq ko'zli bolaning qo'lidan ushlab, uning orqasida ichki ishton va ko'ylak kiygan o'g'ri, keyin shifokor va nihoyat, tajovuzdan himoyalangan vaqt uchun birinchi ko'r odam. Ular juda sekin olg'a borishdi, go'yo o'zlarini yetaklaganga hech kim ishonmagandek, bo'sh qo'llari bilan havoni his qildilar, yo'lda mustahkam nimadir, devor, eshik tutqichini qidirdilar. Qora ko'zoynakli qizning orqasida turgan o'g'ri, undan taralayotgan atirdan va yaqindagina erektsiyasini eslab, qo'llarini yanada muvaffaqiyatli ishlatishga qaror qildi, biri bilan uning bo'ynini sochlari ostidan silab qo'ydi, ikkinchisi bilan ko'kraklarini beparvolik bilan paypasladi. U beadablikdan o'zini silkitdi, lekin u uni mahkam ushlab oldi. Keyin qiz bir oyog'i bilan qattiq orqaga tepdi, qamchidek edi. Ajab va og'riqdan baqirib yuborgan o'g'rining sonining yalang eti ichiga tig'dek yupqa tuflining tovonini tiqilib qoldi. Nima bo'ldi, deb so'radi shifokorning xotini, orqasiga qarab, qoqilib ketdim, dedi qora ko'zoynakli qiz, menimcha, men orqamdagi odamni xafa qildim. O'g'rining barmoqlari orasidan allaqachon qon ko'rina boshlagandi, u nola va qarg'ishlar orasida tajovuz izlarini o'chirishga urinayotgan edi, men yaradorman, bu yerdagisi oyoqlarini qaerga qo'yganini ko'rmaydi, qo'lingni qaerga qo'yganingni esa ko'rmayсан, - deb quruq javob berdi qiz. Do'xtirning xotini nima bo'lganini tushundi va avvaliga jilmayib qo'ydi, lekin darrov ko'rди, yara yomon ko'rindi, bechora shaytonning oyog'idan qon oqayotgani, ularda na vodorod peroksid, na antiseptik, na gips, na bint, na dezinfektsiyalovchi, na hech narsa. Ustun singan edi, doktor so'radi, qayerda og'riysan, mana, qayerda, oyog'ingda, ko'rmdingmi, u meni tovonini sanchdi, men qoqilib ketdim, bu mening aybim emas, deb takrorladi qiz, lekin darhol qizarib ketdi, o'sha bechora meni paypaslagan edi, u meni nima deb o'ylaydi. Do'xtirning xotini aralashdi, Endi yarani yuvib bog'lashimiz kerak, Suv qani, Oshxonada oshxonada suv bor, lekin hammamiz borishga hojat yo'q, erim bilan men olib ketamiz, qolganlar bizni shu yerda kutadi, kechikmaymiz, siyishni xohlayman, dedi bola, biroz chidab tur, biz tezda qaytamiz. Doktorning rafiqasi bir marta o'ngga, bir chapga borish kerakligini, keyin to'g'ri burchak ostida qiyshaygan uzun yo'lak bo'ylab davom etishi kerakligini bilar edi, oshxona oxirida edi. Bir necha daqiqadan so'ng u xato qilganini angladi, to'xtadi, orqaga qaytdi, so'ng xitob qildi: Oh, hozir eslayman, keyin ular to'g'ri oshxonaga ketishdi, endi vaqtni behuda o'tkazmasliklari kerak, yaradan qattiq qon oqardi. Avvaliga iflos suv oqib chiqdi, ular tozalanishini kutishlari kerak edi. U quvurlar ichida chiriyotgandek issiq, eskirgan edi, lekin yarador yengillik bilan xo'rsindi. Yara yomon ko'rinarди. Xo'sh, endi yarani qanday bog'laymiz, deb so'radi shifokorning xotini. Stollardan birining tagida iflos lattalar bor edi, Bu, ehtimol, artish uchun ishlatilgan bo'lsa kerak, lekin ularni bint qilib qo'llash katta nosog'lomlik belgisi bo'lardi, bu yerda hech narsa yo'qdek, dedi u yer-bu yerni qidirayotganday bo'lib, lekin men shunday turolmayman, doktor, qon to'xtamaydi, iltimos, menga yordam bering, agar biroz oldin sizga qo'pollik qilgan bo'lsam, uzr so'rayman, aynan o'g'ri, biz nima qildik, deb shikoyat qildik. — dedi shifokor va keyin: — Ko'ylagingni yech, boshqa iloj yo'q. Yarador sog'inaman deb ming'irladi, lekin yechib oldi. Do'xtirning rafiqasi tezda uni o'rab, soniga o'rab, bor kuchi bilan bog'lab, uchlari kamar va pastki qismidan hosil bo'lgan dag'al tugun yasashga muvaffaq bo'ldi. Bu harakatlarni ko'r odam osonlikcha bajara olmasdi, lekin u boshqa simulyatsiyalar bilan vaqtni behuda o'tkazgisi kelmadi, o'zini adashib qolgandek ko'rsatishning o'zi kifoya edi. O'g'ri nimadir noto'g'ri ekanligini his qildi, mantiqan shifokor, hatto u oftalmologdan boshqa narsa bo'lmasa ham, uni bog'lab qo'yishi kerak edi, lekin unga g'amxo'rlik qilayotgan tasalli, o'tkinchi bo'lsa-da, bir lahzada xayolidan o'tgan shubhalar ustidan g'alaba qozondi. U oqsoqlanib ketdi, ular boshqalarnikiga qaytishdi, u yerda shifokorning rafiqasi ko'zlari chaqqon bolaning o'zini tuta olmay, shimiga siyganini darhol payqadi.

Birinchi ko'r ham, qora ko'zoynakli qiz ham nima bo'lganini tushunmagan edi. Bolaning oyog'iga ko'lmakcha siydik yoyilib, shimining etaklari hamon tomchilab turardi. Lekin hech narsa bo'lmagandek, shifokorning xotini: «Kelinglar, o'sha hojatxonalarini qidiramiz. Ko'zi ojizlar qo'llarini yuzlari oldiga cho'zib, bir-birlarini qidirar edilar, lekin qora ko'zoynakli qizni emas, o'sha zahotiyuq uni paypaslagan beadabning oldida yurmasligini aytdi. Nihoyat, ular ustunni tikladilar, o'g'ri va birinchi ko'r o'rnini almashtirdilar, ularning o'rtasida shifokor turardi. O'g'ri oyog'ini sudrab battar oqsoqlandi. Turniket uning yo'lga to'g'ri keldi, yarasi shu qadar qattiq urdiki, go'yo uning yuragi qimirlab, endi tuynuk tubida turgandek edi. Qora ko'zoynakli qiz hamon bolani qo'lidan yetaklab turardi, lekin u xuddi hidlagan shifokorga o'xshab kimdir muammoni payqab qolishidan qo'rqib iloji boricha orqaga qaytdi, bu erda siydik hidi bor va xotini his qilganini tasdiqlashga qaror qildi, Ha, haqiqatan ham hid bor edi, u hojatxonadan kelayotganini ayta olmadi, chunki ular hali ham ulardan uzoqda bo'lsa ham, u zo'r berib harakat qilishdi. u bolaning nam shimidan hid kelayotganini aniqlay olmadi.

Ayollar ham, erkaklar ham hojatxonaga yetib borganlarida, bola birinchi bo'lib o'zini engillashtirishi kerak, deb kelishib oldilar, lekin oxir-oqibat erkaklar qanchalik zudlik bilan yoki necha yoshda ekanligini farq qilmasdan birga kirishdi. Bu kabi joyda bo'lishi kerak bo'lganidek, siydik yo'li ham, hojatxonalar ham umumiy edi. Ayollar eshik oldida qolishdi, yaxshiroq siqish mumkin, deyishdi, lekin hamma narsaning chegarasi bor, birozdan keyin shifokorning xotini taklif qildi, balki boshqa hojatxonalar bordir, lekin qora ko'zoynakli qiz, men ham kutaman, dedi boshqasi, keyin jimlik bo'ldi, keyin ular gaplasha boshladilar, qanday qilib ko'r bo'lib qolding, boshqalarga o'xshab, men birdan ko'r bo'lib qolding, erim sizni ko'rib qoldik, yo'q. idora, Ko'pmi, ozmi, Ko'pmi, kammi degani, O'zingdan keyin bo'lmadi, Og'riq sezdingmi, og'riq sezmadim, ko'zimni ochsam, ko'rmadim, ko'rmadim, Nima emas, ko'zim yummadim, Erim tezyordamga tushganda ko'r bo'lib qoldim, Baxtli bo'ldi, Kim, eringiz, shunday bo'lsa, men ham turmush qura olaman. Yo'q, men emasman va kelajakda meni hech kim oladi deb o'ylamayman, Lekin bu ko'rlik shunchalik g'ayritabiiyki, ilmga ma'lumki, abadiy davom eta olmaydi, Agar qolgan kunlarimiz shunday bo'lsa-chi, Biz, Hammamiz, Bu dahshatli bo'lar edi, butun bir ko'rlar dunyosi, buni tasavvur qilishni ham xohlamayman.

Hojatxonadan birinchi bo'lib ko'zlari chaqchaq bola chiqdi, ichkariga kirishga ham hojat qolmadi, u shimini tizzasiga qadar yig'ib, paypog'ini yechgan edi. Men hozir keldim, qop-qora ko'zoynakli qiz ovoz kelgan tomonga cho'zdi, birinchi marta urmadi, ikkinchisida ham, uchinchisida ham bolaning ikkilangan qo'lini topdi. Birozdan so'ng shifokor paydo bo'ldi va shundan so'ng darhol birinchi ko'r odam, ikkisidan biri so'radi, siz qayerdasiz, shifokorning xotini allaqachon erini bir qo'lidan ushlab turgan edi, ikkinchi qo'li tegib, keyin qora ko'zoynakli qizdan ushlab oldi. Bir necha soniya davomida hech kim birinchi ko'r odamni ushlab turmadi, keyin kimdir uning yelkasiga qo'l qo'ydi. Hammamiz shu yerdamimiz, — deb so'radi vrachning xotini, — Oyog'i uning boshqa ehtiyojini qondirish uchun qoldi, — javob berdi eri. Shunda qora ko'zoynakli qiz, Balki boshqa hojatxonalar ham bordir, kasal bo'la boshladim, kechirasiz, ularni qidiramiz, dedi doktorning xotini va ular qo'l ushlashib ketishdi. O'n daqiqadan so'ng ular qaytib kelishdi, ular hammomli shifokor xonasini topishdi. O'g'ri allaqachon sovuqdan va oyog'idagi og'riqdan shikoyat qilib, hojatxonadan chiqib ketgan. Ular o'zlari kelgan tartibda safni tikladilar va avvalgidan kamroq kuch sarflab, hech qanday hodisasiz xonaga qaytishdi. Do'xtirning xotini epchillik bilan, ko'rinmay turib, ularga o'rnashib olgan karavotlariga yordam berdi. Tashqaridan u ularga, go'yo hammaga ayon bo'lgandek, hamma uchun o'z o'rnini topishning eng oson yo'li kiraverishdagi ko'rpa-to'shaklarni sanash ekanligini aytdi, biznikilar, dedi u, o'ng tomonda oxirgi, o'n to'qqiz va yigirma. O'g'ri birinchi bo'lib so'qmoq bo'ylab yurdi. U deyarli yalang'och edi, u titrar, oyog'idagi og'riqni engillatmoqchi edi, uni oldinga qo'yish uchun etarli sabablar. U to'shakdan to'shakka yurib, chamadonini qidirib, uning ostidagi polni his qildi va uni tanidi va uni tanib, chaqirdi va qo'shib qo'ydi: O'n to'rt, Qaysi tomonda, doktorning xotinidan so'radi, Chapda, u javob berdi, yana bir oz hayron bo'lib,

go'yo u so'ramasdan bilishi kerak edi. Keyingisi birinchi bo'lib ko'r bo'ldi. U uning to'shagi o'g'rinikidan ikkinchisi ekanligini bilardi, xuddi shu tomonda. U endi uning yonida uxlashdan qo'rqmasdi, oyog'i shu qadar ayanchli ahvolda ediki, shikoyat va xo'rsinishlarga qaraganda, ikkinchisi zo'rg'a harakat qilardi. U yerga yetib borgach: "O'n olti, ketib, kiyimi bilan yotdi. Shunda qora ko'zoynakli qiz jimgina so'radi: Bizga sizga yaqin bo'lishga yordam bering, qarama-qarshi tomonda, u erda yaxshi bo'lardi. To'rttasi birga yurib, tezda o'rnashib olishdi. Bir necha daqiqadan so'ng ko'zlari chaqnagan bola, men ochman, dedi, qora ko'zoynakli qiz esa g'o'ldiradi: Ertaga, ertaga ovqatlanamiz, endi uxlaysan. Keyin portfelini ochib, kimyogardan sotib olgan shishani qidirdi. U ko'zoynagini yechib, boshini orqaga egdi va katta ko'zlari bilan bir qo'li bilan dorini tomizdi. Barcha tomchilar uning ko'ziga tushmadi, lekin juda yaxshi davolangan kon'yunktivit tez orada o'tib ketadi.

Ko'zimni ochishim kerak, - deb o'yladi shifokorning xotini. Kechasi u bir necha marta uyg'onganida, u xonani zo'rg'a yoritayotgan lampalarning yorug'ligini sezdi, lekin endi u boshqacha narsani, qandaydir yorqin borlikni his qilganday tuyuldi, bu tong otishi bilan bog'liq yoki sut dengizi allaqachon botib, ko'zlarini cho'ktirgan bo'lishi mumkin. U o'ziga o'ngacha sanab, keyin ko'zini ochaman, deb ikki marta aytdi, ikki marta sanadi, ikki marta ochmadi. Yonidagi karavotda erining chuqur nafas olayotgani, kimningdir xurraklashi eshitilardi, u odamning oyog'i qanday, deb hayron bo'ldi, lekin hozir gap haqiqiy hamdardlik emasligini bilardi, boshqa tashvish haqida o'ylagisi keldi, ko'zini ochmaslikni istardi. Darhol ular o'zlari qaror qilgani uchun emas, xuddi shunday ochdilar. Devorning o'rtasidan boshlanib, shiftdan bir qadam narida tugaydigan derazalar orqali tongning zerikarli zangori nuri kirdi. Men ko'r emasman, - deb g'o'ldiradi u va darhol karavotga o'tirdi, uning qarshisidagi to'shakda o'tirgan qora ko'zoynakli qiz uni eshitgan bo'lishi mumkin. U uxlab yotibdi. Qizning yonidagi karavotda devorga suyangani karavot, bola uxlab yotardi, u ham men kabi qildi, deb o'yladi shifokorning xotini, u unga eng himoyalangan joyni berdi, biz juda zaif to'siqlar bo'lardik, faqat yo'lda bir tosh, dushman bizga qoqilib ketishidan boshqa umid yo'q edi, qanday dushman, bizni bu erda hech kim to'xtatib qo'yishi mumkin emas edi, biz tashqarida bizni o'g'irlay olmas edi, mashina o'g'risi hech qachon o'z erkinligiga ishonchi komil bo'lmagan, biz dunyodan shunchalik ajralganmizki, tez orada kimligimizni bilmay qolamiz, bir-birimizga ismlarimizni aytishni xayolimga ham keltirmadik va nima uchun ismlar bizga foydali bo'lar edi, hech bir it boshqa itlarni nomi bilan tanimaydi va ularga o'zini o'zi qo'ygan ism bilan tanishtirmaydi, ular bir-birimizni hiddan taniganmiz, biz bir-birimizni hiddan tanigandek bo'lamiz. gaplashish, qolgani, yuz xususiyatlari, ko'z rangi, terisi, sochi, umuman ahamiyati yo'q, go'yo u yo'q, men hali ham ko'raman, lekin qancha vaqtgacha. Yorug'lik biroz o'zgardi, tun qaytib kelolmadi, shuning uchun osmon bulutlar bilan qoplangan edi. O'g'rining yotog'idan nola eshitildi, agar yarasi kasal bo'lib qolgan bo'lsa, — deb o'yladi do'xtirning xotini, uni davolaydigan hech narsamiz yo'q, chora ham yo'q, bu sharoitda arzimagan voqea fojiga aylanib qolishi mumkin, umid qilganlari shu bo'lsa kerak, birin-ketin shu yerda qolamiz, hech kim, muammo yo'q. Do'xtirning xotini yotoqdan turib, eriga egilib, uni uyg'otmoqchi bo'ldi, lekin uni uyqudan tortib olishga jur'at eta olmadi, faqat uning hali ham ko'zi ojizligini bildi. Yalang oyoq, qadamma-qadam o'g'rining yotog'iga bordi. Ko'zlari ochiq, tikilib turardi. Yaxshimisiz, shivirladi doktorning xotini. O'g'ri boshini ovoz kelgan tomonga burib: Yomon, oyog'im juda og'riyapti, aytmoqchi bo'ldi, bir qarayman, lekin o'zini vaqtida to'xtatdi, qanaqa beparvolik, lekin o'zi ham u yerda faqat ko'rlar borligini unutib qo'yibdi, bir necha soat oldin qilganday, tashqarida o'ylamay ish tutdi. Agar shifokor unga: "Menga qarayman", desa, u adyolni ko'targan bo'lardi. Ko'z o'ngida bir oz ko'rish mumkin bo'lgan qorong'uda ham matrasning qonga botganini, yaraning qora tuynugining chetlari shishib ketganini ko'rdi. Bandaj tushib ketgan edi. Doktorning rafiqasi sekin adyolni yechib oldi, so'ng tez, yengil ishora bilan qo'lini erkakning peshonasiga o'tkazdi. Uning terisi quruq va yonayotgan edi. Yana yorug'lik o'zgardi, bulutlar tarqaldi. Doktorning xotini yana yotog'iga qaytdi, lekin boshqa yotmadi. U uyqusida ming'irlab o'tirgan eriga, kulrang ko'rpalar ostidagi boshqalarning siluetlariga, iflos devorlarga, bo'm-bo'sh ko'rpa-to'shaklarga qarab, o'zining ham ko'r bo'lishini, narsalarning ko'rinadigan qobig'idan o'tib, ichkariga qulab tushishini sekingina orzu qilardi.

Birdan tashqaridan, ehtimol, binoning ikki old qanotini ajratib turgan atriumdan g'azablangan ovozlari eshitildi, Chiq, tashqariga, chiq, bu erda qolib bo'lmaydi, buyruqqa bo'ysunish kerak. Shovqin kuchaydi, susaydi, eshik taraqlab yopildi, endi faqat tashvishli yig'lash va kimningdir qoqilayotganining taniqli ovozi eshitildi. Xonadagi hamma hushyor edi. Ular boshlarini kirish eshigi tomon burishdi, ko'rlar kirmoqchi ekanini bilish uchun ularga ko'rishning hojati yo'q edi. Do'xtirning xotini o'rnidan turdi, o'z ixtiyori bilan yangi kelganlarga yordam berardi, ularga bir-ikkita yaxshi so'zlar aytadi, yotoqlariga ko'rsatar, ma'lum qiladi, esda tut, bu chap tomonda yetti, bu o'ngda to'rt raqam, noto'g'ri tushunmang, ha, biz olti kishimiz, kecha keldik, ha, biz birinchi bo'ldik, ismlar, boshqasi nima, deb o'ylayman, ro'y berdi.

o'g'irlangan, kon'yunktivni davolash uchun ko'ziga qora ko'zoynakli sirli qiz bor, uning ko'zoynagi qorong'i ekanligini qayerdan bilaman, chunki men ko'r emasman, to'g'ri, lekin erim ko'z shifokori va u o'z kabinetida bo'lgan, ha, u shu erda, ularning hammasi bilan aloqada bo'lgan, ha, rostdan ham, kichkina bolakay ham bor. U qimirlamadi, faqat eriga: Kelishyapti, dedi. Doktor karavotdan turdi, ayol unga shimini kiyishga yordam berdi, farqi yo'q, uni hech kim ko'rmasdi, shu payt ko'rlar kirib kela boshlashdi, besh kishi, uch erkak, ikki ayol. Doktor baland ovozda dedi: Shoshmang, biz olti kishimiz, sizlar qancha, hammaga joy bor. Ular qanchaligini bilishmasdi, chap qanotdan bu qanotga surilayotganda bir-biriga tegib yoki to'qnashib ketgan bo'lsa kerak, lekin qanchaligini bilishmasdi. Va ular hech qanday yuk olib yurishmagan. Ko'zi ojizlar o'z xonasida uyg'onib, bundan noliy boshlaganlarida, qolganlar ikki marta o'ylamay, u yerda bo'lgan birorta qarindoshi yoki do'sti bilan xayrlashishga vaqt ham bermay, darhol ularni tashqariga chiqarib yuborishgan. Doktorning xotini: "Yaxshisi, raqamlarni olib, har kim o'zining kimligini aytsin", dedi. Ular to'xtashdi, ko'rlar ikkilanib qolishdi, lekin kimdir boshlashga to'g'ri keldi, erkaklarning ikkitasi bir vaqtning o'zida gapirdi, shunday bo'ladi, ikkalasi ham jim bo'lib qoldi, shuning uchun uchinchi boshladi, Biri, to'xtab qoldi, go'yo u o'z ismini aytmoqchi bo'lgandek, lekin u faqat aytdi, men militsionerman, va shifokorning xotini o'yladi, u ismini aytmadi, ehtimol u bu erda buni bilmaydi. Endi yana bir kishi o'zini ikki deb tanishtirdi va birinchisidan o'rnak oldi, men taksi haydovchisiman. Uchinchi odam: "Uch, men farmatsevt yordamchisiman", dedi. Keyin bir ayol, To'rt, men mehmonxona xizmatchisiman, oxirgisi, Besh, men ofisda kotibman. Bu mening xotinim, xotinim, deb baqirdi birinchi ko'r, qayerdasan, ayt, qayerdasan, mana, men shu yerdaman, dedi ko'z yoshlari ichida titrab yo'l bo'ylab. Uning ko'zlari chaqnab ketdi va u qo'llari bilan ko'rish qobiliyatini to'ldirgan sut dengiziga qarshi kurashdi. O'ziga ishonib, u tomon yurdi, Qayerdasan, qayerdasan, endi u namoz o'qiyotgandek ming'irladi. Bir qo'li ikkinchisini topdi, keyingi lahzada ular allaqachon quchoqlashgan, ular bir tana edi, o'pishlar o'pishlarni qidirdi, ba'zan havoda yo'qoldi, chunki ular yuzlari, ko'zlari, lablari qaerdaligini bilishmasdi. Do'xtirning xotini eriga yopishib oldi, go'yo u bilan yaqinda tanishgandek yig'lab yubordi-yu, ammo "Bizga qanday baxtsizlik bo'ldi, bu halokatli" dedi. Shunda ko'zlari chaqqon bolaning ovozi eshitildi: "Onam ham shu yerdami?" Yotog'ida o'tirgancha qora ko'zoynakli qiz g'o'ldiradi, Keladi, xavotir olma, kelishi kerak.

Bu yerda har bir insonning haqiqiy uyi - ular uxlayotgan joy, shuning uchun yangi kelganlarning birinchi qilgani to'shak tanlash bo'lsa, ajab emas, xuddi ko'zlari bor va ko'rish mumkin bo'lgan boshqa xonada qilganidek. Birinchi ko'rning xotiniga kelsak, bunga hech qanday shubha yo'q edi; uning tabiiy joyi erining yonida, o'n yetti to'shakda, o'n sakkiz to'shakni tark etib, bo'sh joy kabi, uni qora ko'zoynakli qizdan ajratish uchun. Bundan tashqari, hamma bir-biriga yaqin bo'lishga harakat qilgani ajablanarli emas, ularda ko'p umumiylik bor edi, ba'zilar allaqachon ma'lum, lekin boshqalar hozir oshkor bo'lish arafasida, masalan, dorixona yordamchisi qora ko'zoynakli qizga ko'z tomchilarini sotgan, haydovchining taksisi birinchi bo'lib shifokorga borish uchun ko'r bo'lgan, o'zini bola deb e'lon qilgan politsiyachi. adashib qolgan, qora ko'zoynakli qiz baqira boshlaganda xonaga birinchi bo'lib xizmatkor ayol kirgan. Ammo barcha tasodiflar imkoniyat yo'qligi tufayli yoki ular mavjudligini tasavvur ham qila olmaganligi sababli yoki oddiy xushmuomalalik va ehtiyotkorlik hissi tufayli aniq va ma'lum bo'lib qolmasligi aniq. Mehmonxona xizmatchisi yalang'och holda ko'rgan ayolning shu yerda ekanligini tasavvur ham qilolmasdi, farmatsevt yordamchisi ko'z tomchilari sotib olgan qora ko'zoynak taqqan boshqa mijozlarga xizmat qilgani ma'lum edi, hech kim politsiyaga ularda mashina o'g'irlab ketgan odam borligini aytish aqlsiz bo'lmasdi, haydovchi so'nggi kunlarda birorta ham ko'r odamning taksisini haydamaganiga qasam ichgan bo'lardi. Albatta, birinchi ko'r erkak xotiniga internirlanganlardan biri uning mashinasini o'g'irlab ketgan yaramas ekanligini allaqachon jimgina aytgan edi. Tasavvur qiling, qanday tasodif, lekin o'sha orada baxtsizning oyog'idagi yara tufayli nosog'lom bo'lib qolganini bilganidan so'ng, "Bu jazo unga yetarli", deb qo'shib qo'ydi. Va u ko'r bo'lganidan juda qayg'u va erini qayta topganidan juda xursand bo'lgani uchun, quvonch va qayg'u tufayli.

birga ketsa ham bo'ladi, suv-moydek emas, ikki kun oldin aytgan gapini ham eslolmadi, bir yil umrini bebaho, halol so'zni ko'r qilishini. Va agar g'azab soyasi hali ham uning ruhini bezovta qilsa, yaradorning achinarli nolasini bilan tarqaldi, doktor, iltimos, menga yordam bering. Xotiniga uni u erga olib borishiga ruxsat berib, shifokor yaraning chetlarini ehtiyotkorlik bilan paypasladi, u boshqa hech narsa qila olmadi, uni yuvishning hojati yo'q edi, infeksiya ham ko'chalar va binolarning pollari bilan aloqa qilgan poyabzalning tovoniga chuqur kirib borishi, ham patogen mikroorganizmlar tufayli bo'lishi mumkin. Nolani eshitib o'rnidan turgan qora ko'zoynakli qiz sekin keldi, to'shaklarni sanab. U egilib, doktorning xotini yuziga tekkan qo'lini cho'zdi, so'ng yetib bordi, u esa tushunmay, yaradorning yonayotgan qo'lga afsus bilan dedi: "Kechirasiz, hammasi o'zimda edi, bunday qilishim shart emas edi, qo'ying, men ham hayotda nima qilishim kerak edi", dedi.

Oxirgi so'zlarni bo'g'ib qo'yishga yaqin, karnaydan ovoz yangradi, Diqqat, e'tibor, kiraverishda oziq-ovqat, shuningdek, gigiyena vositalari va tozalash vositalari qolib ketganini ma'lum qilamiz, ularni olish uchun birinchi bo'lib ko'rlar chiqadi, infeksiyalangan qanotga navbat kelganda xabar qilinadi, e'tibor, e'tibor, kirish joyida ovqat qoldirilganligi haqida birinchi bo'lib chiqadi. Isitmadan sarosimaga tushgan yarador hamma so'zlarni tushunmay, chiqib aytyapti, karantin tugadi, deb o'yladi, o'rnidan turmoqchi bo'ldi, lekin doktorning xotini uni to'xtatdi, qayoqqa ketyapsan, eshitmadingmi, deb so'radi, ko'r chiq, dedi, ha, lekin ovqatimizni ol. Yarador dedi: "Oh, u og'riqni qayta-qayta his qildi. Do'xtir shu yerda qol, men boraman, sen bilan boraman, dedi xotini. Ular endi xonadan chiqmoqchi bo'lganlarida, boshqa qanotdan kelganlardan biri so'radi: Bu kim, javob birinchi ko'rdan keldi, u shifokor, ko'z shifokori, bu men hayotimda eshitgan eng ajoyib narsalardan biri, dedi haydovchi, lotereyada aynan shu narsani olishimiz kerak edi, biz uchun hech qanday haydovchi hech qanday foyda bo'lmaydigan yagona shifokor, biz ham lotereyada hech qayerga olib ketmaymiz? — deb kinoya bilan javob qildi qora ko'zoynak.

Oziq-ovqat qutisi atriumda edi. Do'xtir xotinidan so'radi, Meni kiraverishga olib boring, Nima uchun, bizda og'ir infeksiyaga chalingan va dori yo'q odam bor, deyman, Ogohlantirishni eslab qoling, Ha, balki aniq bir holatda, men ham shubhalanaman, Men ham, lekin sinash bizning burchimizdir. Tashqi hovlida kunduzi vrachning xotinini boshi aylanardi, lekin juda kuchli bo'lgani uchun emas, osmonda qora bulutlar bor edi, balki yomg'ir yog'ayotgandir, yorug'likka tez o'rganib qolganman, deb o'yladi u. Shu payt darvozadan bir askar ularga qarab: "To'xtanglar, zudlik bilan orqaga qaytinglar, o'q otishga buyrug'im bor va shu zahoti o'sha ohangda va qurolini ko'rsatib, serjant, ba'zi yigitlar chiqmoqchi, biz chiqmoqchi emasmiz, doktor rad etdi, maslahatim shuki, siz chindan ham xohlamaysiz," dedi serjant o'zi barga yaqinlasharkan. kuni, Bir odam oyog'idan yaralangan va hozir aniq infeksiya bor, bizga zudlik bilan antibiotiklar va boshqa dori-darmonlar kerak, Mening buyrug'im juda aniq, hech kim tashqariga chiqishi mumkin emas, faqat oziq-ovqat kirishiga ruxsat berilgan, agar infeksiya kuchayib ketsa, bu albatta sodir bo'ladi, ish tezda halokatli bo'lishi mumkin, bu menga aloqasi yo'q, keyin boshliqlaringizga xabar bering, Hey, u sizga qayerdan qaytib kelaman, darhol aytaman. keldi, yoki seni otib tashlayman, kel, dedi ayol, qiladigan ish yo'q, aybi yo'q, qo'rqib, buyruqni bajarishyapti, bularning hammasi sodir bo'layotganiga ishongim kelmaydi, bu barcha insoniy qonunlarga zid, ishongim kelmayapti, chunki sen hech qachon ochiqroq haqiqatga duch kelmagansan, haliyam shu yerdamisan, serjant mening uchtdan sanab o'tirmasang, uch kishini sanab yuboraman, dedi. amin bo'lasiz, bir, ikki, uch, keling, askarlar uchun ham muborak so'zlar, akam haqida bo'lsa ham, kimni nazarda tutayotganini, dori so'rab kelgan odammi yoki boshqa oyog'i kasalmi, tushuntirmadi. Ichkarida yarador dori olib kirishga ruxsat berishlarini bilmoqchi edi, qayerdan

Dori so'ragani borganimni bilasan, do'xtir so'radi, O'ylaganim shu, sen tabibsan, kechir, Dori bo'lmaydi degani, Ha, Oh, mayli.

Ovqat besh kishi uchun aniq hisoblab chiqilgan. Shishalar sut va pechene bor edi, lekin porsiyani hisoblagan odam ko'zoynakni qo'yishni unutib qo'ygan, likopchalar ham, vilkalar pichoqlari ham yo'q, ular tushlik bilan kelishsa kerak. Doktorning xotini yaradorga ichimlik berdi, lekin u qusdi. Haydovchi e'tiroz bildirib boshladi, u sutni yoqtirmasdi va qahva bor-yo'qligini bilmoqchi edi. Nonushtadan keyin ularning ba'zilari yana yotishga ketishdi, birinchi ko'r xotinini unga joyni ko'rsatish uchun olib bordi, xonadan faqat ular chiqib ketishdi. Yordamchi farmatsevt shifokor bilan gaplashmoqchi edi, u shifokorning kasallik haqida allaqachon shakllangan fikri bor yoki yo'qligini bilmoqchi edi, men buni to'g'ridan-to'g'ri ma'noda kasallik deb atash mumkin emas, deb o'ylayman, shifokor oydinlik kirita boshladi, keyin esa buni ancha soddalashtirib, u ko'r bo'lgunga qadar darsliklarda o'qiganlarini umumlashirdi. Bir necha to'shak uzoqda, haydovchi diqqat bilan tingladi va shifokor tushuntirishini tugatgandan so'ng, u erdan dedi, menimcha, ko'zdan miyaga o'tadigan kanallar to'silgan deb o'ylayman, Bang bang, farmatsevt yordamchisi g'azab bilan ming'irladi, kim biladi, shifokor istamasdan jilmayib qo'ydi, aslida ko'zlar shunchaki linzalar, ularning ba'zilari ob'ektiv ko'rinsa va miyada xuddi shunday tasvir ko'rinsa, miyada xuddi shunday ko'rinadi. Kanallar tiqilib qolgan, janob aytganidek, karbürator bilan bir xil, benzin yetib bora olmasa, motor ham, mashina ham ishlamaydi, bundan oddiyroq narsa yo'q, ko'rib turganingizdek, shifokor yordamchi dorixonaga. Qachongacha bu yerda bo'lamiz deb o'ylaysiz, doktor, deb so'radi xizmatkor, Hech bo'lmaganda ko'r bo'lganimizda, Va bu qancha davom etadi, Rostini aytsam, hech kim bilmaydi, deb o'ylayman va bu vaqtinchalikmi yoki abadiy shunday bo'ladimi, bilish uchun nima bermayman. Xizmatkor xo'rsindi va bir lahzadan so'ng dedi, men ham o'sha qizga nima bo'lganini bilmoqchiman, Qaysi qiz, farmatsevt yordamchisidan so'radi, Mehmonxonadan kelgan, men xonaning o'rtasida, u tug'ilgandek yalang'och, faqat qora ko'zoynakli, ko'r deb baqirib, menga ko'rlikni yuqtirgan bo'lishi mumkin edi. Doktorning xotini qarasa, qiz ko'zoynagini sekin yechib, harakatini yashirib, so'ng yostiq ostiga qo'yanini ko'rdi, u ko'zlari chaqqon boladan yana pechene istaysizmi, deb so'radi. Do'xtirning xotini bu yerga kelganidan beri birinchi marta o'zini go'yo mikroskopdan ko'rib, o'zining hozirligidan gumon qila olmaydigan jonotlarning xatti-harakatlarini kuzatayotgandek his qildi, bu unga nomussiz va odobsiz bo'lib tuyuldi, agar odamlar menga qaray olmasalar, mening ularga qarashga haqqim yo'q, deb o'yladi u. Qiz qaltirayotgan qo'li bilan tomchilarni quyardi. Shunday qilib, u har doim ko'zlaridan oqayotgan narsa yosh emasligini ayta oladi.

Bir necha soatdan so'ng, karnay tushlikka borib ovqat yig'ishlari mumkinligini e'lon qilganida, birinchi ko'r odam va haydovchi ko'zlari unchalik zarur bo'lmagan topshiriqni bajarish uchun ko'ngilli bo'lishdi, buning uchun qo'llari bilan his qilish kifoya edi. Qutilar atriumni koridor bilan bog'laydigan eshikdan uzoqda edi va ularni topish uchun ular to'rt oyoqqa yurishlari kerak edi. Oldinda polni supurishdi, bir qo'llarini cho'zishdi, ikkinchi qo'llarini uchinchi oyog'iday ushlab turishdi. Ular xonaga qaytishda hech qanday qiyinchilik tug'dirmadilar, chunki shifokorning xotini o'z tajribasidan kelib chiqib, g'oyani juda sinchkovlik bilan o'tkazib yubordi: ko'rpachani chiziqlar qilib kesib, arqonga o'xshash narsa yasash, uning uchini bir tomondan xona eshigining tashqi tutqichiga doimiy ravishda bog'lash, ikkinchi tomondan esa har safar ovqat yig'ish uchun tashqariga chiqadigan odamning to'pig'iga bog'lash. Ikki kishi ketishdi, likopchalar va idish-tovoqlar yetib kelishdi, lekin ovqat hali ham besh kishilikdek edi. Katta ehtimol bilan, xavfsizlik otryadining mas'ul serjanti u erda yana oltita ko'r odam borligini bilmagan, chunki portalning tashqarisidan, hatto asosiy kirish eshigi ortida nima sodir bo'layotganiga juda ehtiyotkorlik bilan qaragan holda, odamlarning atrium soyasida bir qanotdan ikkinchisiga o'tayotganini tasodifan ko'rish mumkin edi. Haydovchi tashqariga chiqib, ovqat yo'qligidan shikoyat qilishni taklif qildi, u yolg'iz ketdi, u kompaniyani xohlamadi, biz besh kishi emasmiz, o'n bir kishimiz, deb baqirdi askarlarga va o'sha serjant unga o'sha erdan javob berdi: "O'zingizni tinchlantiring, siz yana ko'p turasiz", dedi u xonaga qaytib kelganida, meni masxara qilganday tuyuldi. Ular ajralishdi

ovqat, besh porsiya, o'nga bo'lingan, chunki yarador hali ham ovqat istamadi, faqat suv so'radi, og'zini namlash uchun, iltimos. Uning terisi yonib ketdi. Jarohatdagi ko'rpachaga uzoq chiday olmagan uchun vaqti-vaqti bilan ochar, lekin xonadagi sovuq havo deyarli darrov o'ralib yurishga majbur bo'lib, soatlab shunday o'tkazardi. U vaqti-vaqti bilan o'ziga xos bo'g'iq nola bilan nola qilar edi, go'yo doimiy, qattiq og'riq to'satdan kuchayib, uni ushlab, chidab bo'lmaydigan chegarada ushlab turdi.

Tushning yarmida boshqa qanotdan haydalgan yana uchta ko'r odam kirib keldi. Biri vrachning hamshirasi edi, uni xotini darrov tanidi, qolgan ikkitasi esa taqdir taqozosi bilan mehmonxonada qora ko'zoynakli qiz bilan birga bo'lgan erkak va uni o'z oldiga olib borgan qo'pol militsioner edi. Ularning karavotga borishlari va o'tirishlari uchun vaqtlari etarli edi, tasodifan, ofisdan kelgan hamshira alam bilan yig'lardi va ikkalasi hamon ularga nima bo'lganini tushunolmagandek jim qolishdi. To'satdan ko'chadan g'ala-g'ovur, faryodlar, g'azablangan ovozlari bilan birga buyruqlar eshitildi. Xonadagi ko'rlar eshik tomon o'girilib kutishdi. Ular ko'ra olmadilar, lekin keyingi daqiqalarda nima bo'lishini bilishardi. Erining yonidagi karavotda o'tirgan shifokorning xotini sekingina shunday bo'lishi kerak edi, va'da qilingan do'zax boshlanadi. Qo'lini qisib, ming'irladi, Uzoqqa borma, bundan buyon qo'lingdan hech narsa kelmaydi. Baqir-chaqir bas bo'ldi, endi atriumdan aralash shovqin eshitildi, bu ko'r edi, xuddi podada kabi olib kirilib, bir-birini urayotgan, eshikning bo'sh joyiga to'plangan, bir nechtasi yo'ldan adashib, boshqa xonalarga tushib qolgan edi, lekin ko'plari qoqilib, bir-biriga yopishib olishdi yoki odamlarning qo'llarini tarqoq qilib, bir-birlariga o'xshab qo'llarini silkitishdi. bo'ron, go'yo ularni qandaydir o'rash mashinasi tashqaridan itarib yuborayotgandek. Bir nechtasi yiqilib, oyoq osti qilindi. Tor yo'lakka siqib, ko'r asta-sekin karavotlar va u yerlar orasidagi bo'shliqlar tomon siljidi, xuddi bo'ron o'rtasida nihoyat bandargohga kirishga muvaffaq bo'lgan kemalar kabi, ular o'zlarining shaxsiy joylarini, to'shaklarini egallab olishdi va boshqa hech kim sig'masligini, kechikib kelganlar boshqa joyga borib, joy qidirishlari kerakligini aytishdi. Pastdan shifokor boshqa xonalar ham borligini, lekin to'shaksiz qolganlarning bir nechtasi o'zlari tasavvur qilgan labirintda, xonalar, koridorlar, yopiq eshiklar, oxirgi daqiqada bilib oladigan zinapoyalarda adashib qolishdan qo'rqishdi. Nihoyat, ular u erda qolishni davom ettira olmasligini tushunishdi va qiyinchilik bilan kirgan eshikni topib, noma'lum tomonga yo'l olishdi. Oxirgi xavfsiz boshpana izlayotgandek, ikkinchi guruhdagi ko'rlar, o'sha besh kishi, birinchi guruh odamlari bilan bo'sh qolgan to'shaklarni egallashga muvaffaq bo'lishdi. Faqat yarador yolg'iz, himoyasiz, chap tomonda o'n to'rtta to'shakda qoldi.

O'n besh daqiqadan so'ng, yig'lashdan so'ng, shikoyatlar va ro'yxatdan o'tishning sokin shovqinlari, tinchlik emas, balki xotirjamlik xonaga qaytdi. Peshindan keyin allaqachon so'nayotgan edi, o'lik chiroqlari bilan chiroqlar yanada yorqinroq bo'lib tuyuldi. Shunda karnayning quruq ovozi eshitildi. Birinchi kuni e'lon qilinganidek, xonalarning ishlashi bo'yicha ko'rsatmalar, internirlanganlar rioya qilishlari kerak bo'lgan qoidalar takrorlandi, Hukumat o'z burchi va o'z burchi deb bilgan narsasi va xalqni har qanday vositalar bilan himoya qilish huquqini ta'minlashga majbur bo'lganidan afsusda. bu yerda, Ular bizga va'da qilgan shifokorlar qayerda, bu yangi narsa edi, hokimiyat shifokorlarga g'amxo'rlik, ehtimol hatto to'liq davolanishni va'da qilgan edi. Shifokor, agar ularga shifokor kerak bo'lsa, u mana, deb aytmedi. U boshqa hech qachon bunday demasdi. Do'xtirning qo'li yetmaydi, shifokor farmatsevtika mahsulotlari bilan, dori-darmonlar bilan, turli xil kimyoviy ingredientlar bilan, u va buning kombinatsiyasi bilan davolaydi va bu erda ulardan asar ham, ularni olishga umid ham yo'q edi. Uning rangi oqarganligini, periferik qon aylanishida qizarishni kuzatish uchun ko'zlari ham yo'q edi, bu tashqi belgilar to'liq klinik ko'rinishga yoki shilliq pardalarning rangi va pigmentatsiyasiga teng bo'lgan necha marta, omon qolish ehtimoli juda yuqori bo'lsa, siz bundan qutulolmaydiz. Yaqin atrofdagi yotoqlardan beri

Ular band edi, xotini endi unga nima bo'layotganini ayta olmasdi, lekin u so'nggi ko'rlarning kelishi bilan yaratilgan og'ir muhitni, keskinlashib borayotgan mojaro yoqasida turganini his qilardi. Hatto xonadagi havo quyuqlashgandek, og'ir hidlar to'satdan jirkanch shamollar bilan asta-sekin to'pdek kirib borardi. Bir haftadan keyin qanday bo'ladi, deb o'zidan so'radi va qo'rqib ketdi, bir haftadan keyin ham bu joyda qamalib qolishlarini tasavvur qildi. Oziq-ovqat ta'minoti bilan bog'liq hech qanday muammo bo'lmagan deb faraz qilsam, bu aniq emas, masalan, tashqarida odamlar qancha odam ekanligimizni har lahza bilishlariga shubha qilaman, masala gigiyena bilan qanday hal qilinishida edi, men qanday qilib yuvinishimiz haqida gapirmayapman, bir necha kun ko'r va hech kimning yordamisiz, va dush qancha vaqt ishlaydi va dam olish haqida gapiraman biri, bu joy axlatxonaga aylanadi. U qo'llari bilan yuzini ishqalab, uch kunlik tikanli soqolini paypasladi, Yaxshisi, bizga ustara va qaychi jo'natish haqida yomon fikrga ega bo'lmaydilar deb umid qilaman. Uning chamadonida soqol olish uchun kerak bo'lgan hamma narsa bor edi, lekin u buni qilish xato bo'lishini aniq bilardi, Va qayerda, bu xonada emas, bu odamlar orasida, u meni soqol qo'yishi aniq, lekin tez orada boshqalar shunday g'amxo'rlik qilishga qodir odam borligini payqashadi va hayron qolishadi, va u erda, yomg'ir ostida, qanday qilib ko'zimizni ko'rmasligimizni, Xudo ko'rishni, hatto ko'rishni ham ko'rishimiz mumkin. soyalar, ko'zgu qarshisida bo'lish, noaniq qorong'u nuqtaga qarab, "Mening yuzim bor, bu yorug' men emasman", deb ayta olish.

Namoyishlar asta-sekin to'xtadi, boshqa xonadan kimdir oziq-ovqat bormi, deb so'ragandek tuyuldi, taksi haydovchisi: "Bir parcha ham emas" deb javob berdi va farmatsevt yordamchisi xayrixohligini ko'rsatish uchun "Kelishi mumkin", deb qat'iy raddiyani shirin qildi. U kelmasdi. Tun barbod bo'ldi. Tashqarida ovqat yo'q, so'z yo'q. Qo'shni xonadan qichqiriqlar eshitildi, keyin sukunat hukm surdi, agar kimdir yig'layotgan bo'lsa, tinch edi, yig'lash devorlardan o'tmadi. Do'xtirning xotini bemorning hol-ahvolini ko'rgani bordi, "Bu menman", dedi va ko'rpani avaylab ko'tardi. Oyog'i qo'rqinchli ko'rinishga ega edi, butun qismi sondan boshlab bir tekis shishgan, yarasi esa qon oqayotgan binafsha rangli qora doira edi, go'shti ichkaridan shishib ketgandek, juda kattalashib ketgan edi. U hidlanib, bir vaqtning o'zida undan yoqimli hid taraldi. Qalaysan, doktorning xotini so'radi, Kelganing uchun rahmat, O'zingni ayt, kasalman, Og'riyaptimi, Ha va yo'q, Yaxshiroq tushuntiring, Og'riyapti, lekin oyog'im meniki emasdek, badanimdan ajralgandek, Buni qanday tushuntirishni bilmayman, g'alati, bu yerda oyog'im og'riyotgandek. isitma, Balki, Endi uxlang. Do'xtirning xotini qo'lini peshonasiga qo'ydi, so'ng uzoqlashmoqchi bo'ldi, lekin xayrli tun deyishga ham ulgurmadi, bemor uning qo'lidan ushlab o'ziga tortdi, yuzini yaqinlashtirishga majbur qildi, bilaman, ko'rib turibsan, dedi juda sekin. Doktorning xotini hayratdan titrab, ming'irladi, Yolg'on gapirayapsiz, bu fikrni qayerdan oldingiz, men ham bu yerda hamma kabi ko'raman, Aldashga urinmang, xonim, ko'rishingizni bilaman, lekin tashvishlanmang, hech kimga aytmayman, uxla, uxla, ishonmaysanmi, ishonaman, senga ishonmading, ishonmading, dedim, ishonmading, dedim. to'g'risini ayting, Ertaga gaplashamiz, endi uxlaymiz, Ha, ertaga, tirik bo'lsam, Yomonni o'ylamasligimiz kerak, men buni o'ylayapman, to'g'rironi isitma meni o'ylaydi. Do'xtirning xotini eriga qaytib, qulog'iga shivirladi: Yara dahshatli ko'rinadi, gangrena bo'lsa kerak, Tez, menga imkonsiz bo'lib ko'rindi, Har holda, juda yomon, Mana mana, dedi doktor, eshitsin deb ataylab ovozi ko'tarib, nafaqat ko'r, balki qo'l-oyog'imiz bog'langandek. Chap tarafdagi o'n to'rtta karavotdan bemor: "Meni hech kim bog'lamaydi, doktor", deb javob berdi.

Soatlar o'tdi, birin-ketin ko'rlar uxlab qolishdi. Ba'zilar zulmatni, haqiqiy zulmatni, qora zulmatni, ko'zlari aylanib qolgan xira quyoshlarni abadiy haydashni xohlayotgandek, boshlariga adyol o'rashgan edi. Shiftga yetib bo'lmaydigan balandlikda osilgan uchta chiroq o'zining iflos sarg'ish nurini ko'rpa-to'shaklarga sochardi, hatto soyalar ham buni amalga oshira olmaydi. Qirq kishi uxlab yotibdi yoki jon-jahdi bilan uxlab qolishga harakat qilardi, ba'zilar tushida nimanidir ko'rgandek hansirab yoki g'o'ldiradi,

ular tush ko'rgan narsalarini aytishlari mumkin edi: "Agar bu tush bo'lsa, men uyg'onishni xohlamayman". Hammaning soatlari to'xtab qolgan, ular o'rashni unutgan yoki hech qanday ma'no yo'q deb qaror qilishgan, faqat shifokorning xotini hamon bezovta qilardi. Soat tungi uchlar edi. Keyin juda sekin, tirsagiga suyanib, mashina o'g'ri o'rnidan turdi. U oyog'ini his qilmadi, faqat og'riq bor edi, qolganlari endi unga tegishli emas edi. Uning tizza bo'g'imi qattiq edi. U gavdasini karavotdan osilib turgan yaxshi oyog'ining yon tomoniga ag'dardi, so'ng ikki qo'li bilan sonini tagiga tiqib, jarohatlangan oyog'ini o'sha tomonga siljitmoqchi bo'ldi. To'satdan uyg'ongan bo'rilar to'dasi kabi, og'riqlar har tomonga tarqaldi, faqat ular oziqlanayotgan dahshatli kraterga darhol qaytib keldi. Qo'llariga suyanib, sekin tanasini matras bo'ylab so'qmoq tomon sudrab bordi. U karavot ramkasining pastki qismiga etib kelganida, u dam olishga majbur bo'ldi. U xuddi astmadan aziyat chekayotgandek qattiq nafas olar, boshi yelkalarida chayqalib, ularni zo'rg'a ushlab turardi. Bir necha daqiqadan so'ng nafas olishi bir tekislashdi va yaxshi oyog'iga suyanib sekin o'rnidan tura boshladi. Boshqasidan hech qanday foyda yo'qligini, qayerga borsa ham o'zi bilan birga sudrab borishini bilardi. Uning boshi aylanib, butun vujudi nazoratsiz titrardi, sovuq va isitmadan tishlari g'ijirladi. Choyshablarning temir panjaralariga suyanib, xuddi uzumzorga o'xshab biridan ikkinchisiga o'tib, shpallar orasidan olg'a bordi. Yaralangan oyog'ini xuddi qop ko'targandek sudrab ketdi. Hech kim uni payqamadi, hech kim undan so'ramadi, o'sha paytda qayerga ketayotgan eding, agar birov shunday qilgan bo'lsa, u qanday javob berishini bilardi, men siyishim kerak, dedi, u faqat shifokorning xotini uni chaqirishini xohlamadi, u unga yolg'on gapira olmadi, unga nima bo'layotganini aytishi kerak edi, men bu erda chirishda davom eta olmayman, men eringizni oldinroq mashinani o'g'irlaganimni tan oldim. boshqa birovdan o'g'irlab berishini so'rang, hozir ham shunday, men u erga borishim kerak, meni shu ahvolda ko'rishsa, kasal ekanligimni darhol bilishadi, meni tez yordam mashinasiga yuklab, kasalxonaga olib borishadi, faqat ko'rlar uchun shifoxonalar bor, yana bir kishi katta farq qilmaydi, keyin oyog'imni davolaydi, agar ular meni o'lim bilan davolaydilar, agar ular meni o'lim bilan davolaydilar. appenditsit bo'lsa, avval uni operatsiya qilishadi, keyin esa o'ldirishadi, shunda u sog'lom o'ladi, men bo'lsam, meni keyinroq bu erga olib kelishlari mumkin, menda hali ham bor. U ingrab qolmaslik uchun tishlarini g'ijirlatib, bir oz oldinga o'tdi, faqat qator oxiriga yetib, muvozanatni yo'qotib qo'ygan past alamli faryodini bosa olmadi. U ko'rpa-to'shaklar sonini chalkashtirib, yana bitta bo'lishini kutgan edi, lekin u erda allaqachon bo'sh joy bor edi. Yerga yiqilib, u yiqilish shovqinidan hech kimni uyg'otmaganiga ishonch hosil qilmaguncha qimirlamadi. Keyin u bu lavozim ko'r odamga juda mos keladi, deb qaror qildi; to'rt oyoqlab davom etsa, yo'lini osonroq topardi. U atriumga yetib borguncha sudrab bordi, u yerda nima qilish kerakligini, eshikdan qichqirgani yaxshiroqmi yoki panjara vazifasini bajargan va hali hamon o'sha yerda turgan arqondan foydalanib panjaraga yaqinlashgan ma'qulmi, deb o'ylash uchun to'xtadi. U yerdan yordam so'rab qichqirsa, zudlik bilan ortga qaytishni aytishini juda yaxshi bilardi, lekin ko'rpa-to'shaklarning mustahkam tayanchiga qaramay, shunchalar azob chekkanidan so'ng osilib turgan arqonni birdan-bir tayanch qilish muqobili uni ikkilanib qo'ydi. Bir necha daqiqadan so'ng u yechim topdi, deb qaror qildi. To'rt oyoqlab boraman, deb o'yladi u, to'g'ri arqonning tagida turaman, ora-sira qo'limni ko'taraman, to'g'ri yo'ldamanmi, bu mashina o'g'irlash bilan barobar, doim yo'l bor. Birdan, o'zi ham sezmay, aqli uyg'onib, bechora ko'rning mashinasini o'g'irlay olgani uchun uni qoraladi. Agar men hozir shu ahvolda bo'lsam, uning mashinasini o'g'irlaganim uchun emas, balki uni uyiga kuzatib borganim uchun bu mening katta xatoim bo'ldi. Ammo uning aqli ishlarni muhokama qilish kayfiyatida emas edi, uning dalillari sodda va tushunarli edi. Ko'r - muqaddas narsa, ko'rni o'g'irlash kerak emas. Texnik jihatdan, men uni talon-taroj qilmaganman, shuning uchun mashina uning cho'ntagida emas edi va men uning yuziga qurol qaramadim, ayblanuvchi o'zini himoya qildi. Etarli sofizmlar, uning aqli g'ichirladi va siz boradigan joyga boring.

Tungi sovuq havo uning yuzini tetiklashtirdi. Bu yerda tashqarida nafas olish qanchalik yoqimli edi, deb o'yladi u. Uning oyog'i kamroq og'riyotgandek edi, lekin bu uni ajablantirmadi,

Bu u bilan oldin ham ko'p bo'lgan. U tashqi maydonchada edi, u tez orada zinapoyada bo'lardi. Uning fikricha, eng qiyini, avval boshdan pastga tushish. Arqon bor-yo'qligiga ishonch hosil qilish uchun qo'lini ko'tardi va boshladi. U bashorat qilganidek, bir qadamdan ikkinchisiga o'tish oson emas edi, ayniqsa oyog'i yordam bermayotgani uchun va zinadan yarmida bir qo'li zinapoyadan sirg'alib, tanasi bir chetga tushib, la'nati oyog'ining o'lik og'irligidan butunlay pastga sudralib ketganida, dalil darhol paydo bo'ldi. Og'riq darhol qaytib keldi, arra, matkaplar, bolg'alar va uning o'zi qanday qilib qichqirmaslikni bilmay qoldi. Uzoq daqiqalar davomida u qornida yotdi, yuzini erga bosdi. Tashqariga chiqqan sovuq shamol uni qaltiratib yubordi. Uning ko'ylagi va shimidan boshqa hech narsasi yo'q edi. Jarohat yerga to'liq tegib qolgan va u shunday deb o'yladi: Yuqtirishi mumkin, bu ahmoqona fikr edi, u o'zini shunday xonadan sudrab chiqqanini eslolmadi, mayli, mayli, kasal bo'lmasin, menga g'amxo'rlik qilishadi, keyin o'zini tinchlantirish uchun o'yladi va arqonga osonroq yetib borishi uchun bir chekkada turib oldi. U buni darhol topa olmadi. U zinadan dumalab tushganida arqonga perpendikulyar bo'lganini unutgan edi, lekin instinkt uni turgan joyida qolishiga majbur qildi. Keyin ehtiyotkorlik unga o'tirishni va buyraklari birinchi qadamga tegguncha sekin harakat qilishni eslatdi. Quvonchli g'alaba hissi bilan u ko'tarilgan qo'li bilan tikanli arqonni his qildi. Aynan mana shu tuyg'u unga yarasini yerga sudramasdan darhol harakat qilish yo'lini topishga yordam bergan bo'lsa kerak. U orqasini darvozaga qo'yib turdi va ilgari oyoqlari cho'loq odamlar qilganidek, tayoq o'rniga qo'llari bilan o'tirgan holatda qisqa harakatlar bilan harakatlana boshladi. Orqaga, ha, chunki bu holatda, boshqalarda bo'lgani kabi, surish emas, balki sudrab borish ancha oson. Uning oyog'i unchalik qiynalmadi, bundan tashqari, relefnig chiqish tomon ozgina qiyaligi unga yordam berdi. Arqonga kelsak, uni yo'qotish xavfi yo'q edi, boshi deyarli unga suyandi. Darvozaga borishi uchun hali ko'p bormi, deb o'ylardi, bu bir oyoqda harakat qilishdek emas, balki ikki oyog'ida harakat qilishdan ham yaxshisi, u o'zini orqaga tortib, yarim oraliqda yoki undan ham kamroq vaqt oralig'ida sudrab borardi. Ko'zi ojizligini bir zum unutib, yana qancha yo'l qolganini tekshirib ko'rmoqchidek boshini orqaga burdi, lekin baribir oldida o'sha tubsiz oqlikka duch keldi. Kunmi yoki tunmi, deb hayron bo'ldi u, mayli, agar kunduz bo'lsa, ular meni hozirgacha ko'rgan bo'lardi, bundan tashqari, biz faqat nonushta qilgan edik, lekin bu bir necha soat oldin edi. U o'zida kashf etgan mantiqiy fikrdan, fikrlash tezligi va to'g'riligidan hayratda qoldi, u o'zini boshqa odam sifatida ko'rdi va agar oyog'idagi baxtsiz hodisa bo'lmaganida, u butun umri davomida o'zini hech qachon bunchalik yaxshi his qilmaganiga qasam ichishi mumkin edi. Uning orqa tomoni portalning pastki yopiq qismiga tegdi. U yetib kelgan edi. Qorovulda turgan askar sovuqdan himoyalaniish uchun kabina ichiga yashiringan edi. U bir necha bor o'zi tanib bo'lmaydigan engil shovqinni eshitgan edi, lekin bu ichkaridan kelayotgan bo'lishi mumkinligini xayolimga ham keltirmadi, ehtimol, bu daraxtlarning shitirlashi, qandaydir shox-shabbalar to'siqqa ishqalagani bo'lsa kerak. Ammo to'satdan uning qulog'iga yana bir tovush keldi, bu safar boshqacha, zarba, to'g'rirog'i, shamoldan bo'lishi mumkin bo'lmagan to'qnashuv. Askar asabiylashib, pulemyotini mo'ljallab, kabinadan chiqdi-da, darvoza yoniga qaradi. U hech narsani ko'rmadi. Biroq, ovoz yana, balandroq eshitildi, endi tekis bo'lmagan yuzada tirnoqlarning tirnalganiga o'xshardi. U serjant uxlayotgan chodir tomon bir qadam tashladi, lekin yolg'on signal ko'tarsa, butun bir nutqni tinglash kerak, serjantlar sabab bo'lsa ham uyg'onishni yoqtirmaydi, degan o'y bilan o'zini to'xtatdi. Asta-sekin panjaraning ikkita vertikal panjarasi orasida arvohdek oppoq yuz ko'rina boshladi. Ko'r odamning yuzi. Qo'rquv askarning qonini muzlatib qo'ydi va qo'rquv uni yana qurolini nishonga olib, bo'sh masofaga bir marta o'q uzishga majbur qildi.

O'qlarning gurillab ovozi boshpana va uning odamlarini qo'riqlash vazifasi yuklangan bo'linma bo'lgan yarim kiyingan askarlarni deyarli darhol chodirlardan haydab chiqardi. Serjant allaqachon buyruq olgan edi, Bu nima bo'ldi, Ko'r, ko'r, askar g'o'ldiradi, Qayerda, U erda va miltig'ining o'qi bilan portalga ishora qildi, Men u erda hech narsani ko'rmayapman, U bor edi, men uni ko'rdim. Askarlar qurollanib, qo'llarida miltiq bilan navbat kutishardi. Projektorni yoqing, - deb buyurdi serjant. Askarlardan biri yuk mashinasi platformasiga chiqdi. Bir necha soniya ichida yorqin nur portal va binoning jabhasini yoritib yubordi.

Hech kim yo'q, shafqatsiz, — dedi serjant va yana bir necha harbiy xushchaqchaqlik so'zlamochi bo'lib, ko'r-ko'rona nur ostida portal tagida yoyilgan qora ko'lmakni ko'rdi. Siz tozalabsiz, dedi u. Keyin, unga berilgan qat'iy buyruqlarni eslab, baqirdi: Orqaga turing, bu juda yaxshi. Askarlar qo'rqib, orqaga chekinishdi, lekin ular yo'lakdagi mayda tosh toshlar orasidagi yoriqlarga sekin oqib kelayotgan qon hovuziga qarab turishdi. Nima deb o'ylaysiz, o'sha yigit o'ldimi, - deb so'radi serjant, - O'sha bo'lsa kerak, u yuziga butun bo'lak oldi, - deb javob qildi askar, o'zining yaxshi maqsadining yaqqol dalilidan mamnun bo'lgan. Shu payt boshqa bir askar asabiylashib, serjant, serjant, u yerga qarang. Zinaning tashqi maydonchasida projektorning oppoq nuri bilan yoritilgan to'g'ri, bir qancha ko'rlar ko'rinib turardi, o'ndan ortiq, Yaqin kelmanglar, deb qichqirdi serjant, bir qadam ham tashlasangiz, hammangizni otib yuboraman. Ro'paradagi binolarning derazalarida otishmalardan uyg'ongan bir necha kishi oynadan qo'rqib qarab turardi. Shunda serjant baqirdi: U yerdan to'rt kishi kelib, jasadni olib kelsin. Ular bir-birlarini ko'ra olmadilar va hisoblay olmadilar, oltita ko'r ketdi. Men to'rtta dedim, serjant jazava bilan qichqirdi. Ko'rlar bir-biriga tegib, yana bir-biriga tegishdi va ulardan ikkitasi qoldi. Qolganlari arqon bo'ylab yurishdi.

Tevarak-atrofdagi belkurak yoki cho'p, qazish uchun ishlatilishi mumkin bo'lgan har qanday narsa bor-yoqligini ko'rishimiz kerak, dedi shifokor. Tong otdi, ular jasadni katta kuch bilan ichki panjaraga sudrab olib, axlat va daraxtlarning barglari orasiga tashlab ketishdi. Endi ular uni dafn qilishlari kerak edi. O'lgan odamning ahvolini faqat shifokorning xotini bilar edi, uning yuzi va bosh suyagi singan, ko'krak qafasi va to'sh suyagi sohasida uchta o'q teshigi bor edi. U butun binoda qabr qazish uchun ishlatadigan hech narsa yoqligini ham bilardi. U ular uchun mo'ljallangan butun maydonni aylanib chiqdi, lekin temir panjaradan boshqa hech narsa topa olmadi. Bu foydali bo'lar edi, lekin bu etarli emas edi. Va yo'lakning potentsial infeksiyalanganlar uchun ajratilgan qanot bo'ylab o'tgan yopiq derazalari ortida, derazalar bu tomondan pastroqda, u odamlarning qo'rqib ketgan yuzlarini ko'rди, ular o'z soatlarini kutayotganlarini, boshqalarga aytishlari kerak bo'lgan muqarrar lahzalarni, men ko'r bo'lib qoldim, yoki agar ular nima bo'lganini yashirishga harakat qilsalar, ba'zilar noto'g'ri yoki shafqatsiz bo'lib qolganini ko'rди. ba'zi qoqilishlar ko'ruvchilar uchun kechirilmas edi. Doktor bularning hammasini bilar edi, uning aytgan so'zlari ikkalasi o'rtasida kelishilgan yashirishning bir qismi edi, endi uning xotini aytishi mumkin edi, agar biz askarlar bizga belkurak tashlashni so'rasak nima bo'ladi, yaxshi fikr, buni sinab ko'raylik, va hamma rozi bo'ldi, ha, bu yaxshi fikr, faqat qora ko'zoynakli qiz belkurak haqida gapirmadi yoki hamma narsa ho'kiz edi. O'zimga achinish, men aybdorman, deb yig'lab yubordi u, haqiqatni inkor etib bo'lmaydi, lekin agar bu uning uchun tasalli bo'lsa edi, agar biz har bir xatti-harakatimizdan oldin undan kelib chiqadigan barcha oqibatlarini oldindan ko'ra olsak, ular haqida jiddiy o'ylab ko'ra olsak, birinchi navbatda, biz potentsial bo'lishi mumkin bo'lgan narsalar haqida o'ylagan bo'lsak, va nihoyat, biz o'ylamagan bo'lardik. va to'xtadi. So'z va harakatlarimizning yaxshi va yomon natijalari, faraz qilaylik, barcha kulgusi kunlarda, shu jumladan, endi buni isbotlash, bir-birimizga salomlashish yoki kechirim so'rash uchun bo'lmaydigan cheksiz kunlarda ham xuddi shunday va muvozanatli tarzda taqsimlanadi va bu o'lmaslik haqida juda ko'p gapiriladi. Ehtimol, lekin bu odam o'lgan va ko'milishi kerak. Shunday qilib, shifokor va uning rafiqasi muzokara qilish uchun ketishdi, qorong'u ko'zoynakli qiz ular bilan borishini aytdi. Tavbadan. Ular paydo bo'lishi bilan oq, kiraverishda bir askar ularga: "To'xtang" deb qichqirdi va og'zaki tahdid, baquvvat bo'lsa-da, hurmat qilinmasligidan qo'rqqandek, havoga bir marta o'q uzdi. Ular hayratga tushib, ochiq eshikning qalin taxtalari orqasiga yashirinib, atriumning himoya soyasiga qaytib ketishdi. Keyin shifokorning rafiqasi yolg'iz o'zi tashqariga chiqdi, u turgan joydan askarning harakatini kuzatib, kerak bo'lsa o'z vaqtida panohtopishi mumkin edi. O'liklarni dafn qiladigan hech narsamiz yo'q, dedi u, bizga belkurak kerak. Darvoza oldida boshqa bir askar paydo bo'ldi, lekin boshqa tomondan, o'lik odam yiqilgan joyda emas. U serjant edi, lekin oldingisi emas, Nima istaysan, deb baqirdi, Bizga belkurak yoki ketmon kerak. Bizda bunaqa narsalar yo'q, ket bu yerdan, Mayitni ko'mishimiz kerak, Ko'mma, chirishsin, Qo'ysak, havoni bulg'adi, Mayli, ifloslansa, sizga yordam beradi, Havoga to'siq yo'q, bu yerdan, lekin u ham siz bilan. Qat'iy bahs askarni o'ylantirib qo'ydi. U ko'r bo'lib qolgan va darhol quruqlikdagi qo'shinlarga tegishli bemorlarni olib ketayotgan joyga olib ketilgan boshqa serjantni almashtirish uchun kelgan edi. Aviatsiya va dengiz flotining har biri alohida-alohida o'z bazalariga ega ekanligini tushuntirishning hojati yo'q, ammo kichikroq, chunki bu kuchlarda xizmat qilganlar soni ham kamroq edi. Ayol to'g'ri, deb o'yladi serjant, bunday hollarda barcha choralar etarli emasligiga shubha yo'q. Ehtiyotkorlik o'rnida protivoqor kiygan ikki askar qon ustiga ikkita katta shisha ammiak quyishdi, uning oxirgi tutuni hamon otryaddagilarni yig'lab, burun va tomoq shilliq pardalarini sanchitardi. Nihoyat serjant dedi, ko'raman, nima topaman, ovqat-chi, do'xtirning xotini fursatdan foydalanib, eslatib qo'ydi, ovqat hali yetib bormadi, birgina qanotimizda ellikdan ortiq odammiz, ochmiz, bizga yuborayotgan narsa hech narsaga yetmaydi, oziq-ovqat armiyaning muammosi emas, kimdir vaziyatni to'g'irlashi kerak, hukumat bizga va'da berdi, kimgadir ovqat beraman, deb va'da berdi. Eshik, ketmon, shifokorning xotini yana qichqirdi, Birgina qanotimizda ellikdan oshdik, qornimiz och, jo'natayotgan narsang hech narsaga yetmaydi, Oziq-ovqat qo'shinning muammosi emas, Kimdir vaziyatni to'g'rilashi kerak, hukumat bizni boqishga va'da bergan, ichkariga kiring, eshik oldida hech kimni ko'rmoqchi emasman, ketmon, do'xtirning xotini ham baqirdi. Birgina qanotimizda ellikdan oshdik, qornimiz och, jo'natayotgan narsang hech narsaga yetmaydi, Oziq-ovqat qo'shinning muammosi emas, Kimdir vaziyatni to'g'rilashi kerak, hukumat bizni boqishga va'da bergan, ichkariga kiring, eshik oldida hech kimni ko'rmoqchi emasman, ketmon, do'xtirning xotini ham baqirdi.

lekin serjant allaqachon ketgan edi. Tong otdi xonada ovoz kuchaytirgich jiringladi, Diqqat, diqqat, internirlanganlar hursand bo'ldilar, ularga ovqat haqida aytishyapti, deb o'ylashdi, lekin yo'q, ketmon haqida edi, birov kelib, olib kelsin, lekin guruh yo'q, faqat bitta odam chiqsin, men ketaman, ular bilan gaplashdim, dedi doktorning xotini. Joyiga va masofasiga qarab, zinapoyadan ko'ra portalga yaqinroq bo'lsa kerak, tashqaridan ulotirilgan bo'lsa kerak, men ko'r ekanligimni unutmashligim kerak, deb o'yladi shifokorning xotini, qayerda, deb so'radi u, zinadan tush, men seni yo'l ko'rsataman, deb javob berdi serjant, juda yaxshi, endi ol, mana shunday, o'ngga, kamroq, o'ngga, kamroq buril. Bu, endi to'g'ri oldinga, yuz o'g'irmasang, boshing bilan yugurib ketasan, isinib, qaynayapti, la'nat, yuz o'girma dedim, sovuq, sovuq, yana isib ketyapti, isin, isinib ketyapti, tugadi, endi yarim doira qilib, men seni yana yo'l ko'rsataman, bu yerda eshakdek turishingni istamayman, quduq oldida, portalda, xavotir olma, — deb o'yladim, men bu yerdan to'g'ri chiziq bo'ylab eshikka boraman, axir, baribir, "Agar mening ko'r emasligimga shubha qilsangiz ham, menga baribir, meni olish uchun bu yerga kirmaysiz". Ishga ketayotgan qazuvchidek ketmonni yelkasiga ilib, burilmay eshik tomon yo'naldi, Serjant, ko'rdingizmi, ko'zlari bordek bir askar xitob qildi, Ko'rlar tez o'z yo'lini o'rganishadi, — deya ishonch bilan tushuntirdi serjant.

Qabr qazish juda qiyin edi. Er qattiq, ohaklangan, ildizlari yerdan bir oyoq pastda edi. Haydovchi, ikki militsioner va birinchi ko'r navbatma-navbat qazishdi. Inson o'limga duch kelganida, tabiat unga g'azabini va zahar kuchini unutishini kutadi. Ha, eski nafrat hech qachon o'lmaydi, deyishadi, adabiyotda ham, hayotda ham bunga misollar ko'p, lekin gap eski adovat haqida emasdi. O'g'irlangan mashina, uni o'g'irlagan odamning o'limi bilan solishtirganda nima, ayniqsa uning qayg'uli ahvolini hisobga olsak, chunki bu odamning na burni, na og'zi borligini tushunish uchun ko'z kerak emas. Ular uch futdan ham chuqurroq qaza olmadilar. Agar o'ldirilgan odam semiz bo'lsa, qorni tashqarida qolardi, lekin o'g'ri novdadek ingichka, oxirgi kunlardagi ro'zalardan ham yupqaroq bo'lsa, qabr unga o'xshagan ikki kishiga yetardi. Hech qanday ibodat yo'q edi. Biz xoch qilishimiz mumkin edi, qora ko'zoynakli qiz esladi, pushaymonligi uni shunday deyishga majbur qildi, lekin hozir bo'lganlarning hech biri marhumning hayoti davomida Xudo va din bilan bog'liq narsalar haqida o'ylaganligi haqida hech qanday ma'lumotga ega emas edi, shuning uchun o'lim oldida boshqa xatti-harakat to'g'riroq bo'lsa, to'xtatilgani ma'qul edi. qadam tashlash. Ular xonaga qaytishdi. Eng tez-tez tashrif buyuradigan joylarda, agar u hovli kabi ochiq joylarda bo'lmasa, odamlar endi yo'qolmaydilar, cho'zilgan qo'llari va hasharotlar antennalari kabi harakatlanadigan barmoqlari bilan ular hamma joyga etib borishlari mumkin, hatto ko'proq qobiliyatli ko'r odamlarda uchinchi ko'z deb ataladigan narsa rivojlanishi mumkin. Masalan, vrachning rafiqasi xonalarning mana shu labirintlari, turli noaniq xona va yo'laklar bo'ylab harakatlanishi va yo'nalishini qanday tutishi, to'g'ri joyda qayrilishni bilishi, eshiklar oldida qanday to'xtab, ikkilanmasdan ularni ochishi, o'z uyiga yetib borish uchun ko'rpa-to'shaklarni sanashga hojat qolmasligi aql bovar qilmaydi. Endi u erining to'shagida o'tirib, u bilan gaplashmoqda, odatdagidek, jimgina, ular yaxshi odobli odamlar ekanligini va ular har doim bir-birlariga aytadigan gaplari borligini ko'rasiz, ular boshqa er-xotinga o'xshamaydi, birinchi ko'r erkak va uning xotiniga o'xshab, uchrashuvdan keyin bir-birlari bilan zo'rg'a gaplashgan, lekin hozirgi sevgi ular uchun eskirgan vaqtga ko'ra kuchaymaydi. unga. Och qolganini tinmay takrorlaydigan ko'zlari chaqqon bolakaydir, garchi qora ko'zoynakli qiz ovqatni unga berish uchun deyarli o'z og'zidan olib ketadi. O'g'il ko'p soatlardan beri onasi haqida so'ramadi, lekin u ovqatlanib bo'lganidan keyin, omon qolish uchun oddiy, ammo haddan tashqari kuchli ehtiyojdan kelib chiqadigan xudbin shafqatsizlikdan vujudi ozod bo'lgach, onasining yo'qligini yana his qilishi aniq. O'sha kuni ertalab sodir bo'lgan voqeadanmi yoki bizga noma'lum sabablarga ko'rami, haqiqat shundaki, nonushta uchun qutilar keltirilmagan. Tushlik vaqti bo'ldi, shifokorning xotini soatiga ko'ra, deyarli soat bir bo'lib qoldi. U endigina yashirincha ko'z tashlagan edi, shuning uchun biz me'da shirasining sabrsizligi bir nechta narsani hal qilganiga hayron bo'lmaslik kerak.

Bu qanotdagi odam ham, boshqa qanotdan ham, borib, atriumda ovqat kelishini kutish va bu ikkita ajoyib sababga ko'ra, birinchisi, go'yo odamlarning oldida, ba'zilar boshqargan, chunki siz vaqt orttirasiz, ikkinchisi, boshqalarni yetaklagan yashirin, chunki kim aldasa, u aldashini hamma biladi. Hammasi bo'lib, o'ntadan kam bo'lmagan ko'rlar bor edi, ular tashqi portal ochilganda paydo bo'ladigan shovqinga va muborak qutilarni olib kelishi kerak bo'lgan askarlar iziga e'tibor qaratdilar. O'z navbatida, atriumda kutib turgan ko'rlarga yaqin bo'lib, darhol ko'r bo'lib qolishdan qo'rqib, chap qanotdan kasal bo'lganlar tashqariga chiqishga jur'at eta olmadilar, lekin ularning bir nechtasi eshik tirqishidan ko'z yugurtirib, navbat kelishiga sabrsizlik bilan qarashdi. Vaqt o'tdi. Kutishdan charchagan ko'rlar erga o'tirishdi, keyin ikki-uch kishi xonaga qaytishdi. Ko'p o'tmay, portalning tiniq chiyillashi eshitildi. Ko'rlar hayajonlangan holda bir-birlarini turtib, tashqaridagi tovushlarga ko'ra eshik bor deb o'ylagan tomonga qarab harakatlana boshladilar, lekin birdan ularni tushuntirishga va oqlashga vaqtlari yo'q, degan noaniq tashvish ularni bosib oldi, ular to'xtashdi va darhol orqaga o'girildilar, shu bilan birga ular ovqat va qo'llarini ko'targan askarlarning qadamlarini aniq farqlay boshladilar.

Oldingi tundagi fojiali voqeadan hamon larzaga kelgan, qutilarni ko'tarib ketayotgan askarlar avvallari ozmi-ko'pmi qilganidek, ularni eshiklar yonida qoldirmaslikka, ularni atriumga qo'yib, xayrlashishga kelishib olishgan edi, hammasi yaxshi, yaxshi bo'lsin, deyishdi. Tashqaridagi yorqin nurning ko'r-ko'rona nuri va atriumning yarim soyasiga to'satdan o'tishi ularga dastlab ko'rlar guruhini ko'rishga to'sqinlik qildi. Ular darhol ularni ko'rdilar. Dahshatdan baqirib, qutilarni yerga uloqtirib, telbalardek sakrab chiqishdi. Qo'nishda kutib turgan eskortning ikki askari xavfga namunali munosabatda bo'lishdi. Qanday qilib va nima uchun ularni yengib, ular to'liq oqlangan qo'rquvni Xudo biladi, ular eshik ostonasiga qadam qo'yishdi va jurnallarini bo'shatishdi. Ko'zi ojizlar bir-birining ustiga yiqila boshladilar, yiqilgan sari ko'proq o'q ko'tardilar, bu esa o'q-dorilar isrof bo'ldi, hamma narsa nihoyatda sekin edi, bir tana, boshqa tana, go'yo ular yiqilishdan hech qachon to'xtamasdi, buni ba'zan televizor yoki kinolarda ko'rasiz. Agar biz hali ham askarlar otgan o'qlari uchun hisob-kitob qilishlari kerak bo'lgan davrda bo'lsak, ular bayroq oldida o'zlarini qonuniy himoya qilganliklari va bunga qo'shimcha ravishda insonparvarlik missiyasini bajarayotgan qurolsiz safdoshlarini himoya qilishga qasamyod qilishlari mumkin. Qolgan ko'rlar har lahzada qasoskor bosqin uyushtirmoqchi bo'lgandek, ular qaltirab panjaraning temir panjaralari orasidan boshqa askarlar ko'rsatgan miltiqlar bilan qoplangan darvoza tomon tez yugurishdi. Qo'rquvdan rangi oqarib ketdi, otishmachilardan biri tinmay takrorlardi, agar meni o'ldirmoqchi bo'lsalar, yana ichkariga kirmayman, u rostdan ham kirmadi. Bir lahzada, o'sha kuni, qariyb qorong'uda, qorovul almashtirilishi kerak bo'lganida, u ko'rlar orasida yana bir ko'r bo'lib qoldi, uning armiyadan bo'lgan afzalligi bor edi, chunki aks holda u darhol o'sha erda qolib, ko'zi ojiz fuqarolar, u otib tashlaganlarning hamkasblari bilan birga bo'lardi va Xudo biladi, ular unga nima qilishardi. Serjant ham aytdiki, ochlikdan o'zlarini qo'yib yuborishsa yaxshi bo'lardi, hech kim yo'q, muammo yo'q. Bizga ma'lumki, odam kam emas, deb ko'p marta aytdi va o'yladi, baxtiga insoniyatning bebaho qoldig'i "Bundan buyon qutilarni yo'lning o'rtasiga qo'yamiz, kelsinlar, olib ketsinlar, biz ularni kuzatib turamiz va zarracha shubhali harakat bo'lsa, o't o'chirsin", deyishga majbur qildi. U qo'mondonlik punktiga borib, mikrofonni yoqdi va o'ziga kelgan eng yaxshi so'zlarni topib, shunga o'xshash vaziyatlarda boshqalarni ham eshitganini eslab, dedi: "Armiya o'zi bevosita yoki bilvosita javobgar bo'lmagan, yaqin xavf tug'diradigan vaziyatni qurol bilan bostirishga majbur bo'lganidan afsusda va bugundan boshlab internirlanganlar o'zlarining oziq-ovqatlarini bu yerdan tortib olishlari haqida ogohlantirmoqda. tartibni buzishga urinish. bir lahza oldin sodir bo'lganidek va kechasi bo'lgani kabi. U to'xtab qoldi, qanday tugatishni yaxshi bilmay, aniq so'zlarni unutib qo'ydi, ba'zilar bor, albatta, u faqat takrorlashga muvaffaq bo'ldi, Bu bizning aybimiz emas, bu bizning aybimiz emas.

Bino ichida, atriumning cheklangan maydonida qayta-qayta aks-sado beradigan momaqaldiroq ovozi dahshatga sabab bo'ldi. Avvaliga odamlar askarlar xonalarga bostirib kirib, yo'lida turgan hamma narsani o'qlari bilan yo'q qiladi, hukumat o'z fikrini o'zgartirib, ommaviy qirg'in qilishga qaror qildi, ba'zilari karavot ostiga yashirindi, boshqalari qo'rquvdan qimirlamadi, ba'zilari, ehtimol, sog'lig'i yomonlashgandan ko'ra yaxshiroq deb o'ylashdi. Birinchi bo'lib infeksiyalanganlar reaksiyaga kirishdi. Otishma boshlanganda ular qochib ketishgan edi, lekin keyin sukunat ularni qaytishga undadi va ular yana atriumga olib boradigan eshikka yaqinlashdilar. Ular to'planib qolgan jasadlarni, pol plitkalariga xuddi tirikdek shaklsiz dog' bo'lib tarqalayotgan qonni va oziq-ovqat qutilarini ko'rdilar. Ochlik ularni tashqariga itarib yubordi, kerakli ovqat bor edi, u ko'rlar uchun mo'ljallangan edi, ularniki keyinroq qoidalariga ko'ra olib kelinardi, lekin endi qoidalar la'nati, ularni hech kim ko'rmaydi va kim eshitsa, u eshitadi, ulardan oldin dunyoning barcha zamonlari va joylaridagi odamlar buni aytishgan va ular bunday narsalar haqida ahmoq emas edilar. Ammo ochlik ularni uch qadam tashlashga undaydigan darajada kuchli edi, aql aralashib, o'sha jonsiz jismlarda, ayniqsa, qonda xavf borligidan va ehtiyotsizlarni kutayotganidan ogohlantirdi, kim bilsin, ko'rning parchalangan go'shtidan qanday bug'lar, qanday nurlanishlar, qanday zaharli infeksiyalar tarqaldi. Ular o'lib ketishdi, bizga hech narsa qila olmaydilar, dedi o'zini ham, boshqalarni ham tinchlantirish niyati bo'lgan birov, lekin buni aytganidan keyin ahvoli battar bo'ldi, ko'rlar haqiqatan ham o'lib, qimirlay olmadilar, e'tibor bering, ular na qimirlamaydilar, na nafas olishadi, lekin bu oq ko'rlik ruhning kasalligi emasligini aytdi, agar shunday bo'lsa, o'sha odamlarning ruhi gipolindir. hech qachon hozirgidek erkin bo'lmagan, ular o'z tanalaridan tashqarida bo'lganlarida va shuning uchun xohlagan narsani qilishda va ayniqsa yomonlik qilishda erkinroqdirlar, chunki hamma buni qilish osonroq ekanligini biladi. Ammo u erda qoldirilgan oziq-ovqat qutilari ko'zni chidab bo'lmas darajada o'ziga tortdi, oshqozonning dalillari shunchalik kuchliki, ular yaxshilik uchun bo'lsa ham, hech narsaga quloq solmaydilar. Qutilarning biridan oq suyuqlik oqardi, u asta-sekin qon dog'iga yaqinlashdi, ehtimol bu sut, rangi yolg'on gapira olmaydi. Jasoratliroqmi yoki fatalistikmi, farqini aytish har doim ham oson emas, kasallanganlarning ikkitasi yo'lga chiqishdi va ochko'z qo'llari bilan birinchi qutiga deyarli tegishayotganlarida, ikkinchi qanotga olib boradigan eshikning bo'sh joyida bir nechta ko'r odamlar paydo bo'ldi. Tasavvurning shunday imkoniyatlari borki, mana shunday mashaqqatli vaziyatlarda hamma narsa bo'lishi mumkin, reydgga otlangan ikkisiga o'liklar to'satdan yerdan tirilib, avvalgidek ko'r, shubhasiz, lekin ancha xavfliroqdek tuyulardi, chunki ularni, albatta, qasos ruhi boshqargan. Oqilona va jimgina o'z qanotlari eshigiga chekinishdi, balki ko'rlar o'liklar bilan muomala qilishni boshlashlari mumkin edi, chunki bu rahm-shafqat va hurmatni talab qiladi va agar bo'lmasa, ular ko'rinmas bir quti qoldirishlari mumkin edi, hatto kichik bo'lsa ham, aslida u erda kasal bo'lganlar ko'p emas edi, shuning uchun eng yaxshi yechim ulardan so'rash edi: "Iltimos, bizga rahm qiling, hech bo'lmaganda bizdan keyin yana bitta kichik ovqat olib kelishdi" sodir bo'ldi. Ko'rlar xuddi ko'rlardek qimirlar, paypaslab, qoqilib, oyoqlarini sudrab borishar, shunga qaramay, ular uyushqoqlik bilan o'z vazifalarini samarali taqsimlashga muvaffaq bo'lishar, ba'zilari qon va sutga tiqilib, murdalarni darhol hovliga sudrab chiqa boshlashardi, boshqalari esa bir qo'yib yuborgan qutilarga g'amxo'rlik qilishardi. Ko'zi ojizlar orasida bir vaqtning o'zida hamma joyda bo'lgandek taassurot uyg'otadigan, ko'r ayol uchun mumkin bo'lmagan narsani ko'tarib yurgandek, go'yo erkaklarga yo'l ko'rsatayotgandek taassurot uyg'otadigan ayol ham bor edi, u tasodifanmi yoki ataylabmi, xuddi ularni ko'rgandek yoki ularning borligini sezgandek, yuzini bir necha bor kasalning qanotiga burdi. Tez orada atrium bo'sh qoldi. Katta qon dog'idan va to'kilgan sutdan unga yetib borgan kichikroq oq dog'dan boshqa hech qanday iz yo'q edi. Qolganlari oyoqlarning bir-birini kesib o'tgan izlari, qizil oyoq tovushlari yoki shunchaki nam edi. Yuqtirilganlar g'azab bilan eshikni yopib, sinib qidirishga ketishdi, ular shunchalik hafsalasi pir bo'ldiki, ulardan biri aytishga tayyor edi, bu esa ularning naqadar umidsiz ekanliklarini ko'rsatadi: Agar chindan ham ko'r bo'lib qolsak, taqdirimiz shunday bo'lsa, hozirgacha borganimizda yaxshi bo'lardi, hech bo'lmaganda yeb qo'ygan bo'lardik, Balki askarlar olib kelar, sen ham ulushimizni bariga, deyishdi. Bu unga to'kilgan sutdan oq, oq etib keldi. Qolganlari bir-birini kesib o'tgan oyoq izlari, qizil oyoq izlari yoki shunchaki nam edi. Yuqtirilganlar g'azab bilan eshikni yopib, sinib qidirishga ketishdi, ular shu qadar hafsalasi pir bo'ldiki, ulardan biri aytishga tayyor edi, bu ularning naqadar umidsiz ekanliklarini ko'rsatadi, agar haqiqatdan ham ko'r bo'lib qolsak, taqdirimiz shu bo'lsa, hozirgacha borganimizda yaxshi bo'lardi, hech bo'lmaganda ovqatlangan bo'lardik, Balki askarlar olib kelardir, sen ham ulushimizni barga, deyishdi. Bu unga to'kilgan sutdan oq, oq etib keldi. Qolganlari bir-birini kesib o'tgan oyoq izlari, qizil oyoq izlari yoki shunchaki nam edi. Yuqtirilganlar g'azab bilan eshikni yopib, sinib qidirishga ketishdi, ular shu qadar hafsalasi pir bo'ldiki, ulardan biri aytishga tayyor edi, bu ularning naqadar umidsiz ekanliklarini ko'rsatadi, agar haqiqatdan ham ko'r bo'lib qolsak, taqdirimiz shu bo'lsa, hozirgacha borganimizda yaxshi bo'lardi, hech bo'lmaganda ovqatlangan bo'lardik, Balki askarlar olib kelardir, sen ham ulushimizni barga, deyishdi.

— deb so'radi boshqasi: — Yo'q, men ham shunday o'ylasam edi.

O'lganlar ikkala xonaga tegishli ekanligini hisobga olib, ikkalasining aholisi birinchi bo'lib yeb, keyin jasadlarni ko'mish yoki aksincha, qaror qabul qilish uchun yig'ilishdi. Go'yo o'lganlarning kimligi hech kimni qiziqtirmagandek edi. Ulardan besh nafari ikkinchi xonaga joylashib olishdi, ular bir-birlarini ilgari taniganmi yoki yo'qmi, o'zlarini tanishtirishga, suhbatlashishga vaqtlari va xohishlari bormi, noma'lum. Do'xtirning xotini ularni kelganda ko'rganini eslolmadi. Qolgan to'rttasi, ha, u ularni tanidi, u bilan bir tom ostida yotishdi, garchi u ulardan biri haqida boshqa hech narsani bilmasa-da, va qayerdan bilsin, chunki o'zini hurmat qiladigan erkak birinchi uchrashgan odamga mehmonxona xonasida bo'lish va qora ko'zoynakli qiz bilan sevish kabi samimiy narsalar haqida gapirmaydi, boshqa tomondan, u bu haqda gapirgan bo'lsa, u hech qachon gaplashmagan bo'lardi. hamma narsani oq rangda ko'rishga majbur qilgan odamga juda yaqin bo'lgan va hozir ham shunday edi. Taksi haydovchisi va ikki militsioner ikkinchisi o'ldirilgan, o'z-o'zini boqishga qodir, kasblari turlicha bo'lsa-da, boshqalarga g'amxo'rlik qilishga qodir bo'lgan, oxir-oqibat hayotning qizg'in chog'larida shafqatsizlarcha shu yerda bo'lib, taqdirini hal qilishini kutishgan, o'zini-o'zi saqlashga qodir, uch nafar kuchli odam edi. Ular tiriklar ovqatlanib bo'lguncha kutishlari kerak edi, bu tirik odamlarning odatiy xudbinligi uchun emas, balki kimdir to'qqizta jasadni qattiq tuproqqa ko'mish va bitta ketmon bilan hech bo'lmaganda kechki ovqatgacha ishlash kerak deb o'ylagan edi. Yaxshi niyatli ko'ngillilarning qolganlari qornini to'ldirib, ishlashlari qabul qilinishi mumkin emasligi sababli, o'liklarni oxirigacha qoldirishga qaror qilindi. Oziq-ovqat alohida qismlarda keldi, shuning uchun uni tarqatish, olish, tugamaguncha olish oson edi. Ammo ba'zi ko'r odamlarning tashvishlari, odatda, qulay bo'lgan narsalarni juda yaxshi bilmagan, ammo xotirjam va og'ir fikr bizga sodir bo'lgan ekstremal ko'rinishlar biron bir sababga ko'ra bo'lgan deb taxmin qilishni maslahat bergan bo'lsa-da, masalan, hamma uchun oziq-ovqat etarli bo'ladimi yoki yo'qligini oldindan bilishning iloji yo'qligini yodda tutish kifoya. Darhaqiqat, ko'rlarni sanash, ularni va ko'rlarni ko'radigan ko'zsiz rizq tarqatish oson emasligini hamma tushunadi. Yana shuni qo'shimcha qilaylikki, ikkinchi xonada yashovchilarning ba'zilar o'zlariga nisbatan ko'proq sodiqlik yo'qligi bilan o'zlarini ko'p bo'lishni xohlashdi. Bu vaziyatda u yordam berdi, shuning uchun u erda edi, shifokorning xotini. O'z vaqtida aytilgan bir nechta so'z har doim qiyinchilikni hal qilishi mumkin, ammo so'zli nutqlar yanada kuchaytiradi. Nafaqat urinib ko'rgan, balki ikki marta ovqat eyishga muvaffaq bo'lganlar ham yomon niyatli va yomon xarakterga ega edilar. Shifokorning rafiqasi bu ayblovni tushundi, ammo haqoratni oshkor qilmaslik oqilona bo'ladi, deb qaror qildi. Agar u ko'r emasligini oshkor qilsa, qanday oqibatlarga olib kelishini tasavvur qilishni ham xohlamadi, u bilan sodir bo'lishi mumkin bo'lgan eng kam narsa hamma uchun xizmatkor bo'lish edi, eng ko'p sodir bo'lishi mumkin bo'lgan narsa, ehtimol, ba'zilariga qul bo'lish edi. Boshida muhokama qilingan har bir xonaga mas'ul shaxsni tayinlash g'oyasi, kim biladi deysiz, shu kabi va boshqalarni ham, undan ham yomoni, lekin bu mas'ul shaxsning vakolati, albatta, zaif, albatta, vaqtinchalik, har daqiqada shubha ostiga qo'yilsa, hammaning manfaati uchun foydalanilgan va ko'pchilik tomonidan e'tirof etilgan. Agar uddasidan chiqmasak, bu yerda bir-birimizni o'ldirib qo'yamiz, deb o'yladi u. U eri bilan bu nozik mavzuda gaplashaman, deb o'ziga va'da berdi va porsiyalarni taqsimlashda davom etdi.

Kimdir dangasalikdan, kimdir qorni sezgir bo'lgani uchun, lekin hech kimning ovqatdan keyin borib qabrqog'i o'ynash istagi kelmasdi. Kasbi tufayli o'zini boshqalardan ko'ra ko'proq burchli his qilgan tabib "Unday o'shalarni ko'mib qo'yaylik" desa, birorta ham ko'ngilli ko'rinmadi. O'z yotoqlarida cho'zilib ketgan ko'rlar tezroq hazm qilishlari uchun yolg'iz qolishni xohladilar, ba'zilar darhol uxlab qolishdi va bu ajablanarli emas, ular boshdan kechirgan ko'plab qo'rquv va qo'rquvlardan so'ng, ularning tanalari juda kam oziqlangan bo'lsa-da, ovqat hazm qilish kimyosi tufayli bo'shashishga berilib ketishdi. Keyinchalik, deyarli quyosh botganda, tabiiy yorug'likning kamayishi tufayli o'lik nurli lampalar ko'proq aylana boshlaganga o'xshardi.

kuchli, bir vaqtning o'zida ularning naqadar zaif va naqadar befoyda ekanini oshkor etar ekan, shifokor xotini hamrohligida o'z xonasidan ikki kishini hovliga hamrohlik qilishga, hech bo'lmaganda, qilinishi kerak bo'lgan ishni taqsimlashga va allaqachon qotib qolgan jasadlarni ajratishga ko'ndirdi, chunki har bir xonaning o'zi ko'milishiga qaror qilingan edi. Bu ko'r odamlarning imtiyozi yorug'lik illyuziyasi deb atalishi mumkin bo'lgan narsa edi. Darhaqiqat, ular uchun kunduzi yoki kechasi, tong yoki kechqurun qorong'i, sokin tong yoki shovqinli tushlik farqi yo'q edi, ko'rlar doimo tuman o'rtasidagi quyosh kabi yorqin oqlik bilan o'ralgan edi. Ular uchun ko'rlik zulmatda emas, balki yorqin shon-shuhratda yashash edi. Shifokor jasadlarni ajratmoqchi ekanliklarini bildirganida, yordam berishga rozi bo'lganlar orasida birinchi bo'lgan ko'r odam ularni qanday aniqlash mumkinligini bilmoqchi edi, bu ko'r odam uchun mantiqiy savol shifokorni xijolat qildi. Bu safar xotini yordamga shoshilmaslik kerak, agar yordam bersa, o'zini qo'yib yuborishga qaror qildi. Doktor bir qadam oldinga qadam tashlagan, ya'ni o'z xatosini tan olgan radikal usul tufayli qiyin vaziyatdan aqlli tarzda chiqib ketdi, - dedi u o'zini ustidan kulayotgan odamning ohangida, biz ko'zlarga shunchalik o'rganib qolganmizki, ular endi bizga foydasi yo'q bo'lsa, ulardan foydalanishimiz mumkin, deb o'ylashda davom etamiz, aslida biz bilganimiz shuki, bu erda biz bilan birga yana ikki nafar politsiyachi bor, yana to'rt nafar politsiyachi bor edi. qaror - to'rtta jasadni tasodifan ushlash, ularni to'g'ri ko'mish va bu bizning vazifamiz bo'ladi. Birinchi ko'r ham, ikkinchisi ham rozi bo'ldi va bu safar navbatma-navbat qabr qazishni boshladilar. Yordamchilar bilmas edilar, chunki ular ko'r edilar, ko'milgan jasadlar, istisnosiz, ular shubha bilan aytilgan jasadlar edi va qanday qilib tasodifga o'xshagan narsa aralashib ketganini, xotining qo'li bilan shifokorning oyog'ini yoki qo'lini qanday tutganini aytishning hojati yo'q va u faqat: "Buni" aytishi kerak edi. Jasadlarning ikkitasini dafn qilishganida, nihoyat xonadan yordam berishga tayyor bo'lgan uchta erkak chiqdi, agar kimdir ularga tun bo'lganini aytsa, buni qilmagan bo'lardi. Psixologik nuqtai nazardan, odam ko'r bo'lsa ham, kunduzi va quyosh botganidan keyin qabr qazish o'rtasida katta farq borligini tan olish kerak. Ular xonaga kirgach, terga botgan, kir bilan ifloslangan, hali burun teshigida parchalanishning birinchi shirin hidini his qilganlarida, karnaydagi ovoz tanish ko'rsatmalarni takrorladi. Nima bo'lganligi haqida, o'q uzilgani, hech kimning o'ldirilgani haqida hech narsa aytilmagan. Barcha fanlarning oliy ustози bo'lgan shafqatsiz hayotiy tajriba tufayli "Binoni oldindan ruxsatsiz tark etish darhol o'limga olib keladi" yoki "Internirlanganlar jasadlarni marosimsiz hovliga ko'mishadi" kabi ogohlantirishlar endi haqiqiy ma'no kasb etdi. Kuniga uch marta oziq-ovqat solingan qutilar va'da qilingan e'lon esa juda istehzoli yoki istehzoli eshitildi va chidash yanada qiyinroq edi. Ovozi to'xtaganida shifokorning o'zi uy bilan tanishib qolgani uchun boshqa xonaning eshigiga o'tib xabar berdi, biznikilar allaqachon ko'milgan, ba'zilarini ko'mganingiz uchun boshqalarni ham ko'mishingiz mumkin edi, ichkaridan bir erkak ovozi javob berdi, har bir xonada o'liklarni ko'mishga kelishib oldik, biz to'rttani sanab, ko'mdik, mayli, ertaga boshqasiga, keyin boshqasiga gapiramiz, dedi. Yana ovqat yetmadimi, deb so'radi, Yo'q, doktor javob berdi, lekin ular har kuni ovoz kuchaytirgichda uch marta aytishdi, va'dasiga doim vafo qilishlariga shubha qilaman, O'shanda keladigan ovqatni bir chetga surib qo'yishimiz kerak, dedi ayol ovozi, fikrim yaxshi, agar xohlasangiz, ertaga gaplashamiz, mayli, dedi ayol. Doktor allaqachon ketayotgan edi, u birinchi qo'ng'iroq qilgan odamning ovozi eshitdi: "Ko'ramiz, bu erda kim mas'ul ekan". U kimdir javob berishini kutdi, o'sha ayol ovozi buni qildi, agar biz haqiqatan ham o'zimizni tashkil qilmasak, ochlik va qo'rquv hukmron bo'ladi, biz o'liklarni dafn qilish uchun ular bilan birga bormaganimiz juda uyat, nega ularni dafn qilmaysiz, axir siz juda aqlli va aqlsiz, men buni o'zim qila olmayman, lekin men yordam berishga tayyorman, ikkinchidan, biz ovoz bilan gaplashamiz ertaga ertalab buni hal qiling. Doktor xo'rsindi, birga yashash qiyin bo'lardi. U allaqachon xonaga qarab ketayotgan edi, u ketishga qattiq ehtiyoj sezdi. Qayerdan turib, hojatxonaga yetib bora olishiga ishonchi komil emasdi, lekin sinab ko'rishga qaror qildi. U hech bo'lmaganda kimdir oziq-ovqat qutilariga kelgan hojatxona qog'ozini olishni o'ylashi mumkin deb umid qildi. Yo'lda ikki marta adashib ketdi, vayron bo'ldi, lekin men yordam berishga tayyorman, bahslashishdan foyda yo'q, ikkinchi erkak ovozi aralashdi, ertaga ertalab buni hal qilamiz. Doktor xo'rsindi, birga yashash qiyin bo'lardi. U zudlik bilan tashqariga chiqish kerakligini his qilganda allaqachon xonaga qarab yurgan edi. Qayerdan turib, hojatxonaga yetib bora olishiga ishonchi komil emasdi, lekin sinab ko'rishga qaror qildi. U hech bo'lmaganda kimdir u erdagi oziq-ovqat qutilariga kelgan hojatxona qog'ozini olishni o'ylagan bo'lishi mumkin deb umid qildi. Yo'lda ikki marta adashib ketdi, vayron bo'ldi, lekin men yordam berishga tayyorman, bahslashishdan foyda yo'q, ikkinchi erkak ovozi aralashdi, ertaga ertalab buni hal qilamiz. Doktor xo'rsindi, birga yashash qiyin bo'lardi. U zudlik bilan tashqariga chiqish kerakligini his qilganda allaqachon xonaga qarab yurgan edi. Qayerdan turib, hojatxonaga yetib bora olishiga ishonchi komil emasdi, lekin sinab ko'rishga qaror qildi. U hech bo'lmaganda kimdir u erdagi oziq-ovqat qutilariga kelgan hojatxona qog'ozini olishni o'ylagan bo'lishi mumkin deb umid qildi. Yo'lda ikki marta adashib ketdi, vayron bo'ldi,

chunki ehtiyoj uni borgan sari bostirib borardi va allaqachon katta kuch sarflagan oxirgi daqiqalarda u nihoyat shimini tushirib, turk hojatxonasiga o'tirishga muvaffaq bo'ldi. Noxush hid uni bo'g'ib qo'yardi. U yumshoq bir narsa kelganini, hojatxonaning teshigini o'tkazib yuborgan yoki o'zini engillashtirishga qaror qilgan odamning najasi, endi hurmat haqida qayg'urmay qolganini his qildi. U o'zi turgan joy qanday ko'rinishini tasavvur qilishga urindi, uning nazarida hamma narsa oppoq, yaltiroq va yorug' edi, u ko'rmaydigan devorlar va pollar edi va qanchalik bema'ni bo'lsa ham, bu yerdagi yorug'lik va oqlikdan yomon hid bor, degan xulosaga keldi. Biz dahshatdan aqldan ozamiz, deb o'yladi u. Keyin o'zini artib olgisi keldi, lekin qog'oz yo'q edi. U orqasidagi devorni, hojatxona qog'ozi ushlagichlari yoki mixlari borligini his qildi, unga yaxshiroq narsa yo'qligi sababli, qandaydir qog'oz, nima bo'lishidan qat'i nazar, yopishtirilishi mumkin edi. Hech narsa. O'zini shu qadar baxtsiz va baxtsiz his qildiki, boshqa boradigan joyi yo'q edi, oyoqlarini bukib, iflos polda sudrab yurgan shimini ushlab turdi, ko'r, ko'r, ko'r, endi o'zini tutolmay, ohista yig'lay boshladi. U bir necha qadam bosib yo'l oldi, lekin qarama-qarshi devorga urildi. U bir qo'lini, keyin ikkinchi qo'lini cho'zdi va nihoyat eshik topdi. Hojatxonani ham topmoqchi bo'lsa kerak, qoqilib yurgan bironing oyoq tovushlarini eshitdi: "Bu harom qani?" – deb g'udrandi, go'yo parvo ham qilmagandek, neytral ovozda. U yerda boshqa odam borligini sezmay, ikki oyoq yurdi, lekin buning ahamiyati yo'q, vaziyat odobsiz bo'lib qolmadi. Lekin, rostdan ham shunday bo'lardiki, u yechinib turgan holatda, shifokor so'nggi lahzada qandaydir sharmandali uyat hissi bilan shimini tortib oldi. Keyin u yolg'izman deb o'ylaganda uni yechib tashladi, lekin bu o'z vaqtida emas edi, u hayotida hech qachon eslay olmaganidan ham iflos, iflos ekanligini bildi. Hayvon bo'lishning ko'p yo'llari bor, deb o'yladi u va bu birinchisi edi. Lekin u ko'p shikoyat qilmasligi kerak, uni tozalashga qarshi bo'lmaydigan odam bor edi.

Ko'rlar allaqachon yotoqlarida uyqu ularning qayg'ulariga achinishini umid qilishdi. Achchiq tomoshani boshqalar ham ko'rishi xavfi bordek, do'xtirning xotini ehtiyotkorlik bilan eriga imkon qadar o'zini tozalashga yordam berdi. Endi kasalxonadagi kabi, bemorlar uxlab, uyqusida azob chekayotganda, kasalli sukunat hukm surardi. Doktorning rafiqasi o'rnidan turib, tiniq fikr bilan karavotlarga, qorong'u siluetlarga, ko'zga tashlanadigan rangpar yuziga, uyqusida qimirlayotgan qo'lga qaradi. U ham ular kabi ko'r bo'lib qolarmikan, shu paytgacha qanday tushunarsiz sabablar uni himoya qilganiga hayron bo'ldi. U charchagan imo-ishora bilan qo'llarini yuziga ko'tardi va sochlarini itarib yubordi va o'yladi: "Hamamiz yomon hidni boshlaymiz. Shu payt xo'rsinish, nola va past, avvaliga bo'g'iqlik faryodlar eshitila boshladi, ular so'z bo'lishi kerak bo'lgan so'zlarga o'xshab ko'ringan, lekin tobora balandroq ohanglarda ma'nosi yo'qolib, ularni hayqiriqlik, xirillash va nihoyat xirillashga aylantirdi. Kimdir orqada norozilik bildirib boshladi, Cho'chqalar, sizlar cho'chqaga o'xshaysizlar. Ular cho'chqalar emas edi, shunchaki ko'r erkak va ko'r ayol edi, ular bir-birlari haqida hech qachon ko'proq bilmas edilar.

Bekorga ishlaydigan oshqozon erta uyg'onadi. Ba'zi ko'r odamlar ertalab hali uzoqda bo'lganida ko'zlarini ochdilar, lekin ularning holati ochlik tufayli emas, balki ularning biologik soati yoki odatda u erda deyilganidek, allaqachon buzilgan. Ular bu kun ochiq, deb o'ylashdi va men uxladim, deb o'ylashdi, lekin ular bunday emasligini darhol angladilar, ular boshqalarning horlamasini eshitishdi va bu sarosimaga yo'l qo'ymadi. Biz kitoblardan bilamiz, lekin ko'proq hayotiy tajribadan shuni bilamizki, zavq yoki zarurat uchun erta uyg'onganlar o'zlarining huzurida chuqur uyquda qolishlariga toqat qilmaydilar va bu biz aytayotgan holatda yanada to'g'ri keladi, chunki uxlayotgan ko'r bilan ko'zini ochib ko'rmagan odam o'rtasida katta farq bor. Psixologik xarakterga ega bo'lgan bunday kuzatuvlar o'zining nozikligi tufayli, aftidan, biz ushbu hikoyada tasvirlamoqchi bo'lgan kataklizmning aql bovar qilmaydigan hajmiga to'g'ri kelmaydi, faqat nima uchun barcha ko'rlar nega erta uyg'onganligini tushuntirishga xizmat qiladi, ba'zilari, boshida aytganimizdek, oshqozon talablari bilan uyg'ongan, qolganlari esa uyqudan erta ko'tarilmagan. uy va xona uchun muqarrar va chidab bo'lganidan ko'ra ko'proq shovqin qilishdan qo'rqmang. Bu yerda nafaqat odobli va aqlli odamlar, balki ertalab kim borligini o'ylamay, o'zini meteorizmdan xalos qiladigan vahshiylar, haqiqat shundaki, ular kun davomida xuddi shunday qilishadi, shuning uchun atmosfera tobora og'irlashadi va hech narsa qilish kerak emas, faqat eshik ochilgan, derazalar osilgan emas, chunki ular balandda joylashgan.

Do'xtirning xotini erining yoniga yotib, tor karavot tufayli ham, rohat bergani uchun ham o'zlarini iloji boricha mahkam bosgan edi. Ular o'zlarining odob-axloqlarini saqlab qolishlari va kimdir cho'chqa deb ataganlarga o'xshamasliklari uchun ko'p harakat qilishlari kerak edi. U soatiga qaradi. Soat ikkidan yigirma uch daqiqa o'tdi. U diqqat bilan qaradi va ikkinchi qo'l harakat qilmayotganini angladi. U la'nati soatni o'rashni unutmagan edi. Yoki u shunchalik achinarli ediki, menga farqi yo'qki, men uch kunlik yolg'izlikdan keyin ham bu oddiy vazifani bajara olmadim. O'zini tuta olmay, eng yomon baxtsizlik endigina boshiga tushgandek, talvasaga tushib yig'lab yubordi. Doktor xotinining ham ko'zi ko'r bo'lib qolgan deb o'yladi, qo'rqqan narsasi sodir bo'ldi, deb o'ylardi, beparvolik bilan undan so'ramoqchi bo'ldi: "Siz ham ko'r bo'lib qoldingizmi, oxirgi lahzada uning shivirlaganini eshitib, "Unday emas, bu emas, keyin sekin shivirlab, deyarli eshitilmas, boshlarini ko'rpaga yashirgancha, men qanday qilib, men soatni yopib qo'ydim. tasallisiz. Qora ko'zoynakli qiz yo'lakning narigi tomonidagi to'shagidan turdi va yig'laganidan haydab, qo'llarini cho'zgancha yaqinlashdi, sizni bir narsa bezovta qilyaptimi, sizga biror narsa kerakmi, deb so'radi u qimirlayotganda va yotgan jasadlarga ikki qo'li bilan tegindi. U o'z ixtiyoriga ko'ra, ularni darhol tortib olishi kerak edi va miyasi unga shunday qilishni buyurgan edi, lekin uning qo'llari bo'ysunmadi, ular faqat qo'pol issiq adyolga terini engil tegizish bilan aloqani engillashtirdi. Sizga biror narsa kerakmi, qiz yana so'radi va endi ha, uning qo'llari orqaga chekindi, ko'tarildi va steril oqlik va qo'llab-quvvatlash yo'qligida g'oyib bo'ldi. Do'xtirning xotini hamon yig'lab turarkan, to'shakdan turib qizni bag'riga bosdi, Hech narsa emas, birdan g'amgin bo'ldim ichimga, Najot yo'q bunchalik kuchli, noumid bo'lsang haqiqatdan, qiz nolidi. Yana xotirjamroq, deb o'yladi shifokorning xotini qizga oldidan qarab, Endi kon'yunktivitning asari deyarli yo'q, nima achinarli, unga aytolmayman, rozi bo'lardi. Ha, ehtimol u mamnun bo'lardi, garchi bunday mamnunlik bema'nilik bo'lsa-da, ko'zi ko'r bo'lgani uchun emas, balki uning atrofidagi hamma ham ko'r bo'lgani uchun, hech kim ko'rmasa, bunday go'zal, tiniq ko'zlarning nima keragi bor. Do'xtirning xotini: "Hammamizda o'jizlik paytlari bo'ladi, lekin baribir yig'lash qobiliyatimiz bor, yig'lash ko'pincha najotdir, yig'lamasak ham o'lib qoladigan paytlarimiz bo'ladi, kim biladi, bu ko'rlik boshqa turlarga o'xshamaydi, kelsa-kelib ketishi mumkin, o'lganlar uchun kech bo'ladi, hammamiz o'lamiz, lekin o'zimizni o'ldirmasligim kerak edi, men o'zimni o'ldirmasligim kerak edi, men shunday odam bo'ldim. sharoitlar, bu erda biz hammamiz aybdor va aybsizimiz, bizni qo'riqlayotgan askarlar bundan ham yomonroq ish qildilar, lekin ular ham eng katta bahonaga murojaat qilishlari mumkin, qo'rquv, bechora menga tegishiga nima bermayman, u hozir tirik edi va mening tanam xuddi shunday bo'lardi, o'ylamang

Bu haqda ko'proq, tinchlaning, biroz uxlashga harakat qiling. Uni karavotga olib bordi, Qani, yoting, juda yaxshisan, dedi qiz, keyin ovozini pasaytirib, nima qilishni bilmayman, hayz ko'rishim keldi va gigiyenik salfetka kiymayman, tinchlaning, menda bor. Qora ko'zoynagi qizning qo'llari mahkam ushlash uchun nimadir izlardi, lekin doktorning xotini ularni ohista qo'lga oldi, Tinchla, tinchla. Qiz ko'zini yumdi, bir daqiqa shunday turdi, balki to'satdan bo'lib o'tgan g'alayon bo'lmaganida uxlab qolarmidi, kimdir hojatxonaga ketgan va ular qaytib kelganlarida to'shagini olib qo'ygan, ataylab emas, ikkinchisi ham xuddi shu sabab bilan turgan, yo'lda bir-biridan o'tib ketishgan va, albatta, hech kim sizni to'shakka olib keling, deb o'ylamagandir. To'g'ri, shifokorning xotini ikki ko'rni tortishayotganini kuzatdi, ular imo-ishora qilmaganlarini, badanlarini zo'rg'a qimirlatishlarini payqadi, ular tezda bilib olishdi, endi faqat ovozi va eshitishlari hech qanday foyda keltirmaydi, albatta, qo'llari yo'q edi, ular aytganidek, kurashib, jang qilishlari mumkin, mushtlarini silkitishlari mumkin edi, lekin hayotda xatolik yo'q edi, faqat shu narsani tushunish kerak edi. bir birimizni, Ikki raqam meniki, uch seniki, bir-birimizni bir marta tushunaylik, Agar ko'r bo'lmasak, bunday xato bo'lmasdi, To'g'ri aytdingiz, muammo ko'rligimizda. Doktorning xotini eriga: Butun dunyo bu yerda to'plangan.

Ularning hammasi emas. Oziq-ovqat, masalan, tashqarida edi va kelishi uchun uzoq vaqt kerak bo'ldi. Bir xonadan boshqa xonadan bir necha kishi ovoz kuchaytirgich orqali buyruqni eshitish umidida atriumda turishga ketishdi. Ular asabiy va sabrsiz harakat qilishardi. Ular va'da qilganidek, askarlar darvoza va zinapoyalar orasidagi bo'shliqqa qo'yib yuboradigan qutilarni yig'ish uchun tashqi hovliga chiqishlari kerakligini bilishardi, ular bu qandaydir hiyla, tuzoq bo'lib chiqishidan qo'rqishdi, bizga qarata o'q otmaydilar, deb kim ayta oladi, Ular qilgan ishlaridan keyin, men ularga ishonmasligim mumkin edi, men hech kimga ishonmayman. ovqatlanmoqchi bo'lsak borish kerak, o'qdan o'lgan yaxshimi yoki sekin ochlikdan o'lganim ma'qulmi, men ham boraman, hammamiz ketishimiz shart emas, askarlar buni yoqtirmasligi mumkin, yoki qo'rqib ketishlari mumkin, biz qochishni xohlaymiz, balki shuning uchun ular oyoqli odamni o'ldirishgan, biz qaror qilishimiz kerak, barcha ehtiyot choralarini yo'q, endi yo'q. kam, Askarlar bizdan qo'rqadi, men ulardan qo'rqaman, bilgim kelyaptimi ular ham ko'r, Ular, kimlar, Askarlar, Menimcha, ular birinchi bo'lishi kerak edi. Hamma rozi bo'ldi, lekin o'z-o'zidan so'ramasdan, tushuntiradigan hech kim yo'q edi, chunki ular bunday otishga qodir emas edi. Vaqt o'tdi, o'tdi va karnay jim qoldi. O'zingnikini ko'mishga haliyam g'amxo'rlik qildingmi, - deb so'radi birinchi xonadan bir ko'r odam nimadir demoqchi bo'lib, "Hali emas". Hidi kela boshlashdi atrofdagi hamma narsaga yuqadi, Mayli, yuqtirsin va hidlasin, men bo'lsam, men ovqatlanmaguncha barmog'imni ko'tarish niyatim yo'q, ikkinchisi esa, avval ovqat yeb ko'ring, keyin tovoqni yuvasan, deb aytgan edi, hikoya unday emas, gapingiz noto'g'ri, odatda dafn marosimidan keyin yeb-ichasiz, men bilan oppo. Bir necha daqiqadan so'ng u erdagi ko'rlardan biri dedi: Men bir narsani o'ylayapman, nima, ovqatni qanday bo'lamiz, avvalgidek, qancha ekanligini bilamiz, biz porsiyalarni hisoblaymiz va hamma o'zinikini oladi, bu eng oddiy va eng adolatli yo'l, ilgari ishlamagan, ba'zilar pashsha tutishgan, boshqalari esa ikkita porsiyani yeyishgan, shunday bo'lsa, shunday bo'lsa, hurmat va tartib bo'lmasa. oz bo'lsada ko'rgan odam bor edi, Xo'sh, darrov eng ko'p olishning yo'lini o'ylab topardi, Ko'rlar yurtida bir ko'zli podshoh deyishadi, Unut, deganlarini, Bu bir xil emas, eng yaxshi yechim ovqatni xonalarga teng taqsimlash bo'lardi, keyin har kim olganini hal qilishi mumkin, Kim aytdi, Men, Men, ikkinchi, Sen kim, mendan, juda bir xonadan. aqlli bu yerda odam oz ekan seni shunday olib ketyapti bizdan ko'ra ko'proq yegan bo'larding xonamiz to'la, men shunchaki yengillashsin deb aytdim, pirog kimda bo'lsa pichoq bor degan gap bor, la'nat, shu gaplar bilan meni asabiylashyapti, ovqatni ovqatxonaga olib borish kerak, har bir xonada uchtdan odam tanlash kerak.kim taqsimlasa, olti kishi bo'lsa, hiyla-nayrang xavfi yo'q, Xonamizda falon bor, deyishsa, rostligini qayerdan bilamiz, Qarshida hurmatli odamlar bor, Bu maqolmi, yo'q, bu mening so'zlarim, Oh, ritsar,

Aslida, biz bu erda och odamlarmiz.

Go'yo u butun vaqt davomida kod, parol, kunjut so'zlarini kutgandek, ochildi, shundan keyingina ovoz kuchaytirgichdan ovoz chiqdi, Diqqat, diqqat, internirlanganlar kelib ovqat olishlari mumkin, lekin ehtiyot bo'ling, agar kimdir panjaraga juda yaqin bo'lsa, avval og'zaki ogohlantiriladi, agar zudlik bilan orqaga qadam tashlamasa, ikkinchi o'q bilan ogohlantiriladi. Ko'zi ojizlar sekin yurishdi, ba'zilari o'zlari ishongan, eshikni o'ylagan joyga to'g'ri keldilar, boshqalari o'zlarining yangi egallagan orientatsiya ko'nikmalariga ishonchlari kam, devor bo'ylab sirg'alishni afzal ko'rishdi, shuning uchun ular adashib ketmasliklari uchun burchakka kelganlarida, ular faqat to'g'ri burchak ostida davom etishlari kerak edi, ular eshikni topadilar. Karnaydagi ovoz sabrsizlik bilan va buyruq ohangi bilan qo'ng'iroqni takrorladi. Ohangning o'zgarishi, hatto shubhalanishga asosi bo'lmaganlarga ham ayon bo'lib, ko'rlarni qo'rqitdi. Ulardan biri aytdi, men bu yerdan ketmayman, hammamizni o'ldirish uchun bizni tashqarida tutib olmoqchi, men ham ketmayman, dedi boshqasi, men ham ketmayman, uchinchi niyatini tasdiqladi. Ular qat'iyatsiz to'xtashdi, ba'zilari ketishni xohlashdi, lekin qo'rquv hammani qamrab oldi. Ovoz uchinchi marta eshitildi, agar uch daqiqa ichida hech kim ovqat qutilarini olishga kelmasa, biz ularni olib ketamiz. Tahdid qo'rquvni yengib o'tolmadi, u hujum qilish fursatini kutayotgan ovlangan jonivor kabi uni ongning so'nggi chuqurliklariga surib qo'ydi. Ko'rlar qo'rqib, bir-birining orqasiga yashirinishga urinib, zinapoya oldidagi maydonchaga chiqishdi. Ular qutilar panjara yonida emasligini, ularni qaynatishga umid qilishganini ko'ra olmadilar, askarlar infeksiyani yuqtirishdan qo'rqib, u erdagi barcha ko'rlar ushlab turgan arqonga yaqinlashishdan ham bosh tortganliklarini bilishmadi. Oziq-ovqat qutilari bir joyda, taxminan, shifokorning xotini ketmon olib ketgan joyda yig'ilgan edi. Bor, bor, deb buyurdi serjant. Ko'rlar sarosimaga tushib, qandaydir tartibda harakat qilish uchun bir qatorga tizilishmoqchi bo'ldilar, lekin serjant baqirdi: Qutilar yo'q, arqonni tashla, tashla, o'ngga o'ting, o'nging, seniki, ahmoqlar, o'ng qo'ling qaysi tarafda ekanini bilish uchun ko'z kerak emas. Buyruq o'z vaqtida berildi, mas'uliyatni his qilgan ba'zi ko'rlar buyruqni tom ma'noda qabul qilishdi, agar u o'ng tomonda bo'lishi kerak bo'lsa, so'zlovchining o'ng tomonda bo'lishi mantiqan to'g'ri keladi, shuning uchun ular arqonning tagiga tushib, Xudo biladi, qayerdan qutilarni qidirmoqchi bo'lishdi. Turli sharoitlarda, grotesk manzara hatto eng aqlli kuzatuvchilarni ham baland ovozdagi kulishlariga sabab bo'lardi, bu qotillik edi, bir nechta ko'rlar to'rt oyoqqa qimirlar, cho'chqalar kabi yuzlarini erga bosdilar, bir qo'li bilan havoni kesib tashladilar, boshqalari, ehtimol, ochiq osmon ostidagi oppoq bo'shliq ularni yutib yuborishdan qo'rqib, umidsizlikka tushib, o'zlarining tirnog'ini kutishdi. qutilar topilganligini bildiruvchi birinchi undov. Askarlar ko'z o'ngida cho'loq qisqichbaqalardek qimirlatib, cho'loq panjalarini havoda silkitib, yo'qolgan oyog'ini qidirib yurgan o'sha ahmoqlarga qurollarini ko'rsatib, sovuq va qat'iy o'q otgisi kelardi. Ular polkovnikning o'sha kuni ertalab kazarmada nima deganini, ko'rlik muammosini barcha ko'rlarni jismoniy yo'q qilish orqali hal qilish mumkinligini bilishardi, allaqachon namoyon bo'lgan va hali namoyon bo'lmaganlar, hech qanday yolg'on gumanitar kuzatuvlarsiz, xuddi tananing hayotini saqlab qolish uchun gangrenali a'zoni kesib tashlagandek. O'lgan itning quturishi tabiatan davolanadi, dedi. Nutq figuralarining go'zalligiga unchalik sezgir bo'lmagan ba'zi askarlar uchun itning g'azabi ko'rlarga nima aloqasi borligini tushunish juda qiyin edi, lekin polkovnikning so'zi, majoziy ma'noda ham, uning og'irligiga arziydi, hech kim armiyada bunday lavozimga ko'tarila olmaydi, u o'ylagan, aytgan va qilgan hamma narsada haqli emas. Ko'rlardan biri nihoyat qutilarga ro'baro' bo'lib, ularni quchoqlab, "Mana, bular, mana, bir kun kelib bu odamning ko'zi o'nglab qolsa, ulug' xabarni bundan ortiq xursandchilik bilan e'lon qilar edi. Bir necha soniyadan so'ng boshqa ko'rlar qutilar atrofida to'planishdi, oyoqlari va qo'llari chigallashib, har biri o'ziga qarab tortilib, birinchilikka qarshi kurashdi, men olaman, men olaman. Arqonni qo'yib yubormaganlar asabiylasha boshlashdi, endi qo'rquvlari boshqa edi, dangasaliklari yoki qo'rquvlari uchun jazolanib, ovqat taqsimotidan chetda qolmasinlar, Eh, eshakni havoga ko'tarib, otishma tahdidi ostida yerga sudralib yurishni istamas edingiz, u holda ovqat yemaysiz. Endi ularning qo'rquvi boshqa edi, dangasaliklari yoki qo'rquvlari uchun jazolanib, ovqat taqsimotidan chetda qolmasinlar, Eh, eshagingni havoga ko'tarib, yerga sudralib yurishni istamasding, otishma tahdidi ostida, u holda ovqat yemaysan. Endi ularning qo'rquvi boshqa edi, dangasaliklari yoki qo'rquvlari uchun jazolanib, ovqat taqsimotidan chetda qolmasinlar, Eh, eshagingni havoga ko'tarib, yerga sudralib yurishni istamasding, otishma tahdidi ostida, u holda ovqat yemaysan.

quruq eshak baliq yemaydi degan gapni eslang. Shu hal qiluvchi fikrga yetib, ulardan biri arqonni qo'yib yubordi-da, qo'lini havoga ko'tarib, g'ala-g'ovur tomon yo'l oldi: Ular meni kesmaydilar, lekin birdan ovozlar jim bo'lib qoldi, faqat sudralib ketish shovqini eshitalardi, bo'g'iq nidolar, har tomondan va har tomondan hech kimdan eshutilmaydigan noaniq va tarqoq tovushlar. U ikkilanmasdan to'xtadi, xavfsiz arqonga qaytishni xohladi, lekin uning orientatsiya tuyg'usi muvaffaqiyatsizlikka uchradi, oppoq osmonda yulduzlar yo'q edi, endi u zinapoyaga qanday qaytish kerakligi haqida qutichalar bilan odamlarga ko'rsatmalar bergan serjantning ovozini eshitdi, lekin bu faqat ular uchun ma'noga ega edi, shuning uchun odam xohlagan joyga, qayerda ekanligiga qarab. Arqonni ushlab turgan ko'rlar yo'q edi, ular faqat orqaga qaytishlari kerak edi va endi ular zinapoyada qo'nish joyida boshqalarning kelishini kutishardi. Qo'yib yuborgan ko'r o'z joyidan qimirlashga jur'at etmadi. Xavotirga tushib: "Yordam bering, iltimos, askarlar uni o'limdan hayot o'tib ketayotgan ko'rinmas chiziqli qadam qo'yishini kutib, multiqalari bilan to'ppa-to'g'ri ushlab turishlarini bilmas edi" deb qichqirdi. Shu yerda qolasizmi, kichkintoy, — deb so'radi serjant, lekin ovozida qandaydir asabiylik bor edi, haqiqat shuki, u komandirining fikriga qo'shilmagan, kim menga ayta oladi, ertaga bu baxtsizlik mening eshigimni taqillatmaydi, askarlar bo'lsa, aniq, buyruq berishadi va o'ldirishadi, yana buyruq berishadi va ular o'ladi, Sen faqat mening buyrug'im bilan serjantni otadi. Bu so'zlar ko'rni qanday xavf ostida qolganini anglab yetdi. U tiz cho'kib duo qila boshladi, Iltimos, menga yordam bering, qayerga borishni ayting, Bu yoqqa kel, kichkintoy, bu yoqqa kel, dedi u yerdan bir askar go'yo do'stona ohangda, ko'r o'rnidan turib, uch qadam tashladi, lekin yana to'xtadi, fe'l shakli uni shubha ostiga qo'ydi, aniq bor, bu yo'lga yet, bu yo'lga kel, mana bu yo'l, degan ma'noni anglatadi. Bu, ta'bir joiz bo'lsa, xulq-atvori yomon bo'lgan askarning jinoiy tashabbusi bo'lib, uni serjant darhol ikki marta ketma-ket "To'xta, Atrofdan" qichqirig'i bilan to'xtatdi, so'ngra tartibni saqlash to'g'risidagi qat'iy buyruq qo'lga multiq tushmasligi kerak bo'lgan odamlar guruhiga tegishli bo'lgan itoatsizlarga qaratilgan. Serjantning yaxshi niyatli aralashuvidan ruhlanib, qo'nish joyiga yetib kelgan ko'zi ojizlar adashgan odamga magnit bo'lib xizmat qilgan qattiq shovqin ko'tardilar. Endi o'ziga ishonch hosil qilib, to'g'ri chiziqli bo'ylab olg'a yurdi, Davom et, davom et, dedi u, ko'rlar uzoq, mashaqqatli va tarang yugurishda hozir bo'lgandek, chapak chalishdi. Ular uni quchoqlab kutib olishdi, voqea bunga arziydi, xavf ostida, aniq yoki kutilgan, siz do'stlaringiz kimligini bilasiz.

Birodarlarning qabuli uzoq davom etmadi. Ishtiyoqdan foydalanib, ba'zi ko'rlar oziq-ovqat tarqatishdagi nohaqliklarga qarshi kurashning insofsiz usuli bo'lgan bir nechta qutilarni olib qochishdi. Nima deyishimizdan qat'iy nazar, doim yonida bo'ladigan yaxshi niyatli, bunday yashashimiz mumkin emas, deb norozilik bildirishdi. Agar biz bir-birimizga ishona olmasak, qanchalik uzoqqa boramiz, deb so'rashdi ba'zilar ritorik tarzda, garchi juda to'g'ri. Bu haromlar so'ragan narsa katta fart, boshqalar tahdid qilishdi, ular haqiqatdan ham hech narsa so'ramagan edi, lekin hamma voqea nimani anglatishini tushundi, bu ifoda biz kechirishimiz mumkin bo'lgan kinizmning biroz yaxshilangan versiyasi edi, chunki bu juda mos edi. Atriumda ko'rlar, yuzaga kelgan nozik vaziyatning birinchi qismini hal qilishning eng amaliy yo'li qolgan qutilarini ikkita xonaga bo'lish, xayriyatki, ularning soni juft bo'lib, yo'qolgan qutilarni yoki boshqacha aytganda, o'g'irlangan qutilarni tekshirish va tiklash uchun qo'mita, shuningdek, juft sonli a'zoldan iborat bo'lishi kerak, degan fikrga kelishdi. Ular o'zlarining odatlariga aylanganidek, qaysi biri birinchi, qaysi ikkinchisi, ya'ni avval ovqatlanib, keyin tergov bilan shug'ullanish kerakmi yoki aksincha, uzoq vaqt ovqatsiz o'tkazganlarini hisobga olsak, qorinni to'ydirishdan boshlash, keyin tekshirishga o'tish to'g'riroq, degan fikrda hukmronlik qilishdi. Shuni ham unutmangki, siz o'zingiznikini ko'mishingiz kerak, - dedi birinchi xonadan biri, - Biz ularni hali o'ldirganimiz yo'q, siz allaqachon ko'mishimizni xohlaysiz, - deb javob qildi ikkinchidan hazillashib, so'z bilan o'ynab. Hamma kulib yubordi. Ammo ko'p o'tmay ular firibgarlar xonalarida yo'qligini anglab yetdi. Ko'zi ojizlar har ikki xonaning eshigi oldida ovqat kelishini kutishgan va ular shunday deyishgan.

Haqiqatan ham ular koridorlardan o'tayotgan odamlarni eshitgan edilar, ular juda shoshayotganga o'xshaydi, lekin hech kim xonalarga kirmagan, ayniqsa oziq-ovqat qutilari bilan emas, ular qasam ichishlari mumkin edi. Kimdir bu turlarni tanib olishning eng ishonchli yo'li hozir bo'lgan har bir kishi o'z to'shagini olishi, bo'sh ko'rpa-to'shaklar tariqada bo'lishi aniq, shuning uchun ular yashiringan joyidan qaytib, mo'ylovlarini yalashlarini kutishlari, keyin esa ularning ustiga o'zlarini tashlab ketishlari, toki jamoaviy mulkning muqaddas tamoyilini hurmat qilishni o'rganishlari kerakligini aytdi. Ammo o'rinni va adolat ruhi bilan sug'orilgan taklifni amalga oshirish, orzu qilingan va o'sha paytgacha allaqachon sovuq nonushtani noma'lum vaqtga kechiktirishning juda noqulayligi bor edi. Avval ovqatlanaylik, dedi ko'rlardan biri va ko'pchilik ha, birinchi bo'lib ovqatlansa yaxshi bo'ladi, deb qaror qildi. Ayni paytda, eski va vayronagarchilikka uchragan binolarning yashirin joyida o'g'rilar, ehtimol, sutli qahva, sovuq, pechene va margarinli nondan iborat bo'lgan ratsionning ikki-uch bo'lagini to'ldirishgan, hurmatli odamlar esa ikki-uch baravar kam emas, balki hamma narsaga qanoat qilishlari kerak edi. Tashqaridan eshitildi, ba'zilar birinchi qanotda, ular sho'rlangan pechene ustida g'iybat bilan qichqirayotganlarida, karnay kasallarni ovqatdan ulushini yig'ishga chaqirayotgani eshitildi. Ko'rlardan biri, albatta, sodir etilgan jinoyat natijasida yuzaga kelgan yomon muhit ta'sirida, ilhom oldi: "Agar biz ularni atriumda poylab yotsak, ular chindan qo'rqib ketishadi, bizni ko'rib, bir-ikki banka tushirishlari mumkin, lekin shifokor buni yaxshi fikr emas, begunohlarni jazolash adolatsizlik bo'lishini aytdi. Hamma ovqatlanib bo'lgach, do'xtirning xotini va qora ko'zoynakli qiz karton qutilarni, bo'sh sut va kofe idishlarini, qog'oz stakanlarni, bir so'z bilan aytganda, yeyishga yaramaydigan hamma narsani bog'ga olib ketishdi. "Biz axlatni yoqishimiz kerak, - dedi keyinroq shifokorning xotini, - bu dahshatli pashshalardan qutulish uchun".

To'shakda o'tirib, har biri o'ziga xos tarzda, ko'rlar adashgan qo'ylarning suruvga qaytishini kutardi, Ular qo'y odamlari, - deya izoh berdi qo'pol ovozi, bu umuman aybdor bo'lmagan, o'zini boshqa yo'l bilan ifodalashni bilmaydigan odamning cho'ponlik xotirasi bilan o'xshashligini bilmay. Ammo haromlar paydo bo'lmadi, ularda shubha bor edi va ular orasida, shubhasiz, janjal haqida o'ylagan kishiga o'xshagan aqlli odam bor edi. Daqiqalar o'tdi, ko'rlarning ba'zilar uyquga ketishdi va ularning bir nechtasi allaqachon uxlab yotgan edi. Xo'sh, azizlar, bu erda biz faqat uxlaymiz va ovqatlanamiz. Agar narsalarni yaxshilab o'ylab ko'rsak, biz butunlay yomon emasmiz. Oziq-ovqat tanqisligi bo'lmasa, usiz yashab bo'lmaydi, biz mehmonxonadagidekmiz. Aks holda, bu haqiqiy Go'lgota, shahardagi ko'r odam, ha, haqiqiy Go'lgota bo'lar edi. Ko'cha-ko'yda yurib, qoqilib, hamma undan qochib, qo'rquv ichida yashayotgan oilasi, yoniga kelishdan qo'rqib, onalik mehri, farzandlik mehri, g'iybati, meni ham shunday qilishar, hohishsa xonaga qamab, likopchamni eshik oldiga qo'yib yuborishardi. Vaziyatga sovuqqonlik bilan qaraydigan bo'lsak, hech qanday noto'g'ri fikr va afsuslanmasdan, chunki ular har doim hukmni o'tkazib yuborishadi, tan olish kerakki, hokimiyat ko'rlarni bir joyga to'plashga qaror qilganda, uzoqni ko'rsatgan, har bir qurbaqa o'z yo'lini bilishi kerak, ya'ni moxovlarda bo'lgani kabi, yaxshi qo'shnichilik qoidasi, orqada turgan shifokor, shubhasiz, birinchi navbatda oziq-ovqatni tashkil qilishimiz kerak, deydi u. unda tashkilot, har ikkisi ham hayotda kerak, bir necha intizomli va intizomli odamlarni rahbarlik qilish uchun tanlash, birga yashash uchun kelishilgan qoidalarni o'rnatish, oddiy narsalar, supurish, tozalash va yuvish, biz bundan shikoyat qila olmaymiz, ular bizga hatto sovun va kir yuvish kukuni yuborishadi, ko'rpa-to'shaklarni to'g'rilab turishadi, asosiysi o'zimizga hurmatni yo'qotmaslik, harbiylar bilan to'qnashuvlardan qochishimiz kerak, bizni o'liklardan himoya qilaylik. oqshom aytadigan ertaklarni biladi, hikoyalar, ertaklar, latifalar, nima bo'lishidan qat'i nazar, agar kimdir Injilni yoddan bilsa, qanday baxtli bo'lishini tasavvur qiling, biz dunyo yaratilishidan boshlab hamma narsani takrorlaymiz, muhimi bir-birimizni tinglashimiz, bizda radio yo'qligi achinarli, musiqa har doim ajoyib o'yin-kulgi bo'lib kelgan va biz ham yangiliklarga ergashgan bo'lardik, masalan, bizning kasallikka davomiz.

Keyin nima bo'lishi kerak edi. Ko'chada o'q ovozlari eshitildi.

Bizni o'ldirmoqchi bo'lishyapti, kimdir baqirdi, tinchlaning, dedi doktor, mantiqan o'ylashimiz kerak, agar bizni o'ldirmoqchi bo'lsalar, tashqarida emas, shu yerda o'q uzishardi. Doktor to'g'ri aytdi, serjant havoga o'q uzishni buyurdi, barmog'i qo'lda turganida birdan ko'r bo'lib qolgan askar emasdi, avtobuslardan qoqilib, bo'ysunayotgan ko'rlarni nazorat qilish va ushlab turishning boshqa yo'li yo'qligini tushunsa bo'ladi, Sog'liqni saqlash vazirligi Mudofaa vazirligini ogohlantirgan edi. shuncha odamni joylashtiramizmi, ko'rlar xonasi o'ng qanotdagi uchtasi, mavjud ma'lumotlarga ko'ra, jami bir yuz yigirmata karavot bor, ichkarida esa oltmish-etmishta bor, o'ldirishga majbur bo'lganimizni hisobga olmaganida, ishning yechimi bor, ular hamma xonalarni egallab olishadi, lekin shu yo'l bilan kasallanganlar tez orada ular bilan bevosita aloqada bo'lib qolishadi, ko'pincha ular bilan yaqin orada kasal bo'lib qolishadi. baribir, hozirgi vaziyatda men hammamizni allaqachon yuqtirgan deb o'ylayman, ko'r odamning ko'rish sohasida bo'lmagan odam yo'q, albatta, agar ko'r odam ko'rmasa, men so'rayman, u kasallikni qanday qilib ko'rish orqali yuqtirishi mumkin, general, bu kasallik dunyodagi eng mantiqiydir, ko'r ko'z bu kasallikni ko'ruvchi odamga uzatadi, bu erda biz ko'z ichakchasidagi hamma narsa bor deb o'ylayman. yechim ko'r paydo bo'lishi bilanoq o'ldirish, Ko'r o'rniga o'lik rasmda katta o'zgarish emas, Ko'r bo'lish o'lik bilan bir xil emas, Ha, lekin o'lgan bo'lsang, ko'rsan, Mayli, shuning uchun ikki yuz, Ha, Avtobus haydovchilari-chi, ularni ham qo'ying. Shu kunning oxirida Mudofaa vazirligi Sog'liqni saqlash vazirligi bilan bog'landi, Nima bo'lganini bilmoqchimisiz, men aytgan polkovnik ko'r bo'lib qoldi, Keling, uning fikri haqida nima deb o'ylaymiz, u allaqachon o'ylab topdi, o'zini o'zi otib tashladi, To'g'ri xatti-harakat, ha, Armiya har doim o'rnak bo'lishga tayyor.

Darvoza ochiq edi. Serjant o'zining kazarma odatlariga amal qilib, ularga besh kishilik kolonna tuzishni buyurdi, lekin ko'rlar raqamlarga ulgurishmadi, goh ko'p, goh kamroq, oxir-oqibat hammalari kiraverishda xuddi tinch aholiga o'xshab to'planib qolishdi, xuddi kema halokatidagi kabi ayollar va bolalarni oldinga yuborishni xayollariga ham keltirishmadi. Aytishimiz kerakki, havoda hamma o'q uzilmagan, avtobus haydovchilaridan biri ko'zi ojizlar bilan borishdan bosh tortib, ko'zi yaxshi ko'rayotganiga e'tiroz bildirgan, natijada uch soniyadan so'ng Sog'liqni saqlash vazirligining o'lik bo'lish ko'r bo'lish demakdir, deya to'g'riligini tan oldi. Serjant endi tanish bo'lgan buyruqni berdi, olg'a, tepada olti pog'onali narvon bor, olti, yetib borganingda, sekin ko'taril, agar kimdir qoqilib ketsa, nima bo'lishini tasavvur qilishni ham xohlamayman, u o'tkazib yuborgan yagona tavsiyasi arqonga ergashish edi, lekin bu tushunarli, agar foydalanishga harakat qilsalar, hamma e'tiborga olinmaydi, deyishardi. allaqachon portalning ichkarisida edi, o'ngda uchta xona, chapda uchta xona bor, har bir xonada qirqta karavot bor, oilalar ajratilmasligi kerak, olomondan qoching, kiraverishda o'zingizni hisoblang, ichkaridagi odamlardan yordam so'rang, hammasi yaxshi bo'ladi, joylashing, tinchlaning, ovqat keyinroq keladi.

Bu ko'rlar, mana shunday son-sanoqlarda, u yerda qo'ylardek qassobxonaga yurib, har doimgidek meshlab, bir-birlariga biroz bosilib borishlarini tasavvur qilish noto'g'ri, albatta, lekin baribir ular har doim shunday yashab kelishgan, sochdan sochga, nafasdan nafasga, hiddan hidga. Bu yerda ba'zilar yig'lar, boshqalar qo'rquv yoki g'azabdan qichqirardi, boshqalari so'kinardi, kimdir dahshatli, lekin keraksiz tahdid qilardi, Agar sizni qachondir tutsam, u askarlar haqida gapiryapti, deb taxmin qilishdi, ko'zingizni o'yib tashlayman. Zinaga birinchi bo'lib yetib kelganlar to'xtab qolishi muqarrar edi, ular zinapoyaning balandligi va chuqurligini oyoqlari bilan his qilishlari, orqadan ikki-uchtadan kelayotganlarning bosimi ostida oldinga yiqilishlari, xayriyatki, boshqa hech narsa sodir bo'lmadi, bor-yo'g'i bir necha oyog'i qirib tashlandi, serjantning maslahati baraka bo'ldi. Ulardan ba'zilari allaqachon atriumga kirgan edi, lekin ikki yuzta odam ko'r va yo'lbo'shchisiz osonlikcha sig'maydi. Oldindan juda achinarli bo'lgan bu holatga qo'shimcha qilib, biz unchalik funktsional bo'lmagan eski binoda ekanligimizni qo'shimcha qilib, serjantning "Har ikki tomonda uchta xona bor, ichkaridan qandayligini ko'rish kerak, eshiklar, ba'zilari shunchalik torki, ular shisha bo'yinlariga o'xshaydi, har xil ko'ngilni hayratda qoldiradi", deyishi etarli emas.

koridorlar aqldan ozgan aholining o'zlari kabi, hech qanday sababsiz boshlanib, sababsiz tugaydi, ular nima uchun ekani noma'lum. Beixtiyor ko'rning birinchi qatorlari ikkita ustunga bo'linib, devorlar bo'ylab bir tomondan, ikkinchi tomondan harakatlanib, kirish uchun eshikni, shubhasiz xavfsiz yo'lni qidirib, hech qanday mebel yo'qligini hisobga olgan holda. Ertami-kechmi, mahorat va sabr-toqat bilan yangi mehmonlar joylashadilar, lekin chap ustunning birinchi qatorlari va o'sha tomonda yashovchi kasallar o'rtasida boshlangan jang hal bo'lishidan oldin emas. Bu kutilgan edi. Sog'liqni saqlash vazirligi tomonidan ishlab chiqilgan reglamentga ko'ra, ushbu qanot kasallanganlar uchun ajratilgan bo'lib, oxir-oqibat hamma ko'r bo'lib qolishini yuqori ehtimollik bilan bashorat qilish mumkin bo'lgan taqdirda, sof mantiqqa bo'ysungan holda, ular ko'r bo'lmaguncha, haqiqatan ham shunday bo'lishini aytish mumkin emas edi. Shunday qilib, bir kishi uyda xotirjam o'tiradi va buning aksini ko'rsatadigan barcha misollarga qaramay, hech bo'lmaganda uning taqdirida hammasi yaxshi bo'ladi, deb ishonadi va birdan u eng qo'rqudigan odamlarning yig'layotgan olomoniga yaqinlashayotganini ko'radi. Avvaliga yuqtirganlar bu o'zlariga o'xshagan bir guruh, faqat soni ko'proq deb o'ylashdi, lekin aldanish juda qisqa davom etdi, bular ko'r edi, bu erga kira olmaysiz, bu qanot faqat biz uchun, u ko'rlar uchun emas, siz boshqa tarafdasi, deb qichqirdi eshik oldidagi soqchilar. Ba'zi ko'rlar ortiga o'girilib, boshqa kirish eshigini qidirmoqchi bo'lishdi, ular chapdanmi, o'ngdanmi, farqi yo'q, lekin kelishda davom etayotganlar ularni tinimsiz itarib yubordi. Infektsiyalanganlar eshikni tepish va musht bilan himoya qilishdi, ko'rlar qo'llaridan kelganicha qarshilik qilishdi, ular raqiblarini ko'ra olmadilar, lekin ular qayerdan urishayotganini bilishdi. Atrium ikki yuz kishini sig'dira olmadi, hatto bu raqamga yaqin ham, shuning uchun ko'p o'tmay, ichki korpusga olib boradigan eshik etarlicha keng bo'lsa ham, uni qandaydir ulkan tiqin bilan to'sib qo'ygandek, butunlay to'sib qo'ydi, na oldinga, na orqaga, ichkaridagilar bosilib, ezilib, o'zini himoya qilishga urinib, narsalarni tashlab, qo'shnilarini tirsagi bilan bo'g'ib qo'yishgan, bolalarni bo'g'ib qo'ygani eshitilardi. Hushidan ketishar, ichkariga kira olmagan ko'plar esa, bu ahmoqlarning nima uchun haligacha o'sha yerda ekanliklarini tushunmay, askarlarning qichqirig'idan qo'rqib, bir-birlarini ko'proq urardilar. Qo'rqinchli lahzalar to'satdan jiddiy ravishda chiqib ketishga majbur bo'lgan, bor kuchlari bilan o'zlarini g'ala-g'ovurdan, yaqinlashib kelayotgan ezilish xavfidan qutqarishga harakat qilganda keldi. Ammo biz o'zimizni to'satdan ichkariga kirib borgan ko'p sonlilarning tashqariga chiqayotganini ko'rgan askarlarning o'rniga qo'ysak, ular darhol eng yomoni, oldingi holatlarni eslab, ko'rlar qaytib keladi, deb o'ylashdi, u erda katta qon to'kilishi mumkin edi. Yaxshiyamki, serjant inqiroz holatidan yana xabardor bo'ldi, Diqqatni jalb qilish uchun o'zi havoga o'q uzdi va ovoz kuchaytirgich orqali "Tinchlaning, zinapoyadagilar, bir oz orqaga qadam qo'ying, yoyilib keting, bir-biringizni turtmang, yordam bering", deb qichqirdi. U juda ko'p so'radi, jang ichkarida davom etdi, lekin asta-sekin o'ng qanotdagi eshik tomon harakatlangan ko'rlarning ko'pligi tufayli atrium tozalandi, u erda ularni ko'rlar kutib olishdi, ularni shu paytgacha bo'sh bo'lgan uchinchi xonaga va ikkinchi xonadagi to'shaklarga yo'naltirishga hech qanday qarshilik qilmadilar. Bir lahzaga jang yuqtirganlar foydasiga hal bo'ladigandek tuyuldi, ular kuchliroq bo'lgani uchun emas, balki ko'r odamlar, serjant o'zining elementar taktika va strategiya bo'yicha ma'ruzalarida aytganidek, narigi tarafdagi kirish bepul ekanligini anglab, aloqani uzdilar. Ammo himoyachilarning quvonchi uzoqqa cho'zilmadi. O'ng qanotning eshigidan ovozlar kela boshladi, u erda boshqa joy yo'qligini, barcha xonalar bandligini, markaziy kirishni to'sib qo'ygan odamning vilkasi ochilganidek, atriumga orqaga surilgan ko'r odamlar borligini va hali tashqarida bo'lgan ko'r odamlar ko'p sonli bo'lib, tomning tagida yashashga muvaffaq bo'lishdi. Bu ikki harakatning natijasi shuki, chap qanotning kiraverishida jang yangilandi, yana zarbalar, hayqiriqlar ko'paydi va bu ham yetmagandek, to'g'ridan-to'g'ri ichki panjaraga olib boruvchi eshikni topib, majburlagan turtkilangan ko'rlarning ba'zilari u yerda murdalar bor, deb hayqira boshladilar. Dahshatni tasavvur qiling. Ular imkoni boricha orqaga chekinishdi: U yerda o'liklar bor, o'liklar bor, ular keyingi o'lik bo'ladigandek takrorlashdi. Bu ikki harakatning natijasi shuki, chap qanotga kiraverishda jang yangilandi, ortidan yana zarbalar, yana hayqiriqlar bo'ldi va bu ham yetmagandek, chetga surilgan, to'g'ridan-to'g'ri ichki panjaraga olib boradigan eshikni topib, majburlagan ba'zi ko'rlar u erda murdalar bor, deb hayqira boshladilar. Dahshatni tasavvur qiling. Ular imkoni boricha orqaga chekinishdi: U yerda o'liklar bor, o'liklar bor, ular keyingi o'lik bo'ladigandek takrorlashdi. Bu ikki harakatning natijasi shuki, chap qanotga kiraverishda jang yangilandi, ortidan yana zarbalar, yana hayqiriqlar bo'ldi va bu ham yetmagandek, chetga surilgan, to'g'ridan-to'g'ri ichki panjaraga olib boradigan eshikni topib, majburlagan ba'zi ko'rlar u erda murdalar bor, deb hayqira boshladilar. Dahshatni tasavvur qiling. Ular imkoni boricha orqaga chekinishdi: U yerda o'liklar bor, o'liklar bor, ular keyingi o'lik bo'ladigandek takrorlashdi.

Bir soniya ichida atrium mumkin bo'lgan eng yomon daqiqalarning bo'roniga aylandi, keyin inson massasi to'satdan umidsiz impuls bilan chap qanotga burilib, oldidagi hamma narsani supurib tashladi, ular infektsiyalanganlarning qarshiligini sindirishdi, ba'zilar esa bunday bo'lishni to'xtatdilar, boshqalari esa qora o'limdan qutulish uchun aqldan ozgandek yugurdilar. Ular behuda yugurishdi. Birin-ketin hamma ko'r bo'lib qoldi, ko'zlari to'satdan yo'laklarni, xonalarni, butun makonni suvga botgan dahshatli oq suv oqimiga g'arq bo'ldi. Tashqarida, atriumda, ichkarida, umidsiz ko'r odamlar o'zlarini sudrab borishdi, ba'zilar zarbalardan jabr ko'rdilar, boshqalari oyoq osti qilindi, ular hamma narsadan ustun bo'lgan keksalar, ayollar va bolalar, har doimgidek, hali ham o'zini himoya qila olmayotgan mavjudotlar, bularning barchasi ko'proq o'limga olib kelmasligi va ko'miladigan o'liklar yo'qligi mo'jiza edi. Egasidan ayrilgan sanoqli tufllardan tashqari, hammaning so'nggi bor-yo'g'i, endi abadiy yo'qolgan, yerga sochilib ketgan, kim topsa, uniki, deydi.

Korpusdan ko'zi qora bog'langan chol keldi. U ham yukini yo'qotib qo'ygan yoki hech narsa olib yurmagan. U jasadlarga birinchi bo'lib qoqilgan edi, lekin u qichqirmadi. U ular bilan birga, ularning yonida, tartib va sukunat qaytishini kutgan edi. U bir necha soat kutgan edi. Endi boshpana izlash navbati edi. Sekin-asta qo'llarini cho'zgancha yo'l izladi. U o'ng qanotdagi birinchi xonaning eshigini ochdi, ichkaridan kelayotgan ovozlarni eshitdi, so'ng so'radi: "Bu erda men uchun to'shak bormi?"

Ko'p ko'r odamlarning kelishi hech bo'lmaganda bir afzalliklarga ega bo'lib tuyuldi. Bu haqda o'ylab ko'rsak, hatto ikkitasi ham, birinchi navbatda, psixologik xususiyatga ega bo'lganlar, aytmoqchi bo'lsak, har lahzada yangi ijarachilar bizga o'zlarini tanishtiradimi yoki yo'qligini kutish bilan bino nihoyat to'lganini, shu paytdan boshlab qo'shnilar bilan barqaror va mustahkam munosabatlar o'rnatish mumkin bo'lishini ko'rish o'rtasida katta farq bor. doimiy aloqa kanallarini qurish. Ikkinchi afzallik, to'g'ridan-to'g'ri va jiddiy, amaliy e'tiborga ega bo'lgan holda, tashqaridagi hukumatlar, fuqarolik va harbiylar, ikki yoki uch o'nlab odamlarni oziq-ovqat bilan ta'minlash bir narsa ekanligini, ozmi-ko'pmi bag'rikenglik va ularning soni kamligi sababli, ba'zan vaqti-vaqti bilan e'tibordan chetda qolishga va etkazib berishda kechikishlarga dosh berishga tayyor ekanligini tushunishdi, va umuman olganda, boshqa narsa, odamlarning kelib chiqishi uchun to'satdan va murakkab mas'uliyatga ega bo'lish, ikki yuzdan ortiq har xil tabiatni qo'llab-quvvatlash. va temperamentga taalluqlidir. Ikki yuz qirq, o'ylab ko'ring, ularni nomlashning bir usuli, chunki to'shak topa olmagan kamida yigirmata ko'r polda uxlab yotibdi. Har holda tan olishimiz kerakki, o'n kishiga to'g'ri keladigan narsa bilan o'ttiz kishini to'yg'azish, ikki yuz oltmish kishiga ikki yuz qirq kishiga mo'ljallangan ovqatni tarqatish bir xil emas. Farqi deyarli sezilmaydi. Ammo ma'lum bo'lishicha, boshliqlar o'zlarining mas'uliyati ortib borayotganini bilishgan va ehtimol qo'rquv tufayli, bu mutlaqo faraz emas, yangi tartibsizliklar boshlanadi, hukumat harakatlarida o'zgarishlar yuz berdi, oziq-ovqat o'z vaqtida va kerakli miqdorda kela boshladi. Ochig'i, biz guvoh bo'lgan va har qanday nuqtai nazardan fojiali bo'lgan jangdan so'ng ko'plab ko'rlarni joylashtirish oson va mojarolarsiz bo'lishi mumkin emas edi; avvallari ko'rgan, endi ko'ra olmay qolgan baxtsiz kasallarni, ajralgan oilalarni, adashgan bolalarni, oyoq osti va yiqilib tushganlarning faryodini, ba'zilarini ikki-uch marta, qimmatbaho narsalarini qidirib, topa olmaganlarni eslashning o'zi kifoya; baxtsiz odamlarning tashvishlarini, hech narsa bo'lmagandek, unutishga mutlaqo befarq bo'lishimiz kerak. Shunga qaramay, tushlik kelishi hamma uchun taskin beruvchi balzam bo'lganini inkor eta olmaymiz. Kerakli tartib-intizomni ta'minlash bo'yicha tegishli tashkilot va vakolatning yo'qligi tufayli shuncha rizq yig'ishtirib, shuncha og'izga tarqatish yangi safsatalarni keltirib chiqarganini inkor etib bo'lmasa, butun eski jinnixonadagi yagona shovqin ikki yuzta og'iz chaynash ovozi bo'lganda vaziyat ijobiy tomonga o'zgarganini tan olishimiz kerak. Buni keyin kim tozalaydi, hozircha javobsiz savol, Tushning ikkinchi yarmida karnay hammaning manfaati uchun amal qilishi kerak bo'lgan yaxshi xulq-atvor qoidalarini takrorlardi va ular yangi kelganlarda qay darajada hurmat uyg'otishlarini kim bilardi. O'ng qanotdagi ikkinchi xonada yashovchilar nihoyat murdalarni ko'mishga qaror qilishgan, hech bo'lmaganda bu hiddan xalos bo'lardik, tiriklarning hidiga, badbo'y hid bo'lsa ham, osonroq ko'nikamiz.

Birinchi xonaga kelsak, ehtimol u eng qadimgi va shuning uchun ko'rlikka moslashish jarayonida eng uzoq vaqt bo'lganligi sababli, uning aholisi ovqatlananganidan chorak soat o'tgach, polda birorta ham iflos qog'oz, unutilgan plastinka yoki tomchilab turgan suyuqlik idishi ko'rinmasdi. Hamma narsa tashlab qo'yildi, kichikroq narsalar kattaroq narsalarga tiqildi, tozaroqlari ichidagi iflos narsalar, ratsional gigiena qoidasiga ko'ra, qoldiqlar va chiqindilarni olib tashlashda maksimal samaradorlik va bu ishni bajarishda eng kam harakat qilish uchun hamma narsa juda ehtiyotkorlik bilan o'ylangan. Bunday turdagi ijtimoiy xulq-atvor modellarini ixtiro qilishga majbur bo'lgan aql hech qanday avlodda improvizatsiya qila olmaydi yoki o'z-o'zidan tug'ilishi mumkin emas. O'rganilayotgan holatda, xonaning orqa tomonidagi ko'zi ojiz ayolning, oftalmologga turmushga chiqqan ayolning pedagogik faoliyati hal qiluvchi ta'sir ko'rsatdi. U bizga tinmay takrorladi: "Agar biz butunlay odamlar kabi yashay olmasak, hech bo'lmaganda hayvonlar kabi yashamaslik uchun hamma narsani qilishimiz kerak". U buni shunchalik ko'p takrorladiki, xonadagilar nihoyat bu oddiy va oddiy so'zlarni maksimga aylantirdilar.

maksim, ta'limot, hayot qoidasi. Ehtiyoj va sharoitlarni anglash uchun qulay bo'lgan bunday ruhiy holat, aylanma tarzda bo'lsa ham, ko'zi bog'langan chol eshik oldida paydo bo'lganida, "Bu yerda men uchun to'shak bormi?" deb so'rashganida uchrashgan xayrixoh qabulga hissa qo'shgan bo'lsa kerak. Baxtli tasodif tufayli, kelajakda umidvor bo'lgan oqibatlariga olib keladigan to'shak bor edi, u bosqin paytida qandaydir tarzda omon qolgan yagona to'shak bor edi, unda mashina o'g'risi ta'riflab bo'lmaydigan og'riqni boshdan kechirdi, ehtimol shuning uchun u o'zini odamlarni daf qilgan azob-uqubat bilan o'rab oldi. Bular taqdirning inijliklari, sirli sirlar, yashirin narsadir. Va bu imkoniyat birinchi emas edi, shuni ta'kidlash kifoyaki, bu xonada birinchi ko'r paydo bo'lganida va hali hammasi shunday bo'ladi deb o'ylanganda, ko'rish muammosi bo'lgan barcha bemorlar kabinetda bo'lgan. Do'xtirning xotini u yerda bo'lish sirini oshkor qilmaslik uchun odatdagidek jimgina, erining qulog'iga shivirladi: Balki u ham sening bemorlaringdandir, kal, sochi oppoq, bir ko'zi qora bog'langan keksa odamdir, esimda, u haqida gapirganing, Qaysi ko'z, chapi, o'zi bo'lsa kerak. Do'xtir yo'lak tomon yurdi va ovozi biron-bir balandlatib, men endi bizga qo'shilgan odamga tegmoqchiman, iltimos, bu yoqqa kel, men u tomon boraman, dedi. Ular yo'l o'rtasida bir-birlariga duch kelishdi, barmoqlari tegib, antennalari harakatidan tanilishi kerak bo'lgan ikki chumoliga o'xshab ketishdi, lekin bu vaziyatda boshqacha bo'ldi, shifokor ruxsat so'radi va qo'llari bilan cholning yuzini sezdi, tezda bog'ichni his qildi, shubha yo'q, bu erda biz eng oxirgisiz, qora bandajli bemor, siz nima demoqchimisiz, qariya, nima demoqchimisiz, deb so'radi. Men, men, ko'z shifokoringiz edim, eslaysizmi, katarakta operatsiyangizga tayinlangan edik, meni qanday tanidingiz, ko'pincha ovozdin, ovoz ko'rmaydigan odamning ko'zidir, ha siznikini ham taniyman, kim aytadi doktor, endi meni operatsiya qilishning hojati yo'q, buning davosi bo'lsa, ikkimizga ham kerak, dedim, men dunyoda qanday yashayman, dedim. O'shanda naqadar haq edingiz, Ko'r bo'lib qolganingizda, Kecha tunda sizni olib kelishdi, Tashqaridagi qo'rquv shunchalik kuchliki, ular ko'r ekanliklarini bilib, tezda odamlarni o'ldirishadi, Bu yerda allaqachon o'nta odamni o'ldirishdi, dedi bir erkak ovozi, Men ularga duch keldim, qora bandajli chol oddiygina javob berdi: Ular boshqa xonadan chiqib ketishgan, biz ularni bir xil ovoz bilan dafn qildik, deb qo'shib qo'ydi. Qorong'i ko'zoynakli qiz yaqinroq kelgandi, Eslaysanmi, qora ko'zoynak taqib yurgandim, seni yaxshi eslayman, parda bo'lsa-da, juda chiroyli ekaningni eslayman, qiz jilmayib, Rahmat, dedi va joyiga qaytdi. U yerdan: "O'sha bola ham shu yerda, men onamni xohlayman", dedi bolaning ovozi, go'yo uzoq vaqtdan beri keraksiz yig'lashdan charchagandek. Va men birinchi bo'lib ko'r bo'laman,- dedi birinchi ko'r, - men xotinim bilan keldim, men esa ofisning hamshirasiman, - dedi ofisdagi hamshira. Doktorning xotini: «Menga o'zimni tanishtirishgina qoldi va u kimligini aytdi. Shunda chol, mehmondorchilikni qaytarmoqchidek, e'lon qildi, menda radio bor, Radio, deb xitob qildi qora ko'zoynakli qiz, qo'llarini qarsak chalib, musiqa, naqadar yaxshi, Ha, lekin bu kichkina radio, batareyali, batareyalar abadiy qolmaydi, - deb eslatdi cholga, - Menga ayt mang, biz bu erda abadiy qolamiz, - dedi. Yangilikni eshiting, doktor ta'kidladi, Va bir oz musiqa, deb turib oldi qora ko'zoynakli qiz, - Hammaga bir xil musiqa yoqmaydi, lekin, albatta, hammamiz tashqarida qanday ketayotgani haqida qayg'uramiz, qutqarganingiz ma'qul, men ham shunday deb o'ylayman, dedi qora bandajli chol. U paltosining tashqi cho'ntagidan kichik moslamani olib, yoqdi. U stantsiyalarni qidira boshladi, lekin uning qo'li hali ham beqaror edi va u to'lqin uzunligini osongina yo'qotdi. Avvaliga u cheksiz shovqinlar, parcha-parcha so'zlar va qo'shiqlar eshitdi. Nihoyat, qo'li yanada ishonchli bo'ldi va musiqa chalayotgani ma'lum bo'ldi. Bir lahzaga qoldiring, qora ko'zoynakli qiz yolvordiy, so'zlar aniq bo'ldi. Bu yangilik emas, dedi do'xtirning xotini, keyin birdan hayoliga bir fikr kelgandek bo'ldi. Soat nechi bo'ldi? — deb so'radi u, lekin hech kim unga javob bera olmasligini allaqachon bilardi. Tarozidagi ko'rsatkich kichik qutidagi tovushlarni olishda davom etdi, keyin u to'xtadi. Bu qandaydir qo'shiq, qandaydir arziyas qo'shiq edi, lekin ko'rlar asta-sekin yaqinlashdilar, ular bir-biriga tegmadilar, oldida kimningdir borligini his qilishganida, darhol to'xtashdi, ular o'sha erda turishdi, qo'shiq aytayotgan ovoz tomonga ko'zlarini katta ochib, ba'zilar yig'lashdi, ehtimol ular. Shunda birdan xayoliga kelganday tuyuldi: "Soat nechi?" deb so'radi u, lekin unga hech kim javob bera olmasligini allaqachon bilardi. Tarozidagi ko'rsatkich qutichadan tovush chiqarishni davom ettirdi, keyin u to'xtadi, bu qandaydir qo'shiq edi, qandaydir arziyas qo'shiq edi, lekin ko'rlar sekin yaqinlashdilar, ular chayqalishmadi, ular oldida kimdir borligini his qilishganda, darhol to'xtashdi, ular o'sha erda turishdi, qo'shiq aytayotgan ovoz tomonga ko'zlarini katta ochib, ba'zilar yig'layotgandir. Shunda birdan xayoliga kelganday tuyuldi: "Soat nechi?" deb so'radi u, lekin unga hech kim javob bera olmasligini allaqachon bilardi. Tarozidagi ko'rsatkich qutichadan tovush chiqarishni davom ettirdi, keyin u to'xtadi, bu qandaydir qo'shiq edi, qandaydir arziyas qo'shiq edi, lekin ko'rlar sekin yaqinlashdilar, ular chayqalishmadi, ular oldida kimdir borligini his qilishganda, darhol to'xtashdi, ular o'sha erda turishdi, qo'shiq aytayotgan ovoz tomonga ko'zlarini katta ochib, ba'zilar yig'layotgandir.

Faqat ko'rlar yig'lay oladi, ko'z yoshlari xuddi buloqdan oqardi. Qo'shiq tugadi, diktor dedi: Diqqat, uchinchi signalda soat to'rt bo'ladi. Ko'r ayollardan biri kulib so'radi, tushdan keyinmi, ertalabmi, kulgidan og'riyotgandek bo'ldi. Doktorning xotini soatini yashirincha tekshirib ko'rdi va uni o'radi, aslida uning soati hali ham o'zgarmagan, birdan o'n ikkiga ko'chgan, qolganlari odamning injiqliklari edi. Bu nima ovoz, deb so'radi qora ko'zoynakli qiz, Bu menman, radioda soat to'rt bo'lganini aytishganini eshitdim va men soatimni o'rab oldim, bu biz tez-tez qiladigan mexanik harakatlardan biri edi, shifokorning xotini o'zini oqladi. Keyin bunday tavakkal qilishning keragi yo'q, o'sha kuni kelgan ko'rlardan birining bilagiga qarashning o'zi kifoya edi, bironing soati hamon ishlayapti, deb o'yladi. Hatto qora bandajli cholning ham, u endi aniqlaganidek, bittasi bor edi va uning soati aniq edi. Keyin shifokor so'radi: Bizga tashqarida qanday vaziyat borligini ayting. Qora bandajli chol: "Xo'p, ha, lekin o'tirsam yaxshi bo'lardi, turolmayman", dedi. Bu safar ular uch-to'rttasi birga karavotga o'tirishdi, bir-birlari bilan birga bo'lishdi, iloji boricha o'zlarini qulay qilishdi, jim bo'lishdi, keyin qora bandajli chol o'z bilganlarini, ko'zlari bilan ko'rganlarini, epidemiya boshlanganidan o'zining ko'rligigacha bo'lgan bir necha kun ichida eshitganlarini aytib berdi.

Dastlabki yigirma to'rt soat ichida u, agar xabar rost bo'lsa, yuzlab holatlar bo'lgan, hammasi bir xil bo'lgan, birdaniga hech qanday jarohatlarsiz, ko'z o'ngida yaltiroq oqlik paydo bo'lgan, oldin og'riq ham, keyin ham og'riq yo'q edi. Ikkinchi kuni yangi holatlar sonining ma'lum darajada kamayishi haqida gap bordi, endi yuzlab emas, o'nlab, va bu hukumatni oqilona istiqbollarga ko'ra, vaziyat tez orada nazorat ostida bo'lishini darhol e'lon qilishga olib keldi. Bundan buyon, oldini olish mumkin bo'lmagan bir nechta alohida sharhlar bundan mustasno, qora bandajli cholning hikoyasi so'zma-so'z uzatilmaydi, balki uning to'g'ridan-to'g'ri nutqidagi o'zgarish bilan almashtiriladi, to'g'ri ishlatilgan va mos lug'at yordamida ma'lumotni ta'kidlashga qaratilgan. Oldin kutilmagan tarzda sodir bo'lgan bu o'zgarishning sababi hikoyachi tomonidan qo'llaniladigan aql bovar qilmaydigan boshqariladigan nutqdir, bu esa uni hikoyachi yordamchisi sifatida deyarli rad etadi, shubhasiz muhim, chunki usiz biz tashqi dunyoda nima sodir bo'lganini tushunishning imkoni yo'q edi, yuqorida aytganimizdek, bu favqulodda hodisalarni tushunishning imkoni yo'q edi. ishlatilgan. Ammo mavzuga qaytadigan bo'lsak, hukumat dastlab mamlakat noma'lum epidemiya ta'siri ostida ekanligi haqidagi gipotezani rad etdi, bu hali noma'lum patogen agent tomonidan darhol harakat qilish va dastlabki inkubatsiya belgilari yoki kechikishning to'liq yo'qligi. Shunday qilib, yangi ilmiy fikrga ko'ra, bu, ehtimol, hali ham noaniq bo'lgan holatlarning tasodifiy va baxtsiz vaqtinchalik tasodifi bo'lgan, bunda patogen ta'sir allaqachon mumkin bo'lgan, muammoni hal qilishning yaqinda egri chizig'ini ko'rsatgan mavjud ma'lumotlarni qayta ishlagandan so'ng ta'kidlangan hukumat bayonotida va eksasion tendentsiya belgilari kuzatilgan. Televizion sharhlovchi epidemiyani yoki u nima bo'lishidan qat'iy nazar, yuqoriga qarab uchadigan o'q bilan taqqoslab, juda muvaffaqiyatli metafora topdi, u yuqoriga parvozinig cho'qqisiga chiqqandan so'ng, xuddi to'xtatilgandek bir zum to'xtaydi va darhol majburiy pastga egri chizig'ini tasvirlay boshlaydi, tortishish uni dahshatli dahshatli tushgacha tezlashtirishga harakat qiladi. arzimas inson almashinuvi va epidemiyaning o'zi uchun ular ijtimoiy aloqaning barcha vositalarida doimo paydo bo'ladigan yarim o'nlab so'zlar edi, har doim oxirida baxtsiz ko'rlarga tez orada yo'qolgan ko'rish qobiliyatini tiklash uchun rahm-shafqatli murojaatni shakllantirdi va ularga uyushgan jamoat birliklari, rasmiy va xususiy shaxslar tomonidan birdamlikni va'da qildi. Qadim zamonlarda bunday bahs-munozaralar va metaforalar odamlarning jasur insoniy optimizmi bilan quyidagi maqollarga tarjima qilingan: "Uch kunda har bir mo'jiza" yoki adabiy tilda. Mangu qoladigan yaxshilik bo'lmaganidek, abadiy qoladigan yomonlik ham yo'q, oliylar.

hayot va taqdirning og'ir kechinmalaridan saboq olishga ulgurgan va ko'rlar yurtiga olib ketilgan mana shunday o'qilishi kerak bo'lgan maksimlar, Kecha ko'rdik, bugun ko'rmayapmiz, ertaga ko'ramiz, gapning oxirgi uchdan bir qismida biroz so'roq intonatsiyasi bilan, go'yo ehtiyotkorlik so'nggi lahzada doubt yakuniga umid bog'lashga qaror qilgandek.

Afsuski, tez orada ma'lum bo'ldiki, hukumatning bu umid va umidlari ham, ilmiy jamoatchilikning bashoratlari ham besamar bo'lib, shunchaki barbod bo'ldi. Ko'rlik to'satdan hamma narsani suvga botib, o'z oldiga olib boradigan to'satdan suv oqimi kabi emas, balki yerni asta-sekin namlab, to'satdan hammasini suvga botuvchi minglab jonli soylarning makkorona oqib o'tishi kabi kirib borardi. Allaqachon to'xtab qolish arafasida bo'lgan jamoatchilik tashvishiga duch kelgan rasmiylar, asosan, oftalmologlar va nevrologlar ishtirokida tez tibbiy uchrashuvlar o'tkazishga kirishdilar. Tashkil etish uchun vaqt kerak bo'lganligi sababli ba'zilar istagan qurultoy chaqirilmadi, lekin buning evaziga kolokviumlar, seminarlar, davra suhbatlari, ba'zilar omma uchun ochiq, boshqalari esa yopiq eshiklar ortida kamchilik bo'lmadi. Munozaralarning ochiq-oydin befoydaligi bilan sessiyalar o'rtasida to'satdan ko'r bo'lib qolish holatlari bilan birlashtirib, ma'ruzachining "Men ko'rman, men ko'rman" deb baqirishining samarasi shu bo'ldiki, gazetalar, radio va televideniylarning deyarli barchasi bunday tashabbuslar bilan shug'ullanishni to'xtatdi. Ba'zi aloqa vositalarining ehtiyotkor va mutlaqo maqtovga loyiq xatti-harakatlari bundan mustasno edi, ular har xil his-tuyg'ularga, boshqalarning muvaffaqiyatlari va baxtsizliklariga ishonib, ularga vaziyatning barcha dramatikligi bilan, masalan, oftalmologiya professorining to'satdan ko'rliqi haqida jonli ravishda aytib berish imkoniyatini qo'ldan boy berishni xohlamadi.

Hukumatning o'zi olti kun ichida o'z strategiyasini ikki marta o'zgartirib, umumiy ruhiy holatning tobora yomonlashib borayotganini isbotladi. Birinchidan, u ko'r va infeksiyalanganlarni bir nechta izolyatsiya qilingan joylarda, masalan, biz hozir bo'lgan jinnixonada ushlab turish orqali falokatni cheklash mumkinligiga ishongan edi. Ammo ko'rlik holatlarining shafqatsiz ko'payishi hukumatning ayrim nufuzli a'zolarini rasmiy tashabbusi buyruqlarni bajarish uchun yetarli bo'lmay qolishi, bu esa jiddiy siyosiy yo'qotishlarga olib kelishidan qo'rqib, oilalar ko'rlarni o'z uylarida saqlashlari, ko'chaga chiqishlariga yo'l qo'ymasliklari, shu paytgacha og'ir tirbandlikka olib kelmasliklari, shuningdek, ba'zida odamlarning ko'z o'ngida bo'lishiga qaramay, ko'z o'ngida bo'lishiga yo'l qo'ymaslik g'oyasini himoya qilishga olib keldi. tinchlantiruvchi fikrlar, oq kasallik xuddi yomon ko'rish kabi ko'z bilan aloqa qilish orqali yuqadi, deb ishonishgan. Haqiqatan ham, o'z xayollari bilan band bo'lgan, g'amgin, quvnoq yoki umuman yo'q, agar u hali ham bor bo'lsa, birdaniga o'ziga qarab kelayotgan odamning ifodasi qanday o'zgarib borayotganini, uning yuzida mutlaq dahshatning barcha alomatlari qanday yozilganini va shu zahotiy oq muqarrar hayqiriq, men ko'rman, ko'rman, deb ko'rgan odamdan boshqacha munosabat kutmasligimiz kerak. Bunga dosh berishga uning asablari yetmasdi. Eng achinarlisi shundaki, oilalar, ayniqsa, a'zolari soni kam bo'lgan oilalar tezda ko'rlar oilasiga aylanib ketishdi va shu tariqa ularga yo'l-yo'riq ko'rsatadigan, himoya qiladigan, o'z navbatida ko'zlari yaxshi ko'radigan qo'shnilarini himoya qiladigan hech kim yo'q edi. Ma'lumki, bu ko'rlar qanday ota, ona-bola bo'lishidan qat'iy nazar, bir-birlariga g'amxo'rlik qila olmasdi, aks holda suratdagi ko'rlarning boshiga tushganday, birga yurib, birga yiqilib, birga o'lib ketayotgandek bo'lardi.

Bunday vaziyatda hukumatning keskin ortga qaytishdan boshqa chorasi qolmadi, zarur joylar va joylar uchun o'rnatgan mezonlarni kengaytirdi, bu esa darhol tashlandiq zavodlar, ibodatchilarsiz ibodatxonalar, sport zallari va bo'sh omborlardan o'zboshimchalik bilan foydalanishga olib keldi. Ikki kundan beri chodirlar qurish haqida gap ketyapti, deya qo'shib qo'ydi qora bandajli chol. Dastlab, eng boshida, ba'zi xayriya tashkilotlari ko'rlarga qarash, to'shaklarini yig'ish, hojatxonalarni tozalash, kiyimlarni yuvish, ovqat tayyorlash uchun ko'ngillilarni yuborishdi, ularsiz hayot hatto ko'ruvchilar uchun ham tezda chidab bo'lmas holga keladi. Kambag'al narsalar, darhol

ko'r, lekin hech bo'lmaganda ularning go'zal jesti tarixda qoladi. Ulardan birortasi bu yerga kelib, qora bandajli choldan so'radi, Yo'q, deb javob berdi shifokorning xotini, hech kim kelmadi, mish-mish bo'lishi mumkin edi, Shahar-chi, transport-chi, deb so'radi birinchi ko'r odam o'z mashinasini va uni idoraga olib borgan taksi haydovchisini eslab, kimning dafn etilishida yordam berganini, Transportda tartibsizlik, qora tanli odamlarning turli tafsilotlari va voqealariga javob berdi. baxtsiz hodisalar. Avtobus haydovchisi birinchi marta harakatlanayotganda, umumiy foydalanishdagi yo'lning o'rtasida ko'r bo'lib qolganida, odamlar, garchi fojia tufayli halok bo'lganlar va jarohatlanganlar bo'lsa-da, unchalik e'tibor bermagan va xuddi shu sabab, ya'ni odat kuchi tufayli transport kompaniyasining jamoatchilik bilan aloqalar bo'limi boshlig'ini marosimsiz e'lon qilishga olib kelgan, bu voqea insoniy xato tufayli sodir bo'lgan, deb o'ylagan bo'lsak. ishni oldindan aytib bo'lmaydi, chunki bu yurakdan azob chekmagan odamning yurak xurujiga o'xshaydi. Bizning xodimlarimiz, - deya tushuntirdi boshliq, avtobuslarning mexanikasi va elektr tizimlari vaqti-vaqti bilan o'ta qattiq tekshiruvdan o'tkaziladi, bu yakuniy balansda, sabab va oqibat o'rtasidagi to'g'ridan-to'g'ri va aniq o'zaro bog'liqlikda, kompaniyamiz avtotransport vositalari bilan sodir bo'lgan baxtsiz hodisalarning hozirgi kunga qadar juda kamligi bilan isbotlangan. Batafsil tushuntirish gazetalarda paydo bo'ldi, lekin odamlar oddiy avtobus halokatidan ko'ra ko'proq o'ylashlari kerak edi, axir, tormoz ishlamay qolsa, bundan ham yomoni bo'lmasdi. Ikki kundan keyin esa bu yana bir baxtsiz hodisaning asl sababi bo'ldi, lekin dunyo shundayki, o'z maqsadiga erishish uchun haqiqatni ko'pincha yolg'onga yashirishga to'g'ri keladi, haydovchi ko'r bo'lib qoldi, degan mish-mish tarqaldi. Odamlarni haqiqatda nima bo'lganiga ishonitirishning iloji yo'q edi va natija uzoq kutilmadi; ko'p o'tmay ular avtobuslardan foydalanishni to'xtatib, o'limdan ko'ra ko'r bo'lishni afzal ko'rishdi, chunki kimdir ko'r bo'lib qoldi. Darhol shu sababga ko'ra uchinchi avtohalokat sodir bo'ldi, bu esa yo'lovchilari bo'lmagan avtomobilga ta'sir qildi va "Yaxshiyam, ichkarida bo'lmaganman" kabi sharhlarga sabab bo'ldi. Buni aytganlar qanchalik haqligini tasavvur ham qila olmadilar. Ikki uchuvchining to'satdan ko'rligi tufayli tijorat samolyoti qo'nish paytida qulab tushdi va ko'p o'tmay yonib ketdi, barcha yo'lovchilar va ekipaj a'zolari halok bo'ldi, garchi bu holatda ham mexanik, ham elektronika a'lo darajada edi, tirik qolgan yagona qora quti ochilganda ma'lum bo'ldi. Bunday kattalikdagi fojia oddiy avtobus avariyasiga o'xshamas edi, natijada hatto xayolparast bo'lganlar ham ularni yo'qotdilar, o'sha paytdan boshlab motorning ovozi, kichik yoki katta g'ildiragi yo'qoldi. Yo'l harakati muammosi tobora ortib borayotganidan shikoyat qilishga odatlangan odamlar, piyodalar, bir qarashda aniq belgilangan yo'nalishda ketayotganga o'xshamaydigan, to'xtab turgan yoki harakatlanayotgan avtomobillar doimo yo'lini to'sib qo'ygani uchun, mashinalarini qoldirish uchun joy topguniga qadar yarim burilishdan so'ng piyodaga aylangan va piyodalarga o'xshash sabablarga ko'ra norozi bo'la boshlagan haydovchilar, bundan oldin o'zlariga nisbatan norozilik bildirishlari kerak bo'lganlar bundan mustasno. har qanday transport vositasini hatto qisqa masofaga ham haydashga jur'at etmaganligi sababli, avtomobillar, yuk mashinalari, mototsikllar, hatto ehtiyotsiz velosipedlar ham shahar bo'ylab betartib tarqalib ketgani, qo'rquv egalik tuyg'usidan kuchliroq bo'lgan joyda tashlandiq holda turishi, g'ayrioddiy, yorqin ramzi osilgan o'rgimchakning birinchi yarmi ko'tarilgan haydovchisi bo'lishi mumkin edi. ko'r. Vaziyat hamma uchun yomon edi, lekin ko'rlar uchun bu halokatli edi, chunki ular aytganidek, qaerga ketayotganlarini va qayerga qadam qo'yganelarini ko'ra olmadilar. Ularning tashlab ketilgan mashinalarga birin-ketin urilib, oyoqlarini qirib tashlashlarini, yiqilib yig'lashlarini ko'rish juda achinarli edi, bu erda menga o'rnimdan turishimga yordam beradigan odam bormi, va umidsizlikdan g'azablanganlar bormi yoki tabiatan shundaymi, ular menga yordamga shoshilgan yaxshi niyatli qo'lni la'natladilar va itarib yubordilar, shunda siz ham afsuslanasiz. qo'rqib, qochib, quyuq oppoq tuman ichida adashib, birdaniga mehribonlik bilan qilgan tavakkalini anglab, bir necha metr narida ko'r bo'lmasmidi, kim bilsin.yordamga shoshilgan yaxshi niyatli qo'lni so'kinib, turtib yuborishdi, Meni tinch qo'ying, navbatingiz keladi, shunda ayanchli odam qo'rqib ketar, qochib ketar, qalin oppoq tuman ichida adashib ketar, birdaniga mehribonlikdan qilgan tavakkalini anglab, bir necha metr narida ko'r bo'lmasmidi, kim bilsin.yordamga shoshilgan yaxshi niyatli qo'lni so'kinib, turtib yuborishdi, Meni tinch qo'ying, navbatingiz keladi, shunda ayanchli odam qo'rqib ketar, qochib ketar, qalin oppoq tuman ichida adashib ketar, birdaniga mehribonlikdan qilgan tavakkalini anglab, bir necha metr narida ko'r bo'lmasmidi, kim bilsin.

Tashqarida ishlar shunday, deya xulosa qildi qora bandajli chol, lekin men hammasini bilmayman, faqat o'z ko'zim bilan ko'rganlarimni aytyapman, mana u gapini uzdi, to'xtab qoldi va o'zini to'g'riladi, Ko'zlarim bilan, yo'q, menda faqat bittasi bor edi, endi esa menda ham yo'q, ya'ni. Menda bor, lekin menga foydasi yo'q, nega bog'ich o'rniga shisha ko'z ishlatmading, deb hech qachon so'ramaganman, buning nima keragi bor, tushuntirib bera olasizmi, deb qora bandajli choldan so'radi, bu odatda shunday qilinadi, estetika uchun, va bu ham ancha gigienik, siz uni yechib olishingiz mumkin, uni yuving va menga qanday bo'lardi, keyin qanday bo'lardi, ayting. bugun hamma ko'rlar yutqazgan bo'lsa, moddiy tomondan, ikkala ko'zi ham yo'qolgan bo'lsa, demoqchimanki, endi ikki oynali ko'z bilan aylanib yursa nima foyda bo'lardi, haqiqatdan ham ularga hech qanday foyda yo'q, oxir-oqibat hammamiz ko'r bo'lib qolganimizdan keyin, menimcha, estetikaning nima keragi bor, gigienaga kelsak, aytingchi, shifokor, bu dunyoda faqat qanday joy bo'lishi mumkin? Ko'zi ojizlar qanday bo'lsa shunday bo'lishi mumkin, dedi doktor, Odamlar ham, ularni hech kim ko'rmaydi, xayolimga bir narsa keldi, dedi qora ko'r bog'langan chol, vaqt o'ldirish uchun o'yin o'ynaymiz, nima o'ynayotganingni ko'rmasdan qanday o'ynaysan, deb birinchi ko'rning xotinidan so'radi, bu aniq o'yin bo'lmaydi, faqat har birimiz nima bo'lganini ko'rgan bo'lishi mumkin, u bir lahzada har birimiz nima bo'lganini ko'rgan bo'lishi mumkin. aytib o'tilgan, Kim o'yinda qatnashishni istamasa, qatnashmaydi, yolg'on gapirma, Misol keltir, dedi, doktor, men beraman, ha, dedi qora ko'r bog'li chol, men ko'r ko'zimga qarab ko'r bo'lib qoldim, Nima demoqchisiz, juda oddiy, bo'sh orbitam ichimdan yallig'lanib ketgandek bo'ldim. ko'r, Parabolaga o'xshaydi, dedi noma'lum ovoz, o'z yo'qligini tan olishni istamagan ko'z, men, dedi doktor, ayni paytda sodir bo'layotgan voqealar tufayli oftalmologiya darsliklarini varaqlayotgan edim, oxirgi ko'rganim kitobdagi qo'llar edi, Mening oxirgi qiyofam boshqacha edi, dedi shifokorning xotini, shifokorning ichi yordam ko'rsatayotganini aytdim. mening ishim, dedi birinchi ko'r, men svetoforda to'xtagan edim, qizil edi, ko'chadan u yoqdan-bu yoqqa o'tayotganlar bor edi, men ko'r bo'lib qolgandim, keyin o'sha kuni vafot etgan yigit meni uyga olib ketdi, albatta uning yuzini ko'rmadim, men bo'lsam, dedi birinchi ko'rning xotini, oxirgi marta ko'rganim esimga tushdi, uyda ro'molcha ko'tarib, ro'molcha ko'tarib turardim. o'sha paytda men ko'r bo'lib qoldim, men, dedi ofisdagi hamshira, liftga endi kirgan edim, tugmani bosish uchun qo'limni cho'zdim va birdan ko'rmay qoldim, tasavvur qiling-a, qanday xavotirda edim, u yerda qulflanib qoldim, yolg'iz qoldim, yuqoriga yoki pastga tushishni bilmay qoldim, eshikni ochish tugmachasini topa olmadim, mening ishim, dedi yordamchim. oddiyroq edi, ko'r bo'lganlar borligini eshitdim, keyin men ham ko'r bo'lsam qanaqa bo'lardi deb o'yladim, tekshirib ko'rgan deb ko'zimni yumdim va ochsam ko'r bo'lib qoldim, boshqa masalga o'xshaydi, dedi noma'lum ovoz, ko'r bo'lmoqchi bo'lsang, ko'r bo'lasan. Ular jim bo'lishdi. Boshqa ko'rlar esa o'z yotoqlariga qaytishgan, bu unchalik katta ish emas edi, chunki ular haqiqatan ham o'z sonlarini bilishsa ham, bir chetidan boshlab, birdan yuqoriga yoki yigirmatagacha sanash orqali, albatta, xohlaganlaricha borishlari mumkin edi. Sanoq shovqini, uzoq ibodat kabi monoton, to'xtaganida, qora ko'zoynakli qiz unga nima bo'lganini aytdi, men mehmonxonada edim, tepamda bir odam bor edi, u erda nima qilayotganini va hamma narsani oq rangda ko'rganini aytishdan uyalib jim qoldi, lekin qora bandajli chol so'radi, siz esa hamma narsani oq rangda ko'rdingizmi? Ha, javob berdi u: Balki sizning ko'rligingiz biznikiga o'xshamasdir, dedi qora bandajli chol. Faqat mehmonxona xizmatchisi qoldi, to'shak to'g'irlayotgandim, ichida kimdir ko'r bo'lib qolgan edi, men oldimdagi oq choyshabni ko'tarib yoyadim, bo'lishi kerak bo'lganidek, bir chetiga tiqib qo'ydim, ikki qo'lim bilan tekislaganimda ko'rmay qoldim, choyshabni tekislaganim esimga tushdi, asta-sekin, bu pastki choyshab edi, deya xulosa qildi u, go'yo bu alohida ahamiyatga ega edi. Har kim o'z voqeasini ko'rgan vaqtdan beri aytib berdimi, qora bandajli choldan so'radi, o'zimirni aytaman, agar boshqa yo'q bo'lsa, dedi noma'lum ovoz, Boshqalar bo'lsa, keyinroq gapiradi, ayting, Men oxirgi ko'rganim rasm edi, bir rasm, deb takrorladi qora bog'ichli chol, va u qaerda edi, muzeyda edim, bu erda men muzeyda edim, quyosh va ravoqlar bo'laklari ko'rinib turardi. boshqa quyoshlar, Bugo'yo alohida ahamiyatga ega edi. Hamma o'z voqeasini aytib berdimi, ko'rgan paytdan boshlab, qora ko'r bog'langan chol so'radi, o'zimirni aytaman, agar boshqa yo'q bo'lsa, dedi noma'lum ovoz, Boshqalar bo'lsa, ular keyinroq gapiradi, menga, oxirgi ko'rganim rasm edi, rasm, deb takrorladi qora ko'r bog'langan chol, va u qayerda edi, muzeyda edim, quyoshli va go'yo. boshqa quyosh bo'laklaridan yasalgan, Bugo'yo alohida ahamiyatga ega edi. Hamma o'z voqeasini aytib berdimi, ko'rgan paytdan boshlab, qora ko'r bog'langan chol so'radi, o'zimirni aytaman, agar boshqa yo'q bo'lsa, dedi noma'lum ovoz, Boshqalar bo'lsa, ular keyinroq gapiradi, menga, oxirgi ko'rganim rasm edi, rasm, deb takrorladi qora ko'r bog'langan chol, va u qayerda edi, muzeyda edim, quyoshli va go'yo. boshqa quyosh bo'laklaridan yasalgan, Bu

u gollandga o'xshaydi, menimcha, lekin cho'kib ketayotgan it ham bor edi, u allaqachon yarim suvga botgan edi, bechora, buni faqat ispaniyalik qilish mumkin edi, undan oldin hech kim itni bo'yamagan, undan keyin boshqa hech kim jur'at eta olmadi, balki pichan ortilgan arava ham bordir, otlar tortgan, daryodan o'tayotganda, men u erda, ehtimol, u erda, bir uy. ishonmang, chunki qo'lida go'dakli ayol ham bor edi, qo'lida go'dakli ayollar ko'pincha rasmlarda ko'rinadi, to'g'ri, men e'tibor bermadim, tushunmadim, bir rasmda bunchalik turli xil rasmlarni birlashtirish mumkin, va bunchalik ko'p turli rassomlar, Va ba'zi erkaklar ovqatlanardi, tarixda nonushta va tushlik qilish mumkin emasligini aytib beradi. Faqat shu ma'lumotdan, O'n uchta erkak bor edi, Oh, buni osonlashtiradi, davom eting, Bundan tashqari, dengizda chayqalayotgan dengiz qobig'ida sarg'ish sochli yalang'och ayol va uning yonida ko'plab gullar bor edi, italyan, albatta, Va jang, Bu ovqatchilar va qo'llarida bolalari bor onalarning ishi kabi, buni tushunish uchun etarli emas, Dead va kim bo'yalgan edi keyin hamma bolalar o'ladi, askarlar ham, Va qo'rqib ketgan ot, Ro'zasidan chiqmoqchi bo'lgan ko'zlari bilan, Otlar bilan shunday, va sizning o'sha rasmingizda yana qanday rasmlar bor edi, men tushunmadim, men otga qaraganimda ko'r bo'lib qoldim. Qo'rquv ko'r, dedi qora ko'zoynakli qiz, To'g'ri so'zlar, biz ko'r bo'lgan paytimiz allaqachon ko'r edik, qo'rquv bizni ko'r qilib qo'ydi, qo'rquv bizni ko'r qilishda davom etadi, Kim gapiryapti, deb so'radi doktor. Ko'r odam, - deb javob berdi ovozga, shunchaki ko'r odam, bu erda bizda bor. Keyin qora bandajli chol so'radi: Ko'r qilish uchun qancha ko'r kerak? Hech kim unga javob bera olmadi. Qora ko'zoynakli qiz undan radioni yoqishni so'radi, balki yangilik bordir. Bor edi, lekin keyinroq, ular musiqa tinglashdi. Bir payt xona eshigi oldida bir nechta ko'r odamlar paydo bo'ldi, ulardan biri dedi: Men gitara olib kelmaganimga achinarli. Yangilik ko'ngilni quvontirmadi, tez orada milliy najot uchun yagona hukumat tashkil etilishi haqida mish-mishlar tarqaldi.

Avvaliga bu yerdagi ko'rlar barmoq bilan sanab o'tilganda, notanishlar bilan quroldosh bo'lishlari uchun ikki-uch og'iz so'z bilan almashishning o'zi kifoya bo'lganida va yana uch-to'rt so'z bilan bir-birlarining barcha xatolarini kechirishsa, ba'zilar juda jiddiy, agar kechirim to'liq bo'lmasa, bir necha kun sabr bilan kutishga to'g'ri kelganida, ularning tanalari har safar qanday azob chekayotgani ma'lum edi. Biz odatda ehtiyojlarni qondirish deb ataydigan shoshilinch yordamlar. Shunday bo'lsa-da, mukammal tarbiya naqadar kamdan-kam bo'lishini va hatto aqlli odob-axloqning ham o'zining zaif tomonlari borligini bilsak ham, tan olishimiz kerakki, karantin ostidagi birinchi ko'rlar inson tabiatining asosan esxatologik mohiyatining xochini ozmi-ko'pmi ongli ravishda ko'tara olganlar. Ammo endi hamma ko'rpa-to'shaklar band bo'lib, ikki yuz qirqta, poldagi ko'rlarni hisobga olmaganda, hech bir tasavvur, qanchalik boy va taqqoslashda ixtirochi bo'lmasin, atrofdagi ifloslik darajasini aniq tasvirlab bera olmadi. Nafaqat hojatxonalar tezda qisqargan holat, do'zaxdagi mahkum ruhlarning tuynuklari kabi tuynuklar, balki ba'zilar tomonidan hurmatsizlik va boshqalarning shoshilinch ehtiyoji ham bo'lishi kerak, bu juda qisqa vaqt ichida koridorlar va o'tish yo'llarini dastlab kamdan-kam ishlatiladigan, keyin esa odatiy holga aylantirdi. Beparvo yoki zaruratdan bosilgan o'yladi, Farqi yo'q, hech kim meni ko'rmadi va uzoqqa bormadi. Hojatxonalarga o'zlari etib borish har jihatdan imkonsiz bo'lgach, ko'rlar chiqindilardan xalos bo'lish uchun ichki korpusdan foydalanishni boshladilar. Tabiatan yoki tarbiyasi bilan nozik bo'lganlar kun bo'yi xonalarda ko'proq odam uxlab yotganida, tun bo'lishi kerak bo'lgan tunni kutish bilan, qo'lidan kelganicha siqilish bilan o'tkazar, so'ng uch metr toza yer qidirib yo'lga tushar, agar bor bo'lsa, tinimsiz, minglab mashina, minglab tirqishlar. hamma narsaning ustiga, oldingi telbalarining izlanish maniyasidan omon qolgan bir necha daraxtlardan, shuningdek, murdalarni zo'rg'a qoplagan, endi yer bilan bir tekisda joylashgan mayda qoziqlardan boshqa hech qanday diqqatga sazovor joylar yo'q bo'lgan cheksiz bo'shliqda adashib qolishdi. Kuniga bir marta, har doim kechqurun, xuddi shu soatga qo'yilgan uyg'otuvchi soat kabi, karnaydagi ovoz tanish ko'rsatmalar va taqiqlarni takrorlar, gigiena vositalaridan foydalanish muhimligini ta'kidlar, har bir xonada telefon borligini eslatib turardi, u erda ular stokda tugashi bilan kerakli mahsulotlarni buyurtma qilishlari mumkin edi, lekin haqiqatan ham kerak bo'lgan narsa suvning kuchli oqimi edi. sardobalarni tuzatish uchun keling, ularni ishga tushiring, keyin suv, ko'p suv, Kanalga tushishi kerak bo'lgan narsalarni kanalizatsiya ichiga olish uchun, iltimos, ko'zlar, qandaydir oddiy ko'zlar, bizni yetaklash va boshqarishga qodir qo'l, menga: "Bu yo'l" degan ovoz. Bu ko'rlar, agar biz ularga yordam bermasak, tez orada hayvonlarga, eng yomoni, ko'r hayvonlarga aylanadi. Noma'lum ovoz aytmedi, dunyoning rasmlari va tasvirlari haqida gapirgan, u aytadi, lekin boshqacha qilib aytganda, yarim tunda erining yonida yotgan shifokorning xotini, boshlari ko'rpa ostida, bu dahshatni tuzatish kerak, men bunga chiday olmayman, men buni ko'rmayapman, deb o'ylay olmayman, sizni o'ylab ko'rishadi, sizni qulga aylantiradi, albatta hammaga xizmat qilishim kerak, hamma narsaga javob berishing kerak, ular sendan ovqatlantirishingni, yuvinishingni, uxlashga va turishingga yordam berishingni so'rashadi, ularni bu yerdan u erga olib borishingni, quritishga yordam berishingni, ko'z yoshlarini artishingni, uxlayotganingda sizga qo'ng'iroq qilishadi, kechiksangiz, sizni haqorat qilishadi va bu baxtsizlikni ko'rishni davom ettirishimni qanday xohlaysiz, ko'z o'ngimda doimiy bo'lib turishimni va juda ko'p barmog'imni ko'tarmasligim uchun nima qilyapsan. Xavotirim shundaki, kimdir men ko'rishim mumkinligini tushunmaydi. Ba'zilar sizni ko'rganingiz uchun yomon ko'radi. Ko'rlik bizni yaxshiladi, deb o'ylamang. Lekin bu ham bizni yomonlashtirmadi. Ammo biz shunday bo'lish yo'lidamiz. Ovqatni tarqatish vaqti kelganida nima bo'lishini ko'ring. Bu to'g'ri. Shuning uchun ham ko'zi bor odam bu yerdagi hammaga ovqat tarqatishni o'z zimmasiga oladi. Uni teng bo'lishi uchun qiling. Ba'zi mezonlarga ega bo'ling. Namoyishlar to'xtaydi. Bu dalillar ...Ovqatni tarqatish vaqti kelganida nima bo'lishini ko'ring. To'g'ri, shuning uchun ham ko'rgan odam bu yerda hammaga oziq-ovqat tarqatishni o'z qo'lga oladi, uni teng bo'lsin, qandaydir mezonlari bo'lsin, norozilik to'xtaydi, bu tortishuvlar yo'qoladi, qaysiOvqatni tarqatish vaqti kelganida nima bo'lishini ko'ring. To'g'ri, shuning uchun ham ko'rgan odam bu yerda hammaga oziq-ovqat tarqatishni o'z qo'lga oladi, uni teng bo'lsin, qandaydir mezonlari bo'lsin, norozilik to'xtaydi, bu tortishuvlar yo'qoladi, qaysi

ular meni aqldan ozdiradilar, ikki ko'rning urushayotganini ko'rish qanday ekanligini bilmaysan, jang qilish har doim ko'rlikning bir ko'rinishi bo'lib kelgan, bu boshqacha, siz o'zingizga to'g'ri tuyulgan narsani qilasiz, lekin unutmangki, biz bu erda ko'rmiz, shunchaki ko'r, ko'r, ko'p gapirmasdan va rahm-shafqatsiz ko'r, shafqatli go'zal dunyo tugadi, shafqatsizlar va shafqatsizlar. ko'r, ko'rishga majbur bo'lganimni ko'rsangiz, ko'r bo'lib qolgingiz keladi, ishonaman, lekin bunga hojat yo'q, men allaqachon ko'rman, kechirasiz, azizim, agar bilsangiz, bilaman, bilaman, men umrimni odamlarning ko'ziga tikilish bilan o'tkazganman, bu tanadagi yagona joy, bu ruh mavjud bo'lishi mumkin, va ular yo'qolganligi sababli, men sizga shuni aytishim kerak, deb umid qilaman. Ertaga men ularga aytaman, u to'xtab qo'shib qo'ydi: Agar men ham bu dunyoga kirmagan bo'lsam.

Bu safar ham emas edi. Ertalab uyg'onganida, odatdagidek, uning ko'zlari avvalgidek aniq ko'rindi. Xonadagi barcha ko'rlar uxlab yotibdi. U ularga qanday qilib aytishim kerak, hammasini yig'ib, yangiliklarni aytib berarmi, yoki ehtimol, bu ishni ko'p ko'z-ko'z qilmay, ko'nglini ko'tarib, bu ishni jiddiyoq qilib qo'ymoqchi emasdek, ehtiyotkorlik bilan qilgan ma'qulroq bo'larmidi, deb o'yladi. Tasavvur qiling-a, men shuncha ko'r odamlar orasida ko'zimni saqlab qolishimni kim o'ylagan bo'lsa, yoki to'g'rirog'i, u haqiqatan ham ko'r bo'lgan, lekin birdan ko'zlari qayta tiklangandek ko'rinsa, bu ularga umid baxsh etadi. U ko'ra boshlaganida bir-birlariga, balki biz ham boshlaymiz, deyishardi, lekin ular ham unga: Agar shunday sog'lom bo'lsang, bor, keyin erisiz ketolmayman, deb aytishlari mumkin edi va armiya hech qanday ko'rni karantindan chiqarishga ruxsat bermaganligi sababli, uni qoldirishdan boshqa chorasi yo'q edi. Ba'zi ko'r odamlar gazdan xalos bo'lish uchun har kuni ertalab qilganidek, yotoqlarida qo'zg'alishdi, lekin bu atmosferani yanada jirkanch qilmadi, balki to'yinganlik nuqtasiga allaqachon etib bo'lgan. Hojatxonadan shunchaki to'lqin-to'lqinli hid, odamni qustirib yuboradigan shamollar emas, balki o'z-o'zidan terlab o'layotgan, yuvinishni bilmaydigan, yuvinishni bilmaydigan, kiritoxtovsiz kiyim kiyib, tez-tez u yerda ko'rpa-to'shakda uxlab yotgan ikki yuz ellik kishining hidi ham bor edi. Dushlar tiqilib qolgan yoki suv ta'minotidan uzilib qolgan, drenajlar hammom tashqarisiga to'kilgan va yo'lakdagi taxtalarni ho'llagan va kafel orasidagi yoriqlarga singib ketgan iflos suvni qaytarib bergani uchun unutilib ketgan sovun, oqartiruvchi va kir yuvish kukunlari nima bo'lishi mumkin. Qanday jinnilikka o'zimni tashlamogchiman, do'xtirning xotini o'shanda ikkilanib qoldi, agar ularga xizmat qilishimni xohlamasalar ham, bundan aniqroq narsa yo'q, yuvinib, tozalashni boshlamasam, o'zim chidab bo'lmasdim, kuchim qancha davom etadi, bu hech kimni ishi emas. Oldinlari qattiq bo'lib ko'ringan jasorati endi so'zdan ishga o'tishga to'g'ri kelganda, burun teshigini bostirib, ko'zini haqorat qilayotgan jirkanch haqiqat oldida asta-sekin cho'kib keta boshladi. Men qo'rqqoqman, — deb g'udrandi u, ko'r bo'lsam yaxshi bo'lardi, missionerlik o'ynamasdim. Uchta ko'r o'rnidan turdi, ulardan biri farmatsevt yordamchisi edi, ular birinchi xonaga to'g'ri keladigan oziq-ovqat qismini yig'ish uchun atriumda o'z o'rnini egallashmoqchi edi. Ko'zlar bo'lmagani uchun taqsimlash ko'z bilan amalga oshirilgan, ko'proq paketlar, kamroq o'ramlar, aksincha, sanash chog'ida bir-biriga yolg'on gapirishlarini ko'rish achinarli bo'lib, boshidan boshlash, tabiatan ishonchsizroq kimdir boshqalarning nima ko'tarayotganini aniq bilishni istardi, har doim tortishuvlar bo'lardi, ora-sira mushtlar bo'lardi, ora-sira o'girilardi. Xonadagilarning hammasi uyg'onib, o'z ulushini olishga tayyor edilar, tajriba orqali uni taqsimlashning ancha qulay usulini o'rnatdilar, ular hamma ovqatni xonaning orqa tomoniga olib borishni boshladilar, u erda shifokor va uning xotini, qora ko'zoynakli qiz va onasini chaqirayotgan kichkina bola yotoqlari joylashgan edi, ular o'sha erdan olib ketishdi, ikkidan ikkiga, birin-ketin o'ngga, birdan chapga, bir chap tomonda. o'ng va chap tomonda ikkita va shunga o'xshash ketma-ketlikda, janjal va janjalsiz, albatta, ko'proq vaqt talab qildi, lekin tinchlik kutishning o'rnini bosdi. Birinchisi, ya'ni ovqatni darhol qo'lning uzunligida olganlar, o'zlariga oxirgi xizmat qilishdi, faqat ko'zlari chaqqon bolakaydan tashqari, albatta, har doim oldin ovqatlanishni tugatgan.

qora ko'zoynakli qiz o'z ulushini olish uchun, ya'ni unga kerak bo'lgan narsaning bir qismi doimo bolaning oshqozonida tugaydi. Ko'zi ojizlar boshlarini eshik tomon burib, o'rtoqlarining qadam tovushlarini, yuk ko'targan odamning noaniq, ammo shubhasiz ovozini eshitishni kutishardi, lekin to'satdan kelgan ovoz unchalik emas, xuddi ular yugurib kelayotgan va yuksiz kelayotganga o'xshardi. Shunday bo'lsa-da, eshik oldida paydo bo'lganida, hansirab, tashqarida nima bo'ldiki, ular shunday yugurib kelishga majbur bo'lishsa, uchulasi ham eshik oldida turib, bir vaqtning o'zida kirib, kutilmagan xabarni aytmoqchi bo'lganlarida, boshqa hech narsa deyish xayolimga kelmagan bo'lardi. ko'rlar, bu yerda hammamiz ko'rmiz, kimligini bilmaymiz, dedi farmatsevt yordamchisi, lekin menimcha, ular bir guruh bo'lib kelganlardan biri, eng oxirgi kelganlar, va nima uchun ovqat olishga ruxsat berishmadi, doktordan so'radi, hozirgacha hech qanday muammo bo'lmadi, ular ishning oxiri, bugundan boshlab, kim pul to'laydi, deyishadi. Xonaning har chekkasidan norozilik eshitildi, Bo'lishi mumkin emas, Qaroqchilar to'dasi, Uyat, ko'rga qarshi ko'r, O'ylab ko'rmagandim bunaqa narsadan o'tishni, Keling, serjantga shikoyat qilaylik. Kimdir qat'iyatliroq bo'lsa, hammasi yig'ilib, o'zlariga tegishli bo'lgan narsani olishlarini taklif qildi, Bu oson bo'lmaydi, farmatsevt yordamchisining fikri edi, ular juda ko'p, menda ular katta guruh ekan, degan taassurot qoldirdi, eng yomoni, ular qurollangan edi, qurollangan, qanday bo'ldi, hech bo'lmaganda tayoqchalari bor, qo'lim hali ham og'riyapti, dedilar. do'stona, dedi do'xtir, men siz bilan bu odamlar bilan gaplashgani kelaman, qandaydir tushunmovchilik bo'lsa kerak, ha, doktor, roziman, dedi farmatsevt yordamchisi, lekin ularning xatti-harakatiga ko'ra, siz ularni ishontira olishingizga shubha qilaman, baribir u erga borishimiz kerak, biz bunday turolmaymiz, men siz bilan boraman, dedi doktorning xotini. Kichkina guruh xonani tark etdi, faqat qo'ldan shikoyat qilgan kishidan tashqari. U o'z burchini allaqachon bajargan deb hisobladi va boshqalarga o'zining xavfli sarguzashtlari, ikki qadam naridagi oziq-ovqat ombori va uni himoya qilayotgan jasadlar devori haqida gapirib berdi, - deb turib oldi.

Bir guruh bo'lib oldinga siljib, ular boshqa xonalardan ko'rlarni bosib o'tishga muvaffaq bo'lishdi. Ular atriumga yetib borganlarida, shifokorning rafiqasi darhol hech qanday diplomatik suhbat bo'lmasligini va ehtimol hech qachon bo'lmasligini tushundi. Atriumning o'rtasida, oziq-ovqat qutilari bilan o'ralgan, tayoq va dazmollar bilan qurollangan, nayza yoki nayza kabi oldinga ishora qilgan ko'r odamlar doirasi turardi, ular atrofidagi ko'rlarning umidsizliklariga qarshi old tomonni tashkil qilishdi, ular beparvo urinishlar bilan himoyalangan chiziq orqasiga kirishni xohlashdi, ba'zilar esa bo'shliqni yaxshi ko'tarmaslik umidida, ba'zilar qo'llarini ko'tarishdi. boshqalari raqiblarining oyog'i bilan to'qnashib ketguncha to'rt oyoqqa sudrab borishdi, ular esa ularni beliga va boshqa joylarda tepib kutib olishdi. Ko'r-ko'rona kurashish, ular odatda shunday deyishadi. Rasmda g'azablangan noroziliklar va g'azablangan nidolar kam emas edi, Biz ovqatimizni xohlaymiz, Biz nonga bo'lgan huquqimizni himoya qilamiz, Yovuzlar, Bu nima, katta o'g'irlik, Bu mumkin emasdek tuyuladi, hatto sodda yoki oddiygina aqlsiz odam ham bor edi, u: Politsiyaga qo'ng'iroq qiling, ehtimol u erda ham politsiyachilar bor edi, ma'lumki, ko'rlik va savdogarlarni hurmat qilmaydi. ko'r politsiyachi, biz bilgan ikkitasiga kelsak, ular allaqachon o'lgan va katta kuch bilan ko'milgan. Jinnixonadagi yo'qolgan tinchlikni tiklaydigan, adolatga kuch beradigan va osoyishtalikni tiklaydigan bema'ni kuch umidi bilan ko'r ayol qo'lidan kelganicha bosh portalga yaqinlashdi va havoga qichqirdi: "Bizga yordam bering, bu yerdagilar bizning ovqatimizni o'g'irlamoqchi". Askarlar o'zlarini eshitmagandek ko'rsatishdi, ko'rikdan o'tgan kapitandan serjant olgan buyruqlar aniq va qat'iy edi, agar bu odamlar bir-birini o'ldirsa, undan ham yaxshisi, kamroq qoladi. Ko'r ayol bir paytlar telbalardek chinqirib yubordi, u ham aqldan ozgan edi, lekin tashvishdan. Nihoyat, yig'i-sig'i befoyda ekanini anglab, jim bo'lib, yig'lab ichkariga qaytdi va qayerdan kelayotganiga e'tibor bermay, boshiga urib, yerga yiqilib tushdi. Doktorning xotini uni olib ketishga shoshildi, lekin tartibsizlik shu darajada ediki, eplolmadi.

ikki qadam tashlashi mumkin edi. Ovqat so'rab kelgan ko'rlar orqaga burila boshlagan, mag'lub bo'lgan, yo'l-yo'riqlarini yo'qotib, bir-birlari bilan to'qnashib, yiqilib, o'rnidan turib, yana yiqilib, yerga sajda qilib yotib, holdan toygan, achinarli, og'riqdan egilgan, yuzlari koshinlarga burkangan holda qoldilar. Shunda shifokorning rafiqasi ko'r banditlardan biri cho'ntagidan to'pponcha chiqarib, uni keskin havoga ko'targanini dahshat bilan ko'rdi. O'q tomdan katta ohak bo'lagini yirtib tashladi, u bexabar boshlarga tushib, vahimani kuchaytirdi. Ko'r qichqirdi, u yerda hamma tinchlansin, jim bo'ling, kimdir qo'ng'iroq qilishga jur'at etsa, darrov otaman, qiynalsin, kim xohlasa, keyin nolimang. Ko'rlar qimirlamadilar. Qurolli davom etdi, Aytildi va orqaga yo'l yo'q, bugundan boshlab biz ovqatni tashlab ketamiz, hamma ogohlantirilishi kerak va hech kim uni yig'ib olish uchun tashqariga chiqishni o'ylamasligi kerak, biz kirish joylariga qo'riqchilarni qo'yamiz, buyruqqa bo'ysunmaslik uchun har qanday urinishning oqibatiga duchor bo'lasiz, ovqat sotiladi, kim ovqat iste'mol qilmoqchi bo'lsa, xotin so'radi, men qanday qilib to'lashni xohlayman, dedim. Gap, miltiq ko'tarib, oldidagi qurolni silkitib, kimdir gaplashishi kerak, qanday harakat qilishimizni bilishimiz kerak, ovqatimizni qayerdan olamiz, hammamiz birga boramizmi yoki birin-ketin, juda aqlli ish qilyapti, dedi guruhdan biri, agar og'ziga otib tashlasang, tomog'imga bitta kam qoladi, agar uni ko'rganimda o'q yuborgan bo'lardim. Keyin hammaga murojaat qilib, zudlik bilan xonalaringizga qayting, keling, keling, ovqat olib kelsak, nima qilish kerakligini aytamiz, to'lovga kelsak, shifokorning xotini yana davom etdi, sutli va pechene bizga qancha turadi, u haqiqatan ham muammo qidirmoqda, dedi o'sha ovoz, buni menga qo'ying, dedi ikkinchisi boshqacha ohangda, har bir xonada ikkita odam yig'iladi, har bir xonada hamma narsani to'plash mumkin, - dedi. mutlaqo hamma narsa qimmatli, pul, taqinchoqlar, uzuklar, bilaguzuklar, sirg'alar, soatlar, nima bo'lishidan qat'i nazar, ular hamma narsani chap tarafdagi uchinchi xonaga olib ketishadi, biz u erdamiz va agar siz do'stona maslahat olishni istasangiz va bizni aldashni o'ylamasangiz, biz allaqachon bilamizki, ba'zilaringiz qimmatli fikringizni yashiramiz, lekin men buni sizga juda yomon aytaman. Bizga bergan narsangiz yetarli deb o'ylang, siz shunchaki ovqatlanmaysiz, banknotlarni chaynash yoki olmoslarni maydalashdan zavqlanmaysiz. O'ng tarafdagi ikkinchi xonadan bir ko'r odam so'radi: "Buni qanday qilishimiz kerak, hammasini bir yo'la beramizmi yoki yeganimizga qarab to'laymizmi, yaxshi tushuntirib bermadim shekilli," dedi miltiq ko'targan kulib, avval pul to'laysiz, keyin ovqatlanasiz, qolganiga esa nima yeganingizga qarab to'lasangiz, buning uchun juda murakkab hisob-kitob kerak bo'lardi, hamma narsaga qancha ovqat olib kelamiz, eng yaxshisi, hamma narsani hisobga olish kerak bo'ladi. loyiqman, lekin yana bir bor ogohlantiraman, narsalaringizni yashirmang, chunki bu sizga juda qimmatga tushadi va biz insofsizlik qildik demasligingiz uchun, esda tutingki, mollaringizni bizga topshirganingizdan so'ng, biz tekshiruvdan o'tamiz, bir tanga bo'lsa ham, holingizga voy, endi bu yerdan tez keting. U qo'lini ko'tarib, yana o'q uzdi. Yana bir oz minomyot tushdi. Sen esa, - dedi to'pponchali, - ovozingni unutmayman, yuzingni ham unutmayman, - javob qildi shifokorning xotini.

Ko'zi ojiz ayolning hech qachon ko'rmagan yuzini hech qachon unutmayman, deyishi naqadar bema'nilik ekanini hech kim payqamagandek tuyuldi. Ko'zi ojizlar imkon qadar tezroq uylariga ketishdi va eshiklarni izlashdi. Ko'p o'tmay birinchi xonada o'tirganlar o'z o'rtoqlariga vaziyat haqida xabar berishdi, Eshitishimizcha, men hozircha bo'ysunishdan boshqa hech narsa qila olmaymiz, deb o'ylayman, dedi doktor, eng yomoni, ularda qurol bor, biz ham qurollansak bo'ladi, - dedi farmatsevt yordamchisi, - Ha, daraxtlardan yirilgan novdalar bilan, agar qolsa, to'shakdan uzoqroq temirni ko'taradigan kuch bilan topamiz. ularda hech bo'lmaganda bitta o'qotar qurol bor, men ham narsamni bermayman bu badbaxtlarga, dedi birov, men ham bermayman, boshqasini qo'shdim, ha, yo hammamiz beramiz, yo hech kim bermaydi, dedi doktor, bizda boshqa ilojimiz yo'q, dedi xotini, bundan tashqari, ichkaridagi qoida ham xuddi shunday bo'lishi kerak tashqaridan bizga, kim pul to'lashni xohlamasa, to'lamasin, yeb qo'yishi mumkin, lekin o'ziniki. boshqalarning xarajati, Biz hammamiz bir-birimizga hamma narsani beramiz va beramiz, dedi shifokor, va beradigan hech narsasi yo'q bo'lsa, farmatsevt yordamchisidan so'radi: Ha, u boshqalar bergan narsadan yeydi.

Kimdir odilona, har kimga qobiliyatiga qarab, har kimga o'z ehtiyojiga qarab aytdi. Bir oz pauza bo'ldi va qora bandajli chol so'radi: "Unda kimni mas'ul etib tayinlaymiz, men shifokorni tanlayman", dedi qora ko'zoynakli qiz. Ovoz berishni davom ettirishning hojati yo'q edi, butun zal rozi bo'ldi. Biz ikkimiz bo'lishimiz kerak, doktor eslatdi, nomzod bormi, deb so'radi, men, agar boshqa hech kim bo'lmasa, dedi birinchi ko'r, juda yaxshi, u holda yig'ishni boshlaylik, bizga sumka yoki qop kerak, yoki kichik sumka, shunga o'xshash narsa hiyla qiladi, men buni bo'shatib olsam bo'ladi, dedi shifokorning xotini va u darhol kichik sumkalarni bo'shata boshladi. u qanday sharoitlarda yashashini tasavvur qiling. Boshqa dunyodan kelgan shishalar, qutilar va naychalar orasida ingichka pichoqli uzun qaychi bor edi. U ularni u erga qo'yganini eslolmadi, lekin ular o'sha erda edi. Doktorning xotini boshini ko'tardi. Ko'rlar kutib turishardi, uning eri birinchi ko'rning to'shagiga kirib, u bilan gaplashar, qora ko'zoynakli qiz ko'zlari chaqchaq bolaga ovqat yaqinda kelishini aytib, polda, qora ko'zoynakli qiz keraksiz bolalarcha uyatchanlik bilan, uni ko'zdan yashirishni hohlagandek, ko'rpa-to'shak ortiga itarardi. Doktorning rafiqasi qaychiga qaradi, nega unga bunday, shunday, shunday qaraganini tasavvur qilmoqchi bo'ldi, lekin hech qanday sabab topa olmadi, rostdan ham oddiy uzun qaychi ochiq qo'lida, ikki uzun nikel qo'llari va o'tkir yaltiroq pichoqlari bilan nima sabab bo'lishi mumkin edi, tayyormisiz, ha, qo'lini cho'zdi va u erdan javob berdi. xaltani ushlab, ikkinchi qo'li qaychini yashirish uchun orqasiga o'tdi, nima bo'ldi, shifokor so'radi, hech narsa, xotini javob berdi, u ham aytganidek, hech narsa ko'rinmaydi, siz mening ovozimni g'alati ko'rgan bo'lsangiz kerak, tamom, boshqa hech narsa. Birinchi ko'r tabib bilan birga o'sha tomonga yo'l oldi va ikkilanib turgan qo'llariga sumkani olib: "Hamma narsani tayyorla, yig'ishni boshlaylik", dedi. Xotini soatini yechdi, eriniki bilan ham shunday qildi, sirg'alarini, kichkina yoqut uzukni, bo'ynidagi tilla zanjirni, nikoh uzugini, eriniki, ularni yechish unchalik qiyin emas, bizning barmoqlarimiz zaifroq, deb o'yladi, hamma narsani sumkaga solib qo'ydi, keyin uydan olib kelgan pullar, bir nechta pullar, har xil denominlar, dedi. — deb so'radi shifokor, diqqat bilan qarang, bizda bor qimmatbaho narsalar shu. Qora ko'zoynakli qiz allaqachon barcha qimmatbaho buyumlarini yig'ib olgan edi, ular unchalik farq qilmadi, faqat ikkita bilaguzuk ko'proq va bitta uzuk kamroq edi. Do'xtirning xotini eri bilan birinchi ko'rning orqasiga o'girilishini, qora ko'zoynak taqqan qizning ko'zini qisib turgan bolakayga suyanib turishini kutdi, tasavvur qiling, men sizning onangman, men ham, men ham to'layman, dedi-da, orqa tarafdagi devorga suyanib ortiga qaytdi. U erda, boshqa devorlarda bo'lgani kabi, Ichkariga katta-katta mixlar qoqib qo'yilgan edi, ular jinnilarga go'shakni qo'yishga xizmat qilgan bo'lsa kerak, kim biladi, qanaqa javohirlar va obsesyonlar. U eng balandini tanladi va qaychini unga osib qo'ydi. Keyin u karavotga o'tirdi. Eri va birinchi ko'r sekin eshik tomon harakatlanib, odamlarning berishlari kerak bo'lgan narsalarni ikki tarafga yig'ish uchun to'xtab, ba'zilar uyatsizlarcha talon-toroj qilinayotganiga e'tiroz bildirishdi, bu haqiqat edi, boshqalari o'z mol-mulkidan qandaydir loqaydlik bilan qutulishdi, go'yo narsalarga diqqat bilan qarasalar, dunyoda bizga mutlaq haqiqatdan boshqa hech narsa tegishli emas, deb o'ylashardi. Ular xona eshigiga etib kelishganda, yig'ish tugagandan so'ng, shifokor so'radi: Biz hamma narsani berdikmi, bir nechta iste'foga chiqqan ovozlari unga ha, ba'zilar jim turishdi, yolg'on gapirmaslik uchun vaqt o'tishi bilan buni bilib olamiz, deb javob berdi. Doktorning xotini qaychi turgan joyga qaradi. U bu qadar baland osilganiga hayron bo'ldi, bir qulog'ida uzuk yoki tutqichda teshik, go'yo o'zi qo'ymagandek, uni o'zi bilan olib ketish juda yaxshi fikr deb o'yladi, endi u erining soqolini qirqib, uni yanada ko'rkam qilish mumkin edi, chunki biz yashayotgan sharoitda erkaklar uchun odatdagidek soqol olish mumkin emas. U yana eshik tomonga qaraganida, ikki kishi allaqachon yo'lak soyasida g'oyib bo'lib, chap tarafdagi uchinchi xonaga ketayotgan edilar, u yerga borib ovqat pulini to'lash buyurilgan edi. Bugun, ertaga ham, balki butun hafta davomida, Xo'sh, savolga javob yo'q edi, biz ega bo'lgan hamma narsa o'sha erda ketadi. chap tarafdagi uchinchi xonaga ketayotib, u yerga borib, oziq-ovqat uchun pul to'lashni buyurdilar. Bugun, ertaga ham, balki butun hafta davomida, Xo'sh, savolga javob yo'q edi, biz ega bo'lgan hamma narsa o'sha erda ketadi. chap tarafdagi uchinchi xonaga ketayotib, u yerga borib, oziq-ovqat uchun pul to'lashni buyurdilar. Bugun, ertaga ham, balki butun hafta davomida, Xo'sh, savolga javob yo'q edi, biz ega bo'lgan hamma narsa o'sha erda ketadi.

Odatdagidan farqli o'laroq, koridorlar aniq edi, ular xonalarni tark etganda, odatda, bunday emas edi, ko'rlar muntazam ravishda to'qnashdi, urishdi va yiqildi, hujumga uchraganlar qarg'ishdi, qo'pol qasamlar aytishdi, hujumchilar xuddi shunday ruhda javob berishdi, lekin hech kim ular o'zlarini shunday tushirishayotganini payqamadi, ayniqsa ko'r edi. Ularning oldidan ovozlari va qadam tovushlari eshitildi, ehtimol ular boshqa xonadan kelgan, xuddi shu vazifani bajarayotgan xabarchilardir. Qanday ahvoldamiz, doktor, dedi birinchi ko'r, ko'r bo'lganimiz yetmadi, biz ham ba'zi ko'r o'g'rilarning changaliga tushib qoldik, go'yo meni o'g'irlab ketishgandek, avval mashina, endi ovqatimni o'g'irlashyapti, uning ustiga miltiq bilan, farqi shu, qurol, lekin gilzalar oxirgi holatda emas. patronlar bitmas-tuganmas qolgani ma'qul, Nega, patronlar tugab qolsa, kimdir ularni ishdan bo'shatgani uchun bo'ladi va bizda allaqachon jasadlar yetarli, Biz aqldan ozgan holatdamiz, Biz bu erga kelganimizdan beri aqldan ozgan edi, lekin biz boshqarayapmiz, Doktor, siz optimistsiz, men optimist emasman, lekin men u erda nima qilishimizni tasavvur qila olmayman, yovuzlik, qashshoqlikka, Balki siz haqsiz, dedi shifokor va keyin, xuddi o'ziga o'zi gapirganday, - Bu erda nimadir qilish kerak bo'ladi, ma'lum bir qarama-qarshilikni o'z ichiga olgan xulosa, yoki oxirida bundan ham yomonroq narsa bor edi, yoki bundan buyon hammasi yaxshi tomonga o'zgaradi, garchi hozir bu aniq bo'lmasa ham. Ular bosib o'tgan yo'l-yo'lakay va burilgan burchaklariga qaraganda, ular uchinchi xonaga yaqinlashayotgan edilar. Na shifokor, na birinchi ko'r odam ilgari bu erda bo'lmagan, lekin ikkita qanotning konstruksiyasi mantiqan qat'iy simmetriyaga bo'ysunardi, o'ng qanotni yaxshi bilgan kishi osongina chapga va aksincha yo'naltirishi mumkin edi, bir tomondan chapga burilib, boshqa tomondan o'ngga burilish kerak edi. Ular ovozlarni eshitdilar, ehtimol, oldinda ketayotganlar, Biz kutishimiz kerak, dedi doktor sekin, Nega, Ichkaridagilar nima olib kelishlarini aniq bilishni xohlashadi, ular uchun farqi yo'q, chunki ular allaqachon ovqatlanagan, ular shoshmasliklari kerak, tushlik vaqti bo'lsa kerak, Ko'rishsa ham, bilishdan hech qanday foyda yo'q. Taxminan o'n besh daqiqadan so'ng almashinuv tugadi. Ikki kishi tabib va birinchi ko'rning oldidan o'tdi, suhbatlaridan ma'lum bo'ldiki, yegulik ko'tarib yuribdi, Ehtiyot bo'l, yiqilib tushma, biri dedi, ikkinchisi g'o'ng'illar ekan, hammaga yetarmi, bilmadim, Belbog'imizni mahkam bog'laymiz. Qo'lini devor bo'ylab sirg'anib, birinchi ko'r odam yaqindan ergashdi, shifokor barmoqlari eshik romiga tegmaguncha oldinga davom etdi, biz o'ngdagi birinchi xonadanmiz, - dedi u ichkaridagi odamlarga. Oldinga qadam tashlamoqchi bo'ldi, lekin oyog'i to'siqqa tegdi. U ko'ndalang qo'yilgan to'shak ekanligini his qildi, u ayirboshlash stoli sifatida xizmat qilish uchun qo'yilgan edi, Ular tashkil etilgan, deb o'yladi u, bu improvizatsiya qilingan emas. Ovozlarni, qadam tovushlarini eshitdi, Qanchalik bor, xotini o'nga yaqin dedi, lekin yana ko'p bo'lishi mumkin edi, albatta, ularning hammasi ham ovqatni o'g'irlagani borganida atriumda bo'lmagan. To'pponcha ko'targan boshliq edi, uning kinoyali ovozi edi: "Ko'raylik, o'ng tarafdagi birinchi xona bizga qanday xazina keltirar ekan, keyin ovozi pasaytirib, yaqinroq bo'lishi kerak bo'lgan odamga "Yoz", dedi. Do'xtir qotib qoldi, bu nima degani, Yozing, yozing, demak, yozadigan odam bor, demak, ko'r bo'lmagani bor, endi ikki holat bor, Ehtiyot bo'lish kerak, deb o'yladi u, ertaga bu yigit biz sezmay oramizda bo'lishi mumkin, shifokorning bu fikri birinchi ko'r o'ylagandan unchalik farq qilmadi, qurol bilan, ayg'oqchi bilan endi boshimizni ko'tarolmaymiz. Ichkaridagi ko'r odam, o'g'rilar sardori allaqachon xaltani ochgan edi, epchil qo'llari bilan olib chiqarayotgan narsa va pullarni sezib, tanidi, shubhasiz, barmoqlari bilan oltinni qolgan narsalardan ajrata olardi, shuningdek, banknot va tangalarning qiymatini, tajribaga ega bo'lsa, oson bo'ladi, bor-yo'g'i bir necha daqiqadan so'ng shifokorning chalg'itayotgan ovozi darhol aniqlay boshladi. Anaglifografiya deb ham ataladigan brayl alifbosida yozayotgan kimdir borligini, qalin qog'ozni teshishning zerikarli aniq ovozi va pastdagi taxtaning metall plastinkasiga pichoqning urishi bir vaqtning o'zida eshutilib turardi. Shunday qilib, ko'r jinoyatchilar orasida oddiy bir ko'r odam bor edi, o'zini ko'r deb ataydigan barcha odamlar kabi ko'r odam bor edi, u boshqalar bilan to'rga tushib qolgani aniq, ovchining tekshirish vaqti emas edi, siz eski ko'rlardanmisiz yoki yangilardanmi, bizga qanday qilib ko'rmasligingizni tushuntiring. Ularning omadlari qanday edi, yo'qYo'g'on qog'ozning teshilishining zerikarli, aniq ovozi va pastdagi taxtaning metall plastinkasiga pichoqning urilgani bir vaqtning o'zida eshitalardi. Xullas, ko'r jinoyatchilar orasida oddiy bir ko'r ham bor edi, o'sha ko'r deb atalgan hamma odamlarga o'xshab bir ko'r ham bor edi, u boshqalar bilan birga to'rga ilinib qolgani aniq, ovchining tekshirish vaqti kelmadi, siz eski ko'rlardanmisiz yoki yangi ko'rlardanmisiz, bizga qanday qilib ko'rmasligingizni tushuntiring. Ularning omadlari qanday edi, yo'qYo'g'on qog'ozning teshilishining zerikarli, aniq ovozi va pastdagi taxtaning metall plastinkasiga pichoqning urilgani bir vaqtning o'zida eshitalardi. Xullas, ko'r jinoyatchilar orasida oddiy bir ko'r ham bor edi, o'sha ko'r deb atalgan hamma odamlarga o'xshab bir ko'r ham bor edi, u boshqalar bilan birga to'rga ilinib qolgani aniq, ovchining tekshirish vaqti kelmadi, siz eski ko'rlardanmisiz yoki yangi ko'rlardanmisiz, bizga qanday qilib ko'rmasligingizni tushuntiring. Ularning omadlari qanday edi, yo'q

Ularda hisobchi bor ekan va undan yo'l ko'rsatuvchi sifatida foydalanishlari mumkin edi, ko'r bo'lib o'qigan ko'r boshqa narsa, u oltinga arziydi. Inventarizatsiya davom etdi, bir necha marta qurolli hisobchining fikrini so'radi, bu haqda nima deb o'ylaysiz va u o'z fikrini aytish uchun yozuvni to'xtatib qo'yardi, u: "Bir zinapoya, keyin qurolli kishi sharhlaydi", "Chiqishlar ko'p, siz yemaysiz, yoki Yaxshi, va sharh bo'ladi, Eng yaxshisi, hurmatli odamlar bilan muomala qiling. Nihoyat, to'shakka uchta quti qo'yildi, siz shunchalik olasiz. Do'xtir sanab ko'rdi, Uch yetmaydi, dedi, ovqat faqat o'zimizga bo'lganda to'rtta olardik, xuddi shu daqiqada bo'yniga miltiqning sovuq tumshug'ini sezdi, ko'r odam uchun yomon maqsad yo'q, har bir arz qilganingda bitta quti olishlarini buyuraman, endi bor, shularni olib ketasan, xudoga shukurki, yeydigan narsang bor. Doktor ming'irladi, mayli va ikkita qutini oldi, birinchi ko'r uchinchisiga g'amxo'rlik qildi va endi avvalgidan ko'ra sekinroq, ular yuklanganicha, xonaga qaytib ketishdi. Ular atriumga yetib kelishganda, u yerda hech kim yo'qdek tuyuldi, shifokor dedi: "Menga boshqa hech qachon bunday imkoniyat bo'lmaydi, Nima demoqchisan, deb so'radi birinchi ko'r, U qurolni bo'ynimga qo'ydi, men uning qo'lidan tortib olsam bo'lardi, bu xavfli bo'lardi, shekilli emas, qurol qayerdaligini bilardim, lekin u ikki qo'lim qayerdaligini bilmasdim. Bizni o'sha paytda, achinarli, men o'ylamagandim, to'g'rirog'i, o'yladim, lekin jur'at etmadim, Va keyin, birinchi ko'r odamdan so'radi, unda nima bo'ladi, deylik, siz uning qurolini chindan ham tortib olgan bo'lsangiz, uni ishlatgan bo'lishingizga ishonmayman, agar vaziyatni to'g'irlashiga ishonchim komil bo'lsa, men bo'lardim, lekin ishonchingiz komil emas, yo'q, ular hujum qilmaguncha, albatta, ular hujum qilmaguncha, Qurol bilan qo'rqitish - bu hujum, Agar siz uning qurolini olganingizda edi, haqiqiy urush boshlanardi va biz u erdan ketmagan bo'lardik, To'g'ri aytdingiz, dedi doktor, men bularning barchasini o'ylab ko'rgandek bo'laman, doktor, bir lahza oldin aytganingizni eslang, aytganlarimni, nimadir bo'lishi kerak edi, Bu sodir bo'ldi, lekin men bundan foydalanmadim.

Xonaga kirib, dasturxonga qo'yish uchun olib kelgan oz-ozini ko'rsatishga majbur bo'lganlarida, ba'zilari e'tiroz bildirmaganliklarini aybdor deb o'ylashdi va ko'proq talab qilishdi, axir, shuning uchun ham ularni jamoa vakillari etib saylashdi. Keyin shifokor nima bo'lganini tushuntirdi, u ko'r hisobchi haqida, qurolli ko'rning qo'pol xatti-harakati haqida, qurol haqida ham gapirib berdi. Norozilar ovozlari pasaytirib, nihoyat, ha, xonaning manfaatlari yaxshi himoyalanganiga rozi bo'lishdi. Nihoyat, ular ovqatlarini tarqatishdi, ba'zilari bezovta bo'lganlarga hali hech narsadan yaxshiroq ekanligini eslatib o'tishmadi va bundan tashqari, taxminiylar vaqtga ko'ra, tushlik yaqinda bo'lishi kerak edi. Ot yemaslikni o'rgatgan odamning oti bizda ham sodir bo'lsa yomon bo'lardi, odam yemaslikni o'rgatganda ot o'lib qoldi, dedi kimdir. Boshqalar xiyol jilmayishdi, kimdir: "Agar ot o'lganda, o'lishini bilmagani aniq bo'lsa, yomon fikr bo'lmaydi", dedi.

Qora ko'zi bog'langan chol ko'chma radioning mo'rtligi va yaroqlilik muddati bilan bog'liq ma'lumotlari tufayli oziq-ovqat uchun to'lov sifatida topshirishi kerak bo'lgan qimmatbaho buyumlar ro'yxatidan chiqarib tashlanganini tushunib, qurilmaning ishlashi, birinchi navbatda, ichida batareyalar bor-yo'qligiga, ikkinchidan, ularning qancha davom etishiga bog'liq, deb hisoblardi. Kichkina qutidan hamon chiqayotgan ovozlarning bo'g'liq ovoziga qaraganda, undan ko'p narsa kutishning iloji yo'qligi ayon edi. Shu sababli, qora ko'r bog'langan chol jamoaviy tinglashni takrorlamaslikka qaror qildi, shuningdek, chap tomondagi uchinchi xonadagi ko'rlar qurilmaning moddiy qimmatligi tufayli emas, balki darhol foydalanishdagi qiymati tufayli boshqacha fikrda bo'lishi mumkin edi, bu shubhasiz juda yuqori edi, hech bo'lmaganda bitta qurol bo'lgan joyda batareyalar bo'lishi mumkin bo'lgan gipoteza haqida gapirmasa ham bo'ladi. Xullas, ko'zi qora bog'langan chol karavotda ko'rpacha ostida, boshini o'rab, xabar tinglashni boshlashini, qiziq xabar bo'lsa, darhol xabar berishini aytdi. Qorong'i ko'zoynakli qiz undan yana vaqti-vaqti bilan musiqa tinglashini iltimos qildi, Xotirani yo'qotmaslik uchun u o'zini oqladi, lekin u qat'iy gapirdi, muhimi tashqarida nima bo'layotganini bilish, kim musiqani xohlasa, uni o'z boshida tinglashi kerak, xotiramiz doimo bizga yaxshilik uchun xizmat qilishi kerak, dedi. Qora ko'r-ko'rona bog'langan chol to'g'ri aytdi, radiodagi musiqa allaqachon yomon plastinkadagidek jiringlab turardi, shuning uchun u ovozni eng past ovozda ushlab, yangilik boshlanishini kutdi. Keyin bo'g'inni o'tkazib yubormaslik uchun ovozini biroz balandlatib, eshitishini kuchaytirardi. Keyin ma'lumotlarni o'z so'zlari bilan umumlashtirib, eng yaqin qo'shnilariga yetkazardi. Shunday qilib, to'shakdan to'shakka qadar, yangiliklar asta-sekin xonani aylanib o'tdi, har bir tinglovchi bilan o'zgarib bordi, ma'lumotlarning ahamiyati har bir vositachining shaxsiy optimizmi yoki pessimizmi darajasiga qarab kuchaytirildi yoki kamayadi. So'zlar to'xtab, qora bandajli cholning boshqa aytadigan gapi qolmagan payt kelguncha. Lekin bunday bo'lmadi, radio ishdan chiqqani yoki akkumulyatorlari tugab qolgani sababli, odamlarning hayotiy tajribasi shubhasiz isbotlanganki, vaqtni nazorat qilib bo'lmaydi, go'yo bu mashina uzoqqa cho'zilmaydi va oxir-oqibat kimdir uning oldida ovozini yopishga majbur bo'ldi. Yovuzlarning bosimi ostida o'tgan o'sha birinchi kunida qora bandajli chol bu xabarni tinglab, xabar berib, rasmiy optimistik prognozlarining yolg'onligini o'z hisobi bilan inkor etib, endi kech bo'lganida va nihoyat ko'rpa ostidan boshini chiqarib qo'yanida, o'rnidan turdi, quloqlarini o'tkir tingladi. ma'ruzachining ovozi, to'satdan uning qichqirganini eshitmaguncha, men ko'rman, keyin mikrofonga qattiq urilgan narsaning ovozi, keyin boshqa tez, chalkash shovqinlar va undovlar va birdan sukunat. Qurilma ko'tara olgan yagona radiostansiya jim qoldi. Qora bandajli chol go'yo ovozning qaytishini, xabarning davom etishini kutayotgandek qulog'ini endi jonsiz qutiga bosgancha uzoq turdi. Ammo u taxmin qildi, u qaytib kelmasligini bildi. Oq kasallik faqat diktorni ko'r qilmadi. Sug'urta kabi, u tez va ketma-ket studiyadagi barchani ushladi. Shunda qora bandajli chol radioni polga qo'yib yubordi. Agar ko'r yovuz odamlar yashirin zargarlik buyumlarining hidiga ergashib bu erga kelishganida, ular o'zlarining niyatlarini tasdiqlagan bo'lardilar, agar ular shunday narsani o'ylab ko'rgan bo'lsalar, chunki ular o'zlari ko'chma radiolarni qimmatbaho narsalar qatoriga kiritmaganlar. Qora bandajli chol bemalol yig'lashi uchun ko'rpani yuziga tortdi.

Zaif lampalarning sarg'ish, iflos nuri ostida asta-sekin xona chuqur uyquga ketdi. Tanalar kuniga uch marta ovqatlanish bilan to'yingan edi, bu ular bilan ilgari kamdan-kam sodir bo'lgan. Agar ishlar shu tarzda davom etsa, biz oxir-oqibat shunday xulosaga kelishimiz kerak edi: hatto eng yomon baxtsizliklarda ham ko'rib chiqilayotgan baxtsizliklarga chidash mumkin bo'lgan etarlicha yaxshi narsalarni topish mumkin, bu hozirgi vaziyatga nisbatan qo'llanilsa, birinchi bezovta qiluvchi bashoratlardan farqli o'laroq, yagona tarqatish xizmatida oziq-ovqatning kontsentratsiyasi, oxir-oqibatda ular o'zlarining ijobiy tomonlarini afzal ko'rishganini anglatadi.

o'jarligi tufayli och qolishga majbur bo'lgan taqdirda ham, o'z mablag'lari bilan hayotlari uchun kurashish. Ertaga xotirjam bo'ling, kim oldindan to'lasa, oxiri yomon xizmat ko'rsatishini unutib, barcha xonalarda ko'rlarning ko'pchiligi maza qilib uxlab yotardi. Bundan charchagan qolganlar ham o'zlari ko'rgan xo'rliklardan munosib tarzda qutulish yo'lini behuda izlab, asta-sekin uyquga ketishdi, bundan ham yaxshiroq, erkinroq, agar ko'proq ovqat bo'lsa, orzu qilishdi. O'ng tarafdagi birinchi xonada faqat shifokorning xotini uyg'oq edi. U erining aytganlari haqida o'ylardi, u bir lahzaga ko'r o'g'rilar orasida ko'r odam bor, ular josus sifatida foydalanishi mumkin, deb o'yladi. Ajablanarlisi shundaki, keyinchalik ular bu mavzuga yana qaytmadilar, go'yo odat bo'lib qolgan shifokor uning xotini haligacha ko'rishini xayoliga ham keltirmagandek. U shunday deb o'yladi, lekin aytmadi, ochiq-oydin so'zlarni aytgisi kelmadi, Oxir-oqibat nima qila olmaydi, men qila olaman, Nima, deb so'rardi shifokor, o'zini tushunmagandek qilib. Endi u ko'zini devordagi qaychiga qadagancha o'ziga: "Ko'rishning nima keragi bor? Bu unga o'zi tasavvur qilganidan ham katta dahshatni ko'rishga xizmat qilgan edi, bu uning ko'r bo'lishini orzu qilgan edi, boshqa hech narsa emas. Ehtiyotkorlik bilan harakat qilib, yotoqqa o'tirdi. Uning qarshisida qora ko'zoynakli qiz va qiyiq bola uxlab yotardi. Ikki karavot bir-biriga juda yaqin joylashganini payqab qoldi, qiz bolaga yaqinroq bo'lishga, yo'qolgan onasining o'rniga uni yupatishga, ko'z yoshlarini artishga to'g'ri kelsa, uni itarib yuborgan bo'lsa kerak. Qanday qilib men bu haqda o'ylamagan bo'lardim, deb o'yladi u, men allaqachon to'shaklarimizni yig'ib olgan bo'lardim, uning to'shakdan yiqilib tushishidan doimo tashvishlanmasdan birga uxlashimiz mumkin edi. U to'la holdan toygan uyqu bilan maza qilib uxlayotgan eriga qaradi. U qaychini olib kelganini va kunlarning birida u soqolini qirqishiga to'g'ri kelishini aytishga ulgurmagani edi, bu ishni hatto ko'r odam ham qila oladi, agar u pichoqni teriga yaqin keltirmasa. U qaychi haqida gapirmagani uchun yaxshi bahona topdi, Keyin hamma erkaklar yonimga kelishardi, men soqolni kesishdan boshqa hech narsa qilmayman. U o'rnidan turmoqchi bo'lgandek tanasini aylantirdi, oyoqlarini erga qo'ydi, tuflisini qidirdi. U ularni kiymoqchi bo'lganida, to'xtadi, diqqat bilan ularga qaradi va keyin yana qo'ydi. U karavotlar orasidagi yo'lga bordi va sekin xona eshigi tomon yura boshladi. Yalang oyoqlari yerdagi yopishqoq tuproqni sezdi, lekin tashqarida, koridorlarda bundan ham battar bo'lishini bilardi. U u yoqdan bu yoqdan bu yoqqa qaradi, kimdir uyg'onib ketdimi, bir yoki bir nechtesi yoki butun xonaning ahamiyati yo'q, ular shovqin qilmasalar va ular shovqin qilsalar ham, biz soatni tanlamaydigan, bizni majburlaydigan tananing ehtiyojlarini bilamiz, axir u erining vaqtida uyg'onishini va uning yo'qolishini his qilishni xohlamadi. "Qaerga ketyapsan?" deb so'rash, ehtimol bu erkaklarning xotiniga beradigan eng ko'p so'raladigan savolidir, ikkinchisi: "Qaerda bo'ldingiz". Ko'zi ojiz ayollardan biri to'shakda pastak to'shagiga suyanib o'tirar, bo'sh nigohi qarama-qarshi devorga qadalib, unga yetolmasdi. Do'xtirning xotini havodagi o'sha ko'rinmas ipga tegishdan qo'rqqandek, teginish uni tuzatib bo'lmas darajada sindirishi mumkindek, bir zum to'xtab qoldi. Ko'zi ojiz ayol bir qo'lini ko'tarib, balki atmosferada biroz tebranish sezgandir, so'ng uni qiziqtirmay tushirdi, qo'shnilarining xurraklashidan uxlay olmayotgani kifoya edi. Doktorning xotini oldinga davom etdi, eshikka yaqinlashgan sari tezroq harakatlana boshladi. Atrium tomon borishdan oldin u bu tarafdagi boshqa xonalarga, keyin hojatxonalarga va nihoyat oshxona va ovqat xonasiga olib boradigan yo'lakka qaradi. Devor bo'ylab ko'zi ojizlar yotgan edi, ular bo'ron paytida ortda qolib ketganidanmi yoki jangda g'alaba qozonish uchun kuchlari yetmaganidanmi, yetib kelganlarida to'shakni yuta olmagan odamlar edi. O'n metr narida ko'r ayolning tepasida uning oyoqlari orasiga qisilgan ko'r erkak yotardi, ular buni iloji boricha ehtiyotkorlik bilan qilishdi, ular omma oldida ehtiyotkor edilar, lekin nima qilayotganlarini tushunish uchun quloqlarni ortiqcha zo'ravonlik qilish kerak emas edi, ayniqsa ikkalasi ham endi nola va nolalarini ushlab turolmaganda, vaqti-vaqti bilan hamma narsa yomon bo'layotganini anglatardi. Do'xtirning xotini ularga havasdan emas, balki o'zini qanoatlantirgan eri bor edi, balki o'zi bilmagan boshqa tabiatdagi qandaydir taassurot tufayli ularga qarab to'xtadi. lekin nima qilayotganini tushunish uchun quloqlarini ortiqcha zo'rg'a burish kerak emas edi, ayniqsa, ikkalasi ham ingrash va nolalarni, goh-gohida aytiladigan nomaqbul so'zni tiya olmay qolganda, hammasi har lahzada tugashidan darak berardi. Do'xtirning xotini ularga havasdan emas, balki o'zini qanoatlantirgan eri bor edi, lekin o'zi bilmagan o'zgacha tabiatdagi qandaydir taassurot tufayli to'xtab qoldi. lekin nima qilayotganini tushunish uchun quloqlarini ortiqcha zo'rg'a burish kerak emas edi, ayniqsa, ikkalasi ham ingrash va nolalarni, goh-gohida aytiladigan nomaqbul so'zni tiya olmay qolganda, hammasi har lahzada tugashidan darak berardi. Do'xtirning xotini ularga havasdan emas, balki o'zini qanoatlantirgan eri bor edi, lekin o'zi bilmagan o'zgacha tabiatdagi qandaydir taassurot tufayli to'xtab qoldi.

nom topayotgan edi, balki bir hamdardlik tuyg'usi edi, go'yo ularga aytishni o'ylayotgandek, "Menga e'tibor bermang, bu nimaligini bilaman, davom eting, yoki bu ham mehr hissi bo'lishi mumkin. Agar bu oliy zavq lahzasi bir umr davom etsa ham, siz ikkovingiz hech qachon bir bo'la olmaysiz. Ko'r va ko'r ayol hozir dam olayotgan edi, ular bir-biridan ajralgan, yonma-yon yotishgan, lekin ular qo'l ushlashda davom etishgan, ular yosh edilar, balki sevib qolishgandirlar, ular kinoga borib, u erda birdan ko'r bo'lib qolishgan yoki qandaydir g'alati tasodif ularni bu erga olib kelgan, lekin agar shunday bo'lsa, ular bir-birlarini qayerdan tanib qolishgan, bu yaxshi ovozdan, faqat qon orqali bilishadi. ko'zlari yo'q, ko'r degan sevgining ham aytadigan gapi bor. Biroq, katta ehtimol bilan bir vaqtning o'zida ularni bosib o'tgan, u holda bu bir-biriga bog'langan barmoqlar hozirdan emas, ular boshidanoq shunday bo'lgan.

Doktorning xotini xo'rsindi, qo'llarini ko'zlariga ko'tardi, ko'rishi yomon bo'lgani uchun buni qilish kerak edi, lekin u qo'rqmadi, ularning ko'z yoshlari ekanligini bildi. U atriumga yetib borganida, u tashqi korpusga olib boradigan eshikka yaqinlashdi. U tashqariga qaradi. Portal orqasida askarning qora silueti tasvirlangan yorug'lik ko'rindi. Ko'chaning narigi tomonidagi barcha binolar zulmatga botib ketdi. U maydonchaga chiqdi. Hech qanday xavf yo'q edi. Agar askar uning soyasini payqasa ham, u zinapoyadan tushib, uning uchun xavfsizlik chegarasi bo'lgan boshqa ko'rinmas chiziqqa yaqinlashgandagina o'q uzardi. Xonadagi tinimsiz shovqin-suronga allaqachon ko'nikib qolgan shifokorning xotini sukunatdan hayratda edi, go'yo butun insoniyat g'oyib bo'lgandek, bo'shliqni nimadir etishmayotgandek bo'lgan sukunat, birgina yorug'lik va uni, o'zini va uni ko'rmaydigan boshqa erkak va ayollarni qo'riqlash uchun bir askar qoldi. U yerga o'tirib, eshik romiga suyanib, xonadagi ko'r ayolni qanday ko'rgan bo'lsa, xuddi o'zi kabi ro'parasiga qarab turardi. Tun sovuq edi, binoning jabhasi bo'ylab shamol esadi, unga dunyoda hali ham shamol borligi, tunning qora ekanligi mumkin emasdek tuyuldi, u o'zi haqida gapirmadi, u buni o'yladi, ha, kun abadiy davom etgan ko'rlar uchun. Yorug'likda yana bir siluet paydo bo'ldi, ular postini topshirayotgandirlar, Yangilik yo'q, tun bo'yi chodirda yotmoqchi bo'lgan askar aytayotgan bo'lsa kerak, o'sha eshik ortida nima bo'layotganini bilmasdilar, o'q ovozi tashqariga ham yetib bormagan bo'lsa kerak, oddiy to'pponcha ko'p shovqin qilmaydi. Yana bir juft qaychi ham kamroq, deb o'yladi shifokorning xotini. U o'zidan behuda so'ramasdi, qayerdan shunday fikr keldi, nega bunchalik uzoq davom etganiga, birinchi so'z nega bunchalik sekin kelganiga, keyingi so'zlar ham sust bo'lib ketganiga hayron bo'ldi, keyin bu fikr avvalroq bo'lgan, qayerdadir, hech kim aniq qaerdaligini bilmasdi, faqat uning so'zlari yo'qolgan, xuddi to'shakda to'shakda oddiygina orzu-havasni izlayotgani kabi, deb o'yladi. Askar portalga yaqinlashdi, garchi u orqadan yoritilgan bo'lsa ham, u o'sha tomonga qaraganini ko'rdingiz, u harakatsiz soyani payqagan bo'lsa kerak, lekin hozircha bu shunchaki ayol ekanligini ko'rish uchun yorug'lik etarli emas edi, yerda o'tirgan, qo'llari oyoqlarini bog'lab, iyagi tizzalariga qo'yilgan, keyin askar chiroqni ko'rsatdi, endi unga chiroq ko'tarilayotgani yo'q edi. asta-sekin uning o'ylari bir lahza oldin bo'lganidek, lekin askar buni bila olmadi, bilgan narsasi shundaki, u o'rnidan turmaydigandek bo'lgan o'sha figuradan qo'rqib ketdi, bir lahza signalni ko'tarish kerakmi, deb o'yladi, keyingi lahzada buning hojati yo'q deb qaror qildi, axir bu shunchaki ayol, va u uzoqda edi, ehtimol u qurolini unga qaratib qo'ygan bo'lsa, lekin chiroqni qo'yib yuborsa. Bu harakat bilan yorug'lik uning ko'ziga tushadi va xuddi to'r pardasining bir lahzalik kuyishi kabi, u ko'r bo'lib qolganini his qiladi. Uning ko'rishi tiklanganda, ayol allaqachon g'oyib bo'lgan, endi bu qo'riqchi uning o'rniga keladigan odamga aytolmaydi, hech qanday yangilik yo'q.

Doktorning xotini allaqachon chap qanotda, uni uchinchi xonaga olib boradigan yo'lakda. Va bu erda, hatto o'ng qanotdan ham ko'proq, polda uxlayotgan ko'rlar bor. Oyoqlari ostidagi yopishqoq polni his qilib, indamay, sekin yuradi. U birinchi ikkita xonaga tikilib qaradi va o'zi kutgan narsani, adyol ostida yotgan odamlarning siluetlarini ko'radi.

odamlar, u ham uxlay olmaydigan va umidsiz ovoz bilan e'lon qiladigan ko'r odam, ichkaridagi deyarli hammaning yirtiq xurraklashini eshitadi. Hamma joyda taralayotgan hidga kelsak, u ajablanmaydi, butun binoda boshqa hech kim yo'q, bu ham uning tanasining, kiygan kiyimining hididir. U burchakni uchinchi xonaga olib boradigan yo'lak qismiga burilgach, u to'xtaydi. Eshik oldida bir odam bor, boshqa qo'riqchi. U qo'lida tayoqni ushlab turadi, u bilan u bir yo'nalishda va boshqa tomonga sekin harakatlar qiladi, go'yo yaqinlashmoqchi bo'lgan odamning yaqinlashayotganini ushlaydi. Bu yerda polda uxlayotgan ko'rlar yo'q, koridor bo'sh. Eshik oldidagi ko'r odam xuddi shunday oldinga va orqaga harakatlarni davom ettiradi, go'yo u charchamayotganga o'xshaydi, lekin u emas, bir necha daqiqadan so'ng tayoqni ikkinchi qo'lga uzatadi va yana boshlanadi. Doktorning xotini qarama-qarshi devorga suyanib o'tirmaslikka ehtiyot bo'lib, juda yaqin harakatlanardi. Xodimlar ta'riflagan yoy keng yo'lakning o'rtasiga ham yetib bormadi, bu qorovul o'qsiz qurol bilan qo'riqlayotganini sezish mumkin edi. Doktorning xotini endi ko'r odamning ro'parasida edi, uning orqasidagi xonani ko'rib turardi. Hamma to'shaklar band bo'lmagan. Qancha odam bor edi, deb o'yladi u. U bir oz yaqinroq, deyarli xodimlar qo'li yetadigan joyda yurdi va shu erda to'xtadi. Ko'r odam g'ayrioddiy bir narsani, nafas olayotganini, havoda tebranishini sezgandek, boshini u turgan tomonga burdi. U baland bo'yli, qo'llari katta odam edi. Avval tayog'ini ushlab turgan qo'lini cho'zdi, chaqqon harakatlar bilan ro'parasidagi havoni kesdi, so'ng kichik qadam tashladi, bir lahza shifokorning xotini uni ko'rib qolishidan, shunchaki unga hujum qilishning yaxshiroq yo'lini qidirayotganidan qo'rqib ketdi. Bu ko'zlar ko'r emas, - deb o'yladi u cho'chib. Ha, albatta, ular ham xuddi shu tom ostida, mana shu devorlar orasida yashaganlar kabi, hamma, undan boshqa hamma ham ko'r edi. Jimgina, deyarli pichirlab, odam so'radi: Kim bor, u haqiqiy qo'riqchilarga o'xshab chaqirmadi, Kim kelyapti va javob bo'lishi kerak edi, Tinch odamlar, va u tugatgan bo'lardi, O'tib ketdi, bo'lmadi, u o'ziga javob bergandek bosh chayqadi, Bu erda hech kim yo'q, bu vaqtda hamma uxlab yotibdi. U bo'sh qo'lini his qilib, eshikka qaytdi va o'z so'zlari bilan xotirjam bo'lib, qo'llarini bo'shatdi. U uyqusi kelardi, uzoq vaqtdan beri o'rtoqlaridan biri kelishini kutayotgan edi, lekin buning uchun ichki burch ovozi boshchiligidagi ikkinchisi o'z-o'zidan uyg'onishi kerak edi, chunki bu yerda budilnik ham yo'q edi, ulardan foydalanish ham mumkin emas edi. Doktorning xotini eshikning narigi chetiga ehtiyotkorlik bilan o'tib, ichkariga qaradi. Xona to'liq emas edi. Ularni tez sanab chiqdi, o'n to'qqiz yoki yigirmata. Orqa tomonda bir necha quti oziq-ovqat to'planganini ko'rди, bo'm-bo'sh karavotlarda boshqalar ham bor edi, kutilgan edi, hamma olgan ovqatlarini berishmaydi, deb o'yladi u. Ko'r odam o'zini yana bezovta qilgandek bo'ldi, lekin nima bo'layotganini tekshirish uchun hech narsa qilmadi. Daqiqalar o'tdi. Ichkaridan shiddatli chekuvchining yo'tali eshitildi. Ko'r sabrsizlik bilan boshini burdi, Nihoyat u uyquga ketishi mumkin edi. Yotganlarning hech biri o'rnidan turmadi. So'ng ko'r odam jinoiy qo'lga tushishdan qo'rqqandek, qo'riqchilar bo'ysunishi shart bo'lgan barcha qoidalarini butkul buzib, kirish eshigini to'sib turgan karavot chetiga o'tirdi. Yana bir muddat bosh chayqashda davom etdi, lekin keyin o'zini uyqu oqimiga qo'yib yubordi, cho'kib o'ylagan bo'lsa kerak, Farqi yo'q, meni hech kim ko'rmayapti. Do'xtirning xotini ichkarida uxlayotganlarni yana sanabdi, Bu bilan yigirma bor, hech bo'lmaganda bu yerdan to'g'ri ma'lumot olardi, yarim tungi safari besamar ketmasdi, Lekin bu yerga kelganimning o'zi, deb o'z-o'zidan so'radi, javob izlagisi kelmadi. Ko'r odam boshini eshik romiga qo'ygan holda uxlab yotardi, tayoqchalar indamay polga sirg'alib ketishdi, endi u yerda yiqitadigan ustunlari yo'q, qurolsiz, ko'r odam bor edi. Do'xtirning xotini, albatta, bu odamni ovqat o'g'risi deb o'ylagisi kelardi, odamlardan haqli bo'lgan narsani tortib olib, ularni bolalaridan mahrum qildi, lekin shunday deb o'ylagan bo'lsa-da, hech qanday nafrat, hatto zarracha g'azab ham sezmadi, faqat oqsoqlangan tanasiga, boshi orqaga egilgan, uzun bo'yni qalin tomirlariga g'alati achinardi. U xonadan chiqqanidan beri birinchi marta sovuqdan titrab ketdi, go'yo pol plitkalari oyoqlarini muzlab, kuydirayotgandek. Umid qilamanki, bu isitma emas edi, deb o'yladi u. Bu isitma emas edi, bu shunchaki cheksiz charchoq va ich-ichida qisqarish istagi edi, ko'zlari, oh, ayniqsa, ko'zlari, ko'rish va ko'rmaslik o'rtasidagi farq oddiy ko'z bilan sezilmaydigan o'z miyasiga etib borguncha va ichkariga qaraguncha, ichkariga, ko'proq, ko'proq burilish edi. Sekin, hatto sekinroq, tanasini sudrab, u joyiga qaytdiU sovuqdan titrab ketdi, go'yo pol plitkalari oyoqlarini muzlab, kuydirayotgandek. Umid qilamanki, bu isitma emas edi, deb o'yladi u. Bu isitma emas edi, bu shunchaki cheksiz charchoq va o'zini, ko'zlarini, ayniqsa, ko'zlarini ichkariga, oldinga, oldinga burish istagi edi, toki ular ko'rish va ko'rmaslik o'rtasidagi farq yalang'och ko'z bilan sezilmaydigan o'z miyasining ichki qismiga etib borguncha va ko'zdan kechirishdi. Sekin, hatto sekinroq, tanasini sudrab, u joyiga qaytdiU sovuqdan titrab ketdi, go'yo pol plitkalari oyoqlarini muzlab, kuydirayotgandek. Umid qilamanki, bu isitma emas edi, deb o'yladi u. Bu isitma emas edi, bu shunchaki cheksiz charchoq va o'zini, ko'zlarini, ayniqsa, ko'zlarini ichkariga, oldinga, oldinga burish istagi edi, toki ular ko'rish va ko'rmaslik o'rtasidagi farq yalang'och ko'z bilan sezilmaydigan o'z miyasining ichki qismiga etib borguncha va ko'zdan kechirishdi. Sekin, hatto sekinroq, tanasini sudrab, u joyiga qaytdi

ko'rning yonidan o'tib ketayotgan, uxlab yurgan odamga o'xshab ketgan, u ham ular uchun uyquchi edi, o'zini ko'r emasdek ko'rsatishga hojat yo'q edi. Ko'r oshiqlar endi qo'l ushlashmas, yonboshlab uxlab, iliqligini saqlab qolish uchun bir-biriga o'ralashib uxlardi, u uning tanasidan hosil bo'lgan qobiqda, oxir-oqibat, yaqindan qarasa, ular hamon qo'l ushlashayotgani, qo'li uning tanasida, barmoqlari bir-biriga bog'langanini ko'rish mumkin edi. Xona ichida uxlay olmayotgan ko'r ayol, nihoyat, aqlining o'jar qarshiligini yengib o'tishini kutgancha, to'shakda o'tirishda davom etdi. Qolganlarning hammasi uxlab yotibdi, ba'zilari ko'rpaga o'ralib, hamon imkonsiz qorong'ulikni izlayotgandek edi. Qora ko'zoynakli qizning tungi stolida ko'z tomchilari shishasi ko'rinib turardi. Uning ko'zlari allaqachon tuzalib ketgan, lekin u buni bilmas edi.

Yovuzlar xonasida noqonuniy daromadlar hisobini yuritishda ayblangan ko'r odam o'zining tebranish ruhidagi zohiriy ma'rifat orqali yozuv lavhalari, qalin qog'oz va qalami bilan bu tarafga o'tishga qaror qilgan bo'lsa, endi u, shubhasiz, mana shu bechora ro'zg'orlarning ibratli va ayanchli yilnomalarini tahrirlash bilan band bo'lardi. U qayerdan kelgani haqida gapirib berar edi, o'z zurriyotchilari butun makonning xo'jayini va egasi bo'lish uchun nafaqat hurmatli ko'rlarni o'z xonalaridan haydab chiqarishgan, balki chap qanotdagi qolgan ikkita xonada yashovchilarga, ular deyilganidek, tegishli sanitariya inshootlariga kirish va ulardan foydalanishni taqiqlagan. U bu noloyiq o'zboshimchalikning bevosita natijasi shu tarafdagi hojatxonaga shoshilinch ehtiyoji bor odamlarning kelgani bo'ldi, buning oqibatlarini avvallari qanday ahvolda bo'lganini esdan chiqarmagan har qanday odam osonlik bilan tasavvur qilishi mumkin, der edi. U o'z kundaliklari bilan o'zlarini yengil tortayotgan yoki oxir-oqibat hech narsaga olib kelmagan va dalarining shiddatli talvasasida qiynoqqa solinayotgan ko'r odamlarga duch kelmasdan turib, ichkaridan o'tib bo'lmasligini aytgan bo'lardi. Va agar bu odam ham e'tiborli bo'lganida edi, u oz miqdorda yeyilgan va tashlangan ko'p miqdor o'rtasidagi zohiriy qarama-qarshilikka e'tibor bermagan bo'lardi va shu tariqa, tez-tez keltiriladigan sabab va oqibat o'rtasidagi taniqli munosabatlarga, hech bo'lmaganda, miqdoriy nuqtai nazardan har doim ham ishonish mumkin emasligini tasodifan ochib berdi. U, shuningdek, yovuz odamlarning xonasi, ehtimol, oziq-ovqat qutilari bilan tiqilib qolgan bo'lsa-da, bu erda baxtsizlar tez orada iflos poldan parchalarni olishga majbur bo'lishlarini aytgan bo'lardi. Ko'zi ojiz hisobchi ham jarayon ishtirokchisi, ham uning yilnomachisi sifatida oziq-ovqatning buzilishiga yo'l qo'yishni, lekin uni juda muhtojlarga bermaslikni afzal ko'rgan ko'r zolimlarning jinoiy xatti-harakatlarini qoralamaydi, chunki ba'zi mahsulotlar bir necha hafta davomida o'z sifatini yo'qotmasdan, ba'zilari, ayniqsa, tez pishmagan yoki tezda yaroqsiz holga kelib qolishi aniq. iste'mol, agar bu erda hali ham shunday bo'lsa. Mavzuni emas, savolni o'zgartirib, yilnomachi bu yerdagi kasalliklar nafaqat ovqat hazm qilish tizimi, balki ovqat yetishmasligi yoki o'zi olgan oziq-ovqatning kasallik keltirib chiqaradigan parchalanishi, bu yerga nafaqat sog'lom odamlar, hatto ko'zi ojizlar, hatto bir qarashda buqadek sog'lom bo'lganlar ham, hozir to'shakdan bechora chiqib ketishganini yozgan bo'lardi. Bu yerga qandaydir tarzda kirib kelgan kuchli gripp bilan urdi. Va beshta xonaning hech birida haroratni pasaytiradigan va bosh og'rig'ini engillashtiradigan oddiy aspirin ham topilmadi, mavjud bo'lgan ozgina narsa tezda tugadi, ayollar sumkalarining astarini varaqlaganda topilgan. Solnomachi ushbu g'ayriinsoniy karantin ostidagi uch yuzga yaqin odamni qiynayotgan barcha kasalliklarni batafsil tekshirishdan ehtiyot bo'lardi, saraton kasalligining kamida ikkita holati juda rivojlangan bosqichda bo'lgan, ular uchun rasmiylar ko'rlarni qo'lga olish va ularni bu erga olib kelish vaqtida insoniy tushunishni ko'rsatishni xohlamagan, ular aytganidek, qonun hamma uchun bir xil, demakdir. turli xizmatlar ko'rsatish bilan. Ammo shunchalik ko'p odamlar bilan, yomon taqdir faqat bitta shifokor va ularga eng kam muhtoj bo'lgan oftalmolog bo'lishini xohladi. Bu yerga yetib kelgan ko'r hisobchi shunchalik azob-uqubat va dardni ta'riflashdan charchab, temir tig'ini stolga qo'yib qo'yar, oxirzamon yilnomachisi sifatida o'z burchini bajarayotib chetga qo'ygan quruq non bo'lagini qaltirab qo'li bilan qidirar, ammo topolmasdi, chunki boshqa bir ko'r odam o'zining bunday ehtiyoj sezgisidan foydalanib, uni allaqachon o'g'irlagan edi. Shunda ko'r hisobchi uni bu yerga olib kelgan birodarlik imo-ishorasidan, fidoyilik ruhidan voz kechib, agar hali vaqt bo'lsa, chap tarafdagi uchinchi xonaga qaytgan ma'qul, degan qarorga kelardi, u yerda ruhi yovuzlarning adolatsizligidan olijanob g'azab bilan isyon ko'targan bo'lsa ham, hech bo'lmaganda yulduzcha qolmasdi.

Gap haqiqatan ham shu haqida. Har safar oziq-ovqat olish vazifasi yuklanganlar o'z xonalariga oz miqdorda berilgan pul bilan qaytganda, g'azabl原因 norozilik namoyishlari boshlanadi. Har doim taklif qiladigan kimdir bor

Ko'pchilikning irodasi, umuman olganda, jamlanganligi va berilgan sharoitlarda cheksizlikka ko'payish qobiliyatiga ega ekanligi haqidagi dialektik bayonotda ko'tarilgan son ustunligining qayta-qayta tasdiqlangan kuchini kuchli dalil sifatida ko'rsatadigan jamoaviy harakat, ommaviy yurish. Ammo ko'p o'tmay, ruhlar bo'ysunishidan oldin, aqlliyoq va ob'ektiv niyat bilan taklif qilingan harakatlarning afzalliklari va xavflarini hisobga olgan holda, ishqibozlarga to'pponchalarning halokatli zararini eslatish kifoya edi. Oldinga o'tayotganlar, ular o'sha erda ularni nima kutayotganini bilishadi, deyishadi, orqada qolganlarga kelsak, birinchi o'qdan qo'rqib ketgan holda nima bo'lishini tasavvur qilmaslik yaxshiroqdir, ko'pchiligimiz o'qdan emas, ezilib o'lamiz. O'rta chora sifatida xonalarning birida qaror qabul qilindi va u erdan bu qaror boshqalarga tarqaldi, ular ovqatni yig'ish uchun odatiy, allaqachon tajribali xabarchilarni emas, balki umumiy norozilikni xorda ifoda etishga harakat qiladigan o'n yoki o'n ikki kishidan iborat kuchaytirilgan guruhni yuborishlari kerak edi. Ko'ngillilar qidirildi, ammo, ehtimol, ehtiyotkorlarning tanish ogohlantirishlari tufayli, ular hech bir xonada missiya uchun bunday raqamlarda yig'ilmadi. Xudoga shukur, axloqiy zaiflikning bu yaqqol dalili muhim va hatto sharmandalikka sabab bo'lmay qoldi, o'z o'rnini ehtiyotkorlikka bo'shatib, taklif qilgan xonaning uyushtirilgan ekspeditsiyasi natijasi qanday bo'lganini bilib oldi. Jasorat to'plagan sakkizta jasorat to'qmoqlar bilan beg'araz haydab yuborildi, faqat bitta o'q otilgani rost bo'lsa, birinchisidek baland o'tlanmagani ham bundan kam emas, buning isboti shundan iboratki, shikoyatchilar keyinroq boshlarida hushtak chalinganini eshitib qasam ichishgan. Bu yerda o'ldirish niyati bormi, keyinroq bilib olishimiz mumkin; Hozircha biz otishmani shubha ostiga qo'yamiz, ya'ni bu otishma haqiqatda yo ogohlantirishdan boshqa narsa emas, ammo jiddiyroq bo'lsa-da, yoki yovuz odamlarning boshlig'i kortej ishtirokchilarining bo'yi haqida adashgan, chunki u ularni pastroq deb tasavvur qilgan yoki bu erda taxmin allaqachon bezovta qilmoqda, u ularni o'ldirish niyatidan ko'ra adashgan. kimnidir so'zsiz qabul qilish kerak bo'ladi. Endi bu tafsilotlarni chetga surib, haqiqatan ham muhim bo'lgan umumiy manfaatlarga qaytadigan bo'lsak, delegatlar falon xonadan kelganlarini aytishlari tasodif bo'lsa ham, haqiqatdan ham oqilona chora edi. Shunday qilib, faqat ular jazo va baxt sifatida uch kun och qolishga majbur bo'ldilar, chunki ularni to'ydirgan qo'lni tishlaganlarga adolatli qilinganidek, ularning ovqatlari abadiy kesilishi mumkin edi. Shunday qilib, qo'zg'olonchilar xonadon ahlining o'sha uch kun ichida uyma-uy yurib, bir qop non, bechora qalblar uchun tilanchilik qilishdan boshqa chorasi qolmadi. iloji bo'lsa tepada nimadir bo'lsa ochlikdan o'lishmagan, aniq, lekin ular har xil hikoyalarni tinglashlari kerak edi, bunday muvaffaqiyatsiz g'oyalar bilan faqat maqtanish mumkin, agar gaplaringizga quloq solganimizda, hozir qanday ahvolda bo'lardik, lekin eng yomoni ular aytganida sodir bo'ldi, tinchlaning, sabr qiling, bundan ortiq dahshatli so'zlar yo'q edi, ularni haqorat qilganingiz ma'qul. Qachonki, uch kunlik jazo o'tib, yangi kun kelishiga allaqachon ishonishganida, ma'lum bo'ldiki, qirqta ko'r qo'zg'olonchi joylashadigan baxtsiz xonaning mushkulliklari barham topmagan, chunki shu paytgacha yigirma kishiga zo'rg'a yetadigan ovqat shu qadar kam bo'lib qolganki, endi o'n kishini ham qondira olmasdi. Shunday qilib, biz norozilikni, g'azabni va qanchalik og'riqli bo'lsa ham, haqiqatlar, qolgan xonalarning qo'rquvini tasavvur qilishimiz mumkin, ular allaqachon muhtojlar tomonidan hujumga uchragan va insoniy birdamlikning klassik majburiyatlari va eski va kam bo'lmagan klassik qoidaga rioya qilish o'rtasida yirtilgan edi.

Yovuz odamlardan ko'proq pul va qimmatbaho narsalarni topshirish to'g'risida buyruq kelganda, vaziyat shunday edi, chunki ularning so'zlariga ko'ra, taqdim etilgan oziq-ovqat allaqachon dastlabki to'lov qiymatidan oshib ketgan va ularga ko'ra, ular qolgan ko'r odamlar foydasiga saxiylik bilan hisoblab chiqishgan. Xavotirga tushgan xonalar cho'ntaklarida bir tiyin ham qolmaganini, yig'ilgan barcha qimmatbaho narsalar qat'iy ravishda topshirilganini va bu dalil haqiqatan ham uyatli ekanligini, hisobga olinmagan deb qaror qilish adolatdan bo'lmasligini aytishdi.

berilgan qiymatdagi farqlarga e'tibor berish, ya'ni oddiy so'zlar bilan aytganda, solihlarning gunohkor uchun to'lashi to'g'ri emas va shuning uchun, ehtimol, hali ham hisoblarida balansga ega bo'lganlarning ovqatini kesish to'g'ri emas. Shubhasiz, hech bir xona boshqalar tomonidan berilgan narsaning qadr-qimmatini bilmas edi, lekin har biri boshqalarning zaxiralari tugab qolganda ovqatlanishni davom ettirish uchun sabablar borligini his qildi. Yaxshiyamki, buning natijasida pivo mojarolari g'unchada o'ldirildi, yovuzlar qat'iy edi, buyruq hamma uchun qo'llaniladi va hamma tomonidan bajarilishi kerak edi, baholashda farqlar bormi yoki yo'qmi, ko'r hisobchining eslatmalarida sir bo'lib qoladi. Xonalarda munozaralar qizg'in, qo'pol, ba'zi hollarda hatto zo'ravonlikka qadar bo'lgan. Ba'zilar, ba'zi bir xudbin va g'arazli odamlar yig'ilish paytida o'zlarining qimmatbaho narsalarining bir qismini yashirgan va shu tariqa jamiyat manfaati uchun o'zlarini hamma narsadan sharaf bilan mahrum qilganlar hisobiga ovqatlanib deb gumon qilishdi. Boshqalar esa, ilgari jamoaviy munozara bo'lgan narsadan shaxsiy maqsadlarda foydalanib, ular topshirgan narsa turli xil parazitlarni orqalarida sudrab yurish o'rniga, ularni yana ko'p kunlar ovqatlantirish uchun etarli ekanligini da'vo qilishdi. Boshida ko'r yovuzlar xonalarni tintuv qilib, jinoyatchilarni jazolaydilar degan tahdid nihoyat har birining ichida alohida, yomon ko'rlarga qarshi yaxshi ko'r, shuningdek, yovuzlarga qarshi amalga oshirildi. Ular ko'p boylik topa olishmadi, lekin ular bir nechta soatlar va bir nechta uzuklarni topdilar, ularning aksariyati ayollarga emas, balki erkaklarga tegishli edi. Ichki sud chora-tadbirlariga kelsak, bir nechta tasodifiy qo'zg'olon va bir nechta zaif, maqsadsiz zarbalardan boshqa narsa sodir bo'lmadi. Eshitilgan gaplar asosan haqoratlar va eski ayblovchi iboralar bo'lib, "O'z onangni o'g'irlab ham olsa bo'ladi" kabi bir necha iboralar, tasavvur qiling-a, go'yo bunday uyatsizlik va boshqa, bundan ham jiddiyroq xatti-harakatlar sodir bo'lishi uchun hamma ko'r bo'ladigan kunni kutishga to'g'ri keladi, ko'r bo'lib, yo'l-yo'riqning hurmatini yo'qotadi. Ko'r yovuzlar shafqatsiz qasos tahdidlari bilan to'lovni qabul qilishdi, xayriyatki, ular buni keyinchalik amalga oshirishmadi, ular unutgan deb taxmin qilishdi, ammo aniq narsa shundaki, ularning boshlarida boshqa g'oyalar allaqachon aylanib yurgan edi, bu tez orada aniq bo'ladi. Agar ular o'z tahdidlarini amalga oshirganlarida edi, yana yangi adolatsizliklar vaziyatni keskin va dramatik oqibatlariga olib kelgan bo'lar edi, chunki ikkita xona o'zlari javobgar bo'lgan yashirin qadriyatlar jinoyatini yashirish uchun o'zlarini boshqa xona sifatida ko'rsatib, begunohlarni o'z ayblari bilan yuklashdi, xonalardan biri esa birinchi kunida hamma narsani o'ziga topshirdi. Yaxshiyamki, ko'r hisobchi o'zi uchun ko'proq ish yaratmaslik uchun yangi daromadlarni bitta varaqda alohida qayd etishga qaror qildi va bu hamma uchun, ham begunoh, ham aybdor uchun yoqimli yengillik bo'ldi, chunki buxgalteriya hisobidagi qoidabuzarliklar unga darhol ayon bo'lar edi. agar u ularni tegishli hisob-kitoblarga bog'lagan bo'lsa.

Bir hafta o'tgach, ko'r yovuz odamlar ayollarni xohlashlarini e'lon qilishdi. Oddiy qilib aytganda, bizga ayollarni keltiring. Bu kutilmagan, garchi g'ayrioddiy bo'lmasa-da, g'azabga sabab bo'ldi, biz osongina tasavvur qila olamiz, buyruqni olib kelgan mag'lubiyatga uchragan emissarlar zudlik bilan u erga qaytib kelishdi, xonalarda uchta o'ngda va ikkita chapda, polda uxlab yotgan ko'r erkaklar va ayollar bundan mustasno emas, bir ovozdan ayolning qabih buyrug'i bilan buni hurmat qilmaslikka qaror qilishdi, oppo. shunday darajada oyoq osti qilinishi mumkin emas edi va agar chap tomondagi uchinchi xonada ayollar bo'lmasa, mas'uliyat, agar mavjud bo'lsa, ularga tegishli bo'lishi mumkin emas. Javob qisqa va quruq bo'ldi: Bizga ayollarni olib kelmasangiz ovqat yemaysiz. Xo'rlangan elchilar buyruq bilan xonalarga qaytishdi, Yo u yerga boradilar, yo bizga ovqat bermaydilar. Yolg'iz qolgan, turmush o'rtog'i bo'lmagan yoki doimiy turmush o'rtog'i bo'lmagan ayollar darrov norozilik bildirishdi, begona erkaklarning ovqatini ikki oyog'i orasi bilan to'lashga rozi bo'lishmadi, ulardan biri hatto jinsiga bo'lgan hurmatni unutib aytishga jur'at etdi, men u erga borsam bo'ladi, lekin nima topsam, o'zimga bo'ladi, xohlasam, o'zimni yotog'im bilan ta'minlay olaman. U buni aynan mana shu so'zlar bilan aytdi, lekin amalda qo'ymadi, ishning shoshilinchligiga qaraganda, ochko'zlikdan ko'zi ko'r bo'lib qolgandek bo'lgan yigirmata o'zini tutib bo'lmaydigan birgina erkakning shahvoniy ishtahasini qondirishga to'g'ri kelsa, naqadar jirkanch bo'lishini o'z vaqtida esladi.

Biroq, o'ng tarafdagi ikkinchi xonada juda beparvo qilingan bu bayonot bejiz emas edi; O'z ixtiyori bilan qilingan ish majburiyatdan ko'ra osonroq ekanligini hisobga olib, o'z ixtiyori bilan qilingan ishni o'z ixtiyori bilan amalga oshirishni inobatga olgan holda, o'zgacha lahzani his qilgan emissarlardan biri darhol xizmatga ko'ngillilarni yuborishni taklif qildi. Faqat so'nggi ogohlik, so'nggi e'tibor, "Rahatlanish uchun chopgan charchamaydi" degan mashhur maqolni keltirish bilan murojaatini yakunlashiga to'sqinlik qildi. Shunga qaramay, norozilik namoyishlari boshlandi; hali gapini tugatmasdanoq, har tomondan g'azab ko'tarildi; erkaklar madaniyati, ijtimoiy muhiti va adolatli g'azablangan ayollarning shaxsiy uslubiga ko'ra, sutenyorlar, sutenyorlar, parazitlar, vampirlar, ekspluatatorlar, axlatlar deb atalgan axloqiy jihatdan eng shafqatsizlarcha yo'q qilindi. Ulardan ba'zilari o'zlarining qayg'uli o'rtoqlarining shahvoniy iltimoslariga sof hamdardlik va mehr-muruvvat tufayli berilib, ularni eng yomon qismat sari itarib yuborishni xohlayotganliklaridan pushaymon ekanliklarini aytishdi. Erkaklar o'zlarini oqlashga harakat qilishdi va dramatizatsiya qilmaslik kerak, odamlar bir-birlari bilan hikoyalar bilan til topishadilar, shunchaki ko'ngillilar odatda hozirgidek qiyin va xavfli vaziyatlarda qidiriladi, shubhasiz, barchamiz ochlikdan o'lish xavfimiz bor, siz ham, biz ham. Ayollarning ba'zilari shu tarzda mulohaza yuritishga chaqirilib, xotirjam bo'lishdi, biroq boshqalardan biri to'satdan ilhomlanib: "Agar ayollarni so'rash o'rniga erkaklarni so'rashsa nima qilgan bo'lardingiz, nima qilgan bo'lardingiz, aytingchi, biz eshitamiz", deb kinoya bilan so'radi. Ayollar xursand bo'lishdi, aytinglar, aytinglar, xor bilan baqirishdi, erkaklarni devorga qamab qo'yganliklaridan xursand bo'lishdi, ularni o'zlarining mantiqiy tuzog'iga tushib qolishdi, bundan qutulolmaydilar, endi ular maqtangan erkaklarning munosibligi qanchalik uzoqqa borishini ko'rishni xohlashdi. savol, Va agar bor bo'lsa ham, ular siz uchun bu erda shunday bo'lishni xohlamasligi mumkin. Erkaklar o'zlarini noqulay his qilib, qasoskor ayollarni qanoatlantiradigan yagona javob bo'lishi mumkinligini bilganlarida, agar ular erkaklarni so'rasalar, biz borardik, lekin ulardan hech biri o'sha qisqa, aniq va uyatsiz so'zlarni aytishga jur'at etmasdi va ular shunchalik xijolat bo'lishdiki, ular o'zlarini hech narsa istamasligini eslashmadi. erkaklar, lekin ayollar bilan.

Ammo hech kim o'ylamagan narsa, ayollar, ehtimol, bu to'qnashuvlar sodir bo'lgan xonani asta-sekin qamrab olgan sukunatning boshqa izohi yo'q edi, go'yo ular og'zaki jangdagi g'alaba muqarrar mag'lubiyatdan farq qilmasligini anglab etgandek, bundan tashqari, boshqa xonalarda bahs-munozaralar boshqacha bo'lmagan bo'lishi kerak, chunki qarama-qarshiliklar takrorlanadi. Bu yerda oxirgi jumlaning aytgan odam ellik yoshli ayol bo'lib chiqdi, onasi ham u bilan birga kelgan va uni ovqatlantirishdan boshqa chorasi yo'q, men ketaman, dedi u o'ng tarafdagi birinchi xonada shifokorning xotini gapirgan boshqalarning aks-sadosi ekanligini bilmay, men boraman, bu xonada ayollar kam, ehtimol shuning uchun ham qizarib ketgandir. qora ko'zoynak, bu birinchi ko'rning rafiqasi, ofisdagi hamshira, mehmonxona xizmatchisi, u erda hech narsa ma'lum bo'lmagan, uxlay olmayotgan ham bor edi, u shu erda edi, lekin u shunchalik baxtsiz va charchagan ediki, uni masxara qilmaslik yaxshiroqdir, ayollar birdamligidan nafaqat erkaklar foyda ko'rishlari kerak edi. Birinchi ko'r erkak ayoli hech narsa evaziga o'z tanasini begonalarga berish uyatiga bo'ysunmasligini, na u buni xohlashini, na u bunga yo'l qo'ymasligini, qadr-qimmatning hech qanday bahosi yo'qligini, mayda-chuyda narsalarga berilsa, oxir-oqibat hayot mazmunini yo'qotishini tushuntira boshlagan edi. Shunda shifokor undan hozir bo'lganlarning hammasi och qolgan, qulog'igacha tuproqqa botgan, bitlar bilan sudralib yurgan, choyshablar yeyayotgan, burga chaqqan, men ham xotinimning u erga borishini xohlamayman, lekin mening bu istagim hech qanday foyda keltirmaydi, u ketishga tayyorligini aytdi, bu uning qarori edi, men shuni bilamanki, men nima deymiz, deb so'radi. xo'rliklar bizda hali ham nomga loyiq narsa bor, bilaman u azob chekadi, u allaqachon azoblanadi, men bundan qochib qutula olmayman, lekin

Bu bizning tirik qolishning yagona yo'li bo'lsa kerak, Har kim o'z axloqiga ko'ra ish tutadi, men shunday deb o'ylayman va fikrimni o'zgartirish niyatim yo'q, deb agressiv javob berdi birinchi ko'r. Shunda qora ko'zoynakli qiz: Bu yerda qancha ayol borligini bilishmaydi, shuning uchun o'zingiznikini faqat shaxsiy foydalanish uchun saqlashingiz mumkin, biz sizni, sizni va uni ovqatlantiramiz, lekin men sizning qadr-qimmatingiz qanday bo'lishini, biz olib keladigan non qanday ta'mini ko'rishni istayman, gap bunda emas, birinchi ko'r javob bera boshladi, gap bu erda, lekin u haqiqatdan ham gapni tugatmagan edi, chunki u gapni tugatmagan edi. avval aytganlarining hammasi bo'lak-bo'lak fikrlar edi, boshqa hech narsa emas, ular bu dunyoniki emas, boshqa dunyoniki edi va u, ha, qo'llarini osmonga ko'tarib, o'zgalarning ayollari to'yg'azish sharmandaligiga chidab o'tirmay, uyati, ta'bir joiz bo'lsa, taqdirga shukr qilishi kerak edi. Shifokorning xotinidan, aniqrog'i va aniqroq aytadigan bo'lsak, qolganlariga kelsak, qora ko'zoynakli, erkin va bog'lanmagan qiz bundan mustasno, uning hayoti haqida biz allaqachon bilamiz, agar ularning erlari bo'lsa, ular yo'q edi. Tugallanmagan jumladan keyingi sukunat kimningdir oxiri vaziyatga oydinlik kiritishini kutayotgandek bo'ldi, shuning uchun birozdan keyin gapirishi kerak bo'lgan birinchi ko'rning xotini gapirdi, u ovozida titroq bo'lmasdan, men boshqalarga o'xshayman, men ular qilgan ishni qilaman, faqat aytganimni qilasan, uning eri uning to'g'riligini aytdi, bu erda menga buyrug'ini bera olmaysiz nomussiz, Nomussiz bo'lmaslik o'z qo'lingda, bundan buyon yemaysan, shu paytgacha eriga muloyim va hurmat bilan munosabatda bo'lgan ayol uchun kutilmagan shafqatsiz javob bo'ldi. O'tkir kuldi, bu mehmonxona xizmatkori edi, Oh, u ovqatlanadi, u ovqatlanadi, nima qiladi, birdan kulgi ko'z yoshlariga aylandi, so'zlar o'zgarib ketdi, nima qilamiz, bu savolga o'xshardi, javobi yo'q edi, umidsiz bosh chayqagandek, shunchalik ko'p ediki, ofisdagi hamshira biz nima qilamiz, - dedi. Doktorning xotini devorda osilgan qaychiga qaradi, uning ko'zlaridagi ifodaga ko'ra, u xuddi shu savolni bergandek tuyuldi, lekin ayni paytda ular qaychi unga qaytib kelayotgan, men bilan nima qilishni xohlaysiz, degan savolga javob izlashdi.

Lekin har bir narsaning o'z vaqti bor, odam erta tongda turgani uchungina erta o'lmaydi. Chap tarafdagi uchinchi xonadagi ko'r odamlar uyushgan odamlardir, ular allaqachon o'zlariga eng yaqin bo'lgan narsadan, qanotidagi ayollardan boshlashga qaror qilishgan. Aylanish tamoyilini qo'llagan holda, bu mumkin bo'lgan eng to'g'ri atama, faqat afzalliklarga ega va hech qanday noqulaylik tug'dirmaydi, birinchidan, bu sizga istalgan lahzada nima qilinganligi va nima qilish kerakligini bilish imkonini beradi, bu sizning soatingizga qarab va hozirgi kun haqida aytishga o'xshaydi, men shu erdan shu yergacha yashadim, menda juda ko'p yoki juda oz qoldi, ikkinchidan, chunki ekskursiya qachon tugaydi, ayniqsa xonalarga qaytish, ayniqsa, yo'q. hissiy ma'noda qisqa xotira bilan. Shunday ekan, o'ng qanotdagi ayollar xursand bo'lishsin, qo'shnilarimning muammolari meni ishim emas, ularning hech biri aytmagan, balki hammasi o'ylagan, aslida birinchi odam hali dunyoga kelmagan, xudbinlik degan ikkinchi teridan xoli, hamma narsadan qon oqayotgan ikkinchisidan ancha qalinroq. Yana shuni qo'shimcha qilishimiz kerakki, bu ayollar ikki barobar xursand bo'lishadi, bular inson qalbining sirlaridir, chunki ular duchor bo'ladigan xo'rlik tahdidi yaqinlashib kelayotgan edi, bu har qanday ko'rsatkichlarga ko'ra, har bir xonada uzoq vaqt birga yashashdan zaiflashgan jinsiy ishtahani uyg'otdi va o'tkirlashtirdi, go'yo ular go'yo erkaklar o'zlarining turmush o'rtoqlari o'z xotinlarini arzimagan holda olib tashlamoqchi bo'lgandek. agar imkoni bo'lsa, rad etganlarning tajovuzkorligidan o'zlarini yaxshiroq himoya qilish uchun ularning ongini ixtiyoriy ravishda boshdan kechirgan his-tuyg'ular haqidagi xotiralar bilan to'ldirish. O'ng tarafdagi birinchi xonani misol qilib olib, o'zimizga savol bermay ilojimiz yo'qki, har xil sondagi erkak va ayollar muammosi, hattoki qora bandajli chol va boshqa noma'lum, keksa yoki yosh, negadir bizning hikoyamizga taalluqli hech narsa demagan yoki qilmagan erkaklarni hisobga olmaganda ham, muammo qanday hal qilingan. Biz allaqachon bu xonada etti ayol bor, deb aytgan edi, kabi

biz uyqusizlik bilan og'rigan ko'r ayolni, shuningdek, hech narsa ma'lum bo'lmagan ayolni hisoblaymiz va oddiy juftliklar ikkitadan ko'p emas, shundan kelib chiqadiki, juda notekis sonli erkaklar yolg'iz qoladilar, xoch ko'zlari bo'lgan kichkina bolani ham hisobga olmaganda. Tasodifan boshqa xonalarda erkaklarnikidan ko'ra ayollar ko'p, lekin bu yerda paydo bo'lgan va keyin qonunga aylangan yozilmagan qoidaga ko'ra, barcha savollar ular paydo bo'lgan xonalarda hal qilinishi kerak, biz donishmandliklarini tinimsiz maqtaymiz, qo'shnining uyiga bordim, uyaldim, uyga qaytib, tuzalib ketdim. Shunday qilib, o'ngdagi birinchi xonadagi ayollar bir uyingizda yashaydigan erkaklarning ehtiyojlarini engillashtiradi. Do'xtirning xotinidan boshqa hech kim negadir so'z bilan ham, qo'l uzatib ham so'rashga jur'at eta olmadi. Birinchi ko'rning xotiniga kelsak, u eriga o'zining keskin javobi bilan oldinga qadam tashlaganidan so'ng, u boshqa ayollar qilgan ishni, xuddi o'zi ogohlantirganidek, ehtiyotkorlik bilan bo'lsa ham qildi. Ammo shunday qarshilik ham borki, unga qarshi na bahs-munozaralar, na his-tuyg'ular hech narsani o'zgartira olmaydi, xuddi qora ko'zoynakli qiz misolida, farmatsevt yordamchisi qancha tortishmasin, qancha so'ramasin, ko'ndira olmadi va shu tariqa boshida ko'rsatilgan hurmatsizlik uchun to'ladi. O'sha qiz, bu yerda hozir bo'lganlarning eng go'zali, eng go'zal tanasi va eng jozibali, qadri haqida gap chiqqanda hamma xohlagan qizni kim tushunsin, tushunsin, nihoyat bir kecha-kunduzda uni yoz yomg'iridek qabul qilib, o'zining eng zo'r o'yinini ko'rsatgan cholning karavotiga o'z ixtiyori bilan kirib ketdi. tana. Xonadagi hamma qora ko'zoynak taqqan qizning qora bandajli cholga rahm-shafqat tufayli o'zini taklif qilganini tushundi, lekin uning tanasidan bahramand bo'lib, xayolparastlik qila boshlagan va bu dunyoda erkakning to'shakda yolg'iz yolg'iz yotib, yelpig'ichini ko'tarib, labini ko'tarib ko'tarmasligidan ko'ra kattaroq mukofot bo'lishi mumkin emas deb o'ylaydigan eng nozik va xayolparast erkaklar ham bor edi. ularni, uning tanasini ohista ishqalab, oxiri u indamay, indamay, qaynab turgan qonning g'ozning to'satdan qaltirashini tinchlantirishini kutdi. Bunday omad o'z-o'zidan sodir bo'lmaydi, ba'zida kekxa bo'lish va butunlay ko'r bo'lgan ko'z bo'shlig'ingizni yashiradigan qora bandaj kiyish kerak. Yoki ba'zi narsalarni tushunarsiz qoldirib, nima bo'lganini shunchaki aytib, odamlarga samimiy savollarni bermaslik yaxshiroqmi, masalan, shifokorning xotini o'ralgan, ko'zlari chayqalgan bolani o'rash uchun yotoqdan turib. U darhol uxlamadi. Orqa tarafdagi devorga suyanib, ikki qator karavotlar orasidagi tor oraliqda, narigi chetidagi eshikka umidsizlik bilan qaradi. Bu orqali ular endi uzoq bo'lib tuyulgan va hech qayoqqa olib kelmaydigan kunga kirishdi. U erining uyquga ketayotgan odamga o'xshab o'rnidan turganini va qora ko'zoynakli qizning karavoti tomon yo'l olganini ko'rib, o'sha yerda turdi. Tik turib, qimirlamay, uning yopinchiqni ko'tarib, keyin tagiga yotganini, qiz qanday uyg'onib, uni e'tirozsiz qabul qilganini, ikki og'iz bir-birini izlab, bir-birini topganini, birining rohatini, ikkinchisining rohatini, ikkalasining zavqini, bo'g'iq shivirlaganini ko'rdi, dedi: "Oh, doktor, bu gaplar men ham kulgili bo'lishi mumkin edi" Menga nima bo'lganini bilmayman, shuning uchun biz haq edik, endigina tomosha qilayotgan biz, hatto u bilmagan narsani qanday bilamiz. Tor to'shakda yotib, ular kuzatilayotganini tasavvur ham qila olmadilar, haqiqatan ham shifokor, ha, birdan bezovta bo'ldi, xotini uxlab yotibdimi, har kechasi kabi yo'laklarni kezmasa, o'rnidan turdi, lekin bir ovoz: "O'rningdan turmang", dedi va qo'lini ko'krigiga qo'ydi, deb aytdi. Unga nima bo'lganini bilmasdim, lekin ovoz: "Agar hech narsa demasangiz, men sizni yaxshiroq tushunaman" dedi. Qorong'i ko'zoynakli qiz yig'lab yubordi, Biz qanday baxtsizmiz, deb ming'irladi, keyin men ham xohladim, men ham hohladim, shifokor aybdor emas, jim, dedi shifokorning xotini mehribonlik bilan, hammamiz jim bo'laylik, gaplar foydasiz bo'ladigan paytlar bo'ladi, men ham yig'lay olmaslik, ko'z yoshlari bilan gapirmaslik uchun nima bermasdim. U karavotning chetiga o'tirdi, qo'lini ikkala tanaga cho'zdi, xuddi ularni kuchli quchoqlab bog'lab qo'ydi va qora ko'zoynakli qizning ustiga engashib, uning qulog'iga ohista shivirladi, tushundim. Qiz harakatsiz, xotirjam bo'lib qoldi, his qilmaslikdan faqat xijolat tortdi- dedi shifokorning xotini mehribonlik bilan, keling, hammamiz jim bo'laylik, gaplar foydasiz bo'ladigan paytlar bo'ladi, men ham yig'lay olsam, nima bermasdim, hamma narsani ko'z yoshlari bilan ifodalasam, tushunish uchun gapirish shart emas. U karavotning chetiga o'tirdi, qo'lini ikkala tanaga cho'zdi, go'yo ularni kuchli quchoqlab bog'lab qo'ydi va qora ko'zoynakli qizning ustiga engashib, qulog'iga ohista shivirladi, men tushunaman. Qiz harakatsiz, xotirjam bo'lib qoldi, u faqat o'zini his qilmaganidan xijolat tortdi- dedi shifokorning xotini mehribonlik bilan, keling, hammamiz jim bo'laylik, gaplar foydasiz bo'ladigan paytlar bo'ladi, men ham yig'lay olsam, nima bermasdim, hamma narsani ko'z yoshlari bilan ifodalasam, tushunish uchun gapirish shart emas. U karavotning chetiga o'tirdi, qo'lini ikkala tanaga cho'zdi, go'yo ularni kuchli quchoqlab bog'lab qo'ydi va qora ko'zoynakli qizning ustiga engashib, qulog'iga ohista shivirladi, men tushunaman. Qiz harakatsiz, xotirjam bo'lib qoldi, u faqat o'zini his qilmaganidan xijolat tortdi

ajablanarli joyi yo'q, go'yo u birinchi kundan beri bilgandek, lekin u o'ziga tegishli bo'lmagan sirni baland ovozda aytib berishni xohlamagan edi. U sal boshini burdi va navbat bilan doktor xotinining qulog'iga shivirladi, bildim, ishonchim bormi, bilmadim, lekin men qildim, deb o'ylayman, bu sir, hech kimga aytmasliging kerak, xavotir olma, ishonaman, senga ega bo'lar, aldagandan ko'ra o'lim afzal, men bilan gaplashishing kerak, yo'q, qilolmayman. Ular bir-birlarining quloqlariga pichirlashdi, endi biri, endi ikkinchisi, lablari sochlariga, quloqlariga tegib, bu ahamiyatsiz dialog edi, bu ikki qarama-qarshi narsa birga bo'lishi mumkin bo'lsa, bu juda chuqur suhbat edi, go'yo ular o'rtasida yotgan odamni istisno qilganday tuyuldi, lekin shunga qaramay, uning g'oyasi oddiy va haqiqiy mantiqni o'z ichiga oladi. Shunda tabibning xotini eriga: Xohlasangiz yana ozroq qoling, Yo'q, yotogimizga boraman, keyin sizga yordam beraman. Uning harakatlariga joy bo'shatish uchun o'rnidan turdi, bir zum kir yostiqa yonmayon yotgan ikki ko'r boshga, kir yuzlarga, chigallashgan sochlarga qaradi, faqat ko'zlari behuda porlab turardi. Doktor sekin o'rnidan turdi, undan yordam so'radi, so'ng to'satdan uning qayerdaligini unutib qo'ygandek, beixtiyor karavot yonida turdi, keyin u har doimgidek qildi, uning qo'lidan oldi, lekin endi bu imo-ishora yangi ma'noga ega bo'ldi, chunki u hech qachon o'sha paytdagidek ko'proq yo'l-yo'riq ko'rsatishga ehtiyoj sezmagani edi, lekin o'zi ham qay darajada gumon qilmadi, faqat xotinning tagidagi ikki ayolning qiziga tegishdi. boshqa qo'li bilan yuzini, va u dürtüsel uni lablariga olib.

Shifokor yig'lashni eshitdi, deb o'yladi, bu deyarli eshitilmaydigan ovoz, bu ko'z yoshlari asta-sekin lablar burchaklariga oqib tushayotgan ovoz bo'lishi mumkin, u erda ular g'oyib bo'lib, odamlarning tushunib bo'lmaydigan og'rig'i va quvonchining abadiy aylanishini boshlaydi. Qorong'i ko'zoynakli qiz yolg'iz qolardi, unga tasalli berish kerak edi, shuning uchun ham shifokorning xotinining qo'li uzoqqa cho'zilib ketdi.

Ertasi kuni kechki ovqat paytida, qotgan non va hidli go'shtning arziyasini bo'laklari shunday nomga loyiq bo'lsa, xona eshigi oldida narigi tomondan kelayotgan uchta ko'r odam paydo bo'ldi. Bu yerda qancha ayoling bor, deb so'radi ulardan biri. Olti, deb javob qildi shifokorning xotini, yaxshi niyat bilan uyqusizlikka uchragan ayolni istisno qilish, lekin u past ovozda uni tuzatdi. Biz yetti kishimiz. Ko'rlar kulib yuborishdi. Jin ursin, dedi biri, keyin bugun kechqurun qattiq ishlashga to'g'ri keladi, ikkinchisi taklif qildi. Ehtimol, biz qo'shni xonadan mustahkamlovchilarni izlashimiz kerak. Bunga arzimaydi, - dedi hisoblay oladigan uchinchi ko'r, har bir ayolga deyarli uchradan, ular ushlab turishadi. Ular yana kulishdi va qancha ayol borligini so'ragan kishi buyurdi. Ishingiz tugagach, biznikiga keling va qo'shib qo'ying: Ya'ni, agar siz ertaga ovqatlanmoqchi bo'lsangiz va kichkina erkaklaringizni emizmoqchi bo'lsangiz. Ular bu so'zlarni hamma xonalarda takrorlashdi, lekin ular hazilni xuddi o'zlari o'ylab topgan kungidek, zavqlanishda davom etishdi. Kulgidan burishib, oyoqlarini zarb qilib, qalin tayoqlari bilan yerga urib, birdan esladi, birovning esiga tushdi, hoy, birortangiz hayz ko'rayotgan bo'lsa, biz uni xohlamaymiz, keyingi safar qoladi, hech kim hayz ko'rmaydi, dedi do'xtirning xotini bosiqlik bilan, Keyin tayyorlan, kechiktirmang, biz sizni kutamiz. Ular o'girilib, g'oyib bo'lishdi. Xona jim bo'lib qoldi. Bir daqiqadan so'ng, birinchi ko'rning xotini, men endi ovqat yemayman, uning qo'lida deyarli hech narsa yo'q edi, va u ovqat ham qila olmadi, men esa olmayman, dedi uyqusizlikdagi ko'r ayol, men qila olmayman, dedi hech narsa ma'lum bo'lmagan odam, men tugatdim, dedi mehmonxona xizmatkori, men ham, ofisga birinchi bo'lib kelgan odam keldi, dedi. - dedi qora ko'zoynakli qiz. Hamma tik turgan, titroq, ammo qat'iyatli edi. Shunda shifokorning xotini, men oldinga boraman, dedi. Birinchi ko'r odam boshini ko'rpa bilan yopdi, go'yo bundan foyda bo'lardi, baribir ko'r bo'lib qolgandi, doktor xotinini o'ziga tortdi, indamay, tez peshonasidan o'pdi, yana nima qilsin, boshqa erkaklar ham parvo qilishmagan bo'lsa kerak, ketayotgan ayollarning birortasiga nisbatan na urning haqqi ham, burchi ham yo'q, shuning uchun hech kim aytolmasdi. Ruxsat bilan kiyiladigan shoxlar ikki barobar katta. Do'xtirning xotini ortidan qora ko'zoynak taqqan qiz, uning ortidan mehmonxona xizmatchisi, ishxonadagi hamshira, birinchi ko'rning xotini, u haqida hech narsa ma'lum bo'lmagan ayol va nihoyat uyqusizlikka uchragan ko'r ayol, yirtiq, iflos kiyimlardagi hidli ayollarning grotesk ustuni. Jinsiy aloqaning hayvoniy kuchi hid hissinı susaytiradigan darajada kuchli bo'lishi mumkin emasdek tuyuladi, bu eng nozik his emas, balki hiddir.

Aynan shu so'zlar bilan bo'lmasa-da, do'zaxda yaxshi yashashga eng katta to'siq u yerdagi hid ekanligini da'vo qiladigan dinshunoslar ham bor. Do'xtirning xotini yetaklab, har biri o'zidan oldingisining yelkasiga qo'lini qo'yib, sekin yo'lga tushdi. Ularning hammasi yalangoyoq edi, chunki ular boshdan kechirmoqchi bo'lgan tashvish va qiyinchiliklar orasida oyoq kiyimlarini yo'qotishni xohlamadilar. Ular kiraverishdagi atriumga yetib kelganlarida, shifokorning xotini, ehtimol, tashqarida hali ham dunyo borligini tekshirmoqchi bo'lib, eshik tomon yo'l oldi. Toza havoni hidlaganida, mehmonxona xizmatkori hayratda qoldi, Tashqariga chiqmasligimiz kerak, askarlar tashqarida, uyqusiz ko'r ayol: "Yaxshisi, bir daqiqaga yetmay o'lib qolamiz, shunday bo'lishimiz kerak, soat birda o'lib qolamizmi?", deb so'radi, ofisdagi hamshira, "Yo'q, hammamiz, hech bo'lmaganda bu yerda bo'lganimiz uchun yaxshi sabab bo'lar edi". Uni olib kelishganidan beri bunchalik ketma-ket so'z aytmagan edi. Do'xtirning xotini ketaylik, faqat taqdiri borlar o'ladi, o'lim ogohlantirmasdan tanlaydi, dedi. Ular chap qanotga olib boradigan eshikdan o'tishdi, uzun yo'laklar bo'ylab yurishdi, birinchi ikki xonadagi ayollar, agar xohlasalar, ularni nima kutayotganini aytishlari mumkin edi, lekin ular kaltaklangan hayvonlar kabi to'shaklarida o'ralgan edilar, erkaklar ularga tegishga jur'at eta olmadilar, hatto yaqinlashishga ham urinmadilar, chunki ular qichqirishni boshladilar.

Oxirgi yo'lak oxirida shifokorning xotini har doimgidek qorovul turgan ko'r odamni ko'rdi. Oyoq tovushlarini eshitgan bo'lsa kerak, chunki u "Kelayaptilar, kelishyapti" degan ishora qildi. Ichkaridan qichqiriqlar, ingrashlar, kulgilar eshitildi. To'rtta ko'r tezda kiraverishda to'siq bo'lib turgan karavotni chetga surib qo'ydi, tez, qizlar, kiringlar, kiringlar, hammamiz otdaymiz, yaxshi bo'lasiz, dedi ulardan biri. Ko'zi ojizlar ularni o'rab olishdi, his qilmoqchi bo'lishdi, lekin boshlig'i, bilasanmi, miltiq ko'targan odam baqirganida, qoqilib, ortga chekinishdi. O'sha erkaklarning ko'zlari intiqlik bilan ayollarni qidirar, ba'zilar sabrsizlik bilan qo'llarini cho'zishardi, agar ulardan biriga tegsa, qaerga qarashni bilishardi. Choyshablar orasidagi yo'lak o'rtasida ayollar xuddi tintuv kutayotgan askarlardek turishardi. Ko'rning boshlig'i qo'lida miltiq, xuddi o'z ko'zi bilan ko'rgandek epchil va chaqqonlik bilan yaqinlashdi. U bo'sh qo'lini uyqusiz ko'r ayolga qo'ydi, uning old va orqa qismini, eshagini, ko'kragini, oyoqlari orasidan his qildi. Ko'r ayol qichqira boshladi va uni turtib yubordi, Sen hech narsaga arzimaydi, fohisha. U keyingisiga o'tdi, u hech kim tanimagan, endi ikki qo'li bilan atrofni his qilib, miltiqni shimining cho'ntagiga solib qo'ygan edi, qara, bu yomon emas-da, darhol birinchi ko'rning xotiniga o'tdi, keyin ofisdagi hamshiraga, keyin mehmonxona xizmatchisiga, - dedi u: "Bolalar, bu jo'jalar juda yaxshi. Ko'rlar chiyillashib, oyoqlarini yerga tegizishdi, Boshlaylik, kech bo'ldi, Oson, dedi miltiq ko'targan, avval qolganlarni tekshirib ko'ray. U qora ko'zoynakli qizni paypaslab, hushtak chaldi: "Oh, biz katta daromad qildik, hali bizda bunday narsalar yo'q. U qizni his qilganча hayajonga tushdi va shifokorning xotiniga o'tdi va yana hushtak chaldi: "U etuklardan biri, lekin u ham dahshatli ayol bo'lib chiqadi. Ikki ayolni o'ziga tortdi, "Bularni olaman, ishim tugagach, senga uzataman", deganda oqlari yuziga oqib tushdi. U ularni sudrab xonaning orqa tomoniga olib bordi, u yerda oziq-ovqat qutilari, paketlar, qutilar to'plangan, butun bir polkni boqadigan omborxona. Ayollarning hammasi qichqirishardi, zarbalar, shapaloqlar, buyruqlar eshitalardi, Jim bo'ling, fohishalar, bu ayollar hammasi bir xil, faqat baqirishsin, uni turtib va u jim bo'lsin, ularning navbati menga kelsin, ko'ramiz, ular qanday qilib ko'proq iltijo qiladilar, Shoshiling, yana bir daqiqaga chiday olmayman. Uyqusizlikka uchragan ko'r ayol semiz ko'rning tagida umidsizlikdan uvillar, qolgan to'rttasini shimlarini pastga tushirgan erkaklar qurshab olgan, ular tana go'shti atrofida bir-birini surgunlardek tirgaklashgan. Doktorning rafiqasi ko'r boshliq uni sudrab olgan karavot yonida edi, u to'g'ri turdi va qo'llari talvasa bilan karavot romini changalladi, u qurolli ko'rning qora ko'zoynakli qizning etagini qanday tortib olib, qanday yirtib tashlaganini, uning shimini qanday yechganini va barmoqlari bilan uning a'zosini qizning qiniga olib borganini va uni qanday qilib ichkariga kiritganini ko'rdi. iflos so'zlar, qora ko'zoynakli qiz hech narsa demadi, faqat qusish uchun og'zini ochdi, boshini yon tomonga burdi, uning ko'zlari boshqa ayolga tikildi va u nima bo'layotganini ham sezmedi, qusishning hidini faqat havo va boshqa hamma narsa bir xil hid bo'lmaganda sezish mumkin, nihoyat erkak o'zini butunlay silkitdi, uchta qildi.

kuchli zarbalar, go'yo uchta xanjar haydab ketayotgandek, cho'kib ketayotgan skunkdek hansirab yubordi, tamom bo'ldi. Qora ko'zoynakli qiz ohista yig'lardi. Qo'lga qurol ko'r-ko'rona hamon tomchilab turgan xo'rozini chiqarib, titroq ovoz bilan doktorning xotiniga qo'l cho'zdi: "Hasad qilmanglar, men hozir sizni asrayman, keyin ovozi baliq ko'tarib: "Hoy, bolalar, sizlar buni qabul qilinglar, lekin yumshoq muomala qilinglar, menga yana kerak bo'lishi mumkin. Yarim o'nlab ko'rlar koptok bo'ylab yo'lak bo'ylab yugurishdi, qora ko'zoynak taqqan qizni ushlab, olib ketishdi, deyarli sudrab borishdi: "Avval men, birinchi men," deyishdi. Qurolli ko'r odam karavotda o'tirar edi, uning yumshoq xo'rozi matrasning chetiga suyanib, shimining oyoqlariga o'ralgan edi. Shu yerda, oyoqlarim orasiga tiz cho'k, dedi. Doktorning xotini tiz cho'kdi. So'r, dedi, Yo'q, dedi, yo so'rasan, yo men seni uraman, ovqat ololmayman, dedi, qo'rqmaymanmi, tishlab olishimdan, so'radi, urinib ko'r, qo'llarim tomog'ingda, qonim oqmaguncha seni bo'g'ib olaman. Keyin u dedi: Men ovozingni taniyman, Va yuzingni taniyman, Ko'rsan, meni ko'rmaysan, Yo'q, men seni ko'rmayapman, Unda nega yuzimni taniysan deysan, Chunki bu ovozda faqat shunday yuz bo'lishi mumkin, So'ray va to'xtab qo'y chiroyli gaplar bilan, Yo'q, Yo meni so'rasan, yo xonangda boshqa non bo'laklari bo'lmaydi, borib ayt, ular menga nima bo'ladi, deb javob berishdi va so'rashdi. Doktorning xotini oldinga engashib, o'ng qo'lining ikki barmog'ining uchi bilan erkakning yopishqoq a'zosini ushlab ko'tardi, chap tomoni bilan esa yerga suyanib, uning shimini tegizdi, his qildi, miltiqning qattiq va sovuq metallini his qildi, men uni o'ldirishim mumkin, deb o'ylardi. U qila olmadi. Shimini qanday qilib pastga tushirib, oyoqlarini o'rab olgan bo'lsa, qurol turgan cho'ntagiga yetib bo'lmadi. Endi uni o'ldira olmayman, deb o'yladi u. Boshini yaqinlashtirdi, og'zini ochdi, yumdi, qaramaslik uchun ko'zlarini yumdi, so'ray boshladi.

Ko'r yovuzlar ayollarni qo'yib yuborishganda, tong otgan edi. Uyqusizlik bilan og'rigan ko'r ayolni hamrohlari qo'llarida ko'tarib yurishlari kerak edi, ular ham oyoqqa zo'rg'a turishardi. Bir necha soat davomida ular erkakdan erkakka, xo'rlikdan xo'rlikka, haqoratdan haqoratga, ayolga tegishi mumkin bo'lgan hamma narsani, lekin uni tirik qoldirish uchun o'tishdi. Bilasanmi, to'lov o'z joyida, u yerdagi odamlariga ayt, sho'rva olib kelsinlar, qurol ko'targan ko'r, xayrlashib, masxara qildi. Va u hazil bilan qo'shib qo'ydi: Ko'rishguncha, qizlar, keyingi mashg'ulotlarga tayyorlaninglar. Boshqa ko'rlar deyarli xorda takrorladilar: Ko'rishguncha, ba'zilar dedilar, jo'jalar, boshqalar dedi, fohishalar, lekin charchoq ularning libidosida sezilarli edi, dangak ovozlarga qaraganda. Kar, ko'r, jim, qoqilib, oldinda ketayotganining qo'lini qo'yib yubormaslik uchun qo'lini emas, yelkasini qo'yib yubormaslik uchun etarli iroda, ular yo'lda bo'lgani kabi, ularning hech biri, albatta, "Nega qo'l tutib yurasiz, shunday bo'ldi, shunday bo'lgan imo-ishoralar bo'ladiki, ularga tushuntirish oson, ba'zan har doim ham topish qiyin emas. Ular atriumdan o'tishganda, shifokorning rafiqasi tashqariga qaradi, askarlar u erda edi, ehtimol karantindagi hududlarga oziq-ovqat etkazib beradigan furgon ham bor edi. Aynan shu payt uyqusiz ko'r ayol tom ma'noda oyog'idan yiqildi, go'yo bir zarba bilan kesilgandek, yuragi ham to'xtab qoldi, boshlagan urishini ham tugatmadi, bu ko'r ayol nega uxlay olmayotganini oxiri tushundik, endi uxlab qoldi, uyg'otmaylik. U o'ldi, - dedi shifokorning xotini, ovozi mutlaqo ifodasiz edi, agar tirik og'izdan bunday ovoz chiqsa, bu uning aytgan so'zi kabi o'lik edi. U to'satdan yiqilib tushgan jasadni qo'lga oldi, oyoqlari qonga bo'yalgan, oshqozon yirtilgan, bechora ko'kraklari ochilgan, quturgan izlari, yelkasida tishlash izi bor edi, bu mening tanamning portreti, deb o'yladi u, bu erda har birimizning portretimiz, haqoratlarimiz va azoblarimiz orasida faqat bitta narsa bor, deb o'yladi u. Uni qayerga olib ketyapmiz, deb so'radi qora ko'zoynakli qiz, Endi xonada, uni keyinroq dafn qilamiz, dedi shifokorning xotini.

Erkaklar eshik oldida kutib turishardi, faqat birinchi ko'r odam yo'qolib qolgan, u ayollar kelayotganini bilganida yana boshini ko'rpa bilan o'rab olgan va uxlab yotgan ko'zlari chaqqon bolakay yo'q edi. Doktorning rafiqasi hech ikkilanmay, ko'rpa-to'shaklarni sanab o'tirmay, uyqusizlik bilan og'rigan ko'r ayolni o'ziga tegishli karavotga tashlab ketdi. U boshqalarni ajablantirishi mumkinligi haqida tashvishlanmadi, axir hamma

Ular bu binoning har bir burchagini eng yaxshi biladigan ko'r ekanligini bilishardi. U o'ldi, deb takrorladi u, nima bo'ldi, doktor so'radi, lekin xotini unga javob bermadi, uning savoli faqat nimani anglatishini anglatishi mumkin edi, unga nima bo'ldi, u qanday o'ldi, lekin bu ham bo'lishi mumkin u erda sizga nima qilishdi, lekin ikkalasiga ham javob bo'lishi mumkin emas, u o'ldi, xuddi shunday, nima bo'lishidan qat'iy nazar, nima uchun o'lganini so'rab, ahmoq, vaqt o'tib, biz faqat bitta so'z uchun qoldik. Biz bu erdan ketganimizda xuddi o'sha ayollar edik, ular aytgan so'zlarni endi ayta olmaymiz, boshqalarga kelsak, noma'lum narsa mavjud, boshqa hech narsa. Borib ovqat olib kel, dedi doktorning xotini. Tasodif, taqdir, taqdir, taqdir yoki shu qadar ko'p nom bilan atalgan narsa sof kinoya ustiga qurilgan, aks holda nima uchun aynan ikkita ayolning erlari xonaning vakili etib tanlanganini va oziq-ovqat olishini tushunish mumkin emas edi, biroq hozirgina to'langan narsaning narxi qanday bo'lishini hech kim tasavvur qila olmasdi. Ular o'z nikoh sharafini himoya qilishlari shart bo'lmagan boshqa erkaklar, bo'ydoqlar, ozod bo'lishlari mumkin edi, lekin aynan mana shular edi, ular, albatta, o'z xotinini zo'rлагan tajovuzkor va yovuzlarga sadaqa uchun qo'l cho'zish bilan o'zlarini sharmanda qilishni xohlamaydilar. Birinchi ko'r aytdi, qat'iy qarorning barcha harflari bilan, Kim xohlasa ketsin, men bormayman, men boraman, dedi doktor, men siz bilan boraman, dedi qora bog'ichli chol, Ovqat ko'p bo'lmaydi, lekin og'ir bo'ladi, menda hali ham kuchim bor, men yegan nonimni ko'taraman, boshqa odamlarning noni har doim og'irligimga ko'proq to'laydi, boshqa birovning og'irligidan shikoyat qilishimga haqim bor. oziq-ovqat. Tasavvur qilaylik, dialog emas, u o'sha erda qoldi, lekin uni olib borgan odamlar bir-biriga qarama-qarshi turishib, go'yo bir-birlarini ko'rishlari mumkin edi, bu holda buning iloji yo'q, har ikkisining xotirasi uchun dunyoning yorqin oppoqligidan so'zlarni talaffuz qiladigan og'izni chiqarib olish kifoya qiladi, so'ngra sekin kengayish bilan bir markazdan yuzning kengayishi bilan, iroda paydo bo'ladi. keksa odamniki, ikkinchisi unchalik qari bo'lmagan odamniki, uni ko'r demaylik, shunday bo'lsa ham ko'ra oladi. Birinchi ko'r odam qattiq g'azab bilan e'tiroz bildirgan sharmandaliklari uchun maoshlarini olish uchun ketganlarida, shifokorning xotini boshqa ayollarga: "Bu erda qolinglar, men tezda qaytib kelaman", dedi. U nima istayotganini bilardi, lekin topib olishini bilmasdi. U chelak yoki boshqa narsalarni xohlardi, uni suv bilan to'ldirishni xohladi, garchi suv qotib qolgan va hidli bo'lsa ham, u ko'r ayolni uyqusizlik bilan yuvib, uni o'z qonidan va boshqa odamlarning tana suyuqliklaridan tozalab, uni toza erga topshirmoqchi edi, agar biz yashayotgan bu jinnixonada tana tozaligi haqida gapirishdan ma'no yo'q, chunki biz hozirgacha tashvishlanmaymiz, chunki biz bilamiz. shunchalik uzoqqa borish mumkin. Ovqatlanish xonasidagi uzun stollarda ko'rlar yotardi. Noto'g'ri yopilgan jo'mrakdan, chiqindi havzasi uzra bir tomchi suv oqardi. Doktorning xotini chelak, qandaydir idish qidirib, atrofga qaradi, lekin xizmat qiladigan hech narsani ko'rmadi. Ko'rlardan biri uning borligini hayrat bilan sezib: "U yerda kim bor?" deb so'radi. U javob bermadi, uni kutib olishmasliklarini, hech kim unga aytmasligini bilardi, suv xohlaysizmi, keyin oling, agar o'lgan ayolni yuvish uchun kerak bo'lsa, hamma narsani oling. Yerga sochilgan polietilen paketlar bor edi, ular oziq-ovqatdan edi, katta qoplar ham bor edi. Ular yirtilgan bo'lsa kerak, deb o'yladi, keyin ikki-uchtasini ichkariga solib qo'ysa, suv kamroq oqib chiqadi, deb o'yladi. U tezda harakat qildi, ko'rlar allaqachon stollardan tushib, so'rashdi: "U erda kim bor, ular suv oqayotganini eshitib, yanada hayratda qolishdi, ular o'sha tomonga ketishdi, shifokorning xotini yo'lni to'sib, ularni yaqinlashmaslik uchun stolni turtdi, u sumkaga qaytdi, suv sekin oqayotgan edi, umidsiz, u jo'mrakni zo'rlab yubordi, go'yo qamoqdan suvni kuch bilan chiqarib yubordi. uni boshidan oyog'igacha ho'lladi. Ko'rlar qo'rqib, orqaga qadam qo'yidilar, quvvur yorilib ketdi, deb o'ylashdi va ularda shunday o'ylash uchun yanada ko'proq asos bor edi, oqib turgan suv oyoqlariga to'lib ketganida, ular buni uylariga kirgan notanish odam quyib yuborganini bila olmadilar, shifokorning xotini burchlik og'ir yukni ko'tarolmasligini shunchaki anglab yetdi. U qopning teshigini burab o'rab oldi-da, orqasiga tashladi va tashqariga yugurdi.

Do'xtir bilan qora bandajli chol ovqat solingan xonaga kirganlarida, yettita yalang'och ayolni ko'rmadilar, ko'rmadilar. Uyqusizlik bilan og'rigan ko'r ayol to'shagida hayotida bo'lgani kabi toza, boshqa bir ayol esa bittasini yuvayotgan edi.

birin-ketin do'stlari va nihoyat o'zi.

To'rtinchi kuni yovuz odamlar yana paydo bo'ldi. Ular soliq to'lash uchun ikkinchi xonadagi ayollarni chaqirish uchun kelishayotgan edi, lekin ular birinchisining eshigi oldida bir zum to'xtab, bu erdagi ayollar tungi shahvoniy bosqinlardan xalos bo'ldilarmi, deb so'rashdi, bir kecha yaxshi o'tdi, ha, deb baqirdi ulardan biri, lablarini yalab, ikkinchisi tasdiqladi: "Bu yettita o'n to'rttaga teng edi, lekin u juda qiyin edi, lekin u juda qiyin edi. bu yigitlar omadli, agar ular uchun erkaklar yetarli bo'lsa, ular bo'lmasa yaxshi bo'lardi, shunda ularda xohish ko'proq bo'lar edi. Do'xtirning xotini xonaning orqasidan, Yetti kishimiz yo'qmi, qochdimi, birovdan kulib so'radi, Qochilmadi, o'ldi, O, la'nati, keyingi safar ko'proq ishlaysan, Katta yo'qotish emas, ko'p emas edi, dedi doktorning xotini. Sarosimaga tushgan xabarchilar qanday javob berishni bilmasdilar, hozirgina eshitganlari hurmatsizlikdek tuyuldi, hatto ulardan biri hamma ayollarni kaltak deb o'ylagan bo'lsa kerak, ayolning ko'kragi joyida emasligi, eshagi ojizligi uchun bunday gapirish qanday hurmatsizlikdir. Do'xtirning xotini ularni eshik oldida ikkilanib, mexanik qo'g'irchoqlardek qimirlatib turishlarini kuzatdi. U ularni tanidi va uchalasi ham uni zo'rlagan. Nihoyat, ulardan biri tayog'ini yerga urdi, chiqaylik, dedi. Zarbalar va

ogohlantirishlar, Chetga o'ting, chetga o'ting, bu bizmiz, yo'lakda o'lib qoldik, keyin sukunat cho'kdi, aralash shovqinlar eshitildi, ikkinchi xonadagi ayollar kechki ovqatdan keyin kelishlarini buyurdilar. Yerdan yana bir zarba eshitildi, chetga o'ting, chetga suring, uchta ko'rning siluetlari eshik teshigidan o'tib, g'oyib bo'ldi.

Ko'zlari chaqchaq bolaga ertak aytib turgan tabibning xotini qo'lini ko'tarib, indamay tirnoqdagi qaychini oldi. U bolaga dedi: qolgan sarguzashtni keyinroq aytib beraman. Xonadagi hech kim undan nega uyqusiz ko'r ayol haqida bunday nafrat bilan gapirganini so'ramadi. Birozdan so'ng tufisini yechib, eriga: "Ko'p qolmayman, bir ozdan keyin kelaman", dedi. U eshik tomon yo'l oldi, u erda to'xtadi va kutdi. O'n daqiqadan so'ng koridorda ikkinchi xonadagi ayollar paydo bo'ldi. Ularning o'n beshtasi bor edi. Ba'zilar yig'lashdi. Ular ustun bo'lib kelishmagan, lekin guruhlar bo'lib, bir-biriga mato chiziqlar bilan bog'langan alohida guruhlar, tashqi ko'rinishiga ko'ra, ko'rpalaridan yirtilgan bo'lishi mumkin. Eshikdan o'tishlari bilan shifokorning xotini ham ularning orqasidan ergashdi. Ularning hech biri o'zlarining shirkati borligini anglamadilar. Ular o'zlarini nima kutayotganini bilishardi, xo'rliklar haqidagi xabar hech kimga sir emas edi, aslida ularda yangilik yo'q edi, shubhasiz, dunyo shunday boshlangan. Ularni dahshatga solgan narsa zo'rlashning o'zi emas, balki orgiya, xo'rlik, qo'rqinchli tunning bashorati edi, o'n besh ayolning karavotda yoki polda yoyilishi, erkaklar biridan ikkinchisiga o'tib, cho'chqadek nafas olishlari edi, eng yomoni, men zavq olamanmi, deb o'yladi ayollardan biri. Ular oxirgi manzil bo'lgan xonaga olib boradigan yo'lakka kirganlarida, ko'r qorovul e'lon qildi, men ularni hozir eshityapman, ular kelishmoqda. Karavot to'sig'i tezda chetga surilib, ayollar birin-ketin kirib kelishdi, Voy, juda ko'p, — deb hayqirdi ko'r hisobchi ishtiyoq bilan sanab o'tirarkan, o'n bir, o'n ikki, o'n uch, o'n to'rt, o'n besh, o'n besh. Oxirgisining ortidan borib, tashna qo'llarini uning etagiga qo'ydi, Bu yerda allaqachon qo'shiq aytyapti, bu allaqachon meniki, dedi. Ular ayollarning jismoniy xususiyatlarini oldindan tekshirish va baholashni to'xtatdilar. Haqiqatan ham, baribir, ularning hammasi bir xil narsani boshdan kechirishlari kerak bo'lganligi sababli, vaqtni behuda o'tkazish va bo'yiga qarab tanlash va ko'krak va sonni o'lchash orqali nafslarini sovutishdan foyda yo'q edi. Ular allaqachon karavotga sudralib ketishayotgan edi, ular allaqachon qo'pol yechinayotgan edi, ko'p o'tmay, odatdagi yig'lash, iltimos va iltijolar eshitildi, lekin javoblar, bor bo'lganda, har doim bir xil edi, agar ovqatlanmoqchi bo'lsangiz, oyog'ingizni oching. Va ular ularni ochishdi, ba'zilariga og'izlarini ishlatishni buyurdilar, xuddi shu yovuzlarning xo'jayinining tizzalari orasida cho'kkalab o'tirgan odamga o'xshab, u hech narsa demadi. Doktorning xotini xonaga kirdi, sekin karavotlar orasiga kirdi, lekin bu ehtiyotkorlik ham kerak emas edi, agar u shoshib kelgan bo'lsa ham, uni hech kim eshitmasdi va agar bu shovqin-suron ichida unga kimdir tegib, uning ayol ekanligini anglab etsa, eng yomoni uning boshqalarga qo'shilib ketishi edi, u bu vaziyatni osonlikcha sezmas edi. o'n olti.

Yovuzning boshlig'ining to'shagi hamon xonaning orqa tomonida, yegulik qutilari to'plangan joyda edi. Yonidagi ko'rpa-to'shaklar olib tashlangan, odam erkin harakat qilishni yaxshi ko'rardi, qo'shnilari bilan to'qnashishni xohlamasdi. Uni o'ldirish oson bo'lardi. Tor so'qmoq bo'ylab sekin yaqinlasharkan, shifokorning xotini o'ldirmoqchi bo'lgan odamning harakatlarini kuzatdi. U uning boshini orqaga egib, rohatlanib turganini tomosha qildi, go'yo u allaqachon tomog'ini berib qo'ygandek. Doktorning xotini sekin yaqinlashib, karavotni aylanib, uning orqasida turdi. Ko'r ayol o'z ishini davom ettirdi. Qo'l asta-sekin qaychini ko'tardi, pichoqlar ikki xanjar kabi kirib borish uchun ochildi. O'sha paytda, oxirgi, ko'r odam qandaydir borligini his qilgandek bo'ldi, lekin orgazm uni oddiy tuyg'ular olamidan olib tashladi, reflekslarini olib tashladi, siz zavqlanishni boshdan kechirolmaysiz, deb o'yladi shifokorning xotini va qo'lini keskin pastga tushirdi. Qaychi bor kuchi bilan ko'rning tomog'iga kirib, o'z o'qi atrofida aylanib, xaftaga va membranalarni yengib o'tdi, so'ngra ular bo'yin umurtqalari tomonidan to'xtatilgunga qadar davom etdi. Qichqiriq zo'rg'a eshitilardi, bu ko'pchilikda bo'lgani kabi, kimdir eyakulyatsiya qilayotgan hayvonlarning xirillashi bo'lishi mumkin edi yoki haqiqatda ham shunday bo'lishi mumkin edi, chunki uning yuziga qon oqimi oqayotganda, ko'r ayolning og'ziga urug'lik zaryadi talvasa sifatida chiqib ketdi. Uning qichqirig'i ko'rlarni xavotirga soldi, ular qichqiriq bilan etarlicha tajribaga ega edilar, ammo bu boshqalarga o'xshamasdi. Ko'r ayol chinqirib yubordi, nima bo'lganini tushunmadi, lekin qandayligini bilmay baqirib yubordi, shekilli, uning jinsiy olatini tishlari bilan yirtib tashlash uchun o'ylaganini qildi. Ko'rlar ayollarni tashlab, yaqinroq paypaslab, "Nima bo'ldi, nega bunday qichqiryapsan," deb so'rashdi, lekin hozir ko'r ayolning og'ziga qo'l qo'yilgan edi, kimdir uning qulog'iga shivirladi, jim bo'l, keyin kimdir uni sekin orqasiga tortganini sezdi, hech narsa dema, bu ayolning ovozi edi va bu gap uning o'rtasi bo'lib qolgan bo'lsa, shunday dedi. Oldindan ko'r hisobchi yurdi, karavot bo'ylab yiqilib tushgan jasadga birinchi bo'lib tegdi, his qildi, o'ldi, bir ozdan so'ng xitob qildi. Bosh karavotning narigi tomoniga osilgan, qon hali ham samolyotlarda chiqayotgan edi, uni o'ldirishdi, dedi u. Ko'rlar to'xtab, sarosimaga tushdilar, eshitganlariga ishonmadilar, Uni qanday o'ldirdilar, kim o'ldirdilar, Tomog'ini kesishdi, katta yara bor, u bilan birga bo'lgan o'sha fohisha bo'lsa kerak, biz uni tutishimiz kerak. Ko'rlar yana yo'lga tushdilar, lekin bu safar sekinroq, go'yo o'z yo'lbo'shchisini o'ldirgan tig'ga yugurishdan qo'rqqandek. Ko'zi ojiz hisobchi tezda marhumning cho'ntaklarini titkilab, to'pponcha va o'nlab o'q solingan kichik polietilen paketni topib olganini ko'ra olmadilar. Hammaning e'tiborini birdan o'rnidan turib ketmoqchi bo'lgan ayollarning vahima chalg'itib qo'ydi, biroq ba'zilar xona eshigi qayerda ekanini bilmay qolgani uchun qarama-qarshi tomonga ketishdi va o'zlariga hujum qilishyapti, deb o'ylagan ko'rlarga to'qnash kelishdi, keyin tanalar qilalligi deliriyum darajasiga yetdi. Orqa tarafda sukunat, Doktorning xotini qochib qutulish uchun qulay vaqtni kutayotgan edi. U ko'r ayolni kuch bilan ushlab tutar, ikkinchi qo'li bilan qaychini ushlab, agar biror erkak yaqinlashsa, birinchi zarbani berishga tayyor edi. Hozircha bu joyning bo'sh joyi uning foydasiga edi, lekin u erda qolmasligi kerakligini bilardi. Nihoyat bir necha ayollar eshikni topib olishdi, boshqalari ularni ushlab turgan qo'llardan xalos bo'lish uchun kurashdi, biri hatto dushmanini bo'g'ib, jasadga yana bir jasad qo'shishga urindi. Buxgalteriya idorasidagi ko'r o'z odamlariga: "Tinchlaninglar, tinchlaninglar, hozir hammasini tuzatamiz", deb baqirdi va buyruqni ishonarliroq qilish niyatida havoga o'q uzdi. Natija u kutganining aksi bo'ldi. Qurol allaqachon boshqa qo'llarda bo'lganidan va shuning uchun ularning yangi xo'jayiniga ega bo'lganidan hayron bo'lgan ko'r erkaklar ayollarga qarshi kurashni to'xtatdilar, ularni bo'ysundirishga urinishdan bosh tortdilar va ulardan biri bo'g'ilib o'ldirilgani uchun hamma narsadan voz kechganga o'xshaydi. Aynan shu paytda shifokorning xotini ketishga qaror qildi. U o'ngga va chapga zarba berib yo'l oldi. Endi ko'rlar qichqirib, bir-birini itarib yuborishar, bir-birining ustiga chiqishar, bu avvalgi tartibsizlik bilan solishtirganda, bu shunchaki hazil ekanligini ko'zi bor odam tushunardi. Do'xtirning xotini o'ldirmoqchi emas, tezroq chiqib ketgisi kelardi, eng muhimi, birorta ham ko'r ayolni qoldirishni istamasdi. Bu yashamasa kerak, — deb o'yladi u qaychini birovning ko'kragiga tiqib. Ikkinchi o'q ovozi eshitildi: Qani, kel, doktorning xotini yo'lida duch kelgan ko'r ayollarni oldiga turtib yubordi. U ularga yordam berdi va takrorladi: Tez, tez, endi buxgalteriya bo'limi bilan ko'r pastdan qichqirdi. va eng muhimi, u ko'zi ojiz ayollarni ortda qoldirmoqchi emas edi. Bu yashamasa kerak, — deb o'yladi u qaychini birovning ko'kragiga tiqib. Ikkinchi o'q ovozi yangradi: Qani, kel, dedi doktorning xotini, yo'lida uchragan ko'r ayollarni oldinga surib. U ularni oyoqqa turg'izishga yordam berib, "Tez, tez, endi buxgalteriya bo'limidagi ko'r odam pastdan qichqirardi. va eng muhimi, u ko'zi ojiz ayollarni ortda qoldirmoqchi emas edi. Bu yashamasa kerak, — deb o'yladi u qaychini birovning ko'kragiga tiqib. Ikkinchi o'q ovozi yangradi: Qani, kel, dedi doktorning xotini, yo'lida uchragan ko'r ayollarni oldinga surib. U ularni oyoqqa turg'izishga yordam berib, "Tez, tez, endi buxgalteriya bo'limidagi ko'r odam pastdan qichqirardi.

xona, Tutib oling, qochib ketishlariga yo'l qo'ymang, lekin juda kech edi, ular allaqachon yo'lakda yugurib, qoqilib, yarim kiyingan holda, lattalarini iloji boricha ushlab turishgan. Xonaga kiraverishda to'xtab, doktorning xotini jahl bilan baqirdi: O'sha kuni men uning yuzini unutmayman, deb aytganimni eslang va bundan buyon siznikini ham unutmayman deb o'ylayman, siz to'laysiz, ko'r hisobchi tahdid qildi, siz va sizning do'stlaringiz, qo'shimcha ravishda sizda bor ahmoq erkaklar, men kimligimni bilmaysiz va men qayerdan kelganimni birinchi bo'lib xonadan chaqirganlar, boshqa tomondan kim qo'ng'iroq qildi, dedi. ayollar, va ko'r hisobchi qo'shib qo'ydi: Ovoz yolg'on gapirmaydi, yonimda bitta so'z aytish kifoya va siz o'lgansiz, U xuddi shunday dedi va mana endi, lekin men u kabi ko'r emasman, siz ko'r bo'lganingizda, men bu dunyoda hamma narsani allaqachon bilganman, siz mening ko'rligim haqida hech narsa bilmaysiz, siz ko'r emassiz, siz meni o'ldira olmaysiz, men hammasini o'ldiraman, Perha. yana kerak bo'lsa, Undan oldin ochlikdan o'lasiz, Bugundan boshlab ovqat bo'lmaydi, hammangiz kelib laganda tug'ilgan uchta teshikka xizmat qilsangiz ham, Sizlar deb har kuni ovqat yemaymiz, bu erdagi birimiz shu eshikdan burnini tiqqan zahoti o'lamiz, Olmaysizlar, Biz qilamiz, ha, bundan buyon sizlar kimlar ovqat yemaysizlar, nima yemaysizlar, kimlar yemaysizlar, nima yemaysizlar, kimlar yemaysizlar, kimlar yemaydilar, nima yeymiz, kimlar bor, nima yeymiz, nima yeymiz, yana, agar kerak bo'lsa, yana. erkaklar, ular fohishalar, siz allaqachon fohishalar qancha qiymatga ega ekanligini bilasiz. Buxgalteriya bo'limi bilan ko'r g'azablangan odam eshik tomon o'q uzdi. O'q hech kimga tegmay, ko'rlarning boshlari orasidan uchib o'tib, yo'lak devoriga tiqilib qoldi. Urma, dedi do'xtirning xotini, ehtiyot bo'l, o'q-dorilaring tugasa, boshliq bo'lmoqchi bo'lganlar ham bor.

U uzoqlashdi, yana bir necha ishonchli qadam tashladi, keyin yo'lak devori bo'ylab yurishni davom ettirdi, u hushidan ketmoqchi edi, birdan tizzalari bukilib, qulab tushdi. Ko'zlari xiralashib ketdi, ko'r bo'lib qoldim, deb o'yladi u, lekin bu safar ham bo'lmasligini darrov angladi, shunchaki ko'z yoshlari ko'rishga xalaqit bergan edi, u umri davomida to'kmagandek ko'z yoshlari edi, men o'ldirdim, dedi sekingina, o'ldirmoqchi bo'ldim va o'ldirdim. Boshini xona eshigi tomonga burdi, agar ko'r kelsa, o'zini himoya qila olmasdi. Yo'lak bo'sh edi. Ayollar g'oyib bo'lishdi, ko'rlar hamon otishmalardan va undan ham ko'proq o'z odamlarining jasadlaridan cho'chib chiqishga jur'at eta olmadilar. Sekin-asta uning kuchi qaytib kela boshladi. Ko'z yoshlari oqishda davom etdi, lekin sekinroq, xotirjamroq, go'yo tuzatib bo'lmaydigan narsaga duch kelgandek. U zo'r berib o'rnidan turdi. Qo'llari va kiyimlari qonga botib, toliqqan tanasi to'satdan qariganini e'lon qildi, Qari va qotil, deb o'yladi u, lekin agar kerak bo'lsa, yana o'ldirishini bilardi, Qachon o'ldirish kerak, deb atrium tomon yurarkan, o'zidan so'radi va o'ziga javob berdi: "Hali tirik narsa allaqachon o'lgan. U boshini chayqadi, o'yladi va bu nimani anglatadi, so'zlar, so'zlar va boshqa hech narsa emas. U hali ham yolg'iz edi. U ichki panjaraga olib boradigan eshikka yaqinlashdi. Portal panjaralari orasidan u qorovulda turgan askarning siluetini noaniq chizdi, Tashqarida hali ham odamlar bor, ko'ra oladigan odamlar. Orqasidan kelgan qadam tovushi uni titratdi, Ular shular, deb o'yladi u va tayyor turgan qaychi bilan keskin burilib ketdi. Bu uning eri edi. Ikkinchi xonadagi ayollar baqirib kelishdi, bir ayol yovuzlarning xo'jayinini pichoqlabdi, o'q uzildi, doktor bu ayol kimligini so'ramadi, bu faqat uniki bo'lishi mumkin edi, u ko'zlari chaqnagan bolaga sarguzashtning qolgan qismini keyinroq aytib berishini aytdi, lekin endi u ham o'lgan bo'lsa kerak, men bu erda bo'ldim, dedi u va qon olmayman. Unga, yoki, ehtimol, u shunday qildi, buning ahamiyati yo'q edi, bugungacha ular hamma narsani baham ko'rishdi. Nima bo'ldi, deb so'radi doktor, bir odam o'ldirilgan, deyishdi, Ha, men uni o'ldirdim, Nega, Kimdir qilish kerak edi, va boshqa hech kim yo'q, Va endi, Biz ozodmiz, agar ular yana bizdan foydalanishga harakat qilsalar, ularni nima kutayotganini bilishadi, Jang bo'ladi, urush bo'ladi, Ko'rlar har doim urushda, Yana o'ldirasizmi, Agar kerak bo'lsa, bundan qochib qutula olmayman. Shunchagacha borishga jur'at etishlariga shubha qiladilar, hech bo'lmaganda, yaqin kunlarda ular ham xuddi shunday bo'lishidan, qaychi bo'g'zini teshib qo'yishidan qo'rqishadi, ular birinchi bo'lib o'z talablarini bildirishganida, biz odamlar kabi qarshilik ko'rsata olmadik, biz qo'limizdan kelganicha yo'q edi, biz qo'rqdik va qo'rquv har doim ham yaxshi maslahatchi emas, endi esa bir necha xonalarni xavfsizroq qilib qo'yishimiz kerak edi. to'shaklar bir-birining ustiga, ular kabi, agar bizdan birimiz polda uxlashimiz kerak bo'lsa, ko'proq shunga o'xshash,

ochlikdan o'lamiz.

Keyingi kunlarda ular bu haqiqatan ham ular bilan sodir bo'ladimi, deb hayron bo'lishdi. Avvaliga ular ajablanmadilar, oziq-ovqat ta'minotida doimo bo'shliqlar bo'lgan, ko'r yovuzlar harbiylar ba'zan kechikib qolishganini aytishganda haq edilar va ular darhol bu sababdan foydalanib, uni buzib, hazil ohangida cheklovlar qo'yishdan boshqa iloji yo'qligini aytdilar, chunki bu hukmdorlarning og'ir vazifalari edi. Uchinchi kuni xonalarda qobiq, hatto maydalangan ham topilmagach, shifokorning xotini yana bir necha kishi bilan ichkariga chiqib, "Hoy, bu nima kechikdi, ovqat nima bo'ldi, ikki kundan beri ovqat yemadik" deb so'radi. Serjant, oldingisi emas, boshqasi, armiya bunga mas'ul emas, u yerda odamlarning og'zidan non olishmaydi, chunki harbiy sha'ni hech qachon ruxsat bermaydi, ovqat bo'lmasa, ovqat yo'q, siz qadam tashlashga jur'at eta olmadingiz, oldinga qadam qo'ygan birinchi bo'lib uni nima kutayotganini allaqachon biladi, - dedi. Shunday tahdid qilib, ichkariga kirib, boshqalar bilan gaplashishdi, Xo'sh, bizga ovqat olib kelishmasa, nima qilamiz, Balki ertaga olib kelishar, Yoki ertaga, Yoki biz endi qimirlay olmay qolganimizda, chiqib ketishimiz kerak, Portalga ham yetolmaymiz, Agar ko'ra olsak, Ko'ra olsak, bizni bu do'zaxga qamab qo'yishmasdi, Balki bizni bu do'zaxga qamab qo'yishmasdi, Balki bizni hayotdan so'ragandirlar. ular, axir, bizda yo'q bo'lsa, ularda ham bo'lmaydi, Aynan shuning uchun ham qo'llarida bo'lgan rizqni berishmaydi, O'zimiz tugamaguncha, biz och qolamiz, unday bo'lsa, nima qilamiz. Ular yerda, atriumdagi yagona chiroqning sarg'ish nuri ostida, ozmi-ko'pmi aylana bo'lib o'tirishar edi, tabib va shifokorning xotini, shuningdek, qora bandajli chol ham har bir xonadan ikki-uch kishidan, chap qanotda, o'ng qanotda o'tirishardi. Bu ko'rlar dunyosi qanday bo'lsa, har doim bo'lishi kerak bo'lgan narsa, dedi erkaklardan biri, bilaman, xo'jayinini o'ldirmaganlarida, biz bu ahvolga tushmasdik, oyiga ikki marta ayollar u yerga borib, tabiat bergan narsalarni ularga berishsa-chi, deb so'rayman. Ba'zilar bu taklifni kulgili ko'rdilar, boshqalari kulgilarini yashirishdi, kimningdir norozi ovozidan uning qorni to'sqinlik qildi. O'sha odam turib oldi: "Bilmoqchiman, jasoratli odam kim? U yerdagi ayollar darrov qasam ichishdi, bu hech kim emas, Biz adolatni o'z qo'limizga olib, uni jazoga topshirishimiz kerak, Kimligini bilishimiz bilanoq, mana siz izlayotgan odam, deymiz, endi bizga ovqat bering, uning kimligini bilishimiz bilanoq. Do'xtirning xotini boshini pastga tushirib, o'yladi: "To'g'ri aytishdi, bu yerda ochlikdan kim o'lsa, men aybdorman, lekin keyin ichdan ko'tarilgan g'azabga ovoz berib, aybni o'z bo'yiga olishga imkon bermadi, Lekin avvalo ular o'lsin, ularning aybi uchun mening aybim bilan to'lash uchun. So'ng o'yladi, boshini ko'tarib: "Uni o'ldirganimni hozir aytсам, o'limga xiyonat qilishlarini bilib, menga xiyonat qiladilar. Ochlikmi yoki shu fikr uni birdan tubsizlik kabi vasvasaga soldimi, miyasi boshi aylanayotgandek bir narsadan qorayib ketdi, gavdasi oldinga siljidi, og'zi ochilib gapirdi, lekin shu payt kimdir uni ushlab, qo'lini qisib qo'ydi, qora bandajli chol edi: "Men o'zini qo'lim bilan o'ldiraman", dedi. bizni tirik qoldirgan va biz do'zaxga aylanganimiz, bu odamga rahmat bo'ldiki, borib, uning uyasidagi gienani o'ldirishga jur'at etdi, Ha, lekin uyat bizning qornimizni to'ldirmaydi, kim bo'lsang ham, aytganlaringga ishonching komilmi, har doim uyat yo'qligi bilan qorinlarini to'ldirgan odamlar bo'lgan, lekin biz endi bu g'ururdan boshqa hech narsaga ega emasmiz. Bizniki, Bu bilan nima demoqchisiz, Ayollarni jo'natib, ularning hisobidan mayda-chuyda sutenyorlardek yeb-ichishdan boshlab, endi erkaklarni jo'natish vaqti keldi, agar hali ham bor bo'lsa, bizga tushuntiring, lekin avval qayerdan ekanligingizni ayting, O'ng qanotdagi birinchi xonadan, Gapiring, juda oddiy, biz boramiz, qurolimiz bor, faqat qurolimiz bor, deb bilaman o'qlar abadiy davom etmaydi, Lekin bo'lganlardan ba'zilarimiz o'ladi, Boshqalar o'ldi vaUlarning qurollari bor, ma'lumki, ularda faqat bitta qurol bor va o'qlar abadiy qolmaydi, ammo borlardan ba'zilarimiz o'ladi, boshqalari o'ldi vaUlarning qurollari bor, ma'lumki, ularda faqat bitta qurol bor va o'qlar abadiy qolmaydi, ammo borlardan ba'zilarimiz o'ladi, boshqalari o'ldi va

ozroq, men o'lishga rozi bo'lmayman va undan boshqalar naf bersin, Siz ham yeb qo'yishingiz uchun kimdir o'lsa ovqat yemaslikka tayyormisiz, qora bandajli chol kinoya bilan so'radi, ikkinchisi unga javob bermadi.

O'ng qanotdagi xonalarga olib boradigan eshik oldida orqadan eshitayotgan ayol paydo bo'ldi. U yuzi qonga belangan, o'ldirilgan odamning og'zidan oqishi chiqqan, shifokorning xotini qulog'iga "O'zingni jim, endi o'sha ayol o'ylaydi: "Qaerdaman, bu odamlar orasida o'tiribman, senga jim bo'l, menga xiyonat qilma, deb ayta olmayman, lekin sen mening ovozimni taniysan, buning iloji yo'q edi". og'iz, tanang menikiga bosildi va men senga aytdim, o'zingni yop, endi men kimni qutqarganimni haqiqatan ham tushunish vaqti keldi, sen kimligingni bilib olishim kerak, shuning uchun men gapiraman, shuning uchun meni ayblashing uchun baland ovozd va aniq aytaman, agar bu sizning taqdiringiz va mening taqdirim bo'lsa, men buni hozir aytaman, faqat erkaklar emas, ayollar ham qayerga qaytib ketadilar, biz qayerga qaytib ketamiz xo'rlash, shunday qilib, biz tupurganimizdek, o'zimizni undan xalos qilishimiz uchun, ular og'zimizga otishdi. Aytdi-yu, ayol gapirguncha kutdi, Qaerga borsang, men boraman, shunday dedi. Qora bandajli chol jilmayib qo'ydi, bu quvnoq tabassumga o'xshardi, balki rostdan ham shunday bo'lgandir, lekin hozir undan so'raydigan payt emas, boshqa ko'zi ojizlarning boshlaridan nimadir o'tgandek, qush, bulut, birinchi qo'rqinchli yorug'lik o'tgandek hayratlanarli ifodalariga e'tibor berish qiziqroq. Doktor xotining qo'lidan ushlab, so'ng so'radi: "Bu yerda hali ham o'sha odamni kim o'ldirganini topaman deb o'ylaydiganlar bormi yoki uning tomog'ini kesgan qo'l hammamizning qo'limiz, to'g'rirog'i, har birimizning qo'limiz ekanligiga qo'shilamizmi? Hech kim javob bermadi. Do'xtirning xotini "Bularga yana bir muddat beraylik, ertaga tongga qadar kutaylik, askarlar ovqat olib kelmasa, hujum qilamiz", dedi. Ular o'rnidan turishdi, bo'linishdi, ba'zilari o'ngga, ba'zilari chapga ketishdi, ular uzoqni ko'ra olmadilar va yovuzlar xonasidan qandaydir ko'r odam bo'lib, quloqlarini eshitib turishi mumkinligini o'ylamagan edilar, xayriyatki, shayton har doim ham eshik ortida yashirinib yuravermaydi, bu voqea o'z joyiga yetib keldi. Karnay mutlaqo noo'rin yoqilgan, oxirgi paytlarda u gohida gapirardi, ba'zida gapirmas, lekin har doim bir vaqtning o'zida, va'da qilganidek, uzatuvchida, albatta, yozuvni o'z vaqtida yoqadigan soat mexanizmi bo'lgan, nega ba'zan yoqilmay qolayotganini hech qachon bilib bo'lmaydi, bular tashqi dunyodan kelgan narsalar, har holda, ular jiddiy oqibatlarga olib kelgan. Ba'zi ko'rlar, tabiatan manyaklar yoki tartibni yaxshi ko'radiganlar, maniyaning o'ziga xos shakli, arqon bo'lagiga tugun bog'lash orqali qat'iy ravishda saqlashga harakat qilgan kunlarni sanash deb atalmish, xotirasiga ishonmaganlar, xuddi kundalik yuritadiganlar kabi. Bu soat bevaqt bo'ldi, balki mexanizm buzildi, qandaydir rele buzildi, lehim bo'shab qoldi, keling, yozuv boshida cheksizlikka qaytmasin, deb umid qilaylik, biz faqat ko'r emas, balki aqldan ozgan edik. Yo'laklarda va xonalarda so'nggi va keraksiz ogohlantirish sifatida qattiq ovoz yangradi, Hukumat biz duch kelayotgan inqirozda, to'satdan ko'rlik epidemiyasi paydo bo'lgan, o'zboshimchalik bilan o'zboshimchalik bilan oq kasallik va hamkorlik qilishni istaydigan inqirozda xalqni himoya qilish uchun o'z huquqi va burchi deb bilgan narsani qilishga majbur bo'lganidan afsusda. Barcha odamlar yuqumli kasallikning tarqalishini to'xtatishlari kerak, chunki bu yuqumli kasallik va hozirgi vaqtda tushuntirib bo'lmaydigan tasodiflar qatori emas, deb taxmin qilinadi. Jabrlanganlarni bir joyga, yaqin atrofdagi, alohida bo'lsa ham, ular bilan qandaydir aloqada bo'lgan odamlarni boshqa joyga to'plash qarori jiddiy e'tiborsiz qabul qilinmadi. Hukumat o'z zimmasiga yuklangan mas'uliyatni to'liq anglaydi va ushbu xabar yuborilgan kimsalar ham vijdonli fuqarolar sifatida o'z majburiyatlarini o'z zimmalariga olishlarini kutadi, chunki ular hozir bo'lgan izolyatsiya hamma narsadan ustun bo'ladi va butun xalq bilan birdamlik harakati bo'ladi. Bularning barchasini aytib bo'lgach, quyidagi ko'rsatmalarga e'tibor qaratishingizni so'raymiz, birinchidan, chiroqlar doimo yonib turishi kerak, kalitlarni boshqarishga urinish befoyda, ular ishlamaydi, ikkinchidan, binodan ruxsatsiz chiqib ketish darhol o'limga teng, uchinchidan, har bir xonada telefon mavjud.

uni faqat sizda tashqaridan olib kelingan gigiena vositalari va tozalash vositalariga ega bo'lishingizni so'rash uchun foydalaning, to'rtinchidan, internirlanganlar kiyimlarini qo'lda yuvadi, beshinchi, har bir xonaga mas'ul shaxsni tanlash tavsiya etiladi, bu buyruq emas, balki tavsiya, internirlanganlar avvalgi buyruqlarga amal qilishlari sharti bilan o'zlarini o'zlari xohlagancha tashkil qiladilar, shuningdek, biz hozir ro'yxatga olishda davom etamiz, oltidan, chapda va chapda, chapda va chapda uch marta bo'ladi. oziq-ovqat, ular bemorlar va infeksiyaga gumon qilinganlar uchun mo'ljallangan, ettinchidan, barcha qoldiqlar yoqib yuborilishi kerak va qoldiqlar ham yonuvchi materiallardan yasalgan qutilar, likoplar va idishlar deb hisoblanadi, sakkizinchi, kuyish binoning hovlisida yoki uning atrofida sodir bo'lishi kerak, to'qqizinchi, internirlanganlar yong'inning salbiy oqibati bo'ladimi, yong'inning salbiy oqibatlari uchun javobgardirlar. yoki qasddan, o't o'chiruvchilar aralashmaydi, o'n birinchidan, internirlanganlar kasal bo'lib qolsa yoki tartibsizlik va zo'ravonlik holatlari bo'lsa, hech qanday tashqi aralashuvga tayanmasliklari kerak, o'n ikkinchidan, biron bir sababga ko'ra vafot etgan taqdirda internirlanganlar jasdlarni hech qanday rasmiyatchiliksiz devor bilan o'ralgan maydonga ko'mishadi, o'n uchinchidan, gumonlanuvchilar o'rtasida aloqa o'rnatadi. Siz kirgan binoning tanasi, o'n to'rtinchi, ko'r bo'lgan kasallangan gumon qilinganlar darhol ko'rlar qanotiga o'tishi kerak, o'n beshinchi, bu e'lon har kuni, bir vaqtning o'zida, yangi kelganlar haqida ma'lumot uchun takrorlanadi. Hukumat, bu vaqtda chiroqlar o'chdi va karnay jim qoldi. Ko'rlardan biri qo'lidagi arqonni behuda bog'ladi, so'ng tugunlarni, kunlarni sanab ko'rmoqchi bo'ldi, lekin taslim bo'ldi, joylarda tugun ustiga tugunlar bor edi, ko'r, ta'bir joiz bo'lsa. Do'xtirning xotini eriga, Chiroqlar o'chdi, Bir lampochka o'chdi, ajabmas, shuncha kun yongandan keyin, Hammasi o'chdi, muammo tashqi, Endi sen ham ko'r bo'lasan, quyosh chiqishini kutaman. U xonadan chiqib, atriumni kesib o'tdi va tashqariga qaradi. Shaharning bu qismi zulmatga g'arq bo'ldi, harbiy projektor ham o'chdi, ular uni elektr tarmog'iga ulashsa kerak va endi, aniqki, elektr yo'q.

Ertasi kuni, kimdir ertaroq, kimdir keyinroq, quyosh hamma ko'rlar uchun bir vaqtning o'zida chiqmasligi sababli, ko'pincha har birining eshitish qobiliyatiga qarab, har xil xonalardan kelib, binoning tashqi zinapoyasiga erkaklar va ayollar to'plana boshladilar, albatta, o'sha paytgacha nonushta qilishgan yovuz odamlardan tashqari. Ular darvoza ochilishini, yog'lanishi kerak bo'lgan va ovqat kelganini bildiruvchi ilgaklarning o'tkir xirillashini, so'ng navbatchi serjantning ovozi, "U yerdan qimirlamang, hech kim yaqinlashmasin, askarlarning sudralib borayotgan qadamlari, qutilarning yerga zerikarli qo'yilishi, yana tez shitirlashini" kutishdi. ruxsat, hozir kelishingiz mumkin. Ular ertalab tushga aylanguncha kutishdi. Hech kim, hatto shifokorning xotini ham ovqat haqida so'rashni xohlamadi. Toki ular savol bermagunlaricha juda qo'rqqanlari yo'q javobini eshitmasdilar va u yo'q bo'lganda ham "Kelyapti, kelyapti, xavotir olmang, ochligingizga yana bir oz sabr qiling" degan so'zlarni eshitish umidida davom etishardi. Ba'zilar, qanchalik xohlamasinlar, chiday olmadilar, go'yo ular birdan uxlab qolishgandek, ular joyida hushidan ketishdi, shifokorning xotini ularga yordam berdi, bu ayol qanday qilib sodir bo'layotgan hamma narsani payqashga muvaffaq bo'lganligi aql bovar qilmaydigan bo'lib tuyuldi, ehtimol u oltinchi tuyg'u ega bo'lgan, qandaydir ko'rish qobiliyatiga ega bo'lgan, shu sababli bechoralar quyoshda qolib ketishmagan va shu zahotiy oqibatlari yordam berishmagan. suv va yuzga shapaloq urishdi, ular nihoyat o'zlariga kelishdi. Ammo urush uchun ularga umid qilish befoyda edi, ular buni hatto tovonidagi mushuk bilan ham qila olmaydilar, bu juda qadimgi portugalcha iborada ular qanday favqulodda sabablarga ko'ra mushuk sizning tovoningizda yurishi tomcatdan ko'ra osonroq ekanligini tushuntirishni unutishgan. Nihoyat qora bandajli chol: Ovqat kelmadi, ovqat kelmaydi, ovqatga boraylik, dedi. Ular o'rnidan turishdi, xudo biladi, va yovuzlar qal'asidan eng olisdagi xonaga yig'ilishdi, o'sha kuni ko'rsatilgan ehtiyotsizlik etarli edi. U yerdan boshqa qanotga tinglovchilarni yuborishdi, u erda yashovchi ko'rlar bu joyni yaxshiroq bilishlari mantiqan to'g'ri edi, Birinchi shubhali harakatda kelib, bizni ogohlantir. Doktorning xotini

ular bilan birga borib tushkunlikka soluvchi ma'lumot olib kelishdi, Ular to'rtta karavotni ustma-ust qo'yib kirishni to'sib qo'yishdi, To'rtta ekanligini qayerdan bilasan, kimdir so'radi, Bu qiyin emas edi, men ularni his qildim, Seni sezmadilarmi, men shunday deb o'ylamayman, Nima qilamiz, U erga boramiz, dedi qora bandajli chol. O'lim, Ketsak ba'zilar tezroq o'ladi, dedi birinchi ko'r, O'ladigan odam allaqachon o'lgan, lekin u buni bilmaydi, Tug'ilganimizdan beri o'lishimizni bilganmiz, Demak, bir ma'noda o'lik tug'ilgandek bo'ldik, Bu befoyda gaplar bo'ldi, dedi qora ko'zoynakli qiz, men u erga yolg'iz bora olmayman, lekin endi nimadan boshlasak, dedim. to'shakda o'lib ketaman, faqat kuni sanalgan odam o'ladi, boshqa hech kim, - dedi shifokor va ovozi ko'tarib, kim borishga qaror qildi, qo'lingizni ko'taring, bu og'zini ochib gapirishdan oldin ikki marta o'ylamagan odamlarda sodir bo'ladi, nega u qo'llarini ko'tarishlarini so'rashi kerak, chunki u erda ularni sanaydigan hech kim yo'q edi, shuning uchun ko'pchilik o'ylardi va keyin aytadilar: "Bizda yangi voqea bor, deb aytishadi" mantiqqa ko'ra, kimdandir qo'shimcha ko'ngilli sifatida ariza berishni so'rashni so'rashni yoki sonni ko'paytirish orqali halokatli sonni buzish yoki uni kamaytirish orqali oldini olish, ozod qilinishi kerak bo'lgan kishini olib tashlash uchun qur'a tashlash orqali aniqroq bo'ladi. Ba'zilar o'zlarini xavf ostiga qo'yishlari mumkinligi uchunmi yoki buyruqning naqadar bema'niligini tushunganliklari uchun ikkilanish va shubhani yashirgan ishora bilan qo'llarini ko'tardilar. Doktor kuldi: Qanaqa bema'nilik, qo'lingni ko'tarishingni so'rayman, biz boshqacha yo'l tutamiz, bora olmaganlar yoki borishni istamaganlar chekinsin, qolganlar qolsin, shunda nima qilishimizni bilib olamiz. Harakat, qadam tovushlari, shivir-shivirlar, xo'rsinishlar bo'ldi, asta-sekin ojiz va qo'rqqoq chiqib ketdi, tabibning fikri yorqin va ayni paytda olijanob edi, shunda kim bor, kim ketganini tushunish osonroq bo'lardi. Doktorning xotini boshqalarni sanab chiqdi, u va eri bilan birga o'n etti kishi edi. O'ng tarafdagi birinchi xonadan qora bandajli chol, dorixona yordamchisi va qora ko'zoynak taqqan qiz, boshqa xonalarda esa hamma ko'ngillilar erkaklar edi, u ayoldan boshqa: "Qaerga boraman, men boraman, u ham shu yerda edi" degan. Ular yo'lda saf tortdilar, shifokor ularni sanadi, o'n yetti, o'n yetti kishimiz, Biz ozmiz, dedi yordamchi farmatsevt, bunchalik uddasidan chiqmaymiz, hujumning old tomoni, agar men harbiylarga o'xshab ketadigan bu iborani ishlatсам, tor bo'lsa kerak, dedi qora bandajli chol, bizni eshikning kengligi kutmoqda, deb o'ylayman. olomon, kimdir rozi bo'ldi va menimcha, oxir-oqibat ularning kamligi hamma mamnun edi.

Jang texnikasi tanish edi, to'shakdan tortib olingan temir panjaralar, piyoda yoki hujumchi qo'shinlarning jangga kirishiga qarab, ham tutqich, ham nayza vazifasini o'tagan. Yoshligida taktikadan biroz saboq olgan qora bandajli chol, ular doimo birga turib, bir tomonga qarab turishni o'rinli deb hisobladi, chunki bu bir-biriga hujum qilishdan qochishning yagona yo'li bo'lar edi. Ular ham mutlaq sukutda hujum qilishlari kerak edi, shunda ularning hujumi kutilmagan bo'lishi mumkin edi. Kiyimlarimizni yechib olaylik, dedi. Keyin oyoq kiyimimizni topishga qiynalib qolamiz, dedi kimdir, boshqasi izoh berdi: Qolgan tuflilar marhumning tuflisi bo'ladi, farqi bilan, hozir hech bo'lmaganda ulardan foydalanadigan odam topiladi. Bu marhumning tuflisi haqida qanday gap? O'lgan odamdan poyabzal kutish hech narsa kutmaslik degan gap bor. Nega? Chunki ular o'liklarni ko'mgan poyabzallari kartondan qilingan, ular uchun albatta yetarli edi, ruhlarning oyog'i yo'q, buni hamma biladi. Yana bir gap, qora bandajli chol uning gapini bo'ldi, oltitasi, oltita eng jasur, yetib borgach, hammamiz ichkariga kirishimiz uchun bor kuchimiz bilan karavotlarni itarib yuborishimiz kerak, lekin u holda dazmolni qo'yib yuborishimiz kerak bo'ladi. Menimcha, bu kerak emas, agar ular vertikal ravishda aylantirilsa ham foydali bo'lishi mumkin. U to'xtab qoldi va keyin ovozida qorong'u nota bilan dedi: Eng muhimi ajralmasin, agar biz ajrasak, o'lik erkaklar bo'ladi, Va ayollar, dedi qora ko'zoynakli qiz, ayollarni unutmang, siz ham kelasizmi, deb so'radi qora bog'ichli chol, kelmasligingizni afzal ko'raman, nega bilamiz, siz juda yoshsiz, bu erda yosh muhim emas, na

jins, shuning uchun ayollarni unutmang, Yo'q, men ularni unutmayman, qora bandajli chol bu so'zlarni aytgan ovozi boshqa dialogga tegishli bo'lib tuyuldi, keyingilari allaqachon joyida edi, Aksincha, sizlardan biringiz biz ko'rmagan narsalarni ko'rsa, bizni to'g'ri yo'lga boshlasa, dazmollarimizning uchlarini ko'rsatsa, bir vaqtlar o'sha ayolning tomog'iga ko'p bo'ldi. degani har safar degani emas, bundan tashqari, u ayol o'sha yerda o'lmaganini kim aytdi, hech bo'lmaganda u haqida hech qanday ma'lumot yo'q, deb ayol shifokorga eslatdi, Ayollar bir-biriga qayta tug'iladi, sharaflilari yengil, yengillari esa hurmatli ayollarga qayta tug'iladi, dedi qora ko'zoynakli qiz. Keyin uzoq sukunat cho'kdi, ayollar haqida hamma narsa aytilgan edi, erkaklar so'z topishlari kerak edi, lekin ular ularni topa olmasligini oldindan bilishgan.

Ular ustun bo'lib chiqishdi, oltita eng kuchli odam, kelishishganidek, oldinda yurishdi, ular orasida shifokor va farmatsevt yordamchisi bor edi, keyin qolganlari kelishdi, har biri o'z karavotidagi temir bilan qurollangan, nayzali iflos va yirtiq chevronlar bilan. Atriumni kesib o'tishganda, ulardan biri dazmolini tashlab yubordi va u pulemyot kabi plitkalarga urdi, agar yovuz odamlar shovqinni eshitib, nima qilayotganimizni tushunishsa, biz adashgan bo'lamiz. Doktorning xotini hech kimni, hatto erini ham ogohlantirmasdan oldinga yugurdi, yo'lak bo'ylab qaradi, so'ng sekin devorga yaqinlashib, xonaga kirishga yaqinlashdi va tingladi, ichkaridagi ovozlari bezovta qilmadi. U tezda ma'lumotni olib keldi va ular yana oldinga siljishdi. Otryadning sukunatiga va sekin harakatlanishiga qaramay, yovuzlar qal'asi oldida joylashgan ikki xonaning aholisi nima bo'layotganini bilib, yaqinlashib kelayotgan jang signalini yaxshiroq eshitish uchun eshik oldiga kelishdi va ularning ba'zilar yana asabiylashib, alangalanmoqchi bo'lgan porox hididan hayajonlanib, oxirgi daqiqada o'zlari yettita guruhga qo'shilmaslikka qaror qilishdi. Kamida ikki barobar ko'p, lekin qo'shimcha kuchlar, shubhasiz, qora bandajli cholni xursand qilmasdi, u endi bitta otryad emas, ikkita otryadni boshqarayotganini anglamagan. Ichkari hovliga qaragan bir nechta derazalardan so'nggi yorug'lik, asta-sekin so'nib, tun bo'ladigan chuqur qora quduqqa tushib borayotgan kulrang, o'lik nur kirib bordi. Ko'rlarning o'zlari tushunarsiz azob chekishda davom etgan haddan tashqari qayg'uni bir chetga surib qo'ysak, ko'rlar, hech bo'lmaganda, bu va boshqa shunga o'xshash atmosfera o'zgarishlari natijasida kelib chiqadigan zo'ravon g'aminliklarga qarshi immunitetga ega bo'lishning afzalligi bor edi, ular o'tmishda, odamlar hali ham ko'rish uchun ko'z bilan ko'rishga majbur bo'lgan son-sanoqsiz umidsizlikka sabab bo'lgan. Ular la'nati xona eshigiga yetib kelishganida, zulmat shu darajada ediki, shifokorning xotini to'siqni tashkil etuvchi to'shaklar to'rtta emas, sakkiztasi shu orada ikki baravar ko'payganini ko'ra olmadi, xuddi hujumchilar soni ikki baravar ko'paygan, ammo bu ular uchun darhol yomon oqibatlariga olib kelishi mumkin edi. Qora bandajli cholning ovozi qichqirdi: "Endi, bu buyruq edi, lekin u klassik Hujumni eslamagandir yoki eslagandir, lekin to'rtta iflos karavot to'sig'iga qarab o'zini shunday harbiy tutishi kulgili tuyuldi, burgalar va choyshablar bilan to'la, matraslari chirigan, endi ter va peshobga o'xshab yo'q. nafratni kiyinsa bo'ladigan rang, bularning barchasini shifokorning xotini avvaldan bilardi, u hozir buni ko'ra olmasdi, chunki u barrikada ikki baravar katta ekanligini ham anglamagan edi. Ko'rlar o'zlarining nurlari bilan o'ralgan bosh farishtalar kabi oldinga siljishdi, ular o'rgatganidek, baland temir bilan to'siqni itarib yuborishdi, lekin to'shaklar qimirlamadi, shubhasiz, bu kuchlilarning kuchi zaiflarnikidan bir oz ko'proq edi. yelkasida xochni sudrab yurgan, endi kimningdir xoch kiyishini kutishga to'g'ri kelgan odamdek, orqadan kelib, nayzalarini zo'rg'a ushlab turgan. Sukunat erib ketdi, tashqaridagilar baqirishdi, ichkaridagilar ham baqirishdi, balki buni shu paytgacha hech kim sezmagandir, ko'rlarning faryodi mutlaqo dahshatli edi, go'yo negaligini bilmay baqirayotgandek, jim bo'linglar demoqchimiz, biz ham ularning ortidan baqira boshlaymiz, faqat biz hali ko'r emasmiz, lekin o'sha kun ham keladi. Vaziyat shunday edi, kimdir hujum qilgani uchun baqirishardi, boshqalari o'zini himoya qilgani uchun baqirishardi, tashqaridagilar ko'rpa-to'shakni qimirlata olmay, umidsizlikka tushganda, hali ham dazmollarni erga tashlab ketishdi va hamma birga, hech bo'lmaganda bo'sh joyga siqib chiqishga muvaffaq bo'lishdi.

eshik oldidagi bo'sh joy, qolganlari esa, o'sha yerga sig'magan, ularni orqadan mustahkamlab turganlar turtib, turtib, g'alaba qozonadigandek tuyuldi, ko'rpa-to'shaklar biroz qimirlagan edi, to'satdan hech qanday ogohlantirishsiz va tahdidsiz uchta o'q eshitildi, bu hisobchi ko'r odam edi, pastdan o'q uzayotgan edi. Hujumchilarning ikkitasi yarador bo'lib yiqildi, qolganlari tezda orqaga chekinishdi, bir-birlarini urdilar, lekin ular temir panjaralardan oshib yiqildilar, yo'lak devorlari aqldan ozgandek hayqiriqni ko'paytirdi, boshqa xonalarda ular ham baqirishdi. Qorong'ilik deyarli to'lib ketgan edi, kimga o'q tegganini aniqlashning iloji yo'q edi, albatta, uzoqdan so'rash mumkin edi, siz kimsiz, lekin bu o'rinli emas edi, yaradorlarga hurmat va e'tibor bilan munosabatda bo'lishimiz kerak, ularga muloyimlik bilan yaqinlashishimiz, qo'limizni peshonasiga qo'yishimiz kerak, agar o'q baxtsiz tasodif tufayli u yerga tushmagan bo'lsa, ular o'zlarini qanday his qilishganini so'rashdi, keyin ular o'zlarini qanday his qilishganini so'rashdi, ular o'zlarini qanday his qilishganini so'rashdi. yo'l bilan, nihoyat, ularga suv bering, lekin agar ular birinchi yordam ko'rsatish bo'yicha qo'llanmada aniq ko'rsatilganidek, oshqozon yaralanmagan bo'lsa. Endi nima qilamiz, deb so'radi doktorning xotini, u yerda ikki kishi yotibdi. Hech kim undan ikkita borligini qayerdan bilishini so'ramadi, axir, rikoshetlarning ta'sirini hisobga olmaganida, uchta o'q bor edi, agar bor bo'lsa. Biz ularni olishimiz kerak, dedi shifokor, - Xavf katta, - dedi qora bandajli yolg'onchi chol, uning hujum taktikasi qanday muvaffaqiyatsizlikka uchraganini ko'rdi, agar ular odamlar borligini sezsalar, yana otishar edi, to'xtab qoldi va xo'rsinib qo'shib qo'ydi, lekin biz borishimiz kerak, mening fikrimcha, men tayyorman, men ham boraman, dedi xotin. ularni tezda topish kerak, ichkaridagilar javob berishga ulgurmaguncha, men ham boraman, dedi bir kun oldin aytgan ayol: Qaerga borsang, men ham boraman, hozir bo'lgan ko'p odamlar orasidan, yaradorlar kimligini aniqlash juda oson bo'ladi, deyish hech kimning xayoliga ham kelmagan, faqat men boraman, bormayman, ketayotganlar esa ular bo'ladi.

Xullas, to'rt nafar ko'ngilli emaklashdi, o'rtada ikki ayol va ikki tomonda bir erkak, shunday bo'ldi, ular buni erkakning xushmuomalaligidan ham, xonimni himoya qilish uchun otliq instinktadan ham qilishmadi, haqiqat shuki, agar hisob bo'limi bilan ko'r odam yana o'q uzsa, hammasi o'qning burchagiga bog'liq bo'lardi. Oxir-oqibat, hech narsa bo'lmasligi mumkin, qora bandajli chol ular ketishdan oldin nimanidir o'ylab topdi, bu uning oldingi fikrlaridan ko'ra yaxshiroq edi, ya'ni bu yerdagi o'rtoqlari baland ovozda gapira boshlashlari, hatto baqirishlari kerak edi, ayniqsa, o'zlarining sabablari bor edi va shu tariqa borish-qaytishning muqarrar ovozini yashirishdi va bu orada nima bo'lishi mumkinligini Xudo biladi. Bir necha daqiqadan so'ng qutqaruvchilar manzilga yetib borishdi, ular jasadlarga tegishidan oldin ham tushunishdi, ular sudrab borayotgan qon ularga mening hayot ekanligimni aytish uchun kelgan xabarchiga o'xshardi, mendan hech narsa qolmadi, Xudo, deb o'yladi doktorning xotini, shunchalik ko'p qon, va bu rost edi, butun bir ko'lmak, qo'llari va kiyimlari taxta bilan qoplangan bo'lsa, taxtalar bilan qoplangan. Doktorning xotini tirsagiga ko'tarilib, oldinga siljishda davom etdi, boshqalar ham shunday qilishgan. Ular cho'zilib, nihoyat jasadlarga yetib kelishdi. Ularning orqadagi o'rtoqlari qo'ldan kelganicha shovqin-suron qilishda davom etishdi, endi ular xayolparastga o'xshardi. Do'xtir xotini bilan qora bandajli cholning qo'llari yiqilganlardan birining to'pig'iga mahkamlangan, o'z navbatida tabib bilan ikkinchi ayol ikkinchisining qo'li va bir oyog'idan ushlab olgan edi, endi ularni tortib olib, tezda o't o'chiruvchi qatordan chiqib ketish qolgan edi. Bu oson emas edi, shuning uchun ular bir oz turishlari, to'rt oyoqqa turishlari kerak edi, bu ularning ozgina qolgan kuchlaridan unumli foydalanishning yagona yo'li edi. O'q uchib ketdi, lekin bu safar hech kimga tegmadi. Ularni qamrab olgan qo'rquv ularni qochib ketishga majburlamadi, aksincha, ularga kerakli quvvatni berdi. Bir lahzadan keyin ular xavfsiz joyda edilar, ular xona eshigining yon tomonidagi devorga iloji boricha yaqinroq bo'lishdi, faqat juda qiya o'q tegishi mumkin edi, lekin ko'r buxgalter ballistika sohasidagi mutaxassis ekanligi shubhali edi, hatto eng oddiy. Ular jasadlarni ko'tarmoqchi bo'lishdi, ammo taslim bo'lishdi. Ularni sudrab borishdan boshqa hech narsa qila olmadilar, oqayotgan qon ular bilan birga keldi, u allaqachon quruqroq va faqat bulg'angan edi, lekin yaralardan oqayotgan boshqa yangi qon ham bor edi. Ular kim edi, deb kutganlardan so'radi, qanday qilib?

Ko'rmagandan bilasan, dedi qora bog'ichli chol, Bu yerda qolmasligimiz kerak, dedi kimdir, agar bizga hujum qilishga qaror qilsalar, ikkidan ko'p yarador bo'lamiz, Yo o'ldi, dedi tabib, hech bo'lmaganda ularning yurak urishini sezmayapman. Ular jasadlarni yo'lak bo'ylab sudrab borishdi, orqaga chekinayotgan lashkarga o'xshardilar, atriumga yetib kelishganda to'xtashdi, kimdir o'sha yerda qarorgoh qurishga qaror qildi, deyishardi, lekin haqiqat boshqacha, ularning kuchlari butkul tugab qolgan, men shu yerda qolaman, endi qilolmayman. Tan olish vaqti keldi, bir paytlar shu qadar zolim va tajovuzkor, vijdonsiz va zavq bilan shafqatsiz bo'lgan ko'r yovuzlar endi o'zlarini himoya qilishdan, barrikadalar o'rnatishdan va ichkaridan beg'araz otishmalardan boshqa hech narsa qilmasalar, go'yo ko'z oldiga, ko'z-ko'z bilan jang qilishdan qo'rqqandek, hayratlanarli bo'lardi. Hayotdagi barcha narsalar singari, buning ham o'ziga xos tushuntirishi bor, ya'ni xonadagi birinchi xo'jayinning fojiali o'limidan so'ng, tartib-intizom va itoatkorlik hissi zaiflashdi. Buxgalteriya hisobi bilan ko'r odamning katta xatosi shu ediki, qurol bilan cho'ntagiga kuch solish uchun uni qo'lga olish kifoya, deb o'ylash edi, lekin natijada buning teskarisi bo'lib, har safar o'q bilan birga miltiq trubkasidan uchqun chiqqanda yoki boshqacha aytganda, har otilgan o'qda bir zarracha kuchini yo'qotgan. O'q-dorilar tugagach, nima bo'lishini ko'ramiz. Kiyim rohibni qilmaganidek, asa ham podshoh qilmaganidek, bu haqiqatni ham unutmaslik kerak. Va agar hozirda hisob-kitobli ko'r odam qirolik asosini qo'lga kiritganiga amin bo'lsak, shuni ham qo'shimcha qilmoqchimizki, podshoh o'lgan bo'lsa ham, o'z xonasida dafn etilgan bo'lsa ham, yaxshi bo'lmasa ham, atigi uch fut er ostida, hech bo'lmaganda uning borligi hidi bilan juda kuchli his qilinadi. Bu orada oy ko'tarildi. Atrium eshigi orqali tashqi panjara tomon xira yorug'lik kirib boradi, u asta-sekin kuchayib boradi, jasadlar polda, ularning ikkitasi o'lik, qolganlari hali ham tirik, asta-sekin shakllar, konturlar, xarakterli xususiyatlar va chandiqlarga ega bo'lib, butun og'irligi noma'lum dahshatga ega bo'ladi, keyin shifokorning xotini endi hech qanday maqsad yo'qligini tushunmadi. O'zini ko'r bo'lib ko'rsatsa, bu erda hech kimni qutqarib bo'lmasligi aniq edi va ko'rlik shunday, umid tugagan dunyoda yashash. Demak, o'lganlar kimligini aytishi mumkin edi, bu biri aptekachining yordamchisi, ikkinchisi esa ko'rlar olomonga o'q uzadi, deganlar, ikkalasi ham qaysidir ma'noda haq edi, mendan kimligini qayerdan bilaman, deb so'rashning hojati yo'q, javob oddiy, tushunaman. Yig'ilganlarning ba'zilari allaqachon bilishgan, lekin tiyib turishgan, boshqalari esa biroz vaqtdan buyon shubha qilishgan va endi ularning shubhalari tasdiqlanayotgan edi, boshqalarning befarqligi kutilmagan edi, lekin agar biz bu haqda yaxshilab o'ylab ko'rsak, hayron bo'lmasligimiz kerak, boshqa sharoitlarda bu e'tirof sizni hayratda qoldirgan bo'lar edi, umumiy ofatdan qanday qutulib qolding, ko'zingga qo'ygan tomchilarning nomi nima, doktoringning manzilini ayt, menga bu qamoqxonadan chiqishimga yordam ber, hozir hammasi bir xil edi, o'limda ko'rlik hamma uchun bir xil. Lekin ular mutlaqo himoyasiz, hatto karavotdagi dazmollar ham qolib ketgan, mushtlari ham yaroqsiz bo'lib turishlari kerak edi. Doktorning xotini boshchiligida jasadlarni sudrab tashqi maydonchaga olib chiqdilar va u erda oy nuri ostida, tashqi tomoni oq, ichi qora bo'lgan osmon jismining sutdek rangsizligi ostida qoldirdilar. Xonalarga qaytaylik, - dedi qora bandajli chol, - keyinroq ko'ramiz. U buni aytdi va uning so'zlari shu qadar aqldan ozganki, hech kim ularga e'tibor bermadi. Ular asl guruhlariga bo'linmadilar, yo'lda bir-birlarini topib, tanidilar, ba'zilari chap qanotga, boshqalari o'ngga o'tdilar. Do'xtirning xotini va qayoqqa ketasan, men boraman, deb birga kelgan edi, lekin hozir uning boshida yana bir fikr aylanib turardi, buning teskarisi, lekin u bu haqda gapirishni istamasdi, qasam har doim ham bajarilavermaydi, goh zaifligidan, gohida biz hisobga olmagan qandaydir oliy kuch tufayli.

Bir soat o'tdi, oy baland ko'tarildi va ochlik va qo'rquvdan xonalarda hech kim uxlamaydi. Ammo bu yagona sabablar emas. Muxtasar qilib aytganda, yaqinda bo'lib o'tgan jangning hayajonidan, garchi u juda halokatli tarzda yutqazilgan bo'lsa-da, yoki havoda osilgan noaniq narsa tufayli ko'rlar bezovta. Hech kim yo'lakka chiqishga jur'at eta olmaydi, lekin har bir xonaning ichki qismi uyaga o'xshaydi, unda faqat dronlar, shovqin-suronli mavjudotlar, ma'lumki, tartib va usullarni yoqtirmaydigan, yo'q.

Ularning hayotida birorta ham kelajak haqida ozgina qayg'urish holatlari qayd etilmagan, garchi ko'r, baxtsiz odamlarga kelsak, ularni ekspluatatsiya va parazitlik, bir bo'lak non uchun ekspluatatsiya va bir stakan tetiklantiruvchi ichimlik uchun parazitlarda ayblash nohaqlik, to'g'ri, ularni qiyoslashdan ehtiyot bo'lishimiz kerak. Biroq, istisno bo'lmagan qoida yo'q, bu erda ham o'ng tarafdagi ikkinchi xonaga kirishi bilanoq lattalarini titkilay boshlagan ayolning yuzida kamchilik yo'q edi, u go'yo uni boshqalarning ko'zidan yashirmoqchi bo'lgandek, mushtiga mahkam bog'lab qo'ydi, eski odatlarini butunlay unutish qiyin, hatto vaqt kelganda ham, ularni unutish mumkin edi. Mana, hamma uchun bir, hamma bir kishi uchun bo'lishi kerak bo'lgan joyda biz kuchli kuchsizlarning og'zidan nonni shafqatsizlarcha olib qo'rganini ko'rdik va endi bu ayol sumkasiga zajigalka olib kelganini eslab, agar g'ala-g'ovurda uni yo'qotib qo'ymagan bo'lsa, boshi bilan uni izlashga shoshildi va keyin hasad bilan yashirib qo'ydi, go'yo o'zi omon qolmas ekan, deb o'ylagan edi. zarur yorug'lik yo'qligi sababli cheka olmagan oxirgi sigaret qoldirdi. Va endi buni so'rashga vaqt yo'q edi. Ayol indamasdan chiqib ketdi, xayrlashmadi, keyinroq kimsasiz koridordan o'tib, birinchi xonaning eshigidan o'tib, atriumni kesib o'tdi, tushayotgan oy, yerning koshinlariga sut qudug'ini chizib, chizib qo'yan edi, endi ayol boshqa qanotda edi, yana bir yo'lak, uning maqsadi bir uchida edi adashtirish. U uni chaqirayotgan ovozlarni ham eshitdi, bu uni ifodalashning majoziy usuli, u eshitgan narsa oxirgi xonada yovuzlarning quvnoq qichqirig'i edi, ular jangda g'alabalarini nishonlashdi, yaxshi ovqatlanib, ichishdi, keling, ataylab mubolag'alarni qoldiraylik va hayotda hamma narsa nisbiy ekanligini unutmasligimiz kerak, ular faqat o'zlarida bo'lgan narsani yeydilar va ichadilar, qolganlari juda ko'p ovqatlanadilar, lekin ular orasida juda ko'p ovqat bo'ladi. sakkiz karavotli barrikada va o'rnatilgan qurol. Ayol xonaga kiraverishda, to'g'ridan-to'g'ri ko'rpa-to'shaklar yonida, tizzalarini cho'ktirib, asta-sekin ko'rpa-to'shaklarni tortib oladi, keyin u o'rnidan turadi, yuqori to'shakda ham xuddi shunday qiladi, keyin uchinchisida, qo'li to'rtinchisiga etib bormaydi, bu muhim emas, pilik tayyor, endi u faqat ularni yoqish kerak. U haligacha qaychi uchidek miltillovchi uzoq olovni, tayyor, kichkina yorug'lik xanjarini yasash uchun zajigalkani qanday sozlashni eslaydi. U ustki karavotda boshlanadi, alanga iflos matolarni qunt bilan yalaydi, nihoyat egallaydi, endi o'rta to'shak, endi pastki to'shak, ayol o'zining kuygan sochlarini hidlaydi, ehtiyot bo'lish kerak, u olov yoqishi kerak, u erda yonmaydi, ichkaridagi yovuzlarning qichqirig'ini eshitadi, o'sha paytda u o'ylaydi: Agar ular suv ostida qolsa-chi? karavot, zajigalkani matrasning uzunligi bo'ylab ishlaydi, bu erda, u erda, keyin birdan alanga ko'payadi, ular bitta alangali pardaga aylandilar, ular ustida hali ham ayol quygan bargli suv bor edi, lekin behuda, endi o'z tanasi o'tindagi olovni oziqlantirdi. Keling, ichkarida nima bo'layotganini ko'ramiz, hech kim ichkariga kirishga xavf tug'dirmaydi, lekin tasavvur biz uchun har doim foydali bo'ladi, olov to'shakdan to'shakka g'azab bilan sakrab o'tmoqda, ularni bir vaqtning o'zida yutib yuborishga harakat qilmoqda va muvaffaqiyatga erishmoqda, yovuz odamlar hali ham bor suvni tugatdilar, endi ular derazalarga etib borishga harakat qilmoqdalar, muvozanatni zo'rg'a ushlab turishdi, ular to'satdan olovga yetib kelishdi, lekin to'satdan olovga yetib kelishdi u erda ular qulab tushadi, yiqiladi va olov bor, issiqlik shishani sindiradi, sindiradi, toza havo shivirlab kiradi va olov yanada alangalanadi, ha, ular unutilmaydi, g'azab va dahshat faryodi, og'riq va iztirobning uvillashi, biz o'lpon qilamiz, e'tibor bering, har holda, ular kamroq va uzoqroq bo'lib, ayollar o'rnak olishadi.

O'sha paytda qo'rqib ketgan qolgan ko'r odamlar tutunli yo'laklar tomon yugurishadi. Yong'in, yong'in, deb baqirishadi va bu erda ko'plab odamlar uchun bu binolar, boshpanalar, kasalxonalar, jinnilar uchun mo'ljallangan va tashkil etilgan binolar qanchalik yomon ekanligini aniq ko'rish mumkin. Keling, har bir to'shakka e'tibor qarataylik, ular o'z-o'zidan, bu uchli temir armatura bilan o'lim tuzog'iga aylanishi mumkin. Qirq kishiga mo'ljallangan xonalarda polda uxlayotganlardan tashqari bitta eshik borligi dahshatli oqibatlarga qarang. Agar olov birinchi bo'lib u erga etib, ularning chiqish yo'lini to'sib qo'ysa, hech kim qutqarilmaydi. Yaxshiyamki, insoniyat tarixi ko'rsatganidek, yomon narsalar ko'pincha yaxshilikka, ko'proq narsaga olib keladi

O'zi bilan yomon narsalarni olib keladigan yaxshi narsalarni kamdan-kam eshitish mumkin, bu bizning dunyomizning qarama-qarshiliklari, ba'zilar boshqalarga qaraganda ko'proq e'tirof etiladi, bu holda yaxshi tomoni shundaki, xonalarning faqat bitta eshigi bor edi, shu sababli yovuzlarni yoqib yuborgan olov u erda uzoq vaqt turdi, agar tartibsizlik ko'paymasa, biz boshqa hayotni yo'qotish uchun motam tutmasligimiz mumkin. Shubhasiz, bu ko'rlarning ko'pchiligi oyoq osti qilindi, itarib yuborildi, ezildi, bu vahima ta'siri, tabiiy ta'sir, deyish mumkin, hayvon tabiati shunday, agar uni erga mahkam bog'lab turadigan barcha ildizlar bo'lmaganida shunday bo'lar edi va o'rmon daraxtlarining olovdan qochib ketishini ko'rish qanchalik yoqimli bo'lar edi. Koridorda mavjud bo'lgan derazalarni ochib, tashqariga qarashni o'ylagan ko'rlar, ichki qismning panohidan yaxshi foydalanganlar. Ular sakrab tushishdi, qoqilib ketishdi, yiqilishdi, endi yig'lab, baqirishmoqda, ammo hozir ular xavfsiz joyda va umid qilaylikki, olov tomni yirtib tashlaganida va olov va yonayotgan ko'mirlardan iborat vulqon havoga ko'tarilganda, u daraxtlar tepasiga o't qo'ymaydi. Boshqa qanotda ham qo'rquv xuddi shunday, ko'r odam faqat tutunni hidlashi kerak va darhol olov uning yonida ekanligini tasavvur qiladi, bu unchalik emas, tez orada koridor odamlar bilan tiqilib qoladi va agar kimdir tartibni tiklamasa, bizda fojia bo'ladi. Bir payt kimdir eslaydi, shifokorning xotini hali ham ko'zlari ko'ryapti, u qayerda, bizga nima bo'layotganini aytib bera oladimi, qaysi yo'l bilan boramiz, u qayerda, mana men endigina xonadan chiqib ketishga muvaffaq bo'ldim, hech kim topa olmadi, u allaqachon shu yerda, u allaqachon shu yerda, qo'limdan ushlab, qo'limdan ushlab qo'limdan yirtib tashlashga imkon beraman, - dedi. ket, men erimni ikkinchi qo'lim bilan ushlab oldim, keyin qora ko'zoynakli qiz keladi, keyin qora bandajli chol, biri qaerda, u erda ikkinchisi, keyin birinchi ko'r, keyin xotini, hammasi birgalikda, qarag'ay konusi kabi bir-biriga bosilgan, umid qilamanki, hatto bu issiqlik ham ocholmaydi. Bu orada bu tarafdagi bir qancha ko'rlar narigi qanotdagilarga o'rnak olib, ichkariga otilib chiqishdi, ular narigi tarafdagi binoning katta qismi allaqachon ulkan o'tin bo'lib qolganini ko'ra olmasdilar, lekin u yerdan kelayotgan issiq havoni yuzlari va qo'llarida his qilishdi, chunki hozircha tom tutib turardi, daraxtlarning barglari sekin burishib turardi. Shunda kimdir qichqirdi: Biz bu erda nima qilyapmiz, nega chiqmaymiz, bu bosh dengizining o'rtasidan javob keldi, bor-yo'g'i to'rtta so'z kerak edi, Askarlar o'sha erda, lekin qora bandajli chol: "Yonishdan ko'ra, o'qdan o'lgan yaxshiroq, go'yo u tajribaning ovozi edi, shuning uchun u ayolning og'zi bilan gapirmagandir", dedi. so'zlagan, kim hisoblar bilan ko'r tomonidan otilgan so'nggi o'q bilan qo'lga olish uchun omadli emas edi. Shunda tabibning xotini: "Menga ruxsat bering, askarlar bilan gaplashaman. Ular bizni shunday o'lishimizga yo'l qo'ymaydilar, askarlar esa his-tuyg'ularga ega. Askarlar haqiqatan ham his-tuyg'ularga ega degan umid tufayli olomon orasidan tor yo'lak ochildi, u orqali shifokorning xotini o'z xalqini orqasidan boshlab, juda qiyinchilik bilan o'tdi. Tutun uning ko'rishini xira qildi, tez orada u boshqalar kabi ko'r bo'lib qoladi. Atriumga kirishning iloji yo'q edi. Hovliga olib boradigan eshiklar sindirilgan, bu erda yashiringan ko'rlar tez orada joy xavfsiz emasligini tushunishdi, ular tashqariga chiqishni xohlashdi, itarib yuborishdi, lekin narigi tarafdagilar qo'llab-quvvatladilar, imkon boricha oyoqlarini qo'yishdi, chunki endi ular askarlarga o'zlarini ko'rsatishdan ko'proq qo'rquvchilik, lekin kuchlari ularni tark etganda, olov yaqinlashganda, qariyaning o'ng tomonida o'lishi yaxshiroq edi. o'q otish. Bunchalik kutishning hojati yo'q edi, shifokorning rafiqasi nihoyat platformaga chiqishga muvaffaq bo'ldi, u deyarli yarim yalang'och edi, chunki ikkala qo'li band edi, u oldinga siljib kelayotgan kichik guruhga qo'shilishni, poezdni harakatga keltirmoqchi bo'lganlardan o'zini himoya qila olmadi, ta'bir joiz bo'lsa, askarlar ko'kragini ko'rsatib, ko'zni qamashtirardi. Portal yonidagi bepoyon bo'shliqni endi oy emas, balki olovning yorqin nuri yoritib turardi. Do'xtirning xotini baqiribdi: Iltimos, baxtingiz uchun, ko'chaga chiqaylik, otmang. U yerdan unga hech kim javob bermadi. Projektör hali ham yoqilmagan va siluetlar qimirlamagan. Do'xtirning xotini hamon qo'rquv ichidan ikki qadam pastga tushdi, Nima bo'lyapti, deb so'radi eri, lekin javob bermadi, ishonmadi. U oxirigacha pastga tushdi, portal tomon yo'l oldi va hali ham ko'zlari chaqqon bolani, erini va butun kompaniyani sudrab bordi, endi hech qanday shubha yo'q edi. va olovning yorqin nuri. Do'xtirning xotini baqiribdi: Iltimos, baxtingiz uchun bizni chiqaring, otmang. U yerdan unga hech kim javob bermadi. Projektör hali ham yoqilmagan va siluetlar qimirlamagan. Do'xtirning xotini hamon qo'rquv ichidan ikki qadam pastga tushdi, Nima bo'lyapti, deb so'radi eri, lekin javob bermadi, ishonmadi. U oxirigacha pastga tushdi, portal tomon yo'l oldi, hali ham qisq ko'zli bolani, eri va butun kompaniyani orqasida sudrab bordi, endi hech qanday shubha yo'q edi. va olovning yorqin nuri. Do'xtirning xotini baqiribdi: Iltimos, baxtingiz uchun bizni chiqaring, otmang. U yerdan unga hech kim javob bermadi. Projektör hali ham yoqilmagan va siluetlar qimirlamagan. Do'xtirning xotini hamon qo'rquv ichidan ikki qadam pastga tushdi, Nima bo'lyapti, deb so'radi eri, lekin javob bermadi, ishonmadi. U oxirigacha pastga tushdi, portal tomon yo'l oldi, hali ham qisq ko'zli bolani, eri va butun kompaniyani orqasida sudrab bordi, endi hech qanday shubha yo'q edi.

Askarlar ketgan edi yoki ular ham ko'r bo'lganidan keyin, hamma nihoyat ko'r bo'lganidan keyin olib ketilgan edi.

Keyin hamma narsa bir vaqtning o'zida sodir bo'ldi, shifokorning xotini baland ovoz bilan ozod bo'lishlarini aytdi, chap qanotning tomi dahshatli zarba bilan qulab tushdi, olovni har tomonga tashladi, ko'rlar qichqiriqlar bilan hovli tomon otildi, ba'zilari bunga erisha olmadi, ichkarida qoldi, devorlarga bosildi, boshqalari esa qonga bo'linib ketdi, to'satdan olov tarqalib ketdi. bu kulga. Portal keng ochildi, telbalar chiqyapti.

Ular ko'r odamga: "Sen ozodsan, uni dunyodan ajratgan eshikni ochishadi va u ketmaydi, u ko'chaning o'rtasida turibdi, u va boshqalar qo'rqib ketishadi, ular qaerga borishni bilmaydilar, chunki ular aql bovar qilmaydigan labirintda yashash o'rtasida umumiylik yo'q, ta'rifi bo'yicha jinnixon va qo'l sarguzashtlarisiz itga o'tlanish. shaharning bosh aylanadigan labirintidir, bu erda xotiradan foyda yo'q, chunki u faqat joylarning tasvirini ko'rsatishi mumkin, lekin u erga boradigan yo'llarni emas. Allaqachon bir chekkasidan yonib turgan bino oldida turgan ko'rlar yuzlarida olovdan kelayotgan jonli issiqlik to'liqlarini his qiladilar, ularni xuddi oldlaridagi devorlar kabi bir ma'noda himoya qiladigan narsa, bir vaqtning o'zida qamoq va boshpana sifatida qabul qiladilar. Ular birga turishadi, suruvdek bir-biriga o'ralashib, hech biri adashgan qo'y bo'lishni xohlamaydi, chunki ularni qidiradigan cho'pon yo'qligini oldindan bilishadi. Olov asta-sekin pasayadi, oy yana yorishadi, ko'rlar tashvishlana boshlaydi, ular o'sha erda to'xtovsiz turolmaydilar, dedi ulardan biri. Kimdir so'radi kunduzmi kechami, noo'rin qiziqish sababi darhol aniq bo'ldi, Bizga ovqat olib kelishmaydimi, kim biladi, balki bir narsa noto'g'ri bo'lgandir, ular kechikishgan, oldin ham bo'lgan, lekin askarlar bu erda yo'q, bu hech narsani anglatmaydi, ular endi kerak emasligi uchun ketgandirlar, tushunmadim, masalan, bizning kasallikka davosi yo'q. yaxshi bo'lardi, Nima qilamiz, kun kelgunicha shu yerda qolaman, Va siz qayerdan bilasiz, kun bo'lganini, Quyoshga qasamki, quyosh issiqligidan, Havo bulutli bo'lmasa, shuncha soatlar o'tadiki, hali kun bo'ladi bir kun. Charchagan ko'rlarning ko'pchiligi yerga o'tirishdi, boshqalari, undan ham charchagan holda, shunchaki yiqilib tushishdi, ba'zilar hushidan ketishdi, balki tungi musaffo havo ularni uyg'otib qo'yardi, lekin amin bo'lishimiz mumkinki, lagerdan chiqish vaqti kelganida, bu baxtsizlarning ba'zilar o'rnidan turolmaydi, ular shu vaqtgacha chidashdi, ular xuddi marafonning oxiriga uch metr qolganda marraga yetib borgandek edilar. har bir hayot vaqtsiz tugaydi. Hali ham askarlar yoki boshqa birov, masalan, Qizil Xoch, ularga oziq-ovqat va boshqa qulayliklarni olib kelishni kutayotganlar ham o'tirishdi yoki yotishdi, ular uchun aldanish biroz keyinroq oshkor bo'lar edi, yagona farq. Bu yerda kimdir bizning ko'rligimizga davo topilganiga ishongan bo'lsa, u ham bundan xursand emasdek tuyulardi.

Boshqa sabablarga ko'ra, o'yladi do'xtirning rafiqasi va tun o'tib ketguncha kutgan ma'qul, hozir eng zaruri ovqat topish, qorong'uda oson bo'lmaydi, dedi. Qaerda ekanligimizni bilasizmi, eri undan so'radi, Ko'pmi, ozmi, uydin uzoqmizmi, ancha uzoqda. Qolganlari ham uylaridan qanchalik uzoqda ekanliklarini bilmoqchi bo'lishdi, bir-birlariga manzillarini aytishdi, shifokorning xotini esa ularni qo'pol tarzda tushuntirdi, faqat ko'zlari chaqchaq bola eslay olmasdi, lekin hech qanday g'alati narsa yo'q edi, u allaqachon onasiga qo'ng'iroq qilishni to'xtatgan edi. Agar uyma-uy yurib, eng yaqindan uzoqqa borishsa, birinchi navbatda qora ko'zoynakli qizning uyi, keyin qora bandajli chol, keyin tabibning xotini, nihoyat birinchi ko'rning uyi bo'lardi. Ular, albatta, bu yo'ldan borishadi, chunki qora ko'zoynakli qiz imkon qadar uyiga olib ketishni so'ragan edi. Ota-onamning ahvolini bilmayman, dedi u. Ushbu samimiy tashvish, afsuski, ko'p hollarda, ayniqsa, jamoat axloqi haqida gap ketganda, kuchli his-tuyg'ular, jumladan, farzandlik tuyg'ulari ehtimolini inkor etuvchilarning noto'g'ri qarashlari qanchalik asossiz ekanligini ko'rsatadi. Tun sovib ketdi, olovning yonishiga oz qoldi, cho'g'dan hamon taralayotgan issiqlik do'xtirning rafiqasi va uning guruhi kabi kiraverishdan nariroqda joylashgan sovuqdan teshilgan ko'rlarni isitish uchun yetarli emas. Ular birga o'tirishibdi, uch ayol va o'rtada ko'zlari qiyiq bolakay, tevaragida uch erkak, ularni ko'rib, shunday tug'ilganman, deyishadi, rostdan ham bir tan, bir nafas, bir ochlik. Ular birin-ketin uxlab qolishdi, ular bir necha marta uyg'onishlari kerak bo'lgan engil uyqu edi, chunki bu odamlar olomonida o'z joylaridan turib, uyquda yuruvchilardек qoqilib ketishgan ko'r odamlar bor edi, ulardan biri qoldi, u o'sha erda yoki boshqa joyda uxlaydimi, baribir. Kun kelganda, qoldiqlardan faqat bir nechta ingichka tutun ko'tarildi, lekin ular ham uzoq davom etmadi, chunki tez orada engil yomg'ir yog'di, shunchaki

suv gulchaglari, albatta, lekin bu safar o'jar edi, avvaliga ko'mir bosgan yerga ham yetib kelmadi, darrov bug'ga aylandi, lekin vaqt o'tishi bilan, ma'lumki, tiniq suv cho'g'ni shunday namlaydiki, oxir-oqibat uni kim xohlasa o'chiradi, qofiya bilan shug'ullansin. Bu ko'rlarning ba'zilari faqat ko'zlari bilan ko'r emas, idroklari bilan ham ko'r emas, yomg'ir yog'sa ham, orzu qilingan rizq kelmaydi, degan qiynaluvchi fikrni tushuntirishning boshqa iloji yo'q. Ularni hukmlari noto'g'ri, shuning uchun ham xulosalari noto'g'ri ekanligiga ishonitirishning iloji yo'q edi, ularga hali nonushta vaqti kelmadi, deb aytishdan ma'no yo'q edi, ular umidsizlikka tushib, yig'ladilar: "Kelmaydilar, yomg'ir yog'ayapti", deb takrorladilar va agar bu ayanchli xarobalarda yashash uchun hech qanday sharoit bo'lmasa, u yana eski uyga aylanadi.

Kechasi qoqilib ortda qolgan ko'r o'rnidan turolmay qoldi. U xuddi qornidagi so'nggi iliqlikni saqlab qolishga uringandek, to'pga o'ralib, kuchliroq yog'a boshlagan yomg'irga qaramay, qimirlamadi. U o'ldi, dedi shifokorning xotini, va biz hali kuchimiz bor ekan, bu erdan ketganimiz ma'qul. Ular harakat qilib, chayqalib, boshi aylanib, bir-birlaridan mahkam turishdi, keyin ustun hosil qilishdi, oldinda ko'r, orqada ko'rlar, qora ko'zoynakli qiz, qora bog'ichli chol, ko'zlari chaqqon bola, birinchi ko'rning xotini, uning eri, orqada shifokor. Ular bosib o'tgan yo'l shahar markaziga olib borardi, lekin tabibning xotini bu niyati yo'q edi, u tezroq orqasidagi odamlarga boshpana topib, o'zi ovqat izlamochi edi. Hali erta bo'lgani uchunmi yoki yomg'ir tobora kuchayib borayotganidanmi ko'chalar huvillab qolgan. Hamma joyda axlat, ba'zi do'konlarning eshigi ochiq, lekin aksariyati yopiq, ichkarida odam yo'qdek, yorug'lik yo'q. Do'xtirning rafiqasi odamlarni qaytishda yo'qotib qo'ymaslik uchun ko'chaning nomi va kirish joyi raqamini juda sinchiklab eslab, shu do'konlardan birida qoldirishni ma'qul deb o'yladi. U to'xtadi, qora ko'zoynakli qizga: "Meni shu yerda kutib turing, qimirlamang, dorixonaning oynali eshigidan qaradi, ichkarida yotgan siluetlarni ko'rib qoldi, deb o'yladi, oynani taqillatdi, soyalardan biri qimirladi, u yana taqillatdi, boshqa siluetlar ham sekin harakat qildi, bir kishi hatto o'rnidan turib, uning yuzini burishdi, – dedi. — deb o'yladi xotini, lekin bu odamlar nega bu yerda, balki farmatsevtning oilasidandir, lekin shunday bo'lsa, nega ular bu yerda qo'riqlayotgan bo'lmasa, qattiq poldan ko'ra qulayroq bo'lgan uyda yo'q edi, lekin kimdan, ayniqsa, bu mollar ham qutqarishi, ham o'ldirishi mumkin edi. U bu yerdan uzoqlashdi, sal uzoqroqda boshqa do'konga qaradi, yana ko'p odamlar yotganini ko'rdi, ayollar, erkaklar, bolalar, ba'zilari tashqariga chiqishga tayyorgarlik ko'rayotgandek edi, bir kishi eshik oldiga kelib, tashqariga qo'lini cho'zdi va dedi: Yomg'ir yog'yapti, og'irmi, ichkaridan savol keldi, ha, kutamiz va to'xtab qolamizmi, erkak, u ayolning ikki qadamini ko'rdi. borligi, shuning uchun u ayolning "Xayrli tong, bir-birlarini xayrli tong bilan tabriklash odati yo'qolgan edi" deganini eshitib, hayratda qoldi, ayniqsa, to'g'risini aytсам, bu kun hech qachon yaxshi bo'lmaydi, chunki hech kim kunduzi emas, kechqurun yoki kechasi emasligiga ishonch hosil qila olmagan va agar hozir bu odamlarning bir vaqtning o'zida uyg'onishi haqiqatan ham bir necha kundan beri aytilgan narsaga zid bo'lib tuyuladi. kunlar va tunlarning o'tishini, uyqu va uyg'onishning almashinishini butunlay yo'qotdi. Erkak dedi: Vali, keyin kimsan, men bu yerdan emasman, ovqat qidiraypsanmi, Ha, to'rt kundan beri ovqat yemadik, to'rt kun bo'ldi, men hisoblab chiqdim, yolg'izmisan, sen qanchasan, jami yetti, biznikida qolishni o'ylayotgan bo'lsang, chiqib ketganing ma'qul.allaqachon ko'pmiz, Endigina o'tmoqdamiz, Qayerdan kelasan, Ko'rlik boshidan beri internada edik, Oh, ha, karantin foydasi yo'q edi, Nega deysan, Qo'yib yuborishdi, Yong'in bo'ldi, keyin angladik, bizni qo'riqlayotgan askarlar g'oyib bo'ldi, Va sen ketding, Ha, barcha askarlaringiz bo'lishi kerak. butun shahar, butun mamlakat, Agar kimdir hali ko'rsa, ular buni aytmaydilar, ular jim turishadi, Nega uyda yashamaysizlar, chunki men mening uyim qaerdaligini bilmayman, bilmaysizmi, va sizniki qayerdaligini bilasizmi, men, shifokorning xotini, ular eri va boshqalar bilan aynan mana shu erga borishgan, deb javob bermochi edim, lekin u o'z kuchini ko'rdiki, hozir o'z kuchini qaytadan ko'rish uchun.

Agar kimdir ko'zi ojiz bo'lib, uyidan chiqib ketsa, uni faqat mo''jiza orqali qaytadan topishi mumkin edi, bu avvalgidek emas, qadimgi ko'rlar har doim o'tkinchining yordamiga ishonishlari mumkin edi, yo ko'chani kesib o'tishlari yoki tasodifan odatdagi yo'lidan og'ishsa, to'g'ri yo'nalishga borishlari mumkin edi, men shuni bilamanki, bu erdan uzoqda, lekin siz ham shunday bo'la olmaysiz, men bilan ham shunday bo'ladi. hamma, karantinda bo'lganlar, o'rganishingiz kerak bo'lgan ko'p narsa bor, uysiz qolish qanchalik osonligini bilmaysiz, tushunmadim, biz kabi guruh bo'lib ko'chib yurganlar, deyarli hammaga o'xshab, oziq-ovqat izlash kerak bo'lganda, ular birga borishlari kerak, va hammamiz boramiz, chunki hech kim uyni qo'riqlash uchun qolmaydi, eng aniq narsa, agar biz buni boshqa guruh deb hisoblasak, buni allaqachon hal qilamiz. ham o'z uyini topa olmadi, biz bir xil suv shkafimiz, Avvaliga janjal bo'ldi, lekin ko'p o'tmay biz, ko'rlar, o'zimiz bilan olib yurgan narsalarimizdan tashqari, deyarli hech narsaga ega emasligimizni angladik. Yechim oziq-ovqat do'konida yashash bo'ladi, hech bo'lmaganda oziq-ovqat bor ekan, tashqariga chiqishga hojat qolmaydi. Kim buni qilsa, u bilan sodir bo'lishi mumkin bo'lgan eng kam narsa, hech qachon bir daqiqa tinchlik topa olmasligidir. Buning sababi shundaki, ba'zilar harakat qilishga urinib, o'zlarini qulflab, eshiklarni burab, lekin ovqat hidini yashira olmay, tashqarida och yig'ilib, ichkaridagilar ochilmagani uchun do'konni yoqib yuborganlar haqida eshitganman. Juda foydali, men buni ko'rmaganman, ular menga bu haqda aytib berishdi, lekin har holda bu juda foydali edi, endi hech kim borishga jur'at etmadi. Va siz uylarda yashamaysizmi? Ha, siz yashaysiz, lekin baribir, kim biladi, uyimdan qancha odam o'tib ketgan, yana topa olmadimmi, bilmayman, bundan tashqari, bunday vaziyatda birinchi qavatdagi do'konlarda, omborlarda yashash ancha amaliyroq, shuning uchun biz zinadan ko'tarilish va pastga tushishimiz shart emas, endi yomg'ir yog'maydi, dedi xotin, yana yomg'ir yog'madi, dedi erkak, - dedi. ichkariga burilish. Bu so'zlarni eshitib, haligacha yotgan odamlar o'rnidan turishdi, go'yo ekspeditsiyaga ketayotgandek narsalarini, ryukzaklarini, kichkina sumkalarini, mato va polietilen paketlarini yig'ishdi va ular haqiqatan ham ovqat izlashga yo'l olishdi, do'kondan birin-ketin chiqib ketishdi, do'xtirning xotini ularning yaxshi kiyinganligini payqadi, ha, kiyimlarning rangi ham, chap oyoqlari ham bir-biriga mos kelmasdi. yoki ular shunchalik uzun ediki, ularni tagiga o'ralib qo'yish kerak edi, lekin shunday qilib sovuq kirmasdi, erkaklarning ba'zilari yomg'ir yoki palto kiygan, ayollarning ikkitasi uzun mo'ynali palto kiygan, faqat soyabon ko'rinmas edi, ehtimol ular keltirib chiqargan noqulaylikdan, axir, spikerlar ko'zlarga xavf tug'dirardi. O'n besh kishilik guruh ko'chib ketishdi. Ko'chada boshqa guruhlar paydo bo'ldi, shuningdek, yolg'iz qolgan, devorlarga suyanib qolgan odamlar, ertalab siydik pufagini bo'shatgan erkaklar, tashlandiq mashinalar orqasiga yashirinishni afzal ko'rgan ayollar. Yomg'irdan yumshab, najaslar yo'lakka u yer-bu yoqqa sochilib ketgan.

Do'xtirning rafiqasi beixtiyor qandolatxona ayvoniga to'planib qolgan, undan qaymoq va boshqa buzilgan mahsulotlarning hidi anqib kelayotgan oilasiga qaytib keldi. Qani, dedi u, men boshpana topdim va ularni boshqalar kelgan do'konga olib bordim. Do'konda hamma narsa buzilmagan, yeb-ichish uchun ham, kiyish uchun ham tovarlar emas, muzlatgichlar, kir yuvish mashinalari, idishlarni yuvish mashinalari, pechkalar, mikroto'lqinli pechlar, mikserlar, sharbat chiqargichlar, davlumbazlar, blenderlar, umuman, hayotni yengillashtirish uchun ixtiro qilingan ming bir elektr jihozlari bor edi. Atmosferani badbo'y hid bilan to'ldirib, jihozlarning oqligini bema'ni qilib ko'rsatdi. Shu yerda dam oling, dedi doktorning xotini, men borib ovqat qidiraman, bilmayman, qayerdan topaman, yaqinmi, uzoqmi, bilmayman, sabr bilan kuting, tashqarida guruhlar bor, kim kirmoqchi bo'lsa, ayting, joy allaqachon olingan, shu yetadi, siz bilan boraman, bu norma, men siz bilan birga bo'laman, dedi eri, yaxshisi, hayotdan qanday chiqamiz, dedi. Eshitdim, hamma ko'r bo'lib qolgan shekilli, - dedi qora bog'ichli chol, go'yo biz hali ham jinnixonadamiz, qiyoslab bo'lmaydi, bermalol yuraveramiz, yegulik masalasi hal bo'ladi, och qolmaymiz, men ham kiyim-kechak topishim kerak, hammamiz yirtiq edik, eng ko'p kerak bo'lgan ayolning o'zi. U erini o'pdi va shu daqiqada yuragida og'riq kabi bir narsa his qildi, iltimos, nima bo'lishidan qat'iy nazar, kimdir kirmoqchi bo'lsa ham, bu erdan ketmang.

joy, va agar ular sizni haydab chiqarishsa, men shunga o'xshash narsa bo'lishiga ishonmasam ham, lekin barcha farazlarni oldindan bilish uchun men qaytib kelgunimcha, eshik yonida turing. U ularga qaradi va ko'zlari yoshga to'ldi, ular xuddi o'ziga bog'liq edi, xuddi kichkina bolalar onasiga bog'liq, agar ular meni sog'insalar, nima bo'ladi, deb o'yladi u tashqarida hamma ko'r va tirik ekanligini eslamay, odam hamma narsaga ko'nikishini tushunish uchun o'zini ko'r qilishi kerak edi, ayniqsa, u allaqachon odam bo'lishni to'xtatgan bo'lsa ham, bu erda o'zini ko'rmagan bo'lsa ham ... endi onasi haqida ham so'ramaydi. U ko'chaga chiqdi, do'konning raqamini va uning nomini ham yod oldi, endi u ko'cha nima deb nomlanganini ko'rishi kerak edi, u erda burchakda, u ovqat izlash uni qaerga olib borishini va qanday ovqatga olib kelishini bilmas edi, bu uch eshik yoki uch yuz eshik pastda bo'lishi mumkin edi, u yo'qolmasdi, yo'lni so'ragan hech kim yo'q edi, endi kim ko'rishi mumkin edi, kim ko'rishi mumkin edi. u qayerda edi. Chiqindilar orasida hosil bo'lgan ko'lmaklarda porlagan quyosh chiqdi, yo'lakdagi toshlar orasidan o'sayotgan o'tlarni yaxshiroq ko'rish mumkin edi. Tashqarida ko'proq odamlar bor edi. Qanday qilib yo'l topadilar, hayron bo'ldi shifokorning xotini. Ular o'zlariga to'g'ri kelmadilar, qo'llarini cho'zgancha binolarga yaqin yurishdi, yo'lda chumolilardek tinmay to'qnashib ketishdi, lekin bu sodir bo'lgach, hech qanday norozilik bo'lmadi, gapirishga hojat qolmadi, bir oila devordan ajralib, ikkinchisi bo'ylab harakatlanardi, kim qarama-qarshi yo'nalishda ketayotgan edi va hokazo. Vaqti-vaqti bilan to'xtab, do'konlarning eshigidan oziq-ovqat, ovqat hidi kelyaptimi, deb hidlab, keyin yo'lda davom etishar, muyulishga burilib, ko'zdan g'oyib bo'lishar, biroz vaqt o'tgach, u yerdan yana bir guruh paydo bo'lar, odamlar izlagan narsalarini topgandek bo'lishmasdi. Do'xtirning xotini tezroq harakat qila olardi, do'konlarda ovqat bor-yo'qligini bilish uchun vaqtni behuda o'tkazmasdi, lekin kerakli ashyolarni olish oson bo'lmagani ham tezroq angladi, topgan bir nechta oziq-ovqatlar ichkaridan kemirilgandek, bo'm-bo'sh qobiqqa o'xshardi.

U allaqachon erini va boshqalarni tashlab ketgan joydan ancha uzoqqa borgan va o'zini supermarket oldida ko'rgan. Ichkarida hamma narsa o'xshab ko'rindi, bo'm-bo'sh javonlar, singan derazalar, ko'rlar sarson-sargardon, ko'plari to'rt oyoqqa o'rnashib, qo'llari iflos polni paypaslab, yeb qo'yishga boshqa narsa topish ilinjida, ochmoqchi bo'lgan zarbalarga bardosh bergan quticha, bir o'ram nimadir, kartoshka, oyoq osti bo'lsa ham, bir bo'lak non bo'lsa ham. Do'xtirning xotini o'yladi: "Axir, nimadir bor, bu juda katta. Ko'r odam poldan turib ingrab yubordi, tizzasiga shisha butilka yopishib qolgan, oyog'idan allaqachon qon oqayotgan edi. Guruhdagi ko'rlar uni o'rab olishdi, Nima bo'ldi, nima bo'ldi, dedi: Shisha, tizzasida, Qaysi, Chap, ko'rlardan biri egilib, Ehtiyotkorlik bilan, atrofda shisha bo'laklari ko'proq bo'lsa, ikki oyog'ini farqlash uchun tegdi, his qildi, Mana, dedi, hali ichkarida, boshqalari hamon kulib, ichkaridan kuldi, — dedi. ham, erkaklar ham, ayollar ham. U bosh barmog'i va ko'rsatkich barmog'i bilan pinset yasadi, bu imo-ishora juda tabiiy va o'rganish shart emas va stakanni tortib oldi, keyin sumkasida olib yurgan latta bilan tizzasini bog'lab qo'ydi va nihoyat, o'ziga xos kulgi qo'shib, umumiy yaxshi kayfiyatga hissa qo'shdi, hech narsa qilish kerak emas, u tezda chiqib ketdi va buni takrorlashimiz mumkin, dedi. yana nima olishim mumkinligini tekshirib ko'ring, bu guruhda hech qanday turmush qurgan juftliklar yo'q edi, chunki hech kim g'azablanmadi, ularning hammasi bo'sh axloqli va erkin munosabatlarga ega odamlar edi, agar bu ikkisi er va xotin bo'lmasa, ular orasidagi ishonch qayerdan keladi, lekin aslida ular bir-biriga o'xshamaydi, chunki ular omma oldida bunday gapirmaydilar. Doktorning xotini atrofqa qaradi, yeb bo'ladigan narsa deyarli doimo havoda yo'qolgan mushtlar bilan bahslashar edi, u erda ham jo'shqin edi, lekin raqiblar va o'rtoqlar o'rtasida hech qanday farq yo'q edi, ba'zida bahs mavzusi ularning qo'llaridan sirg'alib, polda yotib, kimdir unga qoqilib qolishini kutardi, bu erda u hech qanday gapni ishlatmaydi, deb o'ylayotgan edi. lug'at, vaziyatning kuchi va tabiati lug'atga kuchli ta'sir qilishini yana bir bor isbotlaydi, masalan, do'zaxga tahdid qilganda do'zaxga tushgan askarni olaylik.

taslim bo'ldi, shuning uchun unchalik xavfli bo'lmagan vaziyatlarda kelajakdagi portlashlarda yomon xulq-atvor jinoyati kechirilishini ta'minlaydi. Bu yerda hech qanday bo'shlik yo'q, — deb o'yladi u yana va ketmoqchi bo'lganida, xayoliga boshqa bir fikr keldi, bu xuddi hayajonga o'xshardi, bunday do'konda ombor bo'lsa kerak, men katta omborni nazarda tutmayapman, u boshqa joyda, ehtimol uzoqda, lekin eng ko'p iste'mol qilinadigan mahsulotlar zahiralari saqlanadigan omborxona. Bu g'oyadan hayajonlanib, u uni xazina g'origa olib boradigan qandaydir yopiq eshikni qidira boshladi, lekin hamma ochiq edi va ichkarida hamma narsa xuddi shunday vayron bo'ldi va hamma joyda bir xil ko'r odamlar bir xil axlatni vayron qilishdi. Nihoyat, kun yorug'i zo'rg'a kiradigan qorong'u yo'lakda u yuk ortish joyiga o'xshagan narsani ko'rdi. Metall eshiklar yopiq, yon tomonda silliq, relslarda sirpanadigan boshqa eshik bor edi, u yerto'la, - deb o'yladi u, shu paytgacha kelgan ko'rlar yopiq yo'lda qoqilib ketishgan va ehtimol bu lift ekanligini tushunishgan, lekin hech kim, masalan, elektr bo'lmasa, zinapoyaga ega bo'lish odatiy hol deb o'ylamagan edi. U toymasin eshikni itarib yubordi va deyarli bir vaqtning o'zida ikkita narsani angladi, birinchisi, podvalga tushishi kerak bo'lgan joy qop-qora ekanligini va shundan so'ng darhol u oziq-ovqatning aniq hidini his qildi, garchi u biz germetik deb ataydigan idishlarda muhrlangan bo'lsa-da, shunchaki ochlik har doim it kabi barcha to'siqlardan o'tadiganlar kabi juda nozik hidga ega. U tezda axlatdan oziq-ovqat olib yurish uchun kerak bo'ladigan polietilen paketlarni olish uchun qaytib ketdi, bir vaqtning o'zida: "Yorug'lik bo'lmasa, men nima olishni qaerdan bilaman" deb hayron bo'ldi, u yelka qisdi, tashvishlanishning hojati yo'q edi, uning qanchalik nozikligini hisobga olsak, to'la qoplarni ko'tarishga kuchi yetadimi yoki yo'qmi, deb qo'rqib ketdi. eri kutayotgan joyga qaytishga muvaffaq bo'ldi, u ko'chaning nomini bilar edi, uni unutmagan edi, lekin u shunchalik ko'p yurganki, umidsizlikdan falaj bo'lib qoldi, keyin asta-sekin, go'yo hali ham aqli qimirlay boshlagandek, shahar xaritasiga engashib, barmoq uchi bilan eng qisqa yo'lni qidirayotgandek, ikki ko'zini xaritaga qaragandek ko'rdi. xarita va yo'l. Yo'lak hali ham bo'm-bo'sh edi, unga omad kulib boqdi, chunki u kashfiyotdan asabiylashib, eshikni yopishni unutgan edi. Endi u butunlay zulmatga sho'ng'ish uchun uni orqasiga ehtiyotkorlik bilan yopdi, u tashqaridagi ko'r kabi ko'r edi, farq faqat rang edi, agar qora va oq rang bo'lsa. Devor bo'ylab sirg'anib, u zinapoyadan tusha boshladi, agar bu joy sir bo'lmasa va kimdir pastdan ko'tarila boshlasa, ular ko'chada ko'rganini qilishlari kerak edi, ulardan biri ishonchli tayanchni qo'yib yuboradi, harakat qilish, ikkinchisining noaniq materiya bo'ylab sirg'anish va ehtimol bir zum bema'ni qo'rqib, boshqa tarafda devor yo'qligini, men aqldan ozaman, deb o'yladi u va buning sababi bor edi, qorong'u tuynuk ichiga tushib, yorug'liksiz va uni ko'rish umidsiz, qayerga, bu er osti omborlari odatda qanday baland bo'lishini bilaman. ko'r, ikkinchi zinapoyada, qorong'ulik uning yuziga qandaydir qalin aralashma kabi yopishgan, ko'zlari smolaga aylangan edi, oldimda nima bor, va bundan keyin yana bir o'y, yanada qo'rqinchli, va keyin zinapoyani qanday topaman, to'satdan muvozanatni yo'qotish uni qo'llab-quvvatlamasdan yiqilib ketmaslik uchun engashga majbur qildi, u hushidan ketayotganday tuyuldi, u hushidan ketayotgandek edi. qayerdadir toza zamin borligi hayratga soladi. Sekin-asta tuzalib keta boshladi, qornida zerikarli og'riq paydo bo'ldi, bu yangilik emas, lekin o'sha paytda uning tanasida boshqa tirik a'zo yo'qdek tuyuldi, ular o'sha erda bo'lishi kerak edi, lekin ular hayot alomatlarini ko'rsatishni xohlamadilar, uning yuragi, ha, uning yuragi ulkan nog'ora kabi urdi, abadiy qorong'uda ko'r-ko'rona ishladi, birinchi bo'lib qorong'uda, qayerda bo'lar edi? STOP. U hali ham polietilen paketlarni qo'lida ushlab turardi, qo'yib yubormasdi, endi ularni to'ldirish kerak, tinchlanish kerak edi, omborlar arvohlar va ajdaholar uchun joy emas, bu yerda zulmatdan boshqa hech narsa yo'q, qorong'ulik esa tishlamaydi va xafa qilmaydi, zinapoyaga kelsak, men butun teshikni aylanib chiqsam ham topaman. U qat'iyat bilan o'rnidan turmoqchi edi, lekin u hamma ko'rlar kabi ko'r ekanini esladi, ular kabi qilgani ma'qul, to'rt oyoqqa turib oldidan nimadir topmagunicha, tokchalar to'plangan ovqat, tinchlaning, omborlar arvohlar va ajdarlar uchun joy emas, bu erda zulmatdan boshqa hech narsa yo'q, qorong'ulik esa tishlamaydi va xafa qilmaydi, zinapoyaga kelsak, men uni butun teshikni aylanib o'tishim kerak bo'lsa ham topaman. U o'rnidan turmoqchi bo'ldi, lekin hamma ko'rlar kabi ko'r ekanini esladi, ular qilgani ma'qul, to'rt oyoqqa turib oldidan nimadir topmagunicha, to'rt oyoqqa yurish, oziq-ovqat to'plangan javonlar, tinchlaning, omborlar arvohlar va ajdarlar uchun joy emas, bu erda zulmatdan boshqa hech narsa yo'q, qorong'ulik esa tishlamaydi va xafa qilmaydi, zinapoyaga kelsak, men uni butun teshikni aylanib o'tishim kerak bo'lsa ham topaman. U o'rnidan turmoqchi bo'ldi, lekin hamma ko'rlar kabi ko'r ekanini esladi, ular qilgani ma'qul, to'rt oyoqqa turib oldidan nimadir topmagunicha, to'rt oyoqqa yurish, oziq-ovqat to'plangan javonlar,

har qanday ovqatni, agar uni pishirmasdan yoki tayyorlamasdan, xuddi shunday iste'mol qilish mumkin, chunki bu fantaziyalar uchun vaqt emas.

Qo'rquv qaytib keldi, u bir necha metr oldinga siljishi bilanoq ichkariga kirdi, balki u noto'g'ri bo'lgandir, balki uning qarshisida ko'rinmas ajdaho jag'larini keng ochib, uni kutayotgan edi. Yoki qo'lini cho'zgan sharpa uni hech qachon o'lmaydigan o'liklarning dahshatli dunyosiga olib boradi, chunki har doim ularni tiriltiradigan kimdir bor. So'ngra, juda prozaik tarzda, cheksiz va bo'ysungan qayg'u bilan bu yer oziq-ovqat ombori emas, garaj, deb o'yladi, hatto o'zidan benzin hidi keladi, deb o'yladi, odam o'zi yaratgan jinlarga taslim bo'lganda shunchalik aldanishi mumkin. Shunda uning qo'li nimagadir tegdi, arvohnning yopishqoq barmoqlariga emas, ajdahoning alangali tili va tomog'iga emas, balki sovuq metall, qandaydir silliq vertikal yuzaning teginishini his qildi, u bu nom ekanligini, bu tokcha ekanligini bilmay tushundi. U shunga o'xshash boshqa javonlar ham bo'lishi kerak, deb qaror qildi, ular qanday qilib yaratilgan bo'lsa, endi u oziq-ovqat mahsulotlari qaerdaligini aniqlashi kerak edi, bu erda emas, bu hid yolg'on emas, mana yuvish vositalari. U zinapoyani topgunga qadar qanday qiyinchiliklarga duch kelishi haqida o'ylamasdan, javonlarni aylanib, ularni his qilib, hidlab, silkita boshladi. Karton paketlar, shisha va plastmassa butilkalar, kichik, o'rta va katta butilkalar, tunuka qutilar, har xil idishlar, sumkalar va naychalar va naychalar bor edi. U qoplardan birini tasodifan to'ldirdi. Hammasi yesa bo'ladimi, - deb o'zini-o'zi so'radi u bezovtalanib. U boshqa javonlarga bordi va ikkinchisida kutilmagan voqea sodir bo'ldi, qayerga tegayotganini ko'ra olmaydigan ko'r qo'li bir nechta kichik qutilarga tegdi va taqillatdi. Ularning polga urilgandagi ovozi shifokorning xotini yuragini to'xtatib qo'yishiga sal qoldi, "Bu gugurt", deb o'yladi u. U hayajondan qaltirab, engashib, qo'llarini yerga yugurtirdi, uni topdi, bu hidni boshqa hech kimga o'xshatib bo'lmadi va quti silkatilganda tayoqlarning gurillashi, qopqog'ining sirpanishi, fosfor bo'lgan qo'pol tashqi chiziq, tayoq boshining ishqalanishi, nihoyat, yonib turgan joyning yonib-o'chganini sezdi. tumandagi yulduzdek, Rabbim, yorug'lik bor va uni ko'radigan ko'zlarim bor, nur muborak bo'lsin. Shu paytdan boshlab oziq-ovqat yig'ish oson bo'ladi.

U gugurtdan boshladi va deyarli sumkani to'ldirdi, hammasini olishning hojati yo'q, dedi aqlning ovozi, lekin u aqlga e'tibor bermadi, keyin gugurtning miltillovchi alangasi unga tokchalarni ko'rsatdi, mana, u erda, ko'p o'tmay, sumkalar to'ldi, birinchisini bo'shatish kerak edi, chunki unda xizmat qiladigan hech narsa yo'q edi, qolganlari esa shahar sotib olish uchun ajablanib bo'lmadi. Qadriyatlar haqida gapiradigan bo'lsak, bir vaqtlar bir podshoh o'z saltanatini otga almashtirmoqchi bo'lganini, agar ochlikdan o'lsa, nima bermasligini va unga bu polietilen paketlarni olib kelganini eslashning o'zi kifoya. Zinalar bor, yo'l to'g'ri. Undan oldin esa vrachning rafiqasi polga o'tirib, bir paket kolbasa, ikkinchisiga qora non, bir shisha suv solib, afsuslanmasdan ovqatlanadi. Agar u hozir ovqatlanmasa, u yukni kerakli joyga ko'tarishga kuchi etmaydi, u etkazib beruvchidir. Ishni tugatgandan so'ng, u qo'llaridagi sumkalarni, har ikki tomoniga uchtadan bog'lab qo'ydi va ularni oldinga cho'zdi, gugurt yoqdi, u zinapoyaga chiqdi, keyin qiyinchilik bilan ko'tarildi, ovqat hali ham uning oshqozonida edi, mushaklar va nervlarga etib borishi uchun vaqt kerak, bu holda bosh eng yaxshi saqlanib qolgan. Sürgülü eshik indamay ochildi, Yo'lakda kimdir bo'lsa-chi, deb o'yladi doktorning xotini, nima qilaman. Hech kim yo'q edi, lekin u yana o'zidan so'radi: Men nima qilaman? Chiqish joyiga yetganida ortiga o'girilib baqirishi mumkin edi: Yo'lak oxirida ovqat bor, yerto'ladagi omborxonaga olib boradigan narvon bor, undan foydalaning, eshikni ochiq qoldirdim. U buni qila olardi, lekin qilmadi. U yelkasiga yordam berib, o'ziga jim bo'lganingiz ma'qul, nima bo'lishini tasavvur qiling, ko'rlar telbalardek u yerga yugurishadi, yong'in chiqqanda xuddi jinnixonaga o'xshab, zinadan dumalab tushishadi, orqadan kelayotganlar ularni oyoq osti qilib, ezishlarini, ular ham yiqilib, oyoqqa qadam bosish bir xil emasligini aytib eshikni yopdi. Ovqat tugagach, yana ko'p narsalarni olishim mumkin, deb o'yladi u. U sumkalarni qo'lga uzatdi va koridor bo'ylab yurdi. Ular uni ko'rmaydilar, lekin u yegan hidining hidi, Kolbasa, lekin men ahmoqman, tirik izdek bo'lardi. U tishlarini g'ijirladi, siqdi

uning butun kuchi va sumkalarining tutqichlari, men yugurishim kerak, dedi u. O'ylab ko'ring, tizzasini oyna bilan og'ritgan ko'r odam, agar menda ham xuddi shunday holat bo'lsa-chi, men buni sezmasam va qandaydir stakanga qadam qo'ysam, balki bu ayolning oyoq kiyimsiz ekanligini unutgandirmiz, u shaharning ko'zi ojiz odamlari kabi hali poyafzal do'koniga borishga ulgurmagan bo'lsa ham, o'zini baxtsiz his qilishi mumkin. Avvaliga u ko'r odamlar guruhlar orasiga yashirilib, ularga tegmaslikka harakat qildi, lekin bu uni sekin harakat qilishga majbur qildi, ba'zan qayerdan o'tishni tanlashda to'xtadi va bu uning o'zidan xushbo'y aurani chiqarish uchun etarli edi, chunki nafaqat atir va efir auralari, ko'p vaqt o'tmay, ko'r erkak baqirdi: "Kim bu so'zlarni eb qo'ymading?" barcha ehtiyot choralarini tashlab, aqldan ozgandek yugurdi, itarib yubordi, itarib yubordi, yiqitdi, o'zini qutqardi, kim mumkin bo'lsa va bu qattiq tanqidga loyiq edi, chunki biz ko'rlarga bunday munosabatda bo'lmasligimiz kerak, ular qanchalik baxtsiz.

U ko'chaga chiqqanida yomg'ir yog'ayotgan edi. Bundan ham yaxshiroq, deb o'yladi u hansirab, oyoqlari qaltirab, hid kamroq seziladi. Kimdir uning belidan zo'rg'a qoplagan so'nggi lattasini olgan edi, endi u ko'ragini yalang'ochlab, ustiga yaltirab yurardi, bu nafis ifoda, osmon suvi oqardi, xalqni yetaklagani erkinlik emas edi, sumkalar, xayriyatki, to'la, bayroqdek baland ko'tarib bo'lmas darajada og'ir edi. Bu o'zining noxush oqibatlariga olib keldi, chunki qo'zg'atuvchi hidlar itlarning burni darajasida bo'lgani uchun, qanday qilib itlarning etishmasligi mumkin edi, ularga qarash va ularni boqish uchun egasi yo'q, deyarli butun bir to'plam shifokorning xotiniga ergashdi, umid qilamizki, bu hayvonlardan biri neylonning qanchalik kuchli ekanligini tishlari bilan sinab ko'rishni o'ylamagan. Haqiqiy suv toshqiniga teng bo'lgan bunday yomg'ir bilan odamlar ob-havo yaxshilanishini kutish uchun yashirinishlarini kutish mumkin edi. Ammo unday emas, hamma joyda og'izlari ochiq, chanqog'ini bosgan va tanasining har bir burchagiga suv to'plagan ko'rlar, boshqa ko'rlar, yanada uzoqni ko'radigan va eng avvalo aqlliyoq, chelak, ko'za va qozonlarni ushlab, saxovatli osmonga cho'zayotganlar, Rabbiy bulutni bergani haqiqatdir. Do'xtirning rafiqasi xonadonlardagi jo'mraklardan bir tomchi ham qimmatbaho suyuqlik chiqmasligini o'ylab ko'rmagan edi, bu sivilizatsiyaning nuqsoni, biz uyimizga keladigan quvurlardan suvning qulayligiga ko'nikib qolganmiz va buning uchun tarqatuvchi klapanlarni ochib-yopib qo'yadigan kimdir bo'lishi kerakligini unutimiz, u yerda elektr tokini o'tkazish va qayta tiklash uchun nasoslar bo'lishi kerak. ko'zlari yo'q. Quyidagi suratni ham ko'rishning ko'zi yo'q, suv bosgan ko'cha bo'ylab chirigan axlat, odam va hayvon najaslari, mashina va yuk mashinalari tashlab ketib, yo'lni to'sib qo'ygan, ba'zilarining shinalari atrofida o'tlar o'sgan, ko'r, og'zi ochiq, ko'zlari ochiq osmondan yomg'ir yog'ishi mumkin emasdek tuyuladi. Do'xtirning xotini yurib, ko'cha belgilarini o'qiydi, ba'zilarini eslaydi, ba'zilarini eslamaydi, bir payt noto'g'ri yo'lga tushib, adashib qolganini tushunadi. Shubhasiz, u yo'qolgan. U u yoqda-bu yoqqa yuradi, ko'chalar, ularning nomlari endi unga tanish bo'lmay qoladi, keyin umidsizlikka tushib, qora loyga botgan iflos yerga yiqiladi, toliqqan, butunlay holdan toygan holda yig'laydi. Itlar uni o'rab olib, sumkalarni hidlaydilar, lekin qandaydir ishonchsiz, go'yo ovqatlanish vaqti allaqachon o'tib ketgandek, ulardan biri uning yuzini yalaydi, ehtimol u yaqinda ko'z yoshlarini quritishga odatlangan. Ayol uning boshiga tegadi, qo'lini uning loyqalangan orqa tomoni bo'ylab yuradi va qolgan ko'z yoshlarini yuvib, itni quchoqlaydi. Nihoyat u boshini ko'tarib, chorraha xudosiga duo qilganida, uning oldida katta xarita borligini ko'radi, har bir shaharning markazida shahar sayyohlik idoralarida joylashgan xaritalardan biri, asosan tashrif buyuruvchilarning xotirjamligi uchun, ular qayerda bo'lganligini aytishni xohlaydi. Shuningdek, ular qaerdaligini bilishlari kerak. Endi hammaning ko'zi ojiz, bu pul yomon sarflanganini e'lon qilish osondek tuyuladi, axir biz sabr qilishimiz kerak, vaqti-vaqti bilan vaqt berishimiz kerak, chunki taqdir biror joyga nimadir olib kelish uchun ko'p mehnat qilishi kerak, bu xaritani mana bu yerga qo'yish, bu ayolning qayerdaligini ko'rsatish unga qanchalar tushganini faqat u biladi. Bu u o'ylaganchalik uzoq emas edi, u hozirgina boshqa tomonga og'di, siz shunchaki o'tishingiz kerak.

bu ko'cha va siz bir maydonga yetasiz, keyin chapga ikki ko'cha, keyin o'ngdagi birinchisiga aylanisiz, bu siz qidirayotganingiz, raqamni unutmagansiz. Itlar ortda qolishdi, yo'lda ularni nimadir chalg'itib qo'ygan yoki ular mahallaga juda bog'langan va uni tark etishni istamaydilar, faqat ko'z yoshlaridan mast bo'lgan it ularni yig'lab yuborgan itga hamroh bo'lgan, ehtimol, ayol va taqdir tomonidan juda yaxshi tartibga solingan karta o'rtasidagi uchrashuvda it ham bor edi. Aniq ma'lumki, ular do'konga birga kirishgan, ko'z yoshlarini yalagan it odamlarning yerda yotganini ko'rib hayron bo'lmagan, shuning uchun ham ular o'liklarga o'xshardi, u bunga ko'nikib qolgan, ba'zida ular orasida uxlashiga ruxsat berishgan va ular turish vaqti kelganida, ular deyarli doimo tirik edilar. Uyg'on, uxlayotgan bo'lsang, ovqatim bor, dedi do'xtirning xotini, lekin ko'chada o'tayotgan hech kim eshitmasin deb avval eshikni yopdi. Ko'zlari chaqchaq bola birinchi bo'lib boshini ko'tardi, u boshqa hech narsa qila olmadi, uning zaifligi unga yo'l qo'ymadi, boshqalari biroz uzoqroq turishdi, ular tosh bo'lishini orzu qilishdi va ularning uyqusi qanchalik chuqurligini hech kim bilmaydi, dalada oddiy yurish buni isbotlaydi, ular uxlashadi, yarim ko'milgan, kimdir uyg'onishini kutishadi. Lekin ovqat so'zining sehrli kuchi bor, ayniqsa ishtahasi bosganda, hatto ko'z yoshlarini yalab gapira olmay qolgan it ham dumini qimiray boshladi, instinktiv harakati ho'l itlar qilish kerak bo'lgan ishni qilmaganini eslatdi, o'zlarini qattiq silkitadi, atrofga hamma narsani sepadi, ularga oson, terisini kiyib oladi. Muqaddas suv va eng samaralisi, osmondan to'g'ridan-to'g'ri sepilgan, chayqalishlar toshlarning odamlarga aylanishiga yordam bergan, shifokorning rafiqasi esa metamorfoz operatsiyasida ishtirok etib, polietilen paketlarni birin-ketin ochgan. Hamma narsa ham ichidagi hidga o'xshamasdi, lekin qotgan nonning xushbo'y hidi, yumshoq qilib aytganda, hayotning o'z mohiyatiga aylanardi. Nihoyat hamma uyg'ondi, qo'llari qaltiraydi, yuzlari chanqaydi, keyin shifokor, xuddi ilgari ko'z yoshlarini yalagan it bilan sodir bo'lganidek, bu kimligini esladi, ehtiyot bo'ling, biz ko'p ovqatlanmasligimiz kerak, biz kasal bo'lib qolishimiz mumkin, ochlikdan kasalmiz, dedi birinchi ko'r, erining gapiga quloq solib, jim bo'lib o'ylanib qoldi. achchig'ini, Ko'zlaridan ham tushunmaydi, boshqa narsadan ham tushunmaydi, bu nohaq so'zlar, shifokorning boshqalardan kam ko'r emasligi va isboti shundaki, xotinining beligacha yalang'ochligini ham sezmagan, o'zi ham unga o'zini yopish uchun ko'ylagini berishini so'ragan, boshqa ko'rlar esa avvalroq unga qarashgan bo'lsalar edi, lekin ertaroq qarashgan bo'lsa.

Ular ovqatlanayotganda, ayol o'zining sarguzashtlarini, o'zi bilan bo'lgan hamma narsani va nima qilganini aytib berdi, faqat u ombor eshigini yopiq qoldirganini aytmadi, u o'ziga bergan gumanitar sabablarga unchalik ishonch hosil qilmadi, buning o'rnini qoplash uchun tizzasi stakanga urilgan ko'r odam bilan epizodni aytdi, hamma ham qora tanlilar bilan kulmadi. charchagan va ko'zlari chaqqon bola faqat chaynash ovozi eshitardi. Ko'z yoshlarini yalagan it o'z ulushini oldi, buning uchun u darhol unga minnatdorchilik bildirdi, tashqaridan kimdir eshikni qattiq silkitganida qattiq hurdi. Kim bo'lishidan qat'i nazar, u turib olmadi, atrofda quturgan itlar yuribdi, degan mish-mishlar yuribdi, kasalliklarga kelsak, qayerga qadam qo'yganimni bilmayman. Hammaning dastlabki ochligi to'xtagach, xotirjamlik paydo bo'ldi, keyin shifokorning xotini yomg'ir yog'ayotganini tekshirish uchun o'sha do'kondan chiqqan odam bilan bo'lgan suhbat haqida gapirib berdi. Keyin u shunday dedi: "Agar u menga aytganlari rost bo'lsa, uylarimizni tark etganimizdek topib olishimizga ishonchimiz komil emas, ularga kira olishimizni ham bilmaymiz, men ketayotganda kalitlarini olishni unutganlar yoki ularni yo'qotganlar haqida gapirayapman, masalan, bizda kalit yo'q, ular olovda qolib ketishgan va endi ularni topish imkonsiz bo'ladi, agar u olov ichida qolganligini aytdi. qaychi, avval ularning ustiga quritilgan qonni kuydirdi, keyin ikkala yelkasidagi pichoqlarni ushlab, ularni qanday qilib to'mtoq qildilar, qanday qilib ularni asta-sekin maydalab, ularni yumshoq, shaklsiz qildilar, bu kimningdir tomog'ini kesishi mumkinligiga ishonib bo'lmaydi va yong'in o'z ishini tugatgandan so'ng, natijada paydo bo'lgan qotishma ichida kalitlarni ajratib bo'lmaydi. men bilan, shu yerda, uch barmog'ini yirtiq shimining cho'ntagiga solib zo'rg'a, kamarining yonida, uchta barmoqli kichik uzukni chiqarib oldi.

kalit, Qanday qilib men ularni sumkamga solib qo'yganimdan keyin sizda bor edi, men ularni oldim, adashib qolishlaridan qo'rqardim, agar ularni doimo o'zim bilan olib yursam, xavfsizroq bo'ladi deb o'yladim va bu ham bir kun uyga qaytishimizga ishonishning yo'li edi, bizda kalitlar borligi yaxshi, lekin eshigimiz singan bo'lishi mumkin, Yoki ular hatto harakat qilishdi. Bir zum boshqalarni unutishdi lekin endi hammadan o'z kalitlariga nima bo'lganini bilish kerak edi, avvaliga qora ko'zoynakli qiz gapirdi, ota-onam meni tezyordam kelganda uyda qolishdi, keyin ularga nima bo'lganini bilmayman, keyin qora bandajli chol gapirdi, men ko'r bo'lganimda uyda edim, menga eshik yopilganini aytdi. men uchun kalitlar haqida o'ylash vaqti emas edi, faqat birinchi ko'rning xotini qoldi, lekin u aytdi: "Bilmayman, esimda yo'q, u bildi va esladi, lekin u birdan ko'zi ojizligini ko'rganida, bu bema'ni iborani tan olishni istamadi, lekin u shunchalik singib ketganki, biz uning uyidan qochib qutula olmadik" ular hali ham binoda edi, lekin ular unga yordam bermaslikka harakat qilishdi va erining boshiga baxtsizlik tushganda juda qattiq va xotirjam bo'lgan u jinni ayolga o'xshab uyidan eshigini ochiq qoldirdi, bir oz vaqt, bir daqiqa, eshikni yopish uchun qaytib kelishga ruxsat berishni so'rash uning xayoliga ham kelmagan. Bechora bola qayerda yashashini ham eslay olmagan uchun ko'zlari chaqchaq boladan hech kim uyining kalitini so'ramadi. Keyin tabibning xotini qo'lidagi qora ko'zoynakli qizga engil tegindi, Biz sizning uyingizdan boshlaymiz, chunki u eng yaqin, lekin birinchi navbatda kiyim-kechak va poyabzal topish kerak, biz bu iflos va yirtiq yura olmaymiz. U o'rnidan turmoqchi bo'ldi, lekin ko'zlari to'lib-toshgan bolakay yana uxlab qolganini payqadi. U: "Keling, dam olamiz, uxlaymiz, keyin bizni nima kutayotganini ko'ramiz", dedi. U ho'l etagini yechdi, keyin isinish uchun erini quchoqladi, birinchi ko'r erkak va uning xotini ham shunday qilishdi, sizmi, deb so'radi u, u uyni esladi va qiynaldi, u aytmadi: "Menga tasalli bering, lekin u buni o'ylaganday tuyuldi, qorong'u ko'zoynakli qizni nima fikrga majbur qilgani noma'lum, lekin qarilik bilan yelkasiga qo'lini qo'yib yubordi. u uxlab qoldi, lekin u uxlamadi. It eshik oldida yotdi, u ko'z yoshlarini quritmasa ham, shafqatsiz va do'stona hayvon.

Ular kiyinib, oyoq kiyimlarini kiyib olishdi, lekin hali yuvinishning yo'lini topa olishmadi. Lekin ular oziq-ovqatning nisbatan tanqisligiga qaramay, boshqa ko'rlardan ancha farq qilar edilar, chunki ular aytganidek, mevalari juda saralangan, kiyimlari ranglari bir-biriga mos keladi, biz bilan kimdir maslahat berishining afzalligi shuki, siz buni kiyasiz, shimingizga ham yarashadi, chiziqlar yomg'ir tomchilariga tushib qolmaydi, erkaklarga shunday bo'larmidi, balki g'amxo'rlik qilarmidi? endi qora ko'zoynakli qiz, endi birinchi ko'r odamning xotini, ular qanday rang va naqsh kiyganliklarini so'radilar, ular o'zlarining tasavvurlari yordamida tasavvur qilishlari mumkin edi. Poyafzalga kelsak, hamma rozi bo'ldiki, go'zallikdan oldin qulaylik bo'lishi kerak, hech qanday kamar va baland poshnali tufli, nozik yoki lakli teri yo'q, ko'chalarning hozirgi holatida bu mutlaqo bema'nilik bo'lardi, eng yaxshisi rezina etiklar, butunlay suv o'tkazmaydigan, o'rta oyoq baland, kiyish va yechish oson, loyda yurish uchun yaxshiroq narsa yo'q. Afsuski, bu modelning etiklari hamma uchun yo'q edi, masalan, kichkina bolakay uchun mos o'lcham yo'q edi, oyoqlari ichkarida suzardi, shuning uchun u noaniq maqsadli sport poyabzali bilan kifoyalanishi kerak edi. Qanday tasodif, onasi qayerda bo'lmasin, nima bo'lganini aytib beradigan odamga, agar ko'rgan bo'lsa, o'g'lim aynan shuni tanlagan bo'lardi, der edi. Oyoqlari kichik emas, balki kattaroq bo'lgan qora bandajli chol bu muammoni ikki metr balandlikdagi va juda katta o'yinchilar uchun maxsus basketbol poyabzali kiyib, muammoni hal qildi. To'g'ri, u hozir biroz kulgili ko'rinadi, go'yo oq shippak kiygandek, lekin bu qisqa vaqt uchun kulgili bo'ladi, bor-yo'g'i o'n daqiqadan keyin uning tuflisi dahshatli iflos bo'ladi, hayotdagi hamma narsa kabi, unga vaqt bering va hamma narsani hal qiladi.

Yomg'ir to'xtadi, og'zi ochiq ko'rlar qolmadi. Ular u yoqda bu yerda yurishadi, nima qilishlarini bilmay, ko'chada kechishadi, lekin uzoq vaqt yurishadimi yoki tik turishadimi, ular uchun hech qanday farq yo'q, ovqat qidirishdan tashqari, ular uchun boshqa maqsadlar yo'q, musiqa to'xtagan, dunyo hech qachon bunchalik jim bo'lmagan, kino va teatrlar faqat uyini yo'qotganlarga xizmat qiladi, ba'zilar esa eng kattasini izlashdan voz kechgan, ba'zilar esa eng kattasini qidirib qolganlar. asta-sekin undan qolgan, hali ham oq kasallikni sariq isitma va boshqa o'latlarga qarshi o'tmishda juda kam xizmat qilgan vositalar va hiylalar bilan to'xtatish mumkinligiga ishonishgan, ammo bu endi tugadi, hatto olov kerak emas edi. Muzeylarga kelsak, bu insonlar, deymen, odamlar, barcha rasmlar, haykallar, ularni hech kim ko'rmaydigan, yuragingizni ezadigan haqiqiy ruhiy iztirob. Ko'rlar shahardan nimani kutishganini hech kim bilmaydi, agar ular hali ham bunga ishonsalar, kasallikdan davo kutgan bo'lar edilar, lekin ko'rlik hech kimni ayamagani, mikroskopning ob'ektivi bilan qarash uchun bitta sog'lom ko'rinish qolmagani, laboratoriyalar tashlab ketilgani va bakteriyalar omon qolishni istasa, boshqa chorasini qolmagani ma'lum bo'lgach, bu umidlarni yo'qotishdi. Avvaliga ko'r-ko'rona o'z yaqinlari hamrohligida, hali ham ko'rmagan va oilaviy burchini his qilgan holda kasalxonalarga borishdi, lekin u yerda faqat ko'r shifokorlarni topdilar, ular yurak urishini olib, ularni orqadan va oldidan tinglashdi, ularning qo'lidan kelganicha, eshitganlari ham shu edi. Keyin, ochlikdan qiynalib, yura oladigan bemorlar o'z xohishiga ko'ra kasalxonalardan qochib, ko'chalarda o'la boshladilar va oilalar, agar bu joylarda hali ham qolgan bo'lsa, ularni keyinroq dafn etishga majbur bo'lishdi, jamoat joyida o'lsa, tasodifan ularga qoqilibgina qolmay, balki yomon hid ham kela boshladi. Ajablanarlisi yo'q, itlar juda ko'p, ularning ba'zilar allaqachon gienalarga o'xshardi, ularning mo'ynalari chirigan rangga o'xshardi, ular himoyasiz odamlarni tishlagani uchun uyat to'lash uchun o'lganlar va yeganlar qayta tirilishidan qo'rqib, yashirin xonalarni aylanib chiqishardi. Dunyo nimaga o'xshaydi, deb so'radi qora bandajli chol, va shifokorning xotini javob berdi: "Tashqi bilan ichkari, bu erda va u erda, oz va ko'p, biz boshdan kechirgan va biz boshdan kechirayotgan narsalar o'rtasida hech qanday farq yo'q, Va odamlar qanday, deb so'radi qora ko'zoynakli qiz, Ular arvohlar kabi harakat qilishadi, menimcha, bu sizning hayotingizning to'rtta bo'lishidan dalolat beradi. ko'ring,

Mashinalar ko'pmi, deb so'radi birinchi ko'r o'g'irlanganini unuta olmagan, - Bu butun bir qabriston. Na shifokor, na birinchi ko'rning xotini, nima uchun, hech narsa so'rashmadi, chunki javoblar shunday bo'lar edi. Ko'zlari chaqqon bolakay o'zi orzu qilgan tuflisini kiyib yurganidan ko'ngli to'ladi, hatto ko'rmasligi ham uni afsuslantirmaydi. Balki shuning uchun ham u sharpadek yurmaydi. Qolaversa, tabibning xotiniga ergashayotgan ko'z yoshlarini yalab yurgan it ham "giena" deyishga loyiq emas, u murdaning izidan yurmaydi, tirikligini bilgan ko'zlarga hamroh bo'ladi.

Qorong'i ko'zoynakli qiz uzoqda emas, lekin bir haftalik ochlikdan keyin ularning kuchlari endigina qaytib kela boshlaydi, shuning uchun ular juda sekin yurishadi, ular dam olish uchun erga o'tirishdan boshqa iloji yo'q, rang va naqsh tanlashda juda ehtiyot bo'lishning ma'nosi yo'q edi, chunki qisqa vaqt ichida kiyimlari allaqachon iflos bo'lib qoladi. Qora ko'zoynakli qiz yashaydigan ko'cha, qisqa bo'lishidan tashqari, tor, bu erda nima uchun mashinalar yo'qligini tushuntiradi, siz faqat bir yo'nalishda borishingiz mumkin edi, lekin mashinalar uchun joy qolmagan va bu taqiqlangan. Odam yo'q ekan, ajabmasdi, bunday ko'chalarda kunduzi ko'pincha tirik jon yo'q bo'lib qoladi, Binolaringiz qancha, deb so'radi doktorning xotini, Yetti raqami, men ikkinchi qavatda, chap tomonda yashayman. Derazalardan biri ochiq edi, boshqa har qanday vaqtda bu ichkarida odamlar borligining aniq belgisi bo'lar edi, endi hamma narsa shubhali edi. Do'xtirning xotini: "Hammamiz bormaylik, yolg'iz yuqoriga chiqamiz, siz pastda kuting" dedi. Ko'rinib turibdiki, ko'cha eshigi majburan ochilgan, mandalning teshigi buzilgani, yog'och uzunligi bo'ylab yorilib, qulfdan deyarli butunlay ajralib chiqqani aniq edi. Doktorning xotini bu haqda gapirmadi. U qora ko'zoynakli qizni oldinga qo'yib yubordi, u yo'lni bildi va zinapoyalar yarim qorong'ilikda ekanligiga parvo qilmadi. Shoshqaloqlikdan asabiylashib, qora ko'zoynakli qiz ikki marta qoqilib ketdi, lekin o'z-o'zidan kulish yaxshiroq deb qaror qildi, Tasavvur qiling, men ilgari ko'zlarim yopiq holda yuqoriga va pastga tushishim mumkin edi, frazeologik birliklar bilan ular minglab ma'no nuanalarini etarlicha sezgir aks ettira olmaydi, bu holda, masalan, ko'zlaringni yumib ko'rish o'rtasidagi farq. Ikkinchi qavatdagi maydonchada biz izlayotgan eshik yopiq edi. Qora ko'zoynakli qiz qo'ng'iroq tugmachasini topguncha qo'lini ramka bo'ylab siljitdi. Quvvat yo'q, — deb eslatdi tabibning xotini, hamma bilganini shunchaki takrorlaydigan bu ikki so'z qizga yomonlikdan ogohlantirishdek tuyuldi. U eshikni bir, ikki, uch marta, uchinchi marta qattiq taqillatdi, mushtlari bilan "Onajon, dadajon", deb qichqirdi, lekin eshikni hech kim ochmadi, muloyim kichraytiruvchilar eshikni o'zgartirmadi.

Haqiqat, unga hech kim kelmadi, qizim, nihoyat keldi, biz seni boshqa ko'rmaymiz deb o'ylagandik, kir, kir, bu ayol esa sening do'sting, kir, kiring ham, uy biroz tartibsiz, lekin e'tibor berma, eshik hali ham yopiq edi, hech kim yo'q, dedi qora ko'zoynakli qiz, boshini qo'litiqlagancha eshikka suyanib yig'lab yubordi. rahm-shafqat so'rab, agar biz inson ruhiyatining murakkab tabiati haqida etarlicha ma'lumotga ega bo'lmaganimizda, uning ota-onasini shunchalik yaxshi ko'rganiga hayron bo'lardik, shu qadar og'riqli, shunday erkin axloqli qizni, garchi u allaqachon u bilan boshqasi o'rtasida hech qanday ziddiyat yo'q va hech qachon bo'lmagan deb da'vo qilgan odamdan uzoq emas edi. Shifokorning rafiqasi unga tasalli bermoqchi bo'ldi, lekin u deyarli hech narsa deya olmadi, ma'lumki, odamlar o'z uylarida uzoq vaqt qolishlari deyarli imkonsiz bo'lib qolgan. Qo'shnilardan so'rashimiz mumkin edi, u taklif qildi, agar bor bo'lsa, Ha, so'raymiz, dedi qora ko'zoynakli qiz, lekin ovozida umid yo'q edi. Ular maydonchani narigi tomonidagi eshikdan boshlashdi, u erda ham hech kim taqillatga javob bermadi. Yuqori qavatda ikkala eshik ham ochiq edi. Uylar talon-taroj qilingan, shkaflar bo'm-bo'sh edi, oziq-ovqat saqlanadigan joylarda undan asar ham yo'q edi. Yaqinda u yerdan odamlar o'tganiga oid alomatlar bor edi, albatta, qandaydir sarson-sargardon guruh, xuddi hozirgidek, uyma-uy yurib, yo'qlikdan yo'qlikka.

Ular birinchi qavatga tushishdi, shifokorning xotini eng yaqin eshikka qo'lini qo'litiq bilan urdi, kutilgan sukunat, keyin hirqiroq ovoz.

Ishonmay so'radi, kim bor, qora ko'zoynakli qiz, bu men, ikkinchi qavatdagi qo'shnim, men ota-onamni qidirayman, bilasanmi, ular qayerda, ularga nima bo'ldi, deb so'radi. Oyoq tovushlari eshitildi, eshik ochildi va juda ozg'in kampir paydo bo'ldi, shunchaki teri va suyaklar, iflos, sochlari katta, oppoq. Bo'g'uvchi hid va noaniq chirishning jirkanch aralashmasi ikki ayolni orqaga qadam tashlashga majbur qildi. Kampir ularga tikilib turardi, ko'zlari oqarib qolgan edi, men ota-onang haqida hech narsa bilmayman, seni olib ketishganning ertasiga ularni olib ketish uchun kelishgan, o'shanda ham ko'rib turardim, binoda boshqa odam bormi, ba'zida kimdir zinadan ko'tarilib tushayotganini eshitaman, lekin ular begona odamlar, shunchaki uxlaydigan odamlardir, ota-onam, men senga nima dedim, o'g'ling haqida nima derdim, o'g'ling haqida nima deyman. kelin, Ularni ham olib ketishdi, Nega olib ketishmadi, chunki men yashiringan edim, Qayerda, tasavvur qiling, sizning joyingizda, Qanday qilib kirdingiz, Orqadan, shoshilinch zinapoyada, oynani sindirib, eshikni ichkaridan ochdim, kalit qulfdagi edi, Va o'sha paytdan beri qanday omon qoldingiz, deb so'radi, uyda, keksa ayollarning boshi u erda edi, deb so'radi, keksa ayollarning boshi u erda edi, u erda, keksa ayollarning boshini o'girib ketdi. Do'stim, biz bir guruhdamiz, dedi qora ko'zoynakli qiz, gap yolg'izligingizda emas, ovqat ham, shu vaqtgacha ovqatni qanday olib yurdingiz, deb turib oldi doktorning xotini, men ahmoq emasman, tuzalib ketyapman, agar xohlamasangiz, aytmang, men qiziqib so'radim, avval uyga kirib, hamma narsani aytib beraman. mavjud bo'lgan ovqatni, buzilib ketadiganini yig'ib oling, darhol yedim, qolganini qo'ydim, yana bormi, deb so'radi qora ko'zoynakli qiz, Yo'q, u allaqachon ketdi, deb javob berdi kampir va uning ko'r ko'zlarida birdan ishonchsizlik paydo bo'ldi, bu ibora har doim shunday vaziyatlarda qo'llaniladi, lekin aslida bu ifoda unchalik aniq emas, ko'zlari chiqib ketganda ham, ular ikki harakatsiz shisha shar, va ko'z qovoqlari, kiprikleri va qoshlari barcha tasviriy ifoda va notiqlik g'amxo'rlik qilish kerak, lekin shon-shuhrat ko'zlarga tegishli, Unda endi nima yashaysan, deb so'radi shifokorning xotini, O'lim ko'chalarda yuradi, lekin hovlilarda hayot tugamaydi, dedi kampir sirli ravishda, u erda yordrab bor, tovuqlar bor, gullar bor, lekin yeshga yaramaydi, nima qilasan, gohida karam olaman, gohida quyon yoki tovuq so'yaman, Xom, avvaliga o't yoqib, keyin xom go'shtga o'rganib qolganman, karam boshlari esa shirin, xavotir olma, onamning qizi ochlikdan o'lmaydi. U ikki qadam ortga qaytdi, uy qorong'iligiga cho'kib ketar edi, faqat ko'zining oqi charaqlab turardi va u yerdan: kirmoqchi bo'lsang, men seni ichkariga kiritaman, qora ko'zoynakli qiz yo'q demoqchi edi, katta rahmat, lekin kerak emas, nega ota-onam yo'q, lekin birdan xonamni ko'rish istagi paydo bo'ldi, lekin men xonamni ko'rmoqchi bo'ldim... hech bo'lmaganda qo'llarimni devorlar bo'ylab, karavotdagi yorgan, yostiq, aqldan ozgan boshim o'tirgan joyida, mebel ustida, balki ko'ylak ustidagi gul vaza haliyam turgandir, agar kampir gulni yeya olmaganidan g'azablanib polga tashlamagan bo'lsa, buni esladi. U dedi: Unday bo'lsa ruxsating bilan taklifdan foydalanaman, juda mehribon, Kir, kir, lekin o'zing bilganingdek, u yerda ovqat topolmaysan, menda bo'lganim esa menga yetmaydi, bundan tashqari, senga hech qanday foyda yo'q, xom go'shtni yoqtirmasang kerak, Xavotir olma, bizda ovqat bor, Oh, shunday bo'lsa, ovqatim bormi, menga bir narsa qo'yib bera olasizmi, menga bir narsa to'lay olasizmi, menga ovqat qaytara olasizmi, dedi. Sizni tashlab ketamiz, xavotir olmang, dedi doktorning xotini. Ular allaqachon yo'lak bo'ylab o'tib ketishgan, badbo'y hid chidab bo'lmas darajada edi. Tashqi yorug'likdan xira yoritilgan oshxonada polda quyon mo'ynasi, tovuq patlari, suyaklar, qurigan qon bilan iflos laganda esa ko'p marta chaynalgandek, tanib bo'lmaydigan go'sht bo'laklari turardi. Quyonlar va tovuqlar nima yeydi? — deb so'radi shifokorning xotini. Hammayoqni, o'tni, qoldiqlarni, dedi kampir. Qolganlar, nimadan? Hamma narsadan, hatto go'shtdan ham. Tovuuq va quyon go'sht yeydi, demang. Quyonlar hali yo'q, lekin tovuqlar quvonchdan o'lmoqda. Hayvonlar odamlarga o'xshaydi, ular hamma narsaga o'rganadilar. Kampir dadil harakat qildi, qoqilmasdan, xuddi o'zi ko'rgandek, yo'ldan stulni itarib yubordi, so'ng favqulodda zinapoyaga olib boradigan eshikni ko'rsatdi, bu yerdan sirg'alib ketmaslik uchun ehtiyot bo'ling, panjara unchalik barqaror emas, Eshik-chi, qora ko'zoynagi qizdan so'radi, siz shunchaki eshikni bosishingiz kerak, bu menda, kalit menda edi, deyishim kerak, bu qiz menda, deyman. lekin ayni damda u ota-onasi yoki hech bo'lmaganda ulardan biri boshqalarni o'zlari bilan olib ketishsa, eshik oldida bu kalitdan unga hech qanday foyda bo'lmaydi, deb o'ylardi, u bu qo'shnisidan har safar uni o'tkazib yuborishini so'ra olmadi, u qoqilmasdan stulni yo'ldan siljitdi, go'yo buni ko'rgandek, keyin shoshilinch zinapoyaga olib boradigan eshikni ko'rsatdi, bu yerdan sirpanib ketmaslik uchun ehtiyot bo'ling, panjara unchalik barqaror emas, eshikni nima deb so'radi qora ko'zoynakli qiz, siz faqat eshikni itarishingiz kerak, menda kalit bor, mana bu, qiz o'sha paytda o'yladi Agar ota-onasi yoki hech bo'lmaganda ulardan biri boshqalarni o'zlari bilan, old eshikdan olib ketgan bo'lsa, unga foydasi yo'q edi, u bu qo'shnisidan har safar uni o'tkazishni so'ray olmadi, u qoqilmasdan stulni yo'ldan siljitdi, go'yo buni ko'rgandek, keyin shoshilinch zinapoyaga olib boradigan eshikni ko'rsatdi, bu yerdan sirpanib ketmaslik uchun ehtiyot bo'ling, panjara unchalik barqaror emas, eshikni nima deb so'radi qora ko'zoynakli qiz, siz faqat eshikni itarishingiz kerak, menda kalit bor, mana bu, qiz o'sha paytda o'yladi Agar ota-onasi yoki hech bo'lmaganda ulardan biri boshqalarni o'zlari bilan, old eshikdan olib ketgan bo'lsa, unga foydasi yo'q edi, u bu qo'shnisidan har safar uni o'tkazishni so'ray olmadi,

kirish va chiqish istagi. Uyiga kirmoqchi bo'lganidanmi, ota-onasi yo'qligidanmi yoki noma'lum sababdanmi, yuragi biroz siqilganini sezdi.

Oshxona toza va ozoda, mebelda chang ko'p emas edi, yomg'irli ob-havoning yana bir afzalligi, karam va o'tlarning o'sishiga yordam berishdan tashqari, rostdan ham tepadan ko'rinib turgan hovlilar shifokorning xotiniga kichkina o'rmonday tuyulardi. Quyonlar bo'sh bo'lganida, hayron bo'ldi u, albatta, yo'q, ular o'z kulbalarida yashashda davom etib, karam barglarini olib keladigan ko'r qo'lni kutib, tepishayotganda quloqlaridan ushlab sudrab olib chiqishar ekan. Shu bilan birga, boshqa qo'l ularning bo'yin umurtqalarini buzadigan ko'r zarbani tayyorlaydi. Qorong'i ko'zoynakli qizning xotirasi uni uyga olib kirdi, xuddi kampirga o'xshab, qoqilmadi va ikkilanmadi, ota-onasining to'shagi to'g'ri yo'q, erta tongda ularni olib ketishga kelishgan bo'lsa kerak, u o'sha erda o'tirdi va yig'ladi, shifokorning xotini uning yonida o'tirdi, unga: "Yig'lama, boshqa nima deyish mumkin, bu dunyoning ma'nosini yo'qotdi" dedi. Qizning xonasida, shkaftda allaqachon quritilgan gullar bilan vaza bor edi, suv bug'langan edi, ko'r qo'llar u erga yugurdi, barmoqlar o'lik gulchambarlarga tegdi, agar siz undan voz kechsangiz, hayot qanchalik nozik. Doktorning xotini derazani ochib, ko'chaga qaradi, hamma o'sha erda, bemorni kutib o'tirdi, faqat it ko'z yoshlarini yalab, boshini ko'tardi, uning o'tkir eshitishi uni ogohlantirdi. Yana bulutlar qoplagan osmon qoray boshladi, tez orada qorong'i bo'lardi. Bugun boshpana izlab yurishning hojati yo'q, qayerdan yotish kerak, shu yerda qolishadi, deb o'yladi u, — Kampir hammamizning uyidan o'tishimizni yoqtirmaydi, — deb ming'irladi. Shu payt qora ko'zoynakli qiz uning yelkasiga tegib: "Eshikning kalitlari qulfdan olishmadi", dedi. Muammo, agar umuman bo'lsa, allaqachon hal qilingan edi, shuning uchun ular birinchi qavatda kampirning yomon kayfiyatiga chidashlari shart emas edi. Men ularni chaqirgani tushaman, yaqinda qorong'i bo'ladi, qanaqa yaxshi, bugun hech bo'lmaganda qandaydir uyda, uning tomi ostida yotsak bo'ladi, dedi do'xtirning xotini, siz ota-onamning yotog'ida qolasiz, keyin ko'ramiz, men bu yerda mas'ulman, men uydaman, to'g'ri aytasiz, hohlaganingizdek bo'ladi, do'xtirning xotini qizni quchoqlab oldi, keyin tushdi. Yo'l boshchi "Har bir yelkada o'nta qadam bor", degan bo'lsa-da, goh-gohida qoqilib, jonlanib suhbatlashar ekanlar, xuddi ziyoratga ketayotgandek bo'lishardi. It ko'z yoshlarini yalab, xuddi umr bo'yi shu ishni qilgandek, xotirjamlik bilan ularning ortidan ergashdi. Qo'nish joyida qora ko'zoynakli qiz pastga qaradi, birov yuqoriga ko'tarilganda, yo kim kelayotganini, u begonami, bilish uchun yoki mehmondo'stlik bilan salomlashish uchun, agar ular do'st bo'lsa, u holda kim kelayotganini bilish uchun ko'zning bo'lishi ham shart emas edi. Birinchi qavatdagi kampir eshikdan o'zini ko'rsatdi, u qaror qildi: taqillagan uyquga kelgan guruhlardan biri ekanligini, u bu yerda noto'g'ri yo'q edi, kim kelyapti, tepadan qora ko'zoynakli qiz javob berdi: "Bu mening guruhim, kampir sarosimaga tushib, qanday qilib qo'nish joyiga yetib kelganini, u darhol anglab yetdi va o'zidan g'azablandi, go'yo u eshik oldida turgan mulkning kalitini qidirib, olishni o'ylamagan edi. faqat bittasi oylar davomida yashaydi. U to'satdan ko'ngli qolganini o'rnini to'ldirish uchun eshikni ochib, "Menga ovqat berishing kerak, unutgandek bo'lmang", deyishdan yaxshiroq yo'l topa olmadi. Ammo shifokorning xotini ham, qora ko'zoynakli qiz ham, biri kelganlarni boshqarib, ikkinchisi salom berib, unga javob bermagani uchun, u jahl bilan qichqirdi: "Eshityapsizmi, u juda yomon ish qildi, chunki o'sha paytda uning yonidan o'tib ketayotgan it ko'z yoshlarini yalab, o'rnidan sakrab, unga jahl bilan hurdi, keksa ayolning qo'lini to'ldirdi. dahshatdan qichqirib yubordi va qoqilib eshikni yopib uyiga ketdi, bu jodugar kim, deb so'radi qora bog'ichli chol, shunday gaplar o'zimizga ko'zimiz yo'qda aytiladi, agar u o'xshab yashaganida, qachongacha madaniyatli yurganini ko'rgan bo'lardik.

Ularning sumkalarida olib yurganlaridan boshqa ovqatlari yo'q edi, ular suv olib yurishlari kerak edi

Ular oxirgi tomchigacha tejab qolishdi va yorug'likka kelsak, ular tasodifiy elektr uzilib qolgan taqdirda xizmat qilish uchun oshxona shkafida ikkita shamni topish juda baxtiyor edi. Do'xtirning xotini ularni o'ziga qulaylik uchun yoqib qo'ydi, boshqalarga kerak bo'lmagani uchun ularning boshlarida yorug'lik yetarlicha, shu qadar yorqin ediki, ko'r bo'lib qolishdi. Ular dasturxonga o'tirishdan oldin, qop-qora ko'zoynakli qiz va shifokorning xotini va'dasini bajarish uchun pastga tushishdi, agar ular bojxonadan o'tish uchun to'lovni oziq-ovqat bilan qondirish uchun ketgan desak, to'g'riroq bo'ladi. Kampir ularni ingrab, to'ng'illab kutib oldi, la'nati it uni yeb qo'yishiga sal qoldi, "Bunday jonivorni boqish uchun to'yib-to'yib ovqatingiz bo'lsa kerak", deb shama qildi u, go'yo bu haqoratli gapi bilan ikki elchining qalbida biz pushaymonlik deb ataydigan narsani uyg'otishini kutgandek, bir-biriga: "Buncha yovvoyi chorvani qornini yeb qo'yib qo'yish insoniylikka to'g'ri kelmaydi". Ikki ayol ko'proq ovqat olish uchun qaytib kelishmadi va ular olib kelgan narsa - bugungi kunning og'ir sharoitini hisobga olgan holda, birdaniga pastdagi kampir buni shunday tushundi, oxir-oqibat u o'zidan ko'ra yomonroq bo'lib chiqdi va ichkariga kirib, uyning orqa eshigining kalitini oldi, so'ng qizga: "Mana, qop-qora ko'zoynakli" deb aytdi. Eshikni yopdi, - dedi u, - Katta rahmat. Maftun bo'lib, ikki ayol ko'tarildi, jodugarning tuyg'ulari bo'lganidan keyin, U yomon odam emas edi, yolg'iz qolgandan keyin aqlidan ozgan bo'lsa kerak, qora ko'zoynakli qiz nima deyayotganini o'ylamasdan izoh berdi. Doktorning xotini javob bermadi, suhbatni keyinga qoldirishga qaror qildi va hamma allaqachon uxlab yotganida, ikkovi oshxonada qolgan uy yumushlariga kuch to'plagan ona va qizdek o'tirishdi va shifokorning xotini: "Endi nima qilasz, hech narsa, men shu erda qolaman va ota-onamning qaytishini kutaman, yolg'iz, ko'r bo'lib qolganman, ko'rganman". Ko'nikib ketishim kerak, pastdagi qo'shni ham yolg'iz yashaydi, Unga o'xshab ketmoqchimisam, qolganda karam va xom go'sht yeysanmi, bu yerdagi binolarda endi hech kim yashamaydi shekilli, ikkovingiz ovqat tugaydi, deb qo'rqib bir-biringizdan nafratlanasiz, har bir boshqani olib birovning og'zidan o'g'irlab ketasiz, faqat ayolning hidini ko'rgansiz. uning uyining hidi, lekin aytmochimanki, biz yashagan joyda ham u qadar jirkanch emas edi, ertami-kechmi hammamiz unga o'xshab qolamiz va keyin biz bilan tugaydi, endi hayot bo'lmaydi, hozircha biz tirikmiz, quloq soling, siz mendan ko'p narsani bilasiz, men sizning yoningizda nodon odamga o'xshaymiz, lekin menimcha, biz sizni o'likmiz yoki boshqa yo'l bilan qo'yishni afzal ko'ramiz. ko'r, bu o'sha narsa, men hali ko'raman, sen omadlisan, ering omadli, men ham omadliman va boshqalar ham, lekin ko'r bo'lsang ko'rishda davom etasanmi, bilmaysan, biz kabi bo'lasiz, hammamiz pastdagi qo'shnidek bo'lamiz, Bugun bugun, ertaga ertaga, bugun menda mas'uliyat bor, ertaga ko'r bo'lishim mumkin, qanday mas'uliyat, boshqalar yo'qotib qo'yganda ko'z bor mas'uliyat, Dunyodagi barcha ko'rlarga yo'l-yo'riq ko'rsatib, boqishim mumkin emas, men qodir bo'lishim kerak, Lekin siz qila olmaysiz, men bilsam ham, sizga yordam beraman. sen, men hozir o'lgan bo'lardim, Va endi o'lishingni xohlamayman, qolishim kerak, bu mening burchim, bu mening uyim, ota-onam qaytib kelishsa, meni topishlarini xohlayman, agar ular qaytib kelishsa, o'zing aytding, lekin ular hali ham ota-onang bo'ladimi yoki yo'qligini bilmaymiz, tushunmadim, pastdagi qo'shni yaxshi odam edi, bechora qizingni ko'zingda ko'rishibdi, yomon ko'zingda qizni ko'rib qoldim. tuyg'ularda ko'r, chunki biz bo'lgan paytimizda yashagan tuyg'ularimiz tug'ilgan ko'zlarimiz bilan bog'liq edi, ko'zsiz tuyg'ular boshqacha bo'lib qoladi, biz bilmaymiz, qanday qilib, biz nima bilmaymiz, biz o'lik deysiz, chunki biz ko'r bo'ldik, shunaqa, eringizni sevasizmi, ha o'zimni sevganimdek, lekin ko'r bo'lsam, agar men ko'r bo'lib qolsam, keyin kimga ko'r bo'lib qolsam. qanday sevgi bilan, Ilgari, biz ko'rganimizda, ko'rlar ham bor edi, Bir oz hozirgiga qaraganda, aylanma tuyg'ular ko'rlarga tegishli edi, shuning uchun ham ko'rlar ko'rlar kabi emas, boshqalarning tuyg'ulari bilan his qildilar, endi ha, endi ko'rning haqiqiy tuyg'ulari tug'iladi va biz hali boshidamiz, hozircha biz nimani his qilishimiz kerakligini ko'z bilan tushunishimiz kerak. bugun, agar bir kun meni o'ldirishimni aytishganida, men buni haqorat sifatida qabul qilgan bo'lardim, lekin baribir o'ldirdim, Inbiz ko'rganimizda ko'rlar ham bor edi, hozirgiga nisbatan juda oz, aylanma tuyg'ular ko'rlarga tegishli edi, shuning uchun ham ko'rlar ko'rlar kabi emas, boshqalarning tuyg'ulari bilan his qilishardi, endi ha, endi ko'rning haqiqiy his-tuyg'ulari tug'iladi va biz hali boshidamiz, chunki hozir biz hali ham xotira bilan yashaymiz, agar ular sizga nimani his qilishlarini tushunishgan bo'lsa edi meni bir kun o'ldirsam, buni haqorat sifatida qabul qilgan bo'lardim, lekin baribir o'ldirdim, Inbiz ko'rganimizda ko'rlar ham bor edi, hozirgiga nisbatan juda oz, aylanma tuyg'ular ko'rlarga tegishli edi, shuning uchun ham ko'rlar ko'rlar kabi emas, boshqalarning tuyg'ulari bilan his qilishardi, endi ha, endi ko'rning haqiqiy his-tuyg'ulari tug'iladi va biz hali boshidamiz, chunki hozir biz hali ham xotira bilan yashaymiz, agar ular sizga nimani his qilishlarini tushunishgan bo'lsa edi meni bir kun o'ldirsam, buni haqorat sifatida qabul qilgan bo'lardim, lekin baribir o'ldirdim, In

Bunday holda, nima qilishimni xohlaysiz? Men bilan kel, uyga kel. Ular haqida nima deyish mumkin? Sizga tegishli bo'lgan narsa ularga ham tegishli, lekin eng muhimi, kelishingizni xohlayman. Nega? Nega deb o'zimdand so'rayman. Balki siz mening singlimga o'xshaganingiz uchundir. Balki erim siz bilan uxlagani uchundir. Meni kechiring. Bu kechirishni talab qiladigan jinoyat emas. Sening qoningni ichamiz, parazitlarga o'xshaymiz. Biz ularni ko'rganimizda ular juda ko'p edi. Qonga kelsak, u doimo aylanib yuradigan tanani qo'llab-quvvatlashdan boshqa narsaga xizmat qilishi kerak. Endi uxlaylik, chunki ertaga bizni boshqa hayot kutmoqda.

Boshqa hayot yoki o'sha hayot. Ko'zlari chaqqon bola uyg'onganida, hojatxonaga kirgisi keldi, ichak harakati bor edi, uning zaifligi tufayli unga nimadir yaxshi ishlamagan, lekin u darhol ichkariga kira olmagan ma'lum bo'ldi, shekilli, pastdagi kampir binodagi barcha hojatxonalarni ishlatib bo'lmaguncha ishlatib bo'lgan, faqat qandaydir g'ayrioddiy hojatxonaga muhtojlik his qilgan. tungi ichak harakati, yotishdan oldin, aks holda ular hozirgacha bilishgan bo'lardi. Endi hamma hojatxonaga bormoqchi bo'ldi, ayniqsa, endi o'zini tutolmaydigan bechora bola, buni tan olish qanchalik qiyin bo'lmasin, hayotning bu iflos haqiqatini ham har bir hikoyada hisobga olish kerak, ichaklarimiz tinch bo'lganda, barchamizda fikrimiz bor, masalan, ko'z va his-tuyg'ular o'rtasida to'g'ridan-to'g'ri bog'liqlik bormi yoki mas'uliyat hissi paydo bo'ladimi, ko'z va tuyg'u o'rtasida to'g'ridan-to'g'ri oqibatlar paydo bo'ladimi, ko'zni to'g'ri ishlatish tabiiy oqibatdir. og'riq va qayg'u, keyin biz qanday hayvonlar ekanligimizni ko'ramiz. Hovli, - deb xitob qildi shifokorning xotini, va u to'g'ri aytdi, agar erta bo'lmaganida edi, biz pastdan qo'shniga duch kelgan bo'lardik, uni kampir deyishni to'xtatish vaqti keldi, biz mensimagandek, u allaqachon o'sha erda bo'lar edi, dedik biz o'ralashib, tovuqlar bilan o'ralgan, nega, chunki savol bergan odam tovuq nima ekanligini aniq bilmaydi. Qornini ushlab, vrachning xotini yordam berib, ko'zlari chaqnagan bola zo'riqishda zinadan pastga tushdi, shu paytgacha anchadan buyon siqila olgan edi, bechora, undan ko'p narsani so'ramaylik, oxirgi qadamlarda sfinkteri endi ichki bosimni ushlab, oqibatlarini tasavvur qila olmadi. Bu orada, qolgan beshtasi imkon qadar favqulodda zinapoyadan tushayotgan edi, bu juda mos nom, agar ular karantin ostida yashagan paytdan beri biron bir uyatchanlik saqlanib qolgan bo'lsa, uni yo'qotish vaqti keldi. Hovli bo'ylab tarqalib, zo'riqishdan ingrab, keraksiz uyat qoldiqlaridan azob chekib, ular nima qilishlari kerak edi, shifokorning xotini ham shunday qildi, lekin u ularga qarab yig'lab yubordi, ular uchun yig'ladi, ehtimol endi bunga ham qodir emas edi, o'z eri, birinchi ko'r erkak va uning xotini, qora ko'zoynakli qiz, ular bilan qora tanli, qora tanli, qora odamni ko'rdi. o't-o'lanlar orasida, iflos karamlar orasida, qiziq tovuqlar atrofida cho'kkalab o'tirgan, ko'z yoshlarini yalagan it ham tushgan edi, u ham ulardan biri edi. Ular qo'llaridan kelgancha o'zlarini yirtilgan o'tlar, g'isht bo'laklari bilan, qo'llaridan kelganicha tozaladilar, ba'zida bu qilinganidan ham battarroq bo'ldi. Ular yana shoshilinch zinapoyaga chiqishdi, indamay, birinchi qavatdagi qo'shnisi kelib kimligini, qayerdan kelganlarini, qayerga ketayotganlarini so'rashga kelmadi, u yaxshi kechki ovqatdan keyin ham uxlayotgan bo'lsa kerak, ichkariga kirganlarida, avvaliga nima deyishni bilishmadi, keyin qora ko'zoynakli qiz bu holatda qola olmay qolishlarini aytdi, bu haqiqatan ham suvni yuvib bo'lmaydi, bu yo'q. Avvalgidek yomg'ir yog'maganini, keyin yana hovliga chiqishar, lekin bu safar yalang'och holda, uyalmasdan osmondan tushgan saxovatli suvni boshlari va yelkalarida kutib olishar, uning orqa va ko'ksiga, oyoqlariga oqayotganini his qilishar, uni hovuchlab yig'ishsa, oxir-oqibat toza bo'lib, kimgadir ichimlik berishardi. kimniki, tasodifan suvga duch kelguncha lablari teriga engil tegib, chanqoqlik kuchli bo'lgani uchun, qiyshaygan joydan so'nggi tomchilarni ham ishtiyoq bilan yig'ishar, shu tarzda uyg'onar, kim biladi, balki yana bir tashnalikdir. Yuqorida aytib o'tganimizdek, qora ko'zoynakli qiz o'z tasavvurini buzadi, bu kabi vaziyatda nimani o'ylashi mumkin, fojiali, grotesk, umidsiz. Hamma narsaga qaramay, u o'ziga xos amaliy ruhdan mahrum emas edi, isboti shundaki, u o'z xonasidagi komidinga, keyin ota-onasining xonasiga borib, u erdan choyshab va sochiq olib keldi. Shu bilan o'zimizni tozalaylik, dedi u, yo'qdan yaxshi, yo'q

Bu ajoyib g'oya ekanligiga shubha qilishdi, ular ovqatlanish uchun o'tirganlarida, o'zlarini yangi odamlardek his qilishdi.

Stolda doktorning xotini o'z fikrlarini bildirdi, nima qilishimiz kerakligini hal qilish vaqti keldi, men hamma ko'r ekanligiga ishonchim komil, hech bo'lmaganda men ko'rgan odamlar birdek harakat qilishgan, suv yo'q, elektr yo'q, ta'minot yo'q, bu haqiqiy tartibsizlikdir, hukumat bormi, dedi birinchi ko'r odam, men buni xohlayman, agar men hukumat bo'lsa, men ishonaman boshqa ko'rlarga hukmronlik qilish, ya'ni hechlikni tartibga solishga harakat qiladigan hechlik, Demak, kelajak yo'q, dedi qora bandajli chol, kelajagi bor yoki yo'qligini bilmayman, endi bu hozirgi zamonda qanday yashashimiz mumkinligini aniqlash masalasi, kelajak bo'lmasa, hozirgi kunning qadri yo'q, go'yo mavjud emas, insoniyat u erda bo'lishi mumkin, lekin u holda insoniyat u erda bir ko'zsiz yashashi mumkin. biz hali ham o'zimiz o'ylagandek odamdek his qilyapmiz masalan men odam o'ldirdim odamni o'ldirding birinchi ko'r qo'rqib ketdi ha o'sha o'sha narigi tomondan buyurgan joyida men uning bo'g'ziga qaychi tiqdim bizdan o'ch olish uchun o'ldirding ayollardan qasos olish uchun sen ayol bo'lish kerak edi dedi qora ko'zoynakli qiz agar qurbon bo'lgan bo'lsa faqat odam haqlari bo'lsa qaytadan jallod, keyin insof bo'lmaydi, Insoniyat ham bo'lmaydi, deb qo'shib qo'ydi birinchi ko'rning xotini, Keling, savolga qaytaylik, dedi doktorning xotini, birga davom etsak, balki omon qolarmiz, bo'linib ketsak, bizni ko'pchilik yutib, parchalab tashlaydi, dedi u, uyushtirilgan tirik yo'llar, shifokorlar, degani, ko'r bo'lmagan odamlarning yangi yo'llari o'ylab topilgan. shart emas, siz bashorat qilganingizdek, ular qanchalik tartiblanganligini bilmayman, men ularni faqat ovqat va uxlash uchun joy izlash uchun u erda va u yerdan yurishlarini ko'raman, boshqa hech narsa, biz ibtidoiy tuzumga qaytamiz, dedi qora ko'r bog'li chol, farqi bilan, biz bir necha ming erkak va ayol emasmiz, lekin tabiatning o'rtalarida yirtqich va barvaqt. dunyo, Va ko'r, qo'shib qo'ydi tabibning xotini, suv va ovqat topish qiyinlasha boshlagach, katta ehtimol bilan guruhlar tarqalib ketadi, har kim o'zini o'zi yaxshi yashayman, deb o'ylaydi, boshqalar bilan bo'lishish shart emas, topganlari faqat o'zlari uchun bo'ladi, Mavjud guruhlarda rahbarlar bo'lishi kerak, buyruq beradigan va tashkillashtiradigan odam bo'lishi kerak, birinchi ko'r odamga eslatib o'tdi, Balki siz ham shunday buyruq bergandirsiz. ko'r emas, dedi qora ko'zoynakli qiz, shuning uchun siz buyruq berishingiz va tartibga solishingiz kerak, men buyruq bermayman, men qo'limdan kelganicha, men shunchaki sizda yo'q bo'lgan ko'zlarman, tabiiy rahbarga o'xshash narsa, ko'rlar mamlakatida ko'zlari bor podshoh, dedi qora ko'r bog'langan chol. Siznikida biz birga yashashni davom ettiramiz, Biz shu yerda qolishimiz mumkin, dedi qora ko'zoynakli qiz, bizning uyimiz kattaroq, U band emas deb o'ylab, ayol birinchi ko'r odamga eslatdi, u erga borganimizdan keyin bilib olamiz, agar bo'lsa, biz bu erga qaytamiz, yoki sizniki yoki siznikini ko'ramiz, deb qo'shib qo'ydi va qora bog'ichli cholga o'girildi va u javob berdi: mening o'z uyim yo'q, men xonada yolg'iz yashardim, sizdan so'ramang, qizim yo'q, oilam yo'q, yo'q. aka-uka, menda hech kim yo'q, ota-onam ko'rinmasa, men ham sizdek yolg'iz qolaman, siz bilan qolaman, dedi ko'zlari chaqchaq bola, lekin qo'shmadi, onam kelmasa, bunday shart qo'ymang, g'alati xatti-harakat, yoki unchalik g'alati emasdir, yoshlar tez moslashadi, ularning butun umri. Nima qaror qilding, deb so'radi doktorning xotini, men sen bilan boraman, dedi qora ko'zoynakli qiz, faqat haftada kamida bir marta shu yerda menga hamroh bo'lishingizni so'rayman, agar ota-onam qaytib kelsalar, kalitlarni pastdagi qo'shniga qoldirasizmi, menda boshqa ilojim yo'q, u allaqachon olganidan boshqa hech narsa ololmaydi, u yo'q qiladi, chunki men ham birinchi bo'lib bu erda bo'lmagan bo'lsak, ehtimol, blin biz imkon qadar tezroq o'z joyimizni aylanib o'tamiz, u erda nima bo'lganini ko'rish uchun, Biz o'tamiz, bilasizmi, menikidan o'tishdan foyda yo'q, men sizga nima bo'lganini aytdim, lekin siz biz bilan kelasiz, to'g'ri, ha, bir shart bilan, bir qarashda kimdir sizga yaxshilik evaziga shart qo'yishi juda g'alati tuyulishi mumkin, lekin siz ularga shunday qilishni xohlaysiz, lekin ba'zi erkaklar shunday qilishadi.

Ortiqcha mag'rurlik, ular oz vaqt qolgan o'rniga, ahvoli nima, deb so'radi shifokor, Qachonki bu chidab bo'lmas yuk bo'lib qolsa, iltimos, ayting, agar hamdardlik tufayli yoki do'stligimiz uchun indamaslikka qaror qilsangiz, men hali ham miyamda nima qilish kerakligini bilish uchun etarli aql bor deb umid qilaman. bir paytlar fillarga o'xshab, oxirgi paytlarda bunday emasligini eshitdim, chunki hech kim qarimaydi, Sen aniq fil emassan, Lekin men ham aniq odam emasman, Ayniqsa, bolalarcha javoblar bera boshlasangiz, qora ko'zoynakli qizga e'tiroz bildirdi va suhbat shu erda to'xtadi.

Polietilen paketlar kelgan paytlaridan ancha yengilroq, ajabmas, pastdagi qo'shni ham ulardan ikki marta, avvaliga kechasi yeb qo'ygan, endi esa kalitlarni olib, haqiqiy egalari kelguncha ushlab turishini so'rashganida, unga ovqat qoldirib ketishgan, og'zini shunday shirin qilishgan, chunki biz uning xarakterini allaqachon bilamiz, itlar ham faqat choy toshlarini yeyishini eslatib o'tmaymiz. o'sha iltijoli ko'zlar oldida o'zini befarq qilib ko'rsat, darvoqe, it qayerda, u uyda yo'q, u eshikdan ham chiqmagan, shunchaki hovlida bo'lishi mumkin, shifokorning xotini tekshirgani borgan, xuddi shunday bo'lib chiqdi, ko'z yoshlarini yalagan it tovuqni yirtib tashlagan bo'lsa, birinchi marta qari polga hujum qilgan bo'lsa ham, ayol shunday tez hujum qilgan edi. Ko'zlari va tovuqlarni sanagan bo'lsa, u kalitlar bilan g'azablanib nima qilganini aytish mumkin emas. O'zining jinoyat sodir etganini anglashi bilan o'zi qo'riqlayotgan odamning ketayotganini anglab yetishi o'rtasida it bir zumgina taraddudlanib turdi, darrov yumshoq tuproqni kovlay boshladi va birinchi qavatdan kampir birinchi qavatdagi favqulodda zinapoyaning qo'nish joyida paydo bo'lib, uyiga kirib kelayotgan shovqin manbasini hidlab oldi, jinoyat skeletlari bilan qoplandi. boshqa vaqt uchun. It ko'z yoshlarini yalab, zinadan sudralib chiqdi-da, o'zidan o'tgan xavf-xatarni ham sezmagan kampirning etagiga nafasdek tegib, vrachning xotinining yonida turib, o'sha yerdan qilingan jasoratni e'lon qildi. Birinchi qavatdagi kampir uning qattiq qichqirayotganini eshitib, qo'rqib ketdi, lekin biz kech bo'lganini bilamiz, shkafi xavfsizligi uchun va bo'ynini yuqoriga cho'zgancha qichqirdi: "O'sha itni bog'lash kerak, tovuqlarimdan birini o'ldirib qo'ymasligi uchun, Xavotir olmang, deb javob berdi shifokorning xotini, it hali ham osilgan emas, biz endi ovqatlanganimiz yo'q", dedi. kampir, ovozida qandaydir befarqlik bor edi, go'yo qayg'udan, go'yo uni butunlay boshqacha tushunmoqchi bo'lgandek, masalan, meni bu yerda yolg'iz tashlab ketasan, lekin u boshqa so'z aytmedi, faqat javob bo'lolmasdi, bu ayolning o'z g'ami ham bor edi. U ularning zinapoyadan tushib, bir-birlari bilan gaplashayotganlarini eshitdi: "Ehtiyot bo'linglar, qo'lingizni yelkamga qo'yinglar, panjaradan ushlab turinglar, bu so'zlar ko'proq tarqalgan edi, lekin hozir ko'rlar dunyosida bu gaplar ko'p edi, ayollardan birining: "Bu erda juda qorong'i, men hech narsani ko'ra olmayapman, bu ayolning o'zi oppoq edi," deganini eshitdi. lekin u qorong'i bo'lgani uchun ko'ra olmasligi, bu nimani anglatishi mumkin edi. U o'ylangisi keldi, zo'rlandi, lekin bo'm-bo'sh boshi yordam bermadi, bir oz vaqt o'tgach, o'ziga-o'zi, to'g'ri eshitmadim, bo'ldi, dey boshladi. Ko'chada shifokorning xotini nima deganini esladi, u qanday gapirishga ehtiyot bo'lishi kerak ediu ko'r odamdek qimirlasa bo'lardi, Lekin mening so'zlarim ko'r odamnikidek bo'lsa kerak, deb o'yladi u.

След като ги събра на тротоара, разположи другарите си в две колони по трима, в първата постави мъжа си, момичето с тъмните очила и между тях кривогледото момченце, във втората колона нагласи възрастния с черната превръзка и първия ослепял от двете страни на другата жена. Искаше всички да са близо до нея, и то не в обичайната несигурна индианска нишка, която във всеки момент можеше да се прекъсне, достатъчно щеше да е пътят им да бъде пресечен от друга група, по-многобройна или по-груба, щяха да са като кораб в морето, който разцепва на две изпречилата се пред него платноходка, всички знаят какви са последствията от подобни инциденти, корабокрушение, отломки, удавници, безполезни викове за помощ в безкрайната шир, корабът си продължава нататък, дори не е разбрал за

сблъска, така щеше да стане и с тях, един слепец тук, друг там, изгубени в обърканите потоци на другите слепи, като вълните в морето, които не спират, но не знаят къде отиват, а жената на лекаря няма да знае на кого първо да се притече на помощ, може би щеше да подаде ръка на мъжа си, може би на кривогледото момченце, но щеше да загуби момичето с тъмните очила и другите двама, възрастния с черната превръзка, много далече, на път към слонското гробище. Сега тя привързва всички към себе си с едно въже от сплетени парчета плат, което беше направила, докато другите спяха, Не се дръжте за него, а го дръжте с всички сила и не го пускайте каквото и да стане. Не биваше да вървят прекалено близо един до друг, за да не се спънат, но трябваше да чувстват съседа си наблизо, контакта дори, ако беше възможно, само един от тях не трябваше да се притеснява от тези нови стратегически въпроси за придвижване по терена и това беше кривогледото момченце, което се намираше по средата, защитено от всички страни. Никой от нашите слепи не се сети да попита как се движат останалите групи, ако също са така привързани, като тях или по друг начин, но отговорът би бил лесен, съдейки по наблюдаваното, групите обикновено, освен ако не става дума за някоя по-сплотена поради лични причини, които ние не познаваме, губят и печелят хора през целия ден, винаги се намира по някой слепец, който се изпуска и се губи, друг, който се е оказал повлечен от силата на гравитацията и се влачи отзад, може да го приемат, а може и да го прогонят, зависи какво носи със себе си. Старицата от първия етаж бавно отвори прозореца, не иска да узнаят за тази ѝ сантиментална слабост, но от улицата не идва никакъв шум, вече са си тръгнали, напуснали са това място, откъдето почти никой не минава, старицата трябваше да е доволна, по този начин нямаше нужда да дели с останалите зайците и кокошките си, трябваше да е доволна, но не беше, от слепите ѝ очи потичат две сълзи, за пръв път се запита дали има някаква причина да продължи да живее. Не намери отговор, отговорите не идват винаги когато са необходими, а също така често се случва просто да трябва да ги изчакаме и това да е единственият възможен отговор.

Yo'lda ular qora bandajli chol o'zining bakalavr xonasida yashaydigan uydan ikki ko'cha narida o'tishardi, lekin ular allaqachon davom etishga qaror qilishgan, u yerda ovqat yo'q, unga kiyim kerak emas, kitob o'qiy olmaydi. Ko'chalar ko'zi ojiz odamlar bilan to'lib-toshgan, ular ovqat izlashga chiqqan. Ular do'konlarga kirib chiqishadi, quruq qo'l bilan chiqishadi, deyarli har doim quruq qo'l bilan chiqishadi, keyin esa bu mahallani tark etib, shaharning boshqa joylariga borish zarurligi yoki foydasi haqida o'zaro bahslashishadi, katta muammo shundaki, suvsiz, elektrsiz, bo'sh gaz ballonlari bilan va uy ichida yong'in chiqishi mumkin emas. tuz, zaytun moyi, ziravorlar olish uchun, agar biz o'tmishning ta'mi izlari bilan taom tayyorlamoqchi bo'lsak, agar sabzavot bo'lsa, biz faqat bitta qaynatish bilan qanoatlanardik, xuddi shu narsa go'shtga ham tegishli, quyonlardan tashqari, tovuqlar, itlar va mushuklar ham xizmat qiladi, bu bizning uy hayvonlarini qo'lga olish imkonini beradi, lekin bu bizning o'qituvchimizning hayotida o'z tajribalarini o'rgangan edi. erkalashlarga ishonmaslik uchun ular endi guruh bo'lib ov qiladilar va qo'lga tushmaslik uchun o'zlarini himoya qilishadi va Xudoga shukur, ularning ko'zlari hali ham bor, ular qanday qilib qochishni va kerak bo'lsa hujum qilishni yaxshiroq bilishadi. Bu barcha holatlar va argumentlar odamlar uchun eng yaxshi oziq-ovqat konserva hisoblanadi, degan xulosaga olib keldi, chunki ko'p hollarda hamma narsa allaqachon pishirilgan va iste'molga tayyor bo'lgani uchun emas, balki ularni tashish oson va foydalanish uchun qulaydir. Albatta, bunday oziq-ovqat solingan barcha bankalar, butilkalar va o'ramlarda uni iste'mol qilishning yaroqsiz, ba'zi hollarda esa xavfli bo'lib qolishi sanasi tilga olinadi, ammo xalq donoligi ma'lum ma'noda e'tirozlarga toqat qilmas, qo'llashdan to'xtab qolgan boshqasiga simmetrik bo'lgan maqolni shosha-pisha qo'llagan. oshqozon befarq, shuning uchun juda ko'p jirkanch narsalar yeyildi. Guruhning boshida shifokorning xotini ulardagi ovqatni aqlan muvozanatlashtiradi, bu etarli bo'ladi va zo'rg'a, bir taom uchun, itni hisobga olmaganda, u o'zining usullari bilan, tovuqni bo'g'ib, ovozi va hayotini olib qo'yish uchun juda yaxshi xizmat qilganlar bilan boshqarilsin. Uyda bor, agar

u to'g'ri eslaydi va agar hech kim buzib kirmagan bo'lsa, bir oila uchun etarli miqdorda konserva mahsulotlari, lekin bu erda etti kishi bor, ular ayniqsa qattiq nazorat ostida taqsimlangan bo'lsa ham, uzoqqa cho'zilmaydi. Ertaga yoki shu kunlarning birida u supermarketning er osti omboriga qaytishi kerak, u yolg'iz borishni yoki erini unga yoki birinchi ko'r odamga hamroh bo'lishini so'rashni hal qilishi kerak, chunki u yoshroq va chaqqonroq, tanlov ko'proq oziq-ovqat olish imkoniyati va operatsiya tezligi o'rtasida, chekish shartlarini esdan chiqarmasdan. Ko'chadagi, kechagi kundan buyon ikki baravar ko'paygandek bo'lgan axlat, kuchli yomg'irdan yarim suyuq bo'lib qolgan eski odam najaslari, yaqinda biz o'tib ketayotib, bu erkaklar va ayollar tomonidan tashlab yuborilgan yangi, qalin yoki shilimshiq, atmosferani katta kuch bilan bosib o'tish mumkin bo'lgan quyuq tumandek badbo'y hidga to'ldiradi. Atrofi daraxtlar bilan o'ralgan, o'rtasiga haykal o'rnatilgan maydonda itlar to'dasi odamni parchalab tashlamoqda. Yaqinda vafot etgan bo'lsa kerak, oyoq-qo'llari qotib qolmagan, itlar tishlagan go'shtni suyakdan yirtib tashlash uchun ularni silkitganini ko'rasiz. Qarg'a o'rnidan sakrab turdi va noz-ne'matga tegish uchun bo'shliq qidiradi. Do'xtirning xotini qaradi, lekin kech bo'ldi, ichaklarida hamma narsa nazoratsiz ko'tarilib, bir, ikki, uch marta qusdi, go'yo o'zining tirik tanasini boshqa itlar yirtib tashlayotgandek, mutlaq umidsizlik to'plami, mana shu yerdaman, shu yerda o'lmoqchiman. Eri undan so'radi, senga nima bo'ldi, boshqalar, bir-biriga arqon bilan bog'langan, yana ham yaqinroq kelishdi, birdan hayratda qoldilar, nima bo'ldi, ovqatmi, nimadir buzilgan, men hech narsani his qilmayapman, men ham his qilmayapman. Ular uchun bundan ham yaxshisi, ular faqat hayvonlarning hayajonini eshitishdi, to'satdan itlarning g'ayrioddiy qichqirig'i eshitildi. qanot, o'tayotganda, hech qanday yomon niyatsiz, keyin doktorning xotini, men bundan qochib qutulolmadim, kechirasiz, bu erda ba'zi itlar boshqa itni yeydi, bizning itmi, deb so'radi ko'zli kichkina bola, yo'q, bizniki, siz aytganingizdek, tirik, ular atrofida yuribdi, lekin yaqinroq kelmayapti, o'sha tovuqni yeb bo'lgandan keyin, juda yaxshi bo'lsin, dedi. endi, deb so'radi doktor, Ha, ketaylik, Va bizning itimiz, ko'zlari chaqqon bolakaydan yana so'radi, It bizniki emas, men faqat biz bilan yuraman, ehtimol bu erda bu odamlar bilan qoladi, balki oldin ular bilan bo'lgan va endi u o'z do'stlarini topdi, men kakala qilmoqchiman, shu erdami, men chindan ham axlat qilmoqchiman, oshqozonim og'riyapti, bola shikoyat qildi. U o'sha yerda imkon qadar yengil tortdi, shifokorning xotini yana qusdi, lekin boshqa sabab bilan. Keyin ular katta maydonni kesib o'tishdi va daraxtlar soyasiga etib kelishganida, shifokorning xotini orqasiga qaradi. Ko'proq itlar paydo bo'ldi, ular allaqachon tananing qoldiqlari haqida bahslashdilar. It ko'z yoshlarini yalab, ularning ortidan kelardi, burni erga yopishgancha, xuddi qandaydir izdan ketayotgandek, oddiy odat edi, chunki bu gal o'zi ketayotganini ko'rish uchun unga boshini ko'tarish kifoya edi.

Ular yo'lda davom etishdi, qora bandajli chol allaqachon ortda qolib ketgan, endi ikki tomoni baland, yaltiroq binolari bor keng xiyobon bo'ylab yurishardi. Bu yerdagi mashinalar qimmat, keng va qulay, shuning uchun ularda ko'rlar juda ko'p uxlayaptilar va tashqi ko'rinishiga qaraganda, ulkan limuzin tom ma'noda doimiy uyga aylangan, ehtimol uydin ko'ra yana mashina topish osonroq bo'lgani uchun, masalan, bu mashinada joylashgan odamlar, ko'rlar o'z yo'lida o'z mashinalarini to'shakda his qilish va karantinni topish uchun qilgan ishni qilishgan bo'lsa kerak. o'ngda yigirma yetti, men hozir uydaman. Qarshisida limuzin turgan bino bankdir. Mashina ma'muriy kengash raisini oq kasallik epidemiyasi e'lon qilinganidan beri birinchi bo'lib o'tkaziladigan haftalik plenar majlisga olib kelgan edi, lekin uni yer osti garajiga olib borishga vaqt qolmadi, u erda bahslar tugaguncha kutish kerak edi. Rais binoga asosiy kirish eshigi orqali kirib kelayotganida haydovchi ko'r bo'lib qolgan edi, o'zi yoqtirganicha baqirib yubordi, biz haydovchi haqida gapiryapmiz, lekin u, rais haqida gapiryapmiz, uni eshitmadi. Darvoqe, yig'ilish nomi aytganidek yalpi majlis bo'lmasdi, so'nggi kunlarda kengash a'zolarining bir qismi ko'r bo'lib qolgandi. Ma'muriy kengashning doimiy va vaqtinchalik barcha a'zolari ko'r bo'lib qolgan taqdirda kun tartibida muhokama qilish va chora ko'rish nazarda tutilgan yig'ilishni rais ochib bera olmadi, chunki u o'n beshinchi qavatga liftga ko'tarilayotganda majlis zaliga ham kira olmadi.

to'qqizinchi va o'ninchi elektr o'chdi, abadiy. Falokat hech qachon yolg'iz o'zi kelmasligi sababli, ayni damda ichki elektr tarmog'ini saqlash bilan shug'ullangan elektrchilar, shunga ko'ra, avtomatik emas, eski rusumdagi, uzoq vaqtdan beri almashtirilishi kerak bo'lgan generator ham ko'r bo'lib qoldi, natijada, yuqorida aytib o'tilganidek, lift to'qqizinchi va o'ninchi qavatlar orasida qolib ketdi. Rais unga hamrohlik qilayotgan liftni boshqarayotgan xizmatchining qanday qilib ko'r bo'lib qolganini ko'rdi, bir soatdan keyin o'zi ham ko'r bo'lib qoldi va elektr toki qaytmagani, bank ichida ko'r bo'lish hollari o'sha kuniyoq ko'paygani uchun, katta ehtimol bilan ikkalasi hamon o'sha yerda, o'lik, aytishga hojat yo'q, po'lat qabrga qamalib, odamlarni itlardan yiroqda yeyishar.

Guvohlar yo'qligi va bo'lgan taqdirda ham, bu holatlarda bizga nima bo'lganini aytib berish uchun ularni chaqirishning iloji yo'qligi sababli, kimdir bu voqealar boshqa yo'l bilan emas, balki shu tarzda sodir bo'lganligini qanday tushunganimizni so'rashi normaldir. Javob berishimiz mumkinki, barcha hikoyalar dunyoning yaratilishi haqidagi hikoyalarga o'xshaydi, u erda hech kim yo'q edi, hech kim bo'lmagan, lekin nima bo'lganini hamma biladi. Doktorning xotini: «Banklarga nima bo'ldi? Unga unchalik ahamiyat bermadi, omonatini ulardan biriga ishonib topshirgan bo'lsa-da, u shunchaki qiziquvchanlik bilan savol berdi, faqat o'ylagani uchun, boshqa hech narsa emas va bunday javobni kutmagan ham edi: Boshida Xudo osmonlar va erni yaratdi, er esa shaksiz va bo'sh edi, chuqurlikni zulmat qoplagan, Xudoning Ruhi esa, suvlar ustida qora tanlilar bilan aylanib yurganini aytishdi. bulvar, Bilishimcha, hali bir ko'zim bor ekan, avvaliga bu shaytonning ishi bo'lgan, odamlar ko'r bo'lib qolishdan va kafolatsiz qolishdan qo'rqib, ertangi kun uchun qayg'urish kerak, deb o'ylab pullarini yechib olish uchun banklarga yugurishardi va buni tushunsa bo'ladi, agar odam endi ishlay olmasligini bilsa, o'sha kunning o'zida faqat o'z joniga qasd qilish, o'z pullarini yig'ishtirib olishdir. farovonlik va uzoqni ko'zlagan rejalashtirish, inson haqiqatan ham g'alla bilan zahira to'plash uchun etarlicha ehtiyotkor edi, deb hisoblab, yigirma to'rt soat ichida qo'rqinchli bosqin natijasida asosiy banklarning bir qismi bankrot bo'ldi, hukumat tinchlanishni so'rash va fuqarolik ongiga murojaat qilish uchun aralashdi. boshdan kechirayotgan ijtimoiy ofat vaziyatidan kelib chiqadigan mas'uliyat va majburiyatlar, lekin bu chora nafaqat odamlarning ko'r bo'lib qolishda davom etgani uchun, balki hali ham ko'rish qobiliyatiga ega bo'lganlar o'zlarining ajoyib pullarini qanday tejash qabida o'ylashgani uchun inqirozni engillashtira olmadi, nihoyat muqarrar voqea sodir bo'ldi, banklar bankrotmi yoki yo'qmi, yopildi va yashirin politsiya himoyasini so'radi, ular orasida banklardan foyda yo'q edi. - deb baqir-chaqirlar, shu qadar kuch sarflab nimaga erishganini istagan fuqaro kiyimidagi militsiya xodimlari ham bor edi, ba'zilar o'z fikrini erkin ifoda etish uchun hatto boshliqlarini ko'r ekanliklarini, shuning uchun ularga kasallik ta'tilini berishlarini ogohlantirgan, boshqalari esa hali ham formada va faol, qurol-yarog' bilan norozi ommani nishonga olgan, birdaniga pul yo'qolganini ko'rib, bankda hamma pulni ko'rgan. umid, va buning ustiga, ularni o'rnatilgan hokimiyat bilan til birlashtirishda ayblashdi, lekin eng yomoni keyinroq sodir bo'ldi, banklarga g'azablangan ko'r va ko'r bo'lmaganlar to'dasi hujum qilganda, ularning hammasi umidsiz edi, bu erda gap kassaga chek taqdim etish va kotibga aytish haqida emas edi, men pulimni olib qo'ymoqchiman, lekin nima bo'lishidan qat'i nazar, pulni tortib olmoqchiman. Ehtiyotsizlik bilan ochilgan seyfda, keksa avlod bobolarimiz ishlatgan tanga xalta ichida qanday bo'lganini tasavvur ham qila olmaysiz, markaziy idoralarning katta va dabdabali atriumlari, shuningdek, kichik mahalla bo'limlari dahshatli manzaralarga guvoh bo'lgan, bankomatlar va so'nggi paytlarda buzilgan bankomatlarni ham unutmasligimiz kerak. Ulardan ba'zilarining ekranida sirli tarzda paydo bo'lib, shu bankni tanlaganliklari uchun minnatdorchilik bildirishdi, mashinalar haqiqatdan ham ahmoq, agar bular o'z egalariga xiyonat qilishdi deyish to'g'riroq bo'lmasa, oxir-oqibat butun bank tizimi bir nafasda, xuddi kartalar uyi kabi qulab tushdi, bu pulning qadrlanishini to'xtatgani uchun emas, buning isboti shuki, kimga murojaat qilsin. ertaga nima bo'lishini bilmayman, balki o'rnashgan ko'rlar ham xuddi shunday fikrda bo'lsa kerak

qabrlar joylashgan banklarning podvallari, ularni boylikdan ajratib turadigan nikel po'lat eshiklari mo'ljizasini kutib, ular u erdan faqat oziq-ovqat va suv qidirish yoki tanalarining boshqa ehtiyojlarini qondirish uchun ketishadi va darhol o'z lavozimlariga qaytishadi, ular barmoqlari bilan parol va belgilarga ega bo'ladilar, shunda hech kim begona odamga yashirinib kirmaydi, lekin ular qorong'ulikda nima qilishlari ma'lum. bu ko'rlik bilan hamma narsa oq. Qora bandajli chol banklar va moliya bilan bog'liq bu dahshatli voqealarni asta-sekin shaharni kesib o'tib, bir necha marta to'xtab, ko'zlari chaqqon bola ichaklarining chidab bo'lmas qo'zg'olonini tinchlantirishi uchun va u o'zining ehtirosli tavsifiga to'g'ri so'zlab berishga muvaffaq bo'lganiga qaramay, ba'zi odamlar haqida gumon qilish joizdir. zindonlar, masalan, u buni qayerdan bildi, chunki u parolni ham, bosh barmog'i bilan raqamni ham bilmas edi, har qanday holatda ham bu bizga fikr olishimizga imkon berdi.

Nihoyat ular shifokor va uning xotini yashaydigan ko'chaga yetib borishganda, allaqachon qorong'i tushgan edi. Bu boshqalarnikidan farq qilmasdi, hamma joyda ifloslik bilan to'lib-toshgan, ko'r odamlar guruhlari u yer-bu yoqqa sarson-sargardon bo'lib yurishardi, lekin birinchi marta tasodifan, ularni ilgari hech qachon ko'rmaganlari uchun ular ikkita yirik kalamushga duch kelishdi, mahalliy mushuklar hujum qilishga jur'at eta olmaydigan turdagi, chunki ular deyarli ulardek kattaroq, lekin, albatta, ancha vahshiyroq. It ko'z yoshlarini yalab, boshqa bir tuyg'u olamida yashayotgan kimningdir loqaydligi bilan har ikkisi qaradi, o'zi bo'lib davom etayotgan it bo'lmaganida, odamlarning hayvoni bo'lmaganida shunday deymiz. Do'xtirning xotini tanish joylarni ko'rib, odatdagidek g'amgin gaplarni aytmasdi, masalan: "Vaqt qanday o'tib ketyapti, biz bu yerda xursand bo'ldik, kechagi kun ko'ngli qolib ketdi, u ko'chaniki bo'lgani uchun ham ko'chani toza, supurib, sayqallanishiga, qo'shnilarining ko'zlari ko'r-ko'rona bo'lib qolishini tushunmasdim, lekin men tushunmasdim, dedi baland ovozda, Nega, nima bo'lyapti, deb so'radi eri, Hech narsa, hayollar, Vaqt qanday o'tadi, uyimiz qanday ko'rinishda, dedi, Birozdan keyin bilib olamiz. Ularning kuchi past edi, shuning uchun ular zinapoyadan sekin ko'tarilib, har bir qo'nish joyida to'xtashdi, biz beshinchi qavatdamiz, dedi shifokorning xotini. Ular qo'lidan kelganicha yurishdi, har biri o'z-o'zidan yurdi, it ko'z yoshlarini yalab, endi oldinda, orqada, go'yo qo'y it bo'lib tug'ilgandek, bitta qo'yni ham yo'qotmaslikni buyurdi. Eshiklar ochiq edi, ichkaridan ovozlari kelardi, to'liqlarlarda o'sha jirkanch hid taraldi, ostonada ikki marta ko'rlar paydo bo'ldi, beixtiyor tikilib, Kim kelyapti, deb so'rashdi, doktorning xotini birini tanidi, ikkinchisi binodan emas, Biz shu yerda yashadik, aytish bilan cheklandi. Qo'shnining yuzidagi ifoda boshqasini tanidi, lekin hech narsa so'ramadi, Do'xtirning xotini ichkarida, balki uyga kelganida der, beshinchi qavatdagilar qaytib keldi. Ular oxirgi zinapoyaga ko'tarilishgandan so'ng, qo'nish joyiga yetmasdan, shifokorning xotini ularga: "U qulflangan" deb e'lon qildi. Eshikni kuch bilan ochishga urinish belgilari bor edi, lekin u ushlab turdi. Doktor qo'lini yangi ko'ylagining ichki cho'ntaklaridan biriga solib, kalitlarini chiqardi. U ularni havoda ushlab, kutib turdi, lekin xotini ohista qo'lini qulfga yo'naltirdi.

Uyda gilar yo'qligidan foydalanib, mebel yuzalariga joylashib, ularni zerikarli qilib ko'rsatib qo'ygan uy changidan tashqari, aytaylik, u faqat shu paytlarda latta va changyutgich bilan bezovtalanmasdan, yo'llarida atmosfera girdobini keltirib chiqaradigan bolalar yugurmasdan, uy toza bo'lib qolganda dam olishi mumkin edi. Biroq ular o'sha kuni vazirlik va kasalxonadan qo'ng'iroqni kutib o'tirishganida, shifokorning rafiqasi aqli odamlarning farosatini ko'rsatib, hayotlik chog'ida o'z narsalarini tartibga solib qo'ydi, toki o'lganlaridan keyin ularni tartibga solishdek zerikarli ish bilan ovora bo'lmasdi, idish yuvdi, karavotni yig'di, hammomni tartibga keltirdi, lekin ular aytganidek, hamma narsani zo'r qilib qo'ygan edi. titrayotgan qo'llari va yoshga to'lgan ko'zlari bilan ko'proq so'rash uchun. Shunday qilib, yetti sayohatchi qandaydir jannatga yetib kelishdi, taassurot shunchalik kuchli ediki, bu atamaning qat'iyiligini buzmasdan, biz transsendental deb atashimiz mumkin edi, ular uyni kutilmagan hididan qotib qolgandek, kiraverishda to'xtashdi va u shunchaki qulflangan uyni hidini his qildi, boshqa payt biz uni havoga ko'tarishga shoshilgan bo'lardik, lekin bugun biz uni havoga ochishga shoshilgan bo'lardik. Ichkariga kirmasligi uchun ularni muhrlab qo'yding. Birinchi ko'rning xotini: "Siz uchun hamma narsani bo'yab qo'yamiz", dedi va u to'g'ri aytdi, agar ular tuflilari loy va najasga botgan holda kirsalar, jannat bir zumda do'zaxga aylanadi va bu joy, rasmiylar aytganidek, chirigan hidi, badbo'y hidi, jirkanch hidiga chidash eng qiyin bo'lgan joydir. qaynayotgan smola va temirchilik va oshxona ishlarining boshqa buyumlari. Qadim zamonlardan beri mezbonlar odatda: "Kiringlar, kiringlar, bu yaxshisi, nima kir bo'lmasin, tozalanadi, lekin bu ham o'z mehmonlariga o'xshab, qaerdan kelganini biladi, ular yashaydigan dunyoda nima iflos bo'lishini biladi, shuning uchun u ulardan so'raydi va kiyimlarini yechishlarini oldindan rahmat qiladi, yoki quruqlikda kiyimlarini tozalaydi. qiyoslab bo'lmasin, qora ko'zoynakli qizning sochiq va cho'yshablari hamon o'z maqsadiga xizmat qilgan, eng iflosini yechib olgan edi. Shunday qilib ular yalangoyoq kirib ketishdi, shifokorning xotini qidirib topdi va katta polietilen paketni topdi, u erda barcha poyabzallarni yuvish uchun qo'ydi, qachon va qanday qilib uni bilmas edi, keyin uni balkonga olib chiqdi, tashqi havo yomonlashmaydi. Osmon qoraya boshladi, og'ir bulutlar bor edi, umid qilamanki, yomg'ir yog'adi, deb o'yladi u. Nima qilish kerakligini aniq tushunib, u hamrohlariga qaytdi. Ular yashash xonasida, jim, tik turishgan, garchi ular juda charchagan bo'lsalar ham, o'tirishga joy qidirishga jur'at eta olmadilar, faqat shifokor qo'llarini mebel ustida yugurib, uyni yuzasida izlar qoldirib, birinchi tozalashni boshladi, changning bir qismi allaqachon barmoqlariga yopishib qolgan edi. Doktorning xotini: "Hamma yechinsin, biz bunaqa turolmaymiz, kiyimimiz tuflimizdek kir, yechinamizmi, deb so'radi birinchi ko'r, mana, hammaning ko'z o'ngida, menimcha, to'g'ri emas, agar hohlasangiz, sizni uyni turli joylariga qo'yib qo'yaman, deb kinoya bilan javob qildi doktorning xotini, shu yo'l bilan sizda uyaladigan narsa bo'lmaydi, to'g'ri shu yerda, men birinchi bo'lib yechinaman, dedim. men, va agar shunday bo'lmasa ham, siz meni yalang'ochligimdan ham yomonroq ahvolda ko'rganingizni unutmayman, erimning xotirasi zaif, nega biz allaqachon o'tmishda bo'lgan yoqimsiz mavzularni eslashimiz kerakligini bilmayman, deb g'o'ldiradi birinchi ko'r, agar siz ayol bo'lsangiz va biz bilan birga bo'lganingizda, siz boshqacha o'ylagan bo'lardingiz, dedi qiz ko'zoynagini yechish uchun. yigit. Do'xtir bilan qora bandajli chol endi beligacha yalang'och edilar, endi shimlarining tugmalarini yechayotgan edilar, qora bandajli chol yonidagi tabibga: "Ijzat bering, sizdan ushlab turay, shimimni yechib olaman" dedi. Ular shunchalik kulgili ediki, bechoralar, sakrashlari, yig'lab yuborishingiz mumkin edi. Do'xtir muvozanatini yo'qotib, kuzda cholni o'zi bilan sudrab ketdi, xayriyatki, ikkovlari ham voqeani hazilga aylantirib, endi ko'rinishlari bilan tegib, badanlari har xil kirga botgan, a'zolari bir-biriga yopishgandek, sochlari oppoq, qora tuklari shu bilan tugadiki, hurmatli yoshga, shu qadar ko'p hunarga hurmat tug'ildi. Do'xtirning xotini ularni turishga yordam berdi, yaqinda qorong'i tushadi, hech kim yo'q edi qora sochlar, va bu juda ko'p savobli kasb va munosib yoshga hurmat tugadi. Doktorning xotini ularni turishga yordam berdi, yaqinda qorong'i tushdi, hech kim yo'q edi qora sochlar, va bu juda ko'p savobli kasb va munosib yoshga hurmat tugadi. Doktorning xotini ularni turishga yordam berdi, yaqinda qorong'i tushdi, hech kim yo'q edi

Nimadan uyalish kerak? Uyda sham bormi, deb o'zidan so'radi u, javoban u yorug'lik uchun ikkita qoldiq borligini esladi, uch novdali eski moy chiroq va eski gaz chiroqi, bitta shisha butilkali, chiroq bugun uchun qiladi, menda zaytun moyi bor, pishiq uchun nimadir o'ylab ko'raman, ertaga men dorixonadan gaz qidiraman, agar men uni dorixonadan topsam, osonroq topaman. Dorixonalardan qidirmang, - deb o'yladi u shunday vaziyatda hazillashishi mumkinligidan hayratlanib. Qorong'i ko'zoynakli qiz sekin yechinayotgan edi, go'yo u o'zini nimadir yopsa ham, qancha yechgan bo'lsa ham, oxirgi kiyim-kechak, bu uyatchanlik nega endi tushunarsiz, lekin agar shifokorning xotini yaqinroq bo'lganida, qora ko'zoynakli qizning yuzi qanday qizarib ketganini ko'rgan bo'lardi, garchi u juda iflos bo'lsa ham, ular birdaniga kim bilan uxlashlari mumkin, ular bilan uxlab qolishlari mumkin. deyarli noma'lum erkaklar va biz bilgan ikkinchisi uning qulog'iga dunyodagi barcha xotirjamlik bilan pichirlashi mumkin edi, Uylamang, u sizni ko'ra olmaydi, u o'z odamini nazarda tutgan bo'lardi, tushunarli, uni to'shagiga kelishga qanchalik bema'nilik bilan vasvasa qilganini unutmaylik, axir bular u tanimagan ayollar edi, ularni olib ketishdi. Biroq, ehtimol, sabab boshqacha edi, bu yerda yana ikkita yalang'och erkak bor edi va ulardan biri uni to'shagiga ham qabul qilgan edi.

Do'xtirning xotini yerda qolgan kiyimlarni, shim, ko'ylak, ko'ylagi, bluzka, sviter, ich kiyimini, kir bilan yopishgan narsalarni yig'ib oldi, bu holda oqartiruvchiga bir oy bo'lsa ham tozaligini tiklay olmasdi, qo'lidagi hamma narsani tutib oldi, shu yerda qoling, hozir kelaman, dedi. U kiyimni balkonga olib chiqdi, xuddi poyabzal bilan qilganidek, u erda navbat bilan kiyimlarini yechib, og'ir osmon ostidagi qora shaharga tikildi. Derazalardagi zaif yorug'lik ham, jabhalarda ham zaif aks etishi yo'q edi, u erda shahar yo'q edi, bu juda katta miqdordagi smola edi, u sovib, binolar, tomlar va bacalar shaklida shakllangan edi, lekin hamma narsa o'lik edi, o'chdi. Ko'z yoshlarini yalagan it balkonda paydo bo'ldi, u bezovta edi, lekin endi quriydigan ko'z yoshlari yo'q edi, barcha umidsizlik ichkaridan edi, ko'zlari quruq edi. Doktorning xotini sovuqni his qildi, u xonaning o'rtasida uni yalang'och holda kutib turgan boshqalarni o'yladi va ular nima uchunligini bilishmadi. U ichkariga kirdi. Ular shunchaki jinssiz konturlar, noaniq dog'lar, soyalar, soyada adashib qolgan edi. Lekin u ular haqida o'ylamasdi, ular atrofdagi yorug'likdan adashgan edilar, bu yorug'lik ularning ko'rishiga to'sqinlik qildi. Bir narsa yoqib qo'yaman, dedi u, shu damda men ham sizdek ko'r bo'lib qoldim, Hali elektr bormi, deb so'radi ko'zlari chaqqon bola, Yo'q, moy chiroq yoqaman, qanaqa chiroq, deb yana so'radi bola, keyin ko'rsataman. U qoplardan birida gugurt qidirdi, oshxonaga bordi, zaytun moyini qayerda saqlaganini bildi, unga ko'p narsa kerak emas edi, pitila yasash uchun idish-tovoqdan ipni yirtib tashladi, keyin chiroq joylashgan mehmonxonaga qaytib keldi, birinchi marta chiroq paydo bo'lganidan beri hech qanday foyda yo'q edi, avvaliga uning taqdiri unchalik ko'rinmas edi, lekin itlar biznikidan emas, yo'q. bu dunyoga aynan nima uchun kelganini boshlab. Chiroqning uch uchida birin-ketin uchta mayda, yaltiroq bodom qo'rqinch bilan yonib turar, vaqti-vaqti bilan cho'zilib, ustki qismi havoda yo'qolib ketadigandek bo'lardi, keyin yana o'z ichiga egilib, mayda yorug'lik toshlaridek mustahkam va mustahkam bo'lib qoldi. Do'xtirning xotini: "Endi ko'raman, men borib sizga toza kiyim olib kelaman, lekin biz harommiz", deb eslatdi qora ko'zoynakli qiz. O'zi ham, birinchi ko'rning xotini ham ko'kraklarini va sonlarini qo'llari bilan berkitib turardilar. Bu men uchun emas, deb o'yladi shifokorning xotini, chiroqning yorug'ligi ularga qarab turgani uchun. Shunda u: "Toza tanadagi kir kiyimdan ko'ra, kirga toza kiyim kiygan afzaldir", dedi. U chiroqni olib, sandiq va shkaflarning tortmalarini varaqlamoqchi bo'ldi va bir necha daqiqadan so'ng pijama, fartuk, yubka, bluzka, ko'ylagi, shim, futbolka, yetti kishini to'g'ri kiyintirish uchun zarur bo'lgan hamma narsani ko'tarib qaytib keldi. To'g'ri, ularning bo'yi bir xil emas, lekin ozg'inligi bilan egizakdek ko'rinardi. Doktorning xotini ularga kiyinishda yordam berdi, ko'zlari chaqqon bola esa sohilga, dalaga borishga odatlangan va barcha bolalarimizdan tikadigan shifokorning shimlarini kiydi. Endi o'tirishimiz mumkin,- xo'rsindi birinchi ko'rning xotini, iltimos bizni olib keting, qaerga borishni bilmaymiz.

Yashash xonasi barcha yashash xonalari kabi, o'rtada kichik stol bor, uning atrofida

Hammaga yetadigan divanlar yotqizilgan edi, bu yerda shifokor va uning xotini, xuddi qora bandajli chol, birida qora ko'zoynakli qiz va ko'zlari chaqqon bola, ikkinchisida birinchi ko'rning xotini va birinchi ko'rning xotini o'tirishardi. Ular charchagan edi. Kichkina bola darhol uxlab qoldi, boshini qora ko'zoynakli qizning bag'riga qo'ydi, u endi chiroq haqida o'ylamadi. Bir soat shunday o'tdi, baxtga o'xshardi, zaif nurda ularning kir yuzlari yuvilganday tuyuldi, uxlamaganlarning ko'zlari porladi, birinchi ko'r xotinining qo'lini qidirib, uni qisib qo'ydi va bu imo-ishora bilan tana tinchligi ruhlar uyg'unligiga qanchalik hissa qo'shishi mumkinligini aniqlash mumkin. Shunda do'xtirning xotini: "Birozdan keyin ovqatimiz bor, lekin avval bu yerda qanday yashaymiz, bir kelishib olishimiz kerak, tinchlaning, ovoz kuchaytirgichda gapni takrorlamayman, uxlash uchun joy yetarli, bizda ikkita xona bor, oilalar uchun, mana boshqalar ham uxlasa bo'ladi, har biri o'z divanida, ertaga ovqatimiz kam bo'lsa, boramiz, foydali bo'lar edi Sizlardan biringiz men bilan birga olib ketishga yordam bergani keldingiz, lekin siz uyga boradigan yo'lni o'rganishingiz uchun, burchaklarni tanib olishingiz uchun, ertaga kasal bo'lib qolishim yoki ko'r bo'lib qolishim uchun, men doimo men bilan shunday bo'lishini kutaman va keyin men sizdan boshqa narsa o'rganishim kerak, sizning fiziologik ehtiyojlaringiz uchun balkonda chelak bor, men buni bilaman tashqarida yomg'ir har qanday holatda ham yomon, lekin bundan keyin yomg'ir yomon bo'ladi. uyimiz badbo'y bo'lishidan ko'ra yo'l, biz internada bo'lganimizda hayotimiz qanday bo'lganini unutmaylik, noloyqlikning hamma pog'onasidan tushdik, hammamiz, hatto jirkanchlikka ham yetdik, garchi bu erda ham boshqacha tarzda xuddi shunday bo'lishi mumkin, u erda ham tashqaridagilarning jirkanchligi uchun bahona bor edi, hozir emas, endi hammamiz tengmiz, yaxshilik nima yomonligini so'raymiz. buni har gal tushunardik o'z vaqtida nimadir qilishimiz kerak edi, ko'rlik bundan mustasno edi, to'g'ri va noto'g'ri bizning o'zimizga bo'lgan munosabatimizni emas, boshqalar bilan bo'lgan munosabatimizni idrok qilishning turli usullari, bunga ishonadigan hech narsa yo'q, axloqiy va'z uchun meni kechiring, siz shunchaki bilmaysiz, sizda bilishga imkoningiz yo'q, mening dunyoda ko'zlarim bor, men yolg'izman, men yolg'izman. kim dahshatni ko'rish uchun tug'ilgan, siz buni his qilasz, lekin men buni his qilaman va ko'raman, va endi so'zimning oxiri, ovqatlanaylik. Hech kim hech narsa so'ramadi, doktor faqat: Agar yana ko'zlarim bo'lsa, men odamlarning ko'zlariga xuddi ularning ruhiga qaragandek qarayman, deb aytdi, ruh, qora bandajli choldan so'radi, Yo ruh, ismning ahamiyati yo'q, o'shanda, juda hayratlanarli, bu ko'p o'qimagan odam ekanligini hisobga olsak, ichimizda qora ko'zoynakli qiz nimadir dedi, bizda nimadir bor.

Doktorning xotini allaqachon stolga qo'yib qo'ygan ozgina ovqatlarini qo'ydi, keyin ularni o'tirishga yordam berdi, Sekin chayna, bu oshqozonni aldashga yordam beradi. Ko'z yoshlarini yalagan it ovqat so'ragani kelmadi, qorni ochlikka o'rganib qolgandi, bundan tashqari, ertalabki ziyofatdan keyin yig'lagan ayolning og'zidan ozgina bo'lsa ham olishga haqqim yo'q, deb o'ylagan bo'lsa kerak, qolganlari uning uchun ahamiyatsizdek tuyuldi. Stol o'rtasida uch burchakli chiroq shifokorning xotini nima va'da qilganini tushuntirishini kutayotgan edi, ular ovqatlangandan keyin sodir bo'ldi, qo'llaringni bering, dedi u ko'zlari chaqqon bolaga, keyin ularni asta-sekin boshqarib, u aytganidek, bu taglik, yumaloq, ko'rib turganingizdek, va bu tepani ushlab turadigan ustun, o'zingizga g'amxo'rlik qilish uchun bir tank, uchta yog'ichni yoqish uchun emas, uch, o'zingizga g'amxo'rlik qilish uchun ikkita, uchi, bo'lmang. uch, ulardan ichkaridagi yog'ni so'ruvchi tayoqchalar, mato tasmalar chiqadi, yog' bor ekan, yonadi va yonadi, chiroqlar zaif, lekin biz ko'rishimiz uchun etarli, ko'rmayapman, bir kun ko'rasiz, keyin chiroqni sizga beraman. Rangi qanaqa, Ko'rmadingmi misdan yasalgan buyum, Bilmadim, eslolmadim, jez nima, Mis sariq, Oh. Ko'zlari chaqchaq bola bir zum o'yladi, Endi u onasi haqida so'raydi, deb o'yladi shifokorning xotini, lekin u noto'g'ri gapirdi, bola faqat suv xohlayotganini aytdi, u juda chanqagan, siz ertaga kutishingiz kerak, bizda uyda suv yo'q, o'sha paytda u ha, suv bor edi, taxminan besh litr yoki undan ko'proq qimmatbaho suv bo'lishi mumkinligini esladi. Ular karantin paytida ichganidan ham yomonroq. U zulmatda ko'r edi, hojatxonaga kirdi, sardobaning qopqog'ini ko'tarmoqchi bo'ldi, u haqiqatan ham suv bor-yo'qligini ko'ra olmadi, u borligini, barmoqlari unga aytdi, u stakan qidirdi, uni ag'darib, ehtiyotkorlik bilan to'ldirdi, tsivilizatsiya

ibtidoiy loy buloqlariga qaytgan edi. U mehmonxonaga qaytganida, hamma o'z joylarida o'tirishardi. Chiroq unga qaragan yuzlarni yoritib yubordi, go'yo "Mana menman, mana menman, menga qarang, undan foydalaning, qarang, chunki bu yorug'lik abadiy qolmaydi". Do'xtirning xotini qadahni ko'zini qisib turgan bolaning labiga tutib: "Mana, suv, sekin, sekin ich, rohatlan, bir stakan suv mo'jizaga o'xshaydi, u bilan gaplashmadi, hech kimga gapirmadi, bir stakan suv degan mo'jizani dunyoga e'lon qildi. Qayerdan topdi, yomg'ir suvmi, deb so'radi eri, Yo'q, bu sardobadan, Bu yerdan ketayotganimizda katta shisha suvimiz yo'qmidi, yana so'radi va xotini xitob qildi: Ha, qanday qilib eslolmadim, bir katta shisha yarmiga to'lgan, ikkinchisi esa hali boshlanmagan, ey, nima quvonch, endi ichmayapti, bola, nima ichyapti, endi aytma hammamiz toza suv ichamiz, men eng yaxshi stakanimizni stolga qo'yaman va biz toza suv ichamiz. Bu safar u chiroqni olib, oshxonaga bordi, shisha bilan qaytdi, yorug'lik ichidan o'tib, ichidagi zeb-ziynat chaqnadi. U stol ustiga qo'ydi, ko'zoynakni olish uchun ketdi, ular bor edi, eng yaxshi, juda nozik billurdan yasalgan, keyin asta-sekin, go'yo marosim o'tkazayotgandek, ularni to'ldirdi. Nihoyat, ichaylik, dedi. Ko'r qo'llar ko'zoynakni qidirdi va topdi, ularni titrab ko'tardi. Keling, ichamiz, - takrorladi shifokorning xotini. Stol o'rtasida chiroq quyoshga o'xshardi, uning atrofida porlab turgan samoviy jismlar bor edi. Ko'zoynagi qo'yilgach, qora ko'zoynakli qiz bilan qora bog'ichli chol yig'lashardi.

Kecha notinch edi. Avvaliga noaniq, noaniq, tushlar uyqudan uyquga yo'l oldi, bu yerdan olib, u yerdan olib, o'zlari bilan yangi xotiralar, yangi sirlar, yangi istaklar olib bordi, shuning uchun uxlayotganlar xo'rsinib, ming'irlashdi, bu tush meniki emas, deyishdi, lekin tush javob berdi: siz hali ham orzularingizni bilmaysiz, qora ko'zoynak taqqan qiz shunday edi. u erda ikki qadam narida, u shunday qarorga keldi, u kimligini bildi, faqat shunday qaror qildi, chunki orzular bir xil bo'lishi uchun o'zaro bo'lishi etarli emas. Tong otayotganda yomg'ir yog'a boshladi. Shamol derazaga to'g'rilayotgan shiddatli yomg'irni kuchaytirib yubordi, bu esa mingta qamchining yorilishidek eshitildi. Doktorning xotini uyg'onib, ko'zlarini ochib, ming'irladi: Qanday yomg'ir yog'yapti, keyin yana yopdi, xonada hali qorong'i tun edi, uxlashi mumkin edi. Lekin u bir daqiqa ham shunday turmadi, birdan nimadir qilishim kerak degan o'y bilan uyg'ondi, lekin hali ham hech narsani tushunmadi, yomg'ir unga shunchaki aytdi: Tur, yomg'ir nima xohladi, erini uyg'otmaslik uchun u sekin xonadan chiqib, xonani kesib o'tdi, bir zum to'xtab, divanda uxlab yotganlarga qaradi, so'ngra divanning yonida, oshxonada davom etdi. eng kuchli yomg'ir yog'di, shamol esa eng kuchli edi. U egnidagi xalatning yengi bilan eshikning xira oynasini artib, tashqariga qaradi. Osmon, butun osmon bitta bulut edi, yomg'ir yog'di. Balkon polida ular yechib olgan iflos kiyimlari, yuvilishi kerak bo'lgan poyabzallari solingan polietilen paket ham bor edi. Yuvish va yuvish uchun. Uyquning oxirgi pardasi to'satdan ko'tarildi, u buni qilishi kerak edi. U eshikni ochdi, bir qadam tashladi, tinimsiz yomg'ir uni xuddi sharshara ostida qolgandek boshdan-oyoq ho'lladi. Men bu suvdan foydalanishim kerak, deb o'yladi u. U oshxonaga qaytib kirdi va iloji boricha jimgina ko'zalar, ko'zalar, ko'zalar, osmondan yog'ayotgan yomg'irdan ozgina ushlab turadigan hamma narsani arqonlarga, shamol tebranib turgan pardalarga, shamol shahar tomlarini bahaybat va shovqinli supurgidek qamchilab o'tayotganini yig'a boshladi. U ularni tashqariga olib chiqdi, ularni balkon bo'ylab panjara oldiga qo'ydi, endi iflos kiyimlar va iflos poyabzallarni yuvish uchun suv bor edi. Bu yomg'ir to'xtamasin, bu yomg'ir to'xtamasin, — deb g'o'ldiradi u oshxonadan sovun, yuvish vositalari, lattalar, ozroq tozalashga, hech bo'lmaganda ruhdan bu kirlarni tozalashga yordam beradigan hamma narsani qidirib topib. Tanadan, - dedi u, go'yo metafizik fikrini to'g'rilash uchun, so'ng qo'shib qo'ydi: - Xuddi shunday. So'ng xuddi shu muqarrar xulosa, aytgan gapi bilan o'ylagan boshqa gap o'rtasidagi uyg'un uyg'unlikdek, belanchak bilan ho'l xalatini yechdi va yalang'och holda badaniga bir marta erkalashlarni, ikkinchi marta yomg'irning urishini ham bir vaqtning o'zida yuva boshladi. Atrofdagi suvning shovqini uning endi yolg'iz emasligini darhol anglashiga to'sqinlik qildi. Balkon eshigi oldida qora ko'zoynakli qiz va birinchi ko'rning xotini paydo bo'ldi, ularni qanday sezgi, qanday sezgi, qanday ichki ovoz uyg'otganini bilmaydi, xuddi noma'lum.

aniq va qanday qilib ular bu erda o'z yo'llarini topishga muvaffaq bo'lishdi, endi tushuntirishlarni izlashning ma'nosi yo'q, taxminlar bepul. Yordam bering, dedi shifokorning xotini, ularni ko'rganida, qanday qilib, biz ko'rmayotganimiz uchun, birinchi ko'rning xotinidan so'radi, siz kiygan kiyimlarni yeching, keyinroq kamroq quritamiz, yaxshisi, lekin biz ko'rmaymiz, deb takrorladi birinchi ko'rning xotini, farqi yo'q, dedi qora ko'zoynakli qiz, dedi, keyinroq tozalab beramiz, dedim, men nima qilsam bo'ladi doktor, dedi. iflos, va endi ishlash uchun, keling, biz olti qo'li va ikki ko'zlari bilan dunyodagi yagona ayol. Balki ro'paradagi binoda, o'sha berkitilgan derazalar ortida doimiy shamolning g'azabidan uyg'ongan, peshonalarini sovuq oynaga qo'yib, tun tumanini nafasi bilan qoplab olgan ba'zi ko'rlar, erkaklaru ayollar, xuddi hozirgidek, osmondan yomg'ir yog'ayotganini tomosha qilgan paytlarini eslarlar. U yerda uchta ayol borligini tasavvur ham qila olmaydi, yalang'och, tug'ilgandek yalang'och, ular aqldan ozganga o'xshaydi, oddiy aqlli odamlar qo'shnilarining oldida balkonda kir yuvib turishmaydi, ayniqsa bunday holatda, hammamiz ko'r bo'lishimizdan nima foyda, bunday ishlarga yo'l qo'ymaslik kerak, xudo, ularning ko'kraklari qanday, yomg'ir qanday yog'adi chog'ida cho'zilib yotibdi, nihoyat sonlarini ho'llab, o'rab oladi, balki biz ular haqida nohaq yomon o'ylagandirmiz, balki shahar tarixida qanday go'zal va ulug'vor voqea sodir bo'layotganini ko'ra olmayotgandirmiz, balkon polidan ko'pik pardasi tushar ekan, u nima bilan yiqilib tushar edi? toza, yuvilgan, yalang'och. Bizni faqat Xudo ko'radi, - dedi birinchi ko'rning xotini, umidsizlik va qiyinchiliklarga qaramay, Xudo ko'r emas, degan ishonchni mustahkamlaydi, shifokorning xotini: "U bizni ko'rmaydi, osmon qoplanadi, faqat men seni ko'raman, men xunukmiman, deb so'radi qora ko'zoynakli qiz, Sen ozg'insan va mendan hech qachon iflos bo'lmaysan" ko'r odam, unga o'xshagan iflos va ozg'in, sen go'zal emassan, lekin sen mendan go'zalroqsan, sen go'zalsan, - dedi qora ko'zoynakli qiz, qayerdan bilasan, sen meni hech qachon ko'rmaganman, men seni ikki marta orzu qilganman, qachon, ikkinchi marta kecha edi, siz uyni orzu qilgansiz, chunki siz o'zingizni xotirjam va xavfsiz his qildingiz, bu normal, chunki biz boshdan kechirgan har bir narsadan keyin, men yuzimni ko'rganman Men, siz buni o'ylab topdingiz, men ham sizni go'zal ko'raman va men sizni hech qachon orzu qilmaganman, - dedi birinchi ko'rning xotini, bu faqat ko'rlik xunuklarning ilhomi ekanligini ko'rsatadi, siz xunuk emassiz, ha, men emasman, lekin yoshingiz, siz necha yoshdasiz, deb so'radi qora ko'zoynakli qiz, men ellikka yaqinlashyapman, onamga o'xshab, u hali ham go'zal edi, u hali ham, u hali ham go'zal edi, u hali ham, u hali ham go'zal edi, u hali ham go'zal edi, u hali ham go'zal edi, u hali ham go'zal edi, u hali ham go'zal edi, u hali ham go'zal edi, u hali ham go'zal edi, u hali ham go'zal edi, u hali ham go'zal edi. Hammamiz, biz har doim ko'proq narsa bo'lganmiz, Siz hech qachon bunchalik bo'lmagansiz, dedi birinchi ko'rning xotini. So'zlar shunday, ular juda ko'p yashiradilar, bir-biriga bog'lanadilar, go'yo qayoqqa borishni bilmay qolishsa-da, birdaniga ikki-uch-to'rttadan paydo bo'lgan, o'z-o'zidan soddaga, shaxs olmoshi, qo'shimcha, fe'l, sifat-dosh va bu yerda hayajon nazoratsiz ravishda teri va ko'z yuzasiga ko'tarilib, tartiblangan tuyg'ularni portlatib yuboradi, ba'zan asabiylashib, ko'p chidab ketishardi. hamma narsa, xuddi qalqoni bordek, deyishadi: Do'xtirning xotinining asablari po'latdan, oxir-oqibat shifokorning xotini shaxs olmoshi, qo'shimcha, fe'l va sifat-doshdan, oddiy grammatik kategoriyalardan, oddiy grammatik kategoriyalardan, oddiy so'zlardan, qolgan ikki ayolga o'xshab, noaniq olmoshlardan, o'sha yig'laganlar, bir ovozdan to'la-to'kis yomg'ir ostida qo'shiladi. quyish. Bunday daqiqalar abadiy davom eta olmaydi, bu ayollar bir soatdan ko'proq vaqt davomida u erda bo'lishdi, ular uchun sovuqni his qilish vaqti keldi, men sovuqman, qora ko'zoynakli qiz allaqachon aytdi. Kiyim-kechakdan boshqa ish yo'q, oyoq kiyimlari toza, endi ayollarning ham cho'milish vaqti keldi, sochlarini sovunlab, bir-birlarining orqalarini sovunlab kulishadi, xuddi qizlardek, hali ko'r bo'lmagan paytlarida bog'da ko'r buvi o'ynab kulishardi. Tong otdi, birinchi quyosh yana bulutlar orqasiga yashirinishdan oldin dunyo yelkasidan ko'rindi. Hali ham yomg'ir yog'moqda, ammo kamroq. Yuvuvchi ayollar oshxonaga kirib, yuvinishdi va shifokorning xotini hammom shkafidan olib kelgan sochiqlar bilan quritishdi, terilaridan kir yuvish kukuni hidi keldi, lekin bu hayot, baliq yo'q bo'lganda va qisqichbaqa baliq bo'lganda, sovun bir zumda parchalanib ketdi, lekin bu uyda hamma narsa bordek tuyuldi yoki ular kiyimni qanday qilib tikishni yaxshi bilishgan edi. Tong bo'ldi, birinchi quyosh yana bulutlar ortiga yashirinishdan oldin dunyoning yelkasiga qaradi. Hali ham yomg'ir yog'ayotgan edi, lekin kamroq kuchli edi. Yuvuvchi ayollar oshxonaga kirib, yuvinishdi va shifokorning rafiqasi hammom shkafidan olib kelgan sochiqlar bilan quritishdi, terisidan kir yuvish kukuni hidi keldi, lekin bu hayot, baliq bo'lmaganda, qisqichbaqa baliq bo'lganida, sovun bir zumda parchalanib ketdi, lekin bu uyda hamma narsa bordek tuyuldi yoki ular nima qilishni yaxshi bilishgan edi Tong bo'ldi, birinchi quyosh yana bulutlar ortiga yashirinishdan oldin dunyoning yelkasiga qaradi. Hali ham yomg'ir yog'ayotgan edi, lekin kamroq kuchli edi. Yuvuvchi ayollar oshxonaga kirib, yuvinishdi va shifokorning rafiqasi hammom shkafidan olib kelgan sochiqlar bilan quritishdi, terisidan kir yuvish kukuni hidi keldi, lekin bu hayot, baliq bo'lmaganda, qisqichbaqa baliq bo'lganida, sovun bir zumda parchalanib ketdi, lekin bu uyda hamma narsa bordek tuyuldi yoki ular nima qilishni yaxshi bilishgan edi

Jannat tashqarida, balkonda edi. Do'xtirning xotinining xalati ho'l bo'lgan, lekin u gul va novdali ko'ylak kiyib, yillar davomida tashlab ketib, uchovlonning eng go'zaliga aylandi.

Mehmonxonaga kirganlarida shifokorning xotini qora bandajli chol o'zi uxlagan divanda o'tirganini ko'rdi. U boshini qo'llariga oldi, barmoqlari hamon ikki tomonida va orqa tomonida o'sgan oppoq sochlar o'rmoniga ko'milgan, u harakatsiz, tarang o'tirdi, go'yo o'z fikrlarini tiyib, aksincha, ularning o'ylashda davom etishiga to'sqinlik qilgisi keldi. U ularning kirganini eshitdi, qayerdan kelayotganlarini va nima qilayotganlarini, qanchalik yalang'och ekanliklarini bilardi va buni u birdan ko'ra boshlagani uchun emas, balki boshqa chollarga o'xshab sekin qadamlar bilan hammomga bitta yalang'och ayolni emas, balki uchta ayolni ta'qib qilgani borgan, u ko'r edi, u hali ham ko'r edi, u erdan oshxonaning eshigiga suyanib nima deyishayotganini eshitdi. qahqaha, yomg'ir ovozi va suvning sachrash, u sovun hidini sezdi, keyin divanga qaytib, dunyoda hali hayot borligini va u erda unga joy bormi, deb o'yladi. Doktorning xotini: "Ayollar yuvinib bo'ldi, endi navbat erkaklarga keldi va qora bandajli chol so'radi: Hali yomg'ir yog'ayaptimi, ha yomg'ir yog'ayapti, balkonda suv havzalarida suv bor, keyin men hammomda, vannada yuvinishni afzal ko'raman, u go'yo yoshini tasdiqlovchi hujjatni ko'rsatayotgandek aytdi, go'yo cho'milish vaqtidan emas, deb tushuntirdim. vanna, va qo'shib qo'ydi, Qarshi bo'lmasang, albatta, uyingni iflos qilmoqchi emasman, yerga suv to'kmaslikka va'da beraman, oxiri qo'limdan kelganini qilaman, shunday bo'lsa, lavabolarni hammomga olib boraman, yordam beraman, o'zim ham olib ketaman, hali biror narsa uchun turishim kerak, nogiron emasman, keling. Balkonda, doktorning xotini deyarli to'la lavaboni itarib yubordi, U erda tut, dedi u qora bandajli cholga, qo'llarini yo'naltirib, "Endi, ular og'ir lavaboni ko'tarishdi, Menga yordamga kelganingizdan ham yaxshi, men buni yolg'iz o'zim qila olmasdim, Maqolni bilasizmi?" unday emas, bilaman, chol dedim, bola, men xor dedim, kam baholanadi, lekin maqollar, o'rinli bo'lsin desa, zamonga moslashmoq kerak, sen faylasufsan, qanday fikr, men kekxa odamman.

Ular lavaboni vannaga quyishdi, keyin shifokorning rafiqasi tortmani ochdi, u yana bir bo'lak sovun borligini esladi. Qora qopli cholning qo'liga qo'ying, Hidingiz go'zal, bizdan yaxshi, xoxlaganingizcha ishlat, xavotir olma, ovqat yo'q, lekin supermarketlarda albatta sovun bor, rahmat, sirg'alib ketmang, hohlasangiz, erimni chaqiraman, yordamga yo'q, o'zimni yuvishni afzal ko'raman, nima xohlasangiz, mana, siz menga, qo'lingizni ehtiyot qiling, cho'tka bering. bu soqolni oldirmoqchiman, rahmat. Doktorning xotini chiqdi. Qora bandajli chol kiyim-kechak taqsimlanganda tushib qolgan pijamasini yechdi, keyin juda ehtiyotkorlik bilan vannaga kirdi. Suv sovuq va sayoz edi, hatto bir qarich ham chuqur emas edi, osmondan soy bo'ylab yog'ish, yomg'ir yog'ishi va sizning uchta ayolga o'xshab kulishingiz va bu g'amgin sachrash o'rtasida qanday farq bor. Vannaning tagiga tiz cho'kib, chuqur nafas oldi, qo'llari bilan ko'kragiga birinchi suvni sepdi, deyarli nafas olishi mumkin edi. U tez bor ho'l barcha, shunday qilib, u emas, balki vaqt olish uchun goosebumps, keyin o'z navbatida, metodik, u boshladi sovun va o'zini shiddat bilan ishqalab, uning yelkalari, qo'llari, ko'krak, oshqozon, nos, jinsiy olatni, ichki sonlari, men yomonroq hayvon, deb o'yladim, deb o'yladi, keyin uning eng nozik dumba, deb o'yladi, deb o'yladi, deb o'yladi, keyin uning eng nozik dumba qadar, deb o'yladi, deb, uning eng qattiq dumg'azasini yopildi. U ko'pikni qo'yib qo'yib qo'yib qo'yibdi, ishlasin va uzoqroq toza bo'lsin, dedi, men boshimni yuvishim kerak, va u bandajni yechish uchun qo'llarini orqasiga o'tkazdi, sizga ham hammom kerak, uni olib tashladi va suvga ho'llashga ruxsat berdi, endi u tanasini issiq his qildi, u namsladi va sochlarini sovunladi, u ko'pikli odam edi, kenglik ichida oppoq, lekin u noto'g'ri odam edi, agar u oppoq bo'lsa, uni topa olmadi. Shu payt ikki qo'l uning orqasiga tegib, qo'llaridagi, ko'kragidagi ko'pikni ham olib tashlaganini, keyin esa orqasiga yoyganini sezdi, sekin, go'yo nima qilayotganini ko'ra olmay, vazifaga yanada ehtiyotkorlik bilan yondashishga to'g'ri keldi. Kimsan deb so'ragisi keldi lekin tili qotib ketdi, qilolmadi, endi badani qaltirab ketdi, lekin sovuqdan emas, qo'llar uni sekin cho'milishda davom etardi, ayol men doktorning xotiniman, demadi.

Men birinchi ko'rning xotiniman yoki men qora ko'zoynakli qizman, qo'llari ishini tugatdi, ular orqaga chekinishdi va sukunatda hammom eshigi sekin yopilganligi eshitildi, qora bandajli chol yolg'iz qoldi, vannaning tagida tiz cho'kib, go'yo rahm-shafqat so'ragandek, titrab ketdi, titrab ketdi, unga nima sabab bo'lganini aytdi: xotin, u ko'ruvchi, u bizni himoya qiluvchi, bizni asrab-avaylaydigan va oziqlantiruvchi, bu ehtiyotkor e'tiborda g'alati hech narsa bo'lmasdi, shuning uchun aql unga aytdi, lekin u aqlga ishonmadi. U titrashda davom etdi, lekin hayajondanmi yoki sovuqdanmi, bilmasdi. Vannaning tagidan bandajini qidirdi, qattiq ishqaladi, siqib, boshiga qo'ydi, bu bilan u o'zini unchalik yalang'och his qilmadi. Mehmonxonaga kirganida, quritib, xushbo'y hid surganida, shifokorning xotini: "Bizda hozir pokiza va soqolli odam bor, keyin birdaniga qilish kerak bo'lgan narsa esga tushgan odamning ohangida, lekin yo'q, deb qo'shib qo'ydi: Orqangiz yuvilmagan, afsus. Qora bandajli chol javob bermadi, faqat o'z fikriga ishonmay to'g'ri deb o'yladi.

Ularda bo'lgan ozgina ovqat qisq ko'zli bolaga berildi, qolganlari keyingi ta'minotgacha kutishlari kerak edi. Oshxonada murabbo, yong'oq, shakar, qolgan pechenye, bir-ikki chig'anoq bor edi, lekin bu zahiralarga, shuningdek, ularga qo'shib beradigan boshqa narsalarga faqat o'ta zarurat tug'ilganda murojaat qilinardi, ular kunlik rizqini olishga majbur bo'lardi, agar omadsizlik tufayli ekspeditsiya quruq qaytgan bo'lsa, ha, har birida ikki dona pechenye va jabduq bor edi. shaftoli murabbo, qaysi biri afzal, uchta yong'oq yarmi, bir stakan suv, hashamat davom etdi. Birinchi ko'rning xotini ovqatga ham borishni hohlashini, uchitasi unchalik ko'p emas, ko'r bo'lsa ham, ikkitasi ko'tarib borishini, bundan tashqari, iloji bo'lsa, u qadar uzoqda emasligini hisobga olib, uyi qanday ahvolda ekanini, bu yerda yashaganmi, tanishlari tomonidan, masalan, qo'shnilari to'satdan ko'payib ketgan qarindoshlari binodan kelib qolganini bilishni istardi. qishloq, qishloqqa hujum qilgan ko'rlik epidemiyasidan o'zlarini qutqarish uchun shu tarzda umid qilishdi, chunki biz shaharda har doim boshqa vositalar borligini bilamiz. Shunday qilib, yuvilgan kiyimlar yaxshi ob-havoni kutishga to'g'ri kelgani uchun, uyda qolgan hamma narsani kiyishga yaroqli qilib kiyib, uchitasi tashqariga chiqdi. Suv tomonidan sudralib ketgan, ayniqsa, tik ko'chalarda, chiqindi kichik uyumlarda to'planib, yo'lakning katta joylarini toza qoldirgan. Umid qilamizki, yomg'ir yog'averadi, quyosh bu holatda bo'lishi mumkin bo'lgan eng yomoni bo'ladi, dedi shifokorning xotini, bizda allaqachon chirigan va badbo'y hid bor, biz cho'milayotganimiz uchun buni yanada ko'proq his qilyapmiz, dedi birinchi ko'rning xotini va eri sovuq vannadan shamollab qolgan deb gumon qilgan bo'lsa-da, rozi bo'ldi. Ko'cha-ko'yda ko'zi ojizlar olomon bo'lib, ob-havoning sokinligidan foydalanib, oziq-ovqat izlab, fiziologik ehtiyojlarini qondirishga harakat qilishardi, oz-oz yeyishlari ham, oz-oz ichishlari hamon ularga undashardi. Itlar hamma yoqni hidlab, axlatni titkilashardi, ulardan biri og'zida cho'kib ketgan kalamushni ko'tarib yurardi, bu juda kamdan-kam hodisa, buni faqat yaqinda kuchli yog'ingarchilik bilan izohlash mumkin, suv uni yomon joyidan tutib olgan bo'lsa kerak, bunchalik yaxshi suzuvchi bo'lishdan hech qanday foyda bo'lmasdi. It ko'z yoshlarini yalab, ov to'dasidagi sobiq hamrohlariga qo'shilmadi, tanlovi bo'ldi, lekin u hali to'yg'izishni kutayotgan jonivor emas edi, u allaqachon kim biladi, deb chaynab yurgan edi, bu axlat tog'lari tasavvur qilib bo'lmaydigan boyliklarni yashirgan, hammasi izlash, qazish, topish edi. Ularning xotirasini qazish va topish vaqti kelganda, birinchi ko'r erkak va uning xotini tomonidan amalga oshirilishi kerak edi, endi ular to'rt burchagini yoddan bilib olishgan, ular yashagan va yana ko'p narsalarga ega bo'lgan uyning emas, balki o'z ko'chasining to'rt burchagini, ularga kompasning to'rtta yo'nalishi bo'lib xizmat qilishi kerak bo'lgan to'rt burchak, ko'rlar qayerda sharq va g'arb, shimol yoki g'arb, qayerda, qayerda, shimol yoki g'arb, ko'rlar parvo qilmasdi. ular paypaslagan qo'llari ularga to'g'ri yo'lda ekanliklarini aytishlarini xohlashadi, bir paytlar hali kichkina bo'lganlarida odatda oq tayoqlardan foydalanishgan, yerga va devorlarga doimiy teginish ovozi marshrutni ochib beradigan va taniydigan bir xil shifr edi, lekin bugungi kunda hamma ko'r bo'lganligi sababli, bunday tayoq, umumiy teginishlar o'rtasida, o'ziga xos bo'lmagan, o'ziga xos bo'lmagan, o'ziga xos bo'lmagan, oppoq bo'lmagan, o'ziga xos bo'lmagan, o'ziga xos bo'lmagan, o'ziga xos bo'lmagan tayoq bo'lib qolmaydi. Ko'r odam qo'lida nimadir ko'taryaptimi, deb hayron bo'lishi mumkin. Itlar, biz bilganimizdek, nimadan tashqari

biz instinkt va boshqa yo'llarini topish deb ataymiz, albatta, uzoqni ko'ra olmaydilar, ular ko'rishlariga ishonmaydilar, lekin burunlari ko'zlaridan ancha uzoqda bo'lganligi sababli ular har doim xohlagan joyiga etib boradilar, bu holatda, go'yoki hazil sifatida, ko'z yoshlarini yalab, oyog'ini to'rt tomonga ko'tarib, shamol uni uyiga olib ketardi. Ular yurishayotganda, shifokorning rafiqasi bo'shagan omborxonani to'ldirishi mumkin bo'lgan oziq-ovqat do'konlarini qidirib, ko'chaning ikki tomoniga qaradi. Vayronagarchilik faqat to'liq emas edi, chunki eski baqqollarda hali ham omborxonada bir nechta loviya yoki no'xat topilishi mumkin edi, bu donlar pishirish uchun uzoq vaqt talab etadi, ular suvga muhtoj, ularga yoqilg'i kerak, shuning uchun ular hozir katta hurmatga sazovor emas. Do'xtirning xotini maqollardagi nasihatlariga unchalik yoqmasdi, har holda uning xotirasida bu qadimiy hikmatdan bir narsa saqlanib qolgan bo'lsa kerak, buning isboti shundaki, u ko'tarib yurgan polietilen paketlardan ikkitasini loviya va no'xat bilan to'ldirgan. Keraksiz narsani o'zingga tut, o'zingga kerak bo'lgan narsangni topib ketasan, degan edi bir buvisi, axir, ularni ho'llagan suvini ham qaynatib olsa bo'lardi, qaynagandan keyin qolgan suv ham suv bo'lmay, bulyon bo'lib qoladi. Ba'zan, nafaqat tabiatda, hech narsa isrof qilinmaydi va har doim biror narsa ishlatiladi.

Ular loviya va no'xat solingan qoplarni nima uchun ko'tarib yurganlari, qo'shimcha qilib, ko'p yurishlari kerak bo'lganidan keyin, hozir shu yerda yurgan birinchi ko'r erkak va uning xotini yashaydigan ko'chaga yetib borgunlaricha, nimaga qo'l urishga muvaffaq bo'lishdi, bu savol hech qachon yo'q bo'lish nimaligini bilmagan odamning og'zidan chiqishi mumkin edi. Uy haqida, hatto tosh bo'lsa ham, o'sha buvisi shifokorning xotiniga aytgan edi, faqat u qo'shishni o'ylamagan edi, hatto dunyoni aylanib chiqish kerak bo'lsa ham, ular hozirda aynan shu jasoratni amalga oshirayotgan edilar, ular uyga eng uzoq yo'l bilan piyoda borishdi. Biz qayerdamiz, deb so'radi birinchi ko'r, shifokorning xotini unga aytdi, shuning uchun uning ko'zlari bor edi va u, Mana, men ko'r bo'lib qoldim, svetofo'r bilan burchakda, Mana biz, Mana, Mana. Men nimalarni boshdan kechirganimni eslashni ham xohlamayman, mashinada qulflanganman, ko'ra olmayman, tashqarida odamlar baqirishdi va men uyga olib kelgan odam kelgunga qadar ko'rman deb baqirdim, bechora, dedi birinchi ko'rning xotini, u boshqa hech qachon mashina o'g'irlamaydi, biz ularni o'limdan so'rashimiz uchun juda qiyin, deb qabul qilishimiz qiyin. navbatimiz kelganda oldindan uzr, Bularning hammasi menga tushdek tuyuladi, dedi birinchi ko'rning xotini, go'yo men ko'r ekanligimni tush ko'rayotgandek, uyda seni kutganimda, xuddi shu narsani o'ylardim, dedi eri. Voqea sodir bo'lgan maydondan o'tishdi, endi tor, qiyshiq ko'chalarga chiqishdi, doktorning xotini bu yerlarni yaxshi bilmasdi, lekin birinchi ko'r odam adashib qolmadi, ko'nglini oldi, ko'chalarning nomini aytdi va u tushuntirdi, chapga burilaylik, o'ngga burilaylik, oxiri e'lon qildi, bu bizning ko'chamizda ko'pmi, bizning uyimiz qancha, o'rtadagi ko'chada, bizning uyimiz qancha, o'rtada ko'pmi? Bu, deb so'radi doktorning xotini, u eslay olmadi, Va bu yaxshi, men buni eslamaganimga o'xshamaydi, u mening xayolimdan g'oyib bo'ldi, dedi u, bu dahshatli alomat, qaerda yashashimizni bilmay qolganimizda, xotiramiz uxlab qolganda, biz qanchalik uzoqqa boramiz. Uni qo'yib yuboring, bu safar ish jiddiy emas edi, xayriyatki, birinchi ko'rning xotini safarga kelgan edi, mana u bizga binoning raqamini aytmoqchi edi, shuning uchun birinchi ko'r odam maqtangan narsaga murojaat qilmasligi kerak, eshikni teginish orqali tanib olish uchun, go'yo qo'lida sehrli tayoqcha bor edi, bir tayoq bor edi, bir k, bir knok, bir knok, yog'och, bir knok, bir knok, bir knok, bir knok, bir so'z, bir lahza. taqillatsa, to'liq rasm paydo bo'ladi, menda shubha yo'q, bu shunday. Ular kirdilar, doktorning xotini oldinda yurdi, Qaysi qavatda, deb so'radi, Uchinchidan, birinchi ko'r javob berdi, uning xotirasi go'yo ko'rinadigan darajada zaif emas edi, ba'zi narsalar unutildi, bu hayot, boshqalari eslandi, masalan, u ko'r bo'lganidan keyin u qanday qilib bu eshikdan kirdi, qaysi qavatda yashaysiz, hali so'ramagan odam o'g'irlangan, deb javob berdi. Liftga chiqmay, ham qorong'i, ham yaltiroq bo'lgan zinapoyaning ko'rinmas zinapoyalari bo'ylab yurishardi, ko'r bo'lmaganga qanday elektr toki yo'q, quyosh nuri yoki sham parchasi, Do'xtirning xotinining ko'zlari endi tun qorong'usiga moslashishga yetarlicha vaqt topdi, yo'lning yarmida yo'lovchilar yuqori qavatdan tushib kelayotgan ikki ko'r ayolga duch kelishdi, balki uchinchi, hech kim hech narsa so'ramasdi, qo'shnilar haqiqatdan ham avvalgidek emas edi.

Eshik yopiq edi. Nima qilamiz, doktorning xotini so'radi, gapiraman, dedi birinchi ko'r. Bir, ikki, uch marta taqillatdilar, Hech kim yo'q, dedi bittasi eshik ochilayotganda, kechikish ajabmas, xonadonning orqa tomonida ko'r odam bo'lsa, kim taqillatganini ko'rish uchun yugurib kelolmasdi, bu kim, nima istaysizmi, deb so'radi paydo bo'lgan odamdan, tashqi ko'rinishi jiddiy, hurmatli odam bo'lsa kerak. Birinchi ko'r dedi, men shu uyda yashadim, Oh, boshqaning javobi, keyin so'radi, Yoningda boshqa odam bormi, Xotinim va bir do'stim, Bu uy siznikimi, men qayerdan bilaman, Oson, dedi birinchi ko'rning xotini, Ichida nima borligini aytaman. Ikkinchisi esa bir necha soniya jim turdi-da, keyin kir, dedi. Orqa tomonda doktorning xotini yuribdi, bu yerda hech kimga yo'l boshchi kerak emas edi. Ko'r dedi: men yolg'izman, xalqim ovqat izlab ketdi, ayollarim deyishim kerak, lekin bu o'rinli emas deb o'ylayman, to'xtab qo'shib qo'ydi, men bilishim kerak edi, nima demoqchisiz, doktorning xotini so'radi, men aytib o'tgan ayollarim mening xotinim va ikki qizim, va nima uchun siz bilishingiz kerak deb o'ylaysiz, bu narsalardan foydalanishni bilish kerakmi, biz ayollik jinsini bilamizmi yoki yo'qmi? Tasavvur qiling-a, birinchi ko'r odam mening uyimda yozuvchi qolib ketganini xushomad qildi, lekin keyin uni bir shubha kemirdi, boshqa odamdan uning ismini so'rash odobli bo'larmidi, ehtimol u uni ism-sharifi bilan tanigan bo'lishi mumkin, hatto uni o'qigan bo'lishi mumkin, xotini unga to'g'ridan-to'g'ri savol berganida, u qiziquvchanlik va idrok o'rtasida tebranib turardi, sizning ismingiz nima? dam olish muhim emas, lekin siz kitoblar yozgansiz va bu kitoblar sizning nomingiz bilan yozilgan, dedi doktorning xotini, - Endi ularni hech kim o'qiy olmaydi, shuning uchun ular yo'qdek. Birinchi ko'r odam suhbat yo'nalishi uni eng qiziqtirgan savoldan haddan tashqari og'ishayotganiga qaror qildi. Va qanday qilib mening uyimga tushding, deb so'radi u. Ilgari yashash joyida yashamaydigan ko'plab odamlar singari, men ham uyimni hech qanday bahs-munozarani eshitishni istamagan odamlar egallab olganini ko'rdim, ular bizni zinadan uloqtirishdi, deyishingiz mumkin. Uyingiz uzoqmi? Yo'q. Uni qaytarib olishga boshqa urinishlar qildingizmi? — so'radi shifokorning xotini. Hozirgi kunda odamlar ko'pincha uyma-uy ko'chib o'tishadi. Yana ikki marta urinib ko'rdim. Va ular hali ham bormi? Ha. Nima qilmoqchi deb o'ylaysiz, bu uy bizniki ekanligini bilganingizdan keyin, birinchi ko'r bilmoqchi edi, bizni haydab yuborasizmi, boshqalar sizga qilgandek, menda bunaqa narsaga na yoshim, na kuchim bor, va agar bo'lganimda ham bunday tezkor usullarga murojaat qilgan bo'lardim, deb ishonmayman, yozuvchi o'rganadi, ha sabr kerak bo'lsa o'z uyimizni tark etaveraman, agar hayotimizda yozing. boshqa yechim topmayapmiz, boshqa qanday yechim topish mumkinligini ko'rmayapman. Do'xtirning xotini yozuvchi nima demoqchi bo'lganini oldindan sezib qolgan edi, siz ham xotiningiz ham, sizga hamroh bo'lgan do'stingiz ham bir joyda yashaysizlar shekilli, ha, uning uyida, uzoqda, uzoq deyish mumkin emas, agar ruxsat bersangiz, sizga bir taklifim bor, ayting, qanday bo'lsa, shunday qolaylik, shu damda ikkalamiz ham yashaymiz, shu damda yashashni davom ettiramiz. meniki bilan sodir bo'layotgan bo'lsa, agar bir kun bo'sh bo'lsa, darhol u erga ko'chib ketaman, siz ham shunday qilasiz, siz bu erga muntazam ravishda kelasiz va biz u erda yo'qligini ko'rganingizda, qaytib kelasiz, bu fikr menga yoqqaniga ishonchim komil emas, sizga yoqadi deb kutmagan edim, lekin yana sizga yoqishiga shubha qilaman va bizda qolgan yagona muqobil. shunday bo'lsa o'sha yerga borib yashaymiz, sening o'rningga, Yo'q, bu aqlga sig'maydi, ayol birinchi ko'r odamga aralashdi, mayli, shunday qoldiraylik, o'z vaqtida ko'ramiz, xayolimga keldiki, boshqa chora bor, dedi yozuvchi, "Bu nima, mehmon bo'lib yashaymiz, kvartira hammaga yetadi, yo'q, biz oldinroq yashayveramiz birinchi do'stimiz," dedi. rozimisiz, deb so'rashga hojat yo'q, deya qo'shib qo'ydi u shifokorning xotiniga yuzlanib, Va javob berishim shart emas, barchangizga rahmat, dedi yozuvchi, aslida doim uyingni izlab kelishingni kutgandim, ko'r odam uchun bor narsaga qanoat qilish eng tabiiy narsa, dedi doktorning xotini. karantinda bo'lganlarning, Ha, qiyin bo'lganmi, "Dahshatli, sen yozuvchisan, Men esa javob berishga hojat yo'q, barchangizga rahmat, dedi yozuvchi, aslida hammangiz kelib, uyingizni izlashingizni kutgandim, bor narsangiz bilan qanoatlanish ko'r odam uchun eng tabiiy narsa, dedi shifokorning rafiqasi, epidemiya boshlanganidan beri qanday yashadingiz, biz internatdan uch kun oldin chiqib ketgandik, ha, sen ham qiyin bo'lganlardansan, vaho, sen ham bu dardga duchor bo'lganlardansan. aytish uchun, Dahshatli, Siz yozuvchisiz, kabi Men esa javob berishga hojat yo'q, barchangizga rahmat, dedi yozuvchi, aslida hammangiz kelib, uyingizni izlashingizni kutgandim, bor narsangiz bilan qanoatlanish ko'r odam uchun eng tabiiy narsa, dedi shifokorning rafiqasi, epidemiya boshlanganidan beri qanday yashadingiz, biz internatdan uch kun oldin chiqib ketgandik, ha, sen ham qiyin bo'lganlardansan, vaho, sen ham bu dardga duchor bo'lganlardansan. aytish uchun, Dahshatli, Siz yozuvchisiz, kabi

siz bir lahza oldin siz so'zlarni bilishingiz kerak, shuning uchun bilasizki, sifatlar foydasiz, agar bir kishi boshqasini o'ldirsa, masalan, buni shunday, shunchaki shunday aytish va dahshatli harakatning o'zi shunchalik hayratlanarli bo'lishiga ishonish yaxshi bo'lardi, bu dahshatli edi, deyishimiz shart emas. Shuning uchun biz ularni yo'qotib qo'ydik, karantinda qanday yashaganingni aytib berishingni istardim, nega men yozuvchiman, u erda bo'lgan bo'lsa kerak, yozuvchi har qanday odamga o'xshaydi, u hamma narsani bila olmaydi, na hamma narsani boshdan kechiradi, u so'rashi va tasavvur qilishi kerak, qachondir men sizga qanday bo'lganini aytishim mumkin, keyin siz kitob yozishingiz mumkin, men uni hozir yozyapman, qanday qilib ko'r bo'lib qoldingiz, odamlar yozishni o'rganishingiz mumkin, Brillin. Brayl alifbosini bilaman, keyin qanday yozasan, deb so'radi birinchi ko'r, ko'rsataman. U kursidan turib, tashqariga chiqdi va bir daqiqadan so'ng qo'lida bir varaq qog'oz va qalam ko'tarib qaytib keldi. Bu men yozgan oxirgi to'liq sahifa. Biz buni ko'rmayapmiz, dedi birinchi ko'rning xotini. Men ham ko'rmayapman, dedi yozuvchi. Keyin qanday yozish mumkin? — deb so'radi shifokorning xotini varaqqa qarab, xona qorong'ida anchagina ixcham chiziqlar ko'rinib turardi, ba'zi joylarda ular hatto bir-biriga yopishib qolgan. Sezish orqali, - deb javob berdi yozuvchi, - bu qiyin emas, varaq boshqa varaqlar kabi biroz yumshoq yuzaga qo'yilgan, keyin siz shunchaki yozishingiz kerak. Lekin ko'rmasangiz, - dedi birinchi ko'r. Qalam ko'r yozuvchilar uchun yaxshi ish qurolidir. Bu ularga yozganlarini o'qishga yordam bermaydi, lekin qaerda yozganlarini tushunishga yordam beradi. Barmog'ingiz bilan oxirgi yozilgan chiziqning relifini chizishingiz kerak, va hokazo varaq oxirigacha. Keyin yangi qatorga pozitsiyani hisoblashingiz va davom etishingiz kerak, bu oson. Qarasam, qatorlar bir-birining ustiga chiqib ketibdi, — dedi shifokorning xotini varaqni qo'lidan ehtiyotkorlik bilan olib, — Qayerdan bilasan, ko'raman, ko'rasan, ko'zing qaytdi, shundaymi, qanday qilib, qachon, — deb asabiy so'radi yozuvchi, — men hech qachon ko'r bo'lmagan yagona odamman, shekilli, nima uchun, buning sababini tushuntirib bera olmadim, — men hammasini ko'rganim yo'q, demak, men hech narsa ko'rmaganman. Ko'rganlarim, boshqa choram yo'q edi, Qancha odam karantinda bo'ldi sen bilan, Uch yuzga yaqin, Qachondan beri, Eng boshidan, uch kun oldin chiqdik, aytganimdek, men birinchi ko'r bo'ldim deb o'ylayman, birinchi bo'lib ko'r bo'lib qoldim, Dahshatli bo'lsa kerak, yana bu so'z, dedi doktorning xotini, Kechirasiz, to'satdan hamma narsa yozdim, men oilam nima bo'ldi? haqida, Biz boshdan kechirganlar haqida, hayotimiz haqida, Har kim bilganini gapirishi kerak, bilmaganini esa so'rashi kerak, sizdan so'rayman, Va men sizga javob beraman, qachon bilmayman, qachondir. Do'xtirning xotini bir varaq qog'oz bilan yozuvchining qo'lga tekkizdi, Qayerda ishlayotganingni, nima yozayotganingni ko'rsatishga qarshi emassan, Aksincha, men bilan yur, Biz ham kelsak bo'ladimi, deb so'radi birinchi ko'rning xotini, Uy sizniki, dedi yozuvchi, O'tib ketyapman. Yotoq xonasida o'chirilgan chiroqli kichkina stol bor edi, derazadan kirib kelgan xira yorug'lik odamga chap tomonda bir nechta oq qog'oz varaqlarini, o'ng qo'lida allaqachon yozilgan boshqalarni, o'rtada esa yarim yo'lida yozilgan qog'oz varag'ini ko'rishga imkon berdi. Chiroq yonida ikkita yangi qalam bor edi. Mana, dedi yozuvchi. Doktorning xotini: "Mayli?" deb so'radi. va javobni kutmay, yozma varaqlarni oldi, ular yigirmaga yaqin edi, u ko'zlarini mayda harflar ustida, ko'tarilgan va pasayib borayotgan satrlardan, varaqlarning oqligiga yozilgan, ko'r-ko'rona yozilgan so'zlarga qaradi, men faqat sayohatchiman, degan edi yozuvchi, va bular uning yonidan o'tayotganda qoldirgan belgilar edi. Do'xtirning rafiqasi qo'lini yelkasiga qo'ydi, qo'lini qo'lga olib, sekin labiga olib bordi: "Adashib qolma, o'zingni adashib qo'yma", dedi va bu so'zlar shu qadar kutilmagan va sirli ediki, o'rinsiz aytilgandek bo'ldi.

Ular uch kunga yetadigan oziq-ovqat bilan uyga qaytganlarida, shifokorning xotini birinchi ko'r erkak va uning xotini hayajonli yordami bilan to'xtab, nima bo'lganini aytib berdi. Kechqurun u o'z odatiga ko'ra kutubxonadan olgan kitobining bir necha sahifasini hammaga o'qib berdi. Boshini qora ko'zoynakli qizning bag'riga, oyog'ini qora qalpoqli cholning oyog'iga qo'yib, tezda uxlab qolgan ko'zlari chaqqon yigitni mavzu qiziqtirmasdi.

bandaj.

Ikki kundan so'ng shifokor dedi, men kabinetimga nima bo'lganini bilmoqchiman, hozir bizdan foyda yo'q, u ham, men ham, lekin bir kun odamlar yana ko'zlarini ishlata boshlashlari mumkin, mening jihozlarim hali ham kutayotgan bo'lishi kerak, agar xohlasangiz boramiz, dedi xotini, hozir, va biz chiqishdan foydalanib, uyimga to'xtashimiz mumkin, agar qarshi bo'lmasangiz, ota-onamni qora oyna bilan qaytarishni xohlayman, dedi. vijdonimni yengilla, senikiga ham boramiz, dedi doktorning xotini. Uylarni aniqlash uchun ekspeditsiyaga boshqa hech kim qo'shilishni xohlamadi, birinchi ko'r erkak va uning xotini nimaga ishonish mumkinligini allaqachon bilishgan, qora bandajli chol ham bilar edi, lekin uning tortishuvlari bir xil emas edi va ko'zlari chaqqon bola o'zi yashagan ko'chaning nomini hech qachon eslay olmadi. Ob-havo ochiq edi, yomg'ir to'xtaganga o'xshardi, quyosh zaif bo'lsa ham terida sezila boshlagan edi, agar qizib ketsa, qanday yashashimizni bilmayman, dedi doktor, bu axlatlar chiriyyapti, hayvonlar o'lgan, hatto odamlar ham bor, uylarda o'lganlar bo'lsa kerak, eng yomoni bizda tartib yo'q, har bir ko'chada hukumat bo'lishi kerak, har bir ko'chada biron bir tashkilot bo'lishi kerak, dedi. uning xotini, Tashkiloti va tanasi uyushgan tizim, va o'lim tartibsizlikning ta'siridan boshqa narsa emas, Va qanday qilib ko'rlar jamiyati yashash uchun o'zlarini tartibga solar edilar, Ular o'zlarini uyushganda, tashkilotchilik allaqachon ma'lum darajada, ko'zlarga ega bo'la boshlaydi, Balki siz haqsiz, lekin bu ko'rlik tajribasi bizga faqat o'lim va baxtsizlik olib keldi, ko'zlarimga, ko'zlaringiz bilan ishlamadik, dedilar. qora ko'zoynak, Biz tirik bo'lardik va agar men ko'r bo'lganimda, dunyo tirik ko'r odamlarga to'la, menimcha, biz hammamiz o'lamiz, bu faqat vaqt masalasi, o'lim har doim vaqt masalasi bo'lgan, dedi shifokor, lekin siz ko'r bo'lganingiz uchun o'lish, ehtimol o'lishning yomon yo'li yo'q. Aytmoqchimanki, ko'rlik va saraton, ko'rlik va sil kasalligi, ko'rlik va OITS, ko'rlik va yurak xuruji har bir insonda turlicha bo'lishi mumkin, lekin hozir bizni o'ldirayotgan narsa ko'rlik, biz o'lmas emasmiz, o'limdan qochib qutula olmaymiz, lekin hech bo'lmaganda ko'r bo'lmaslik kerak, dedi va qanday qilib do'xtir shunday dedi va qanday qilib so'zladi, dedi va qanday qilib " doktor, men ishonchim komil emas, dedi xotini, men ham, dedi qora ko'zoynakli qiz.

Ular eshikni majburlashlari shart emas edi, odatdagidek ochishdi, kalit shifokorning shaxsiy kalit halqasida edi, ular karantinga olib ketilganda uylarida qolib ketgan. Bu kutish xonasi, dedi shifokorning rafiqasi, men qayerda edim, dedi qora ko'zoynakli qiz, tush davom etmoqda, lekin bu qanday tush ekanligini bilmayman, men o'shanda shu erda ko'r bo'lib turganimni orzu qilganmanmi yoki men doimo ko'r bo'lganimni tushimda ko'rdim va tushimda ko'z infeksiyasidan davolanish uchun keldim, bu hech qanday xavf tug'dirmaydi, shifokor tushida emas. xotinim, Yo'q, bu tush emas edi, zo'rlanganimiz ham, erkakni pichoqlaganim ham emas edi, Meni idoraga olib boring, o'zim yetib boraman, lekin siz meni olib keting, dedi shifokor. Eshik ochiq edi. Do'xtirning xotini: Hamma narsa teskari, yerda choyshab bor, chizmalari bor tortmalar yo'q, Vazirlikdan olib ketishgan bo'lsa kerak, vaqtni behuda o'tkazmasinlar, Balki, mayli, asbob-uskunalar, bir qarashda menga yaxshi ko'rinadi, Hech bo'lmaganda shunday bo'lsa kerak, dedi doktor. U o'zicha qo'llarini cho'zgancha davom etdi, linzalari, oftalmoskopi, stoli solingan qutichaga tegib, so'ng qora ko'zoynakli qizga o'girilib dedi, men qandaydir tush ko'rayotganingizni tushuntirayotganingizda nimani nazarda tutayotganingizni tushunaman. U parta orqasiga o'tirdi, qo'llarini chang bosgan shisha tepaga qo'ydi, keyin esa xuddi oldida kimgadir murojaat qilayotgandek ma'yus istehzoli tabassum bilan dedi: "Yo'q, doktor, juda afsusdaman, lekin sizning ishingizga tuzalib bo'lmaydi, agar xohlasangiz, sizga oxirgi maslahat beraman, eski gapga amal qiling, ular to'g'ri aytishdi, "ko'zlarimga sabr qiling", dedi. Kechirasiz, biz ham mo'jizalar sodir bo'ladigan joydamiz, hozir hatto sehrli qobiliyatlarimning dalili ham yo'q bo'lib ketdi, hammasini olib ketishdi, biz qila oladigan yagona mo'jiza — yashashni davom ettirish, dedi xotini, — go'yo u ko'r bo'lib, qayerga borishni bilmay qolgandek, kundan-kunga shu mo'rt hayotni saqlab qolish va

balki aynan shundaydir, balki hayot haqiqatdan ham bilmas, bizni aqlli qilib qo'ygandan keyin o'zini qo'limizga qo'ygandir va biz buni mana biz keltirganmiz, sen ham ko'r bo'lgandek gapirasani, dedi qora ko'zoynakli qiz, ma'lum darajada ko'rligingdan ko'r bo'lib qoldim, balki bizni yaxshi ko'ra boshladim, agar sen bor bo'lsang ko'proq ko'rgan bo'lardim. kim sudni qidirayпти, uni hech kim bilmaydi, kim va qayerga chaqirish kerakligini hech kim bilmaydi, nima deyishi kerak, hech kim bilmaydi, dedi doktor, "Vaqt tugayapti, hamma joyda chirish, kasalliklar eshiklarni ochmoqda, suv tugayapti, ovqat zaharga aylandi, bu mening birinchi gapim bo'lardi, dedi doktorning xotini, ikkinchisi esa, ko'zimizni ochib, qizdan so'radi. Ko'r, dedi doktor, - Bu buyuk haqiqat, ko'rishni istamagan odamdan yomonroq ko'r yo'q, lekin men ko'rmoqchiman, dedi qora ko'zoynakli qiz, men ko'rmayman, shuning uchun siz ko'ra olmadingiz, faqat siz eng yomon ko'r bo'lmaysiz, endi boraylik, bu erda ko'rish uchun boshqa hech narsa yo'q.

Qora ko'zoynakli qizning uyiga ketayotib, ular katta maydonni kesib o'tishdi, u erda bir guruh ko'rlar boshqa ko'rlarning nutqlarini tinglashdi. Bir qarashda ikkalasi ham ko'r bo'lib ko'rinmasdi. Notiqlar yuzlarini ishtiyoq bilan tinglayotganlarga qaratdilar, tinglovchilar diqqat bilan yuzlarini gapirayotganlarga qaratdilar. Dunyoning oxiri, qutqarish orqali najot, ettinchi kunning vahiysi, farishtaning kelishi, kosmik to'qnashuvi, quyoshning so'nishi, qabila ruhi, mandraka sharbati, yo'lbarsning yog'i, belgining jasorati, shabadaning qaytishi haqida va'z qilingan. zulmat, afsun kuchi, tovon belgisi, atirgulning xochga mixlanishi, limfaning tozaligi, qora mushukning qoni, soyaning uyqusi, suv toshqini isyoni, kannibalizm mantig'i, og'riqsiz kastratsiya, ilohiy tafakkur, ongli tattolar, singdirilgan fikr, tekisda, o'tkir, qiya, jamlangan, tarqoq, sirpanish, ovoz paychalarining ablasyonu haqida, nutqning o'limi haqida, Bu erda hech kim tashkilot haqida gapirmaydi, dedi shifokorning xotini eri, Balki tashkilot boshqa maydondadir, deb javob berdi. Ular yurishda davom etishdi. Bir oz narairoqda, doktorning xotini dedi: "Yo'lda odatdagidan ko'proq o'liklar bor, shunchaki chidamliligimiz oxirigacha yetib bormoqda, vaqt tugayapti, suv tugayapti, kasalliklar ko'pymoqda, ovqat zaharga aylanmoqda, siz avval aytgan edingiz, shifokor uni eslatdi, bu o'liklar orasida ota-onam bormi yoki yo'qmi kim biladi, dedi qora ko'zoynakli qiz, men ularni ko'rib qoldim, men ularni ko'rib qoldim" Insoniyatning eski odati, o'liklarning yonidan sezilmay o'tish, dedi shifokorning xotini.

Qora ko'zoynagi qiz yashaydigan ko'cha yanada huvillab ko'rindi. Binoga kiraverishda ayol tanasi bor edi. Yovvoyi hayvonlar yarim yeb ketgan o'lik ayol, baxtiga it uning ko'z yoshlarini yalab, kelishni xohlamadi, ular tishlarini bu jasadga botirishdan bosh tortishlari kerak edi. Bu birinchi qavatdagi qo'shnimiz, doktorning xotini: "Kim, qayerda, eri so'radi, mana, birinchi qavatdagi qo'shni, hidini sezasan, bechora, dedi qora ko'zoynakli qiz, nega u ko'chaga chiqdi, u hech qachon ko'chaga chiqmaganida, u o'lim kelayotganini sezgandir, balki u uyda yolg'iz qolib ketishini o'ylay olmasdi, dedim. kalitlari yo'q, Balki ota-onang qaytgandir, balki uyda seni kutayotgandir, dedi doktor, ishonmayman, ishonmaslikka haqqing bor, dedi doktorning xotini, kalitlar shu yerda. Yarim ochiq, yerga suyanib turgan o'lik kaftning bo'shlig'ida bir necha kalitlar yaltirab, chaqnab turardi. Ular uniki bo'lishi mumkin edi, dedi qora ko'zoynakli qiz, bunga ishonmayman, uning o'lishi arafasida turgan joyiga kalitlarini olib kelishiga hech qanday sabab yo'q edi, lekin men ko'r bo'lganim uchun, agar bu uning fikri bo'lsa, men ularni ko'ra olmas edim, uyimga kirishim uchun ularni menga qaytarib berish, u sizning boshingizdan kalitni olishga qaror qilganida, qanday o'ylar yurganini bilmaymiz. Orqaga qaraganida, u biz bu yerda bo'lganimizda harakat qilishimizda qandaydir g'ayrioddiy, juda oson narsa bor, deb qaror qilgan bo'lishi mumkin, u mening zinapoya qorong'i, siz zo'rg'a ko'ryapsiz, men zo'rg'a ko'raman, deb aytganimni eshitgan bo'lishi mumkin, yoki bu kabi narsa emasdir, deliryum, demans, go'yo keyin.

U aqlini yo'qotdi, sizga kalitlarni berish istagi bor, biz bilganimiz shuki, u ostonadan o'tishi bilan uning hayoti tugaydi. Doktorning xotini kalitlarni olib, qora ko'zoynakli qizga uzatdi va keyin so'radi: Endi nima qilamiz, uni bu erda qoldiramizmi, uni ko'chaga dafn eta olmaymiz, tosh ko'taradigan hech narsamiz yo'q, dedi doktor, bizda hovli bor, uni ikkinchi qavatga ko'tarishimiz kerak, keyin uni pastga tushirishimiz kerak, bu qizni faqat kuchimiz bor. qora ko'zoynak so'radi, Gap bizda bo'ladimi yoki yo'qmi emas, savol biz bu ayolni shu yerda qoldirishga ruxsat beramizmi, Yo'q, dedi shifokor, Keyin biz kuch topamiz. Haqiqatan ham, ular buni topdilar, lekin ishning mohiyati jasadni zinapoyaga ko'tarish edi, bu juda og'irligi uchun emas, balki hayot davomida engil bo'lgan, endi esa o'limdan keyin, itlar va mushuklar undan foydalangandan keyin, balki tana qotib qolgan, qotib qolganligi sababli, tor zinapoyadan to'rt marta burilish qilish qiyin edi. Na shovqin, na ovoz, na chiriyo'tgan hidi binoning boshqa aholisini maydonchaga chiqishga majbur qilmadi, men o'ylaganimdek, ota-onam bu erda yo'q, dedi qora ko'zoynakli qiz. Nihoyat eshik oldiga yetib, charchab qolishdi va ular orqaga o'tish, favqulodda zinapoyadan tushish uchun hali ham uyni kesib o'tishlari kerak edi, lekin u erda birin-ketin pastga yordam beradigan azizlarning yordami bilan yukni ko'tarish allaqachon oson edi, burilishlar oson edi, chunki zinapoya ochiq edi, ular faqat ehtiyot bo'lishlari kerak edi, chunki ular qo'llari yiqilib tushmasin, qo'llari bir-biridan uzilib qolmasdi. O'limdan keyin ham yomonroq bo'lgan og'riqni eslatib o'tish.

Hovli xuddi bokira o'rmonga o'xshardi, yaqinda yog'ayotgan yomg'irdan shamol olib kelgan o't-o'lanlar har yerda o'sgan, sakrab-sakrab yurgan quyonlarga yangi ovqat yetishmas, tovuqlar qurg'oqchilikka bardosh berar edi. Ular yerda o'tirishar, nafas olishardi, urinish ularni toliqtirgan edi, ularning yonida murda dam olayotgan edi, uni tovuq va quyonlarga boqayotgan shifokorning xotini qo'riqlardi, quyonlar endigina qiziquvchanlik ko'rsatib, burun teshigini burishtirardi, tovuqlar esa tumshug'ini o'tkirlashtirib, hamma narsaga tayyor edi. Do'xtirning xotini: "Ko'chaga chiqishdan oldin quyonxonaning eshigini ochishni o'ylab ko'rgan, quyonlarning ochlikdan o'lishini istamagan, To'g'ri, qiyinchilik odamlar bilan yashashda emas, qiyinchilik ularni tushunishda, deydi doktor. Qop-qora ko'zoynak taqqan qiz iflos qo'llarini o'zi sug'urib olgan bir tutam o'tga artib o'tirardi, bu uning aybi, jasadni bo'lmasligi kerak bo'lgan joyda tutib olgan, ko'zning kamligi shunga olib keladi. Doktor: Bizga ketmon yoki belkurak kerak, mana shuni ko'rasizki, so'zlar haqiqatdan ham qaytib keladi, endi o'sha sabablarga ko'ra aytganlar yana paydo bo'ldi, avval mashinani o'g'irlagan erkak, endi kalitlarni qaytarib bergan kampir bo'ladi, ular ko'milgandan keyin, agar ular bironing xotirasida saqlanmasa, farqni ko'rmaysiz. Doktorning xotini qora ko'zoynakli qizning oldiga toza cho'yshab olish uchun bordi, u kamroq iflosini tanlashi kerak edi, u tushganda tovuqlar ziyofat qilishayotgan edi, quyonlar faqat yangi o't chaynashdi. Ayol jasadni yopib, o'rashgach, belkurak yoki ketmon qidirib ketdi. U ikkalasini ham boshqa asboblardan bor shiypondan topdi. O'zim hal qilaman, yer nam, yaxshi qaziydi, dam oling, dedi. U ildizlari bo'lmagan, ketmonning ketma-ket zarbalari bilan kesilishi kerak bo'lgan joyni tanladi va bu oson ish deb o'ylamang, ildizlar ayyor, ular zarbadan qochish va gilyotinning halokatli ta'sirini kamaytirish uchun yumshoq tuproqdan qanday foydalanishni bilishadi. Na shifokorning xotini, na eri, na qora ko'zoynakli qiz, u o'z ishiga ixlos qo'ygani uchun, ko'zlari ularga foydasi yo'qligi sababli, ular atrofdagi balkonlarda ko'r odamlar paydo bo'lganini payqamadilar, ular ko'p emas va ular hamma balkonlarda emas, ketmonning zarbalari ularni o'ziga tortgan bo'lsa-da, ehtimol, Unutmaylik, har doim bir joyda kichik bir tosh yashiringan bo'lib, u zarbalarga ajoyib tarzda javob beradi. Ular ko'rinishlari noaniq ko'rinishga ega bo'lgan erkaklar va ayollar edi, ular dafn marosimida qatnashish uchun qiziqib, shunchaki ularga nima bo'lganini eslash uchun kelgan edi. Nihoyat, shifokorning xotini ularni qabrni tugatib, og'riyotgan buyraklarini cho'zib, terni artish uchun qo'lini peshonasiga ko'targanida ko'rdi.

Keyin qandaydir chidab bo'lmas turtki ta'sirida u o'sha ko'rlarga va dunyodagi barcha ko'rlarga chinqirib yubordi: "Yana bo'ladi, e'tibor bering, u tiriltiradi, demagan, buning ahamiyati yo'q, garchi lug'atlar bu to'liq va aniq sinonimlar ekanligini tasdiqlashi, kafolatlashi yoki taklif qilishi mumkin. Ko'zi ojizlar cho'chib, ichkariga kirishdi, nega bu so'zlarni aytilganini tushunmadilar, bundan tashqari, ular bunday vahiya zo'rg'a tayyor edilar, ular maydonga sehrli tushunchalar bilan kiradigan odamlar emasligi ayon edi, buni to'liq amalga oshirish uchun Xudoning rahmati va chayonning o'z joniga qasd qilishi haqidagi bobni qo'shish kifoya edi. Doktor so'radi: Nega yana bo'ladi dedi, kim bilan gaplashyapti, Balkonda paydo bo'lgan ba'zi ko'rlarga, men cho'chib ketdim, men ham qo'rqitsam kerak, lekin nega bu so'zlar paydo bo'ldi, bilmayman, miyamga aytdim va men ularni aytdim, faqat biz o'tgan maydonga borsangiz bo'ladi, Ha, quyon haqida va'z shu erdan va endi menga yordam bering. shunga o'xshab, oyog'idan tut, men uni bu yerdan ko'taraman, qabrga tushmaslikdan ehtiyot bo'l, ma'qul, shunday, uni sekin pastga tushir, ko'proq, ko'proq, men tovuqlar uchun qabrni chuqurroq qilib qo'ydim, ular qazishni boshlashganda, ular qanchalik uzoqqa borishlarini hech qachon bilmaysan, tamom. U qabrni ko'mishda belkurak bilan o'ziga yordam berdi, tuproqni yaxshilab bosdi, har doim ortiqcha tuproqdan kelib chiqadigan tepalikni shakllantirdi, umrida boshqa hech narsa qilmagandek hamma narsani qildi. Nihoyat, hovlining bir burchagida o'sgan butadan atirgul novdasini uzib olib, boshi yonidagi qabr tagiga tiqdi. U yana bo'ladimi, deb so'radi qora ko'zoynakli qiz, U, yo'q, deb javob berdi shifokorning xotini, tiriklar qolishi kerak, lekin ular yo'q, Biz allaqachon yarim o'likmiz, dedi doktor, biz hali ham yarim tirikmiz, deb javob berdi xotini. U borib, belkurak va ketmonni shiyponga qo'ydi, hamma narsa joyida ekanligiga ishonch hosil qilish uchun hovlini ko'zdan kechirdi, qanday tartibda, deb o'zini-o'zi so'radi va o'ziga javob berdi: "O'liklar o'liklar o'rnida, tiriklar esa tiriklar o'rnida bo'lishini istaydi, tovuqlar va quyonlar boshqalarni boqishini va boshqalar tomonidan oziqlantirishni xohlayman, men ota-onamning to'yg'ichini qo'yishni xohlayman" dedi. illyuziyalaringizni yo'qotib qo'ying, dedi shifokor, lekin avval ular o'z uylarini topishlari kerak edi va bu dargumon, deb o'yladi u, agar bizni boshqaradigan hech kim bo'lmasa, biz hech qachon bu qadar uzoqqa bormagan bo'lardik, to'g'ri, ular hali ham tirikmi yoki yo'qligini ham bilmayman, lekin agar men ularga qandaydir alomat, nimadir qoldirmasam, o'zimni go'yo ularni tashlab ketgandek his qilaman, ular nima deyishdi, deb so'radi do'xtir. qora ko'zoynakli qiz, yomon tomoni shundaki, menda o'tmishdan hech narsa yo'q. Doktorning xotini uni shoshilinch zinapoyaning birinchi pog'onasida o'tirganini, qo'llarini tizzasiga qo'rganini, uning chiroyli chehrasi g'amgin, sochlari yelkasiga sochilganini kuzatdi, men allaqachon bilaman, ulardan qanday belgi tashlab ketasan, dedi u. U tezda zinapoyaga ko'tarilib, ichkariga qaytib kirdi va qaychi va ip bilan qaytib keldi, sizning fikringiz qanday?— deb so'radi qora ko'zoynakli qiz betoqat, sochini qirqayotganda qaychi g'ijirayotganini sezib, agar ota-onang qaytib kelsalar, eshik tutqichida bir o'rim soch osilib qolishadi, agar ularning qizi bo'lmasa, kim bo'lardi, deb so'radi doktorning xotinidan, yig'lagim kelyapti, dedi qora ko'zoynakli qiz va buni aytishi bilanoq boshini egib qo'ydi. Do'xtir xotini g'oyasiga g'am-g'ussasini, g'am-g'ussasini, hayajonini to'kib soldi, keyin his-tuyg'ularning noma'lum yo'llari orqali birinchi qavatdagi xom go'sht yegan kampirga, o'lik qo'li bilan uy kalitini bergan dahshatli jodugarga ham yig'layotganini angladi. Shunda tabibning xotini: Qanaqa zamonlar, tartib o'zgardi, deyarli doim o'lim alomati bo'lgan ramz hayot belgisiga aylanadi, Bu va boshqa, bundan ham kattaroq mo'jizalarga qodir qo'llar bor, dedi tabib, — Zarurat ko'p narsaga qodir, azizim, dedi xotini, endi bizda falsafa qilish, mo'jizalar ko'rsatish yetarli, keling, qo'l qovushtirib hayotga boraylik. Qora ko'zoynakli qizning o'zi bir o'rim sochini eshik tutqichiga osib qo'ydi, Ota-onam topib olarmikin, deb so'radi u, Eshik dastasi bir xonadonning cho'zilgan qo'li, deb javob qildi tabibning xotini va shu ta'sirli ibora bilan, ta'bir joiz bo'lsa, tashrifni yakunlashdi.

O'sha oqshom yana o'qish va tinglash edi, ularda ko'ngil ochishning boshqa yo'llari yo'q edi, achinarlisi, shifokor havaskor skripkachi emas edi, ular o'sha beshinchi qavatdan qanday go'zal serenadalarni eshitgan bo'lardi, hasadgo'y qo'shnilar: "Bu odamlarning hayoti yaxshi, yoki ularning aqli bulutli va boshqalarning baxtsizligidan qutulish mumkin, deb o'ylashardi. Endi boshqa yo'l yo'q

музика освен тази на думите, а и те са предимно онези от книгите, дискретни са, дори и любопитството да доведеше до вратата някого от сградата, за да слухти, нямаше да чуе нищо повече от самотно мърморене, дълга нишка от звуци, която може да се проточи до безкрайност, тъй като книгите по света, всички заедно, са, както казват, като вселената, безкрайни. Когато четенето приключи късно през нощта, възрастният с черната превръзка каза, До това сме сведени, да слушаме как ни четат, Аз не се оплаквам, бих могла да остана така завинаги, каза момичето с тъмните очила, И аз не се оплаквам, просто казвам, че ставаме само за това, да слушаме историята на човечеството, съществувало преди нас, възползваме се от случайността, че сред нас все още има очи с ясен поглед, последните останали, ако някой ден и те угаснат, дори не искам да си представям, тогава нишката, която ни свързва с това човечество, ще се скъса, ще е като да се отдалечаваме един от друг в пространството, завинаги, ще са слепи като нашите, Докато мога, каза момичето с тъмните очила, ще запазя надежда, надеждата, че ще открия родителите си, надеждата, че майката на това момче ще се появи, Забрави да споменеш общата ни надежда, Коя, Да си върнем зрението, За някои надежди е лудост да ги имаме, Но аз казвам, че ако нямаше такива, вече щях да съм се отказала от живота, Дай ми пример, Да виждам отново, Този вече го знаем, дай ми друг, Няма, Защо, Не те интересува, А откъде знаеш, че не ме интересува, какво си мислиш, че знаеш за мен, та да решиш сам кое ме интересува и кое не, Не се ядосвай, не исках да те обидя, Мъжете са еднакви, мислят, че е достатъчно да са се родили от утробата на жена, за да знаят всичко за жените, Аз знам съвсем малко за жените, а за теб нищо, а що се отнася до това, че съм мъж, доста време мина оттогава, сега съм един старец, едноок, освен че съм и слеп, Няма ли друго, което да кажеш срещу себе си, Има още много неща, дори не можеш да си представиш колко нараства черният списък с упреците, които си отправям с течение на годините, Аз съм млада, но вече добре съм се наредила, Все още не си направила нищо наистина лошо, Откъде знаеш, след като никога не си живял с мен, Да, никога не съм живял с теб, Защо повтори думите ми с такъв тон, Какъв тон, Такъв, Казах само, че не съм живял с теб, Тонът, тонът, не се преструвай, че не разбираш, Не настоявай, моля те, Настоявам, трябва да знам, Ще се върнем към надеждите, Ами да се върнем, Другият пример за надеждата, който отказах да дам, беше този, Кой е този, Последният упрек, който си отправям, в моя списък, Обясни, моля те, не разбирам от гатанки, Чудовищното желание да не си възвърнем зрението, Защо, За да продължим да живеем така, Искаш да кажеш всички заедно ли, или ти с мен, Не ме принуждавай да отговоря, Ако беше просто мъж, можеше и да избягаш от отговора, както правят всички, но ти сам каза, че си старец, а старците, щом са живели толкова, трябва да има някакъв смисъл, не би трябвало да извърщаш лице от истината, отговори, Аз с теб, А защо искаш да живееш с мен, Очакваш ли да го кажа пред всички тях, Направихме едни пред други най-мръсните, най-грозните и най-отвратителните неща, със сигурност онова, което имаш да ми кажеш, не е по-лошо, След като искаш, така да бъде, тъй като мъжът, който все още съм, харесва жената, която си ти, Толкова ли беше трудно да направиш любовно обяснение, На моята възраст се страхуваме да не станем смешни, Не беше смешен, Да забравим това, моля те, Нямам намерение да го забравя, нито пък да допусна ти да го забравиш, Глупаво е, принуди ме да говоря и сега, Сега е мой ред, Не казвай нищо, за което може да съжаляваш, спомни си черния списък, Ако днес бъда откровена, какво значение би имало да съжалявам утре, Замълчи, Ти искаш да живееш с мен и аз искам да живея с теб, Ти си луда, Ще заживеем заедно тук, като двойка, и ще продължим да живеем заедно, ако се наложи да се разделим с нашите приятели, двама слепи би трябвало да виждат повече от един, Това е лудост, ти не ме харесваш, Какво означава да харесваш някого, аз никога никога не съм харесвала, само съм си лягала с мъже, Доказваш, че имам право, Не, Спомена откровеността, отговори ми честно тогава дали наистина ме харесваш, Харесвам те достатъчно, за да искам да бъда с теб, и това го казвам за първи път на някого, И на мен нямаше да ми го кажеш, ако ме беше срещнала преди, възрастен мъж, наполовина оплешивял, с побеляла коса, с превръзка на едното око и катаракта на другото, Жената, която бях тогава, не би го казала, признавам, каза го жената, която съм днес, Да видим тогава какво ще каже жената, която ще бъдеш утре, Изпитваш ли ме, Що за хрумване, кой съм аз, че да те изпитвам, животът ги решава тия неща, Едно от тях вече е решено.

Ular bir-birlariga qarama-qarshi bu suhbatni o'tkazdilar, birining ko'r ko'zlari birining ko'r ko'ziga qadalib, yuzlari yonib, qizib ketdi va bu gapni biri aytganida, ikkalasi ham shuni xohlashlari ma'lum bo'ldi, ular hayot ularni birga yashashga qaror qilganiga rozi bo'lishdi, qora ko'zoynakli qiz ularga qo'llarini uzatdi, shunchaki qo'llarini cho'zdi, u qora tanlining qo'lini qaerga tegayotganini bilganligi uchun. uni ohista o'ziga tortdi, ular shunday birga o'tirishdi, bu birinchi marta emas edi, albatta, lekin endi ular bir-birlarini qabul qilgan so'zlar aytili. Qolganlarning hech biri izoh bermadi, hech kim ularni tabriklamadi, hech kim ularga abadiy baxt tilamadi, aslida bu bayramlar va illyuziyalar vaqti emas edi, sukunat hali ham eng baland qarsaklardir. Doktorning xotini koridordagi divandan bir nechta yostiqchani qo'yib, qulay to'shak qo'ydi, so'ng ko'zlari chaqqon bolani u erga olib ketdi va unga: "Bugundan boshlab shu erda uxlaysiz", dedi. Mehmonxonada sodir bo'lgan voqeaga kelsak, hamma narsa shuni ko'rsatadiki, o'sha birinchi oqshom cholning belini qora bandaj bilan yuvgan sirli qo'lning ishi nihoyat oydinlashdi, o'sha paytda juda ko'p suv chiqib, hamma narsa tozalovchi edi.

Ertasi kuni, ular hali to'shakda yotganlarida, shifokorning xotini eriga: "Uyimizda ovqat bor, aylanib chiqishimiz kerak, men bugun supermarketning er osti omboriga boramiz deb o'yladim, men birinchi kuni bo'lganman, agar hozirgacha hech kim topmagan bo'lsa, biz bir-ikki haftaga xaxiralashimiz mumkin, men siz bilan birga bo'laman, bir-ikki kishi bilan bo'lishni afzal ko'raman", dedi. osonroq, va yo'qolib ketish xavfi yo'q, Qachongacha ko'tarasan oltita odamning og'irini, Qachongacha ko'tarasan, Qo'limdan kelgancha, lekin kuchim tuga boshlaganim to'g'ri, ba'zida ko'r bo'lishni xohlayotganimni tushunaman, boshqalar bilan teng bo'lishim uchun, Menda ularga qaraganda ko'proq mas'uliyat bo'lmasligi uchun, Biz sizga yoqqan bo'lsak, sizga qarab yo'qotib qo'ysak. Ikkinchi ko'rlikka duchor bo'ldik, ko'zlaring tufayli biz kamroq ko'r bo'lib qoldik, imkon qadar davom etaman, endi va'da qilolmayman, Bir kun kelib, bu dunyoda boshqa hech qanday yaxshi va foydali ish qila olmasligimizni anglab yetganimizda, u aytganidek, hayotni tark etishga jur'at etishimiz kerak, u kim, baxtli odam kechagidan hech narsani o'zgartirmagan bo'lardi. Qattiq umiddan ko'ra aql, Allaqachon bor, u uzoq davom etsin, Ovozingda achchiq kabi bir ishora bor, Achchiq, nega, Go'yo senga tegishli narsa sendan olingan, O'sha dahshatli joyda bo'lganimizda qizga nima bo'lganini aytyapsan, Ha, U menga kelganini esla, Xotira senga yolg'on gapiryapti, Xo'sh, men unga tayyor bo'lganmisan, men unga tayyor edim, dedim. Qasam ichib, yolg'on qasam ichgan bo'larding, Ajabo, Xotira bizni shunday aldasin, Unday bo'lsa tushunish oson, faqat bizga taklif qilingan narsa o'zimizniki ko'proq, Biz mag'lub etishimiz kerak bo'lgan boshqasidan ko'ra, Na u meni izlamadi, na men izlamadim, Agar xohlasang, o'zingga xizmat qilasan. Yo'q, rashk emasman, o'shanda ham rashk qilmaganman, Senga ham, o'zimga ham afsus bo'ldim, Senga yordam berolmadim, Qandaymiz suv bilan, Yomon. Voyaga yetmagan bola borligidan o'rinni o'lgan so'zlar bilan o'tgan oqshom voqealari haqida ba'zi ehtiyotkor ishoralar va hazillar bilan yorishgan, tejamkor ertalabki taomdan so'ng, karantin paytida guvohi bo'lgan shov-shuvli manzaralarni eslasak, behuda tashvish bo'lib, shifokor va uning rafiqasi ishga jo'nab ketishdi, bu safar uyga choy hamrohlik qilmay, uyda qolishdi.

Ko'chalarning ko'rinishi soat sayin yomonlashdi. Axlal tunda ko'payib ketganday tuyuldi, go'yo tashqaridan, hali ham normal hayot mavjud bo'lgan noma'lum mamlakatdan ular konteynerlarini bu yerga tashlash uchun yashirincha kelishdi, agar biz ko'rlar mamlakatida bo'lmaganimizda, bu oppoq zulmatning o'rtasida axlat, qoldiqlar, yog', kimyoviy moddalar, bo'laklar, bo'laklar, bo'laklar, bo'laklar, arvoqlar bilan o'ralgan arvoq mashinalar va yuk mashinalari qanday qilib oldinga siljiganini ko'rardik. sakatatlar, o'lik batareyalar, plastmassalar, qog'oz tog'lari, hattoki ovqat izlari ham, biz hali oldinda bo'lgan yaxshi kunlarni kutib, ochlikdan yotishimiz mumkin bo'lgan meva qobig'i ham. Ulkan axlatxonadan zaharli gaz bulutidek badbo'y hid ko'tariladi. Tez orada qandaydir epidemiyalar bo'ladi, shifokor takrorladi, hech kim qochib qutula olmaydi, biz mutlaqo himoyasiz. Bir tomondan yomg'ir yog'yapti, bir tomondan esadi, dedi xotini: "Unday emas, yomg'ir bizning chanqog'imizni qondirishga xizmat qiladi va shamol bizni bu badbo'y hiddan qisman qutqaradi". It ko'z yoshlarini yalab, tinmay yuradi va hidlaydi, axlat uyumini ko'rish uchun sekinlashdi, ehtimol uning ostiga qandaydir katta noziklikni yashirib qo'ygan bo'lsa kerak, uni hozir topa olmagan, agar u yolg'iz bo'lsa, u erdan qimirlamas edi, lekin yig'lagan ayol allaqachon uzoqda, uning burchi, uning ortidan choy quritishni hech qachon bilmaydi. Yurish qiyin. Ba'zi ko'chalarda, asosan, tik ko'chalarda shiddatli daryoga aylangan yomg'ir suvi mashinalarni mashinalarga yoki binolarga uloqtirdi, eshiklarni sindirdi, do'kon oynalarini sindirdi, yer qalin shisha parchalari bilan qoplandi. Ikki mashina orasiga siqilib qolgan inson tanasi chirigan. Doktorning xotini uzoqqa qaradi. It ko'z yoshlarini yalab, yaqinlashdi, lekin o'lim uni qo'rqitdi, u yana ikki qadam tashladi, lekin birdan mo'ynasi tikka bo'lib, tomog'idan yurakni yirtuvchi hayqiriq chiqdi. Bu itning muammosi shundaki, u odamlarga haddan tashqari yaqinlashib qolgan, oxir-oqibat ular kabi azob chekardi. Ular boshqa ko'zi o'qizlarning nutqlarini tinglab quvnoq bo'lgan ko'zi o'qizlar guruhlari joylashgan maydondan o'tishdi. Bir qarashda ikkalasi ham ko'r bo'lib ko'rinmasdi, so'zlovchilar ishtiyok bilan yuzlarini unga qaratdilar.

ularning tinglovchilari, tinglovchilar diqqat bilan yuzlarini ma'ruzachilarga qaratdilar. Yirik uyushgan tizimlarning asosiy tamoyillari ko'tarildi: xususiy mulk, erkin ayirboshlash, bozor, birja, soliq, foiz, o'zlashtirib olish, mulkni tortib olish, ishlab chiqarish, taqsimlash, iste'mol qilish, yetkazib berish va etishmasligi, boylilik va qashshoqlik, aloqa, repressiya va jinoyatchilik, lotereyalar, qamoqxonalarning binolari, Jinoyat kodeksi, Fuqarolik kodeksi, yo'l harakati qonuni, lug'atlar, lug'atlar, provayderlar, provayderlar. kuchlar, qabristonlar, politsiya, kontrabanda, giyohvand moddalar, ruxsat etilgan noqonuniy savdo, farmatsevtika ishlanmalari, qimor o'yinlari, davolanish va dafn marosimlari narxi, adolat, kreditlar, siyosiy partiyalar, saylovlar, parlamentlar, hukumatlar, taniqli fikr haqida, singdirilgan fikr haqida, tekislik haqida, o'tkir, qiyshiq, konsentratsiyali, abraziv kordonlar, nutqning o'limi haqida. Bu tashkilot haqida, dedi shifokorning xotini eriga. Men allaqachon sezdim, u javob berdi va jim qoldi. Ular yurishda davom etdilar, shifokorning xotini eski chorrahadek bir burchakda joylashgan shahar xaritasini ko'rish uchun bordi. Ular supermarketga juda yaqin edilar, o'sha kuni u o'zini yo'qolgan deb o'ylab, qayerdadir yiqilib yig'lab yubordi, baxtga to'la polietilen paketlar og'irligi ostida g'ayritabiiy engashib ketdi, keyin it unga sarosimada va qayg'u yordam berdi, o'sha it endi yurib, juda yaqin kelgan o'ramlarga qarab o'ng'illaydi, go'yo ularni ogohlantirganday, sen chiqolmayсан. Bir ko'cha chapga, bir o'ngga va supermarketning eshigi paydo bo'ladi. Faqat eshik, ya'ni eshik o'sha yerda, bino u yerda, lekin odamlarning kirib-chiqib kelayotganini ko'ra olmaysiz, katta olomon oqimidan yashayotgan bunday muassasalarda kunning istalgan vaqtida ko'radigan o'sha galasi odamlardan asar ham yo'q. Do'xtirning xotini eng yomonidan qo'rqib, eriga: Kech keldik, ichkarida to'rtidan bir biskvit ham yo'qdir, nega bunday gapiryapsan, Supermarket oldidagi yo'lakda bu gaplarni almashib to'xtab qolishgan edi. Ularning yonida go'yo svetoforming yashil chirog'i yonishini kutayotgandek, uchta ko'r odam bor edi. Do'xtirning xotini ularning ifodalarini, xavotirli hayratdan, dovdirab qolgan qo'rquvga o'xshash narsani sezmadik, ulardan biri gapirmoqchi bo'lib og'zini ochganini ko'rmadi, lekin keyin darrov yopib qo'ydi, yelkalarining tez qisilishini payqamadi, buni o'zingiz bilib olasiz, ko'r shunday o'ylagan bo'lsa kerak. Allaqachon ko'cha o'rtasida, yo'ldan o'tishayotganda, shifokorning xotini va uning eri ikkinchi ko'rning so'zlarini eshitmay qolishdi, nega u odamlarning kirib-chiqishini ko'rmadim, dedi, uchinchi ko'rning javobi: "Bu ifoda qilish usuli, bir lahza oldin qoqilib ketganimda, siz mendan so'ragan edingizmi, ko'rmadim, qayerda yo'qolgan ekanman". Hali ko'raman, Rabbiy, "Biz buni o'zimizga necha marta aytдик?" - deb xitob qildi birinchi ko'r.

Kun yorug'i keng supermarketning orqa tomoniga kirdi. Deyarli hamma javonlar qulab tushgan, axlat, shisha siniqlari va bo'sh o'ramlardan boshqa hech narsa yo'q edi, g'alati, dedi shifokorning xotini, ovqat bo'lmasa ham, nega bu yerda odam yashayotganini tushunmayman. Bu haqiqatan ham normal ko'rinmaydi, dedi shifokor. It ko'z yoshlarini yalab, pastroq qichqirdi. Uning mo'ynasi yana tik turgan edi. Do'xtirning xotini dedi, Bu yerda hid keladi, Doim yomon hid keladi, dedi eri, Bu emas, boshqa hid, chiriqotgan narsaning, Yaqin-atrofdan murda bo'lsa kerak, hech qanday jasad ko'rmayapman, Demak, sizning taassurotingiz shunday. It yana ingladi. Itga nima bo'ldi, deb so'radi tabib, U asabiy, Nima qilamiz, Tekshiramiz, murda bo'lsa, aylanib chiqamiz, endi o'liklar qo'rqitmaydi bizni, Menga osonroq, ko'rmayapman. Ular supermarket orqali podvaldagi omborxonaga olib boradigan koridorga olib boruvchi eshikgacha borishdi. It ko'z yoshlarini yalab, ularning orqasidan ergashdi, lekin vaqti-vaqti bilan u to'xtadi, ularning e'tiborini jalb qilish uchun yig'lardi, lekin keyin navbatchi uni davom ettirishga majbur qildi. Do'xtirning xotini eshikni ochsa, hidi kuchayib ketdi, Haqiqatan ham yomon hid, dedi eri, shu yerda qoling, men tez kelaman. U tobora qorong'ilashib borayotgan yo'lak bo'ylab davom etdi, it ko'z yoshlarini yalab, xuddi sudrab ketayotgandek uning orqasidan ergashdi. Havo chirigan hiddan quyug' edi. Yarim yo'lda do'xtirning xotini qusdi, Bu yerda nima bo'ldi, deb o'ylanib qoldi, keyin yana bir-ikki marta ming'irladi.

u yerto'laga olib boradigan temir eshikka yaqinlashganda xuddi shu so'zlar. Ko'ngil aynishidan sarosimaga tushib, boshida qandaydir xira yorug'lik borligini sezmedi, juda zaif. Endi u nima ekanligini bildi. Ikki eshikning yoriqlarida, zinapoyaga va yuk liftiga mayda olovlar miltilladi. Yangi qusish uning qornini bosib oldi, u shunchalik kuchli ediki, uni erga tashladi. It ko'z yoshlarini yalab, uzoq baqirdi, bu faryod go'yo tugamayotganday edi, xuddi yerto'ladagi o'liklarning so'nggi ovoziday yo'lakda jaranglagan nolaga o'xshardi. Doktor qusish, tutilish, yo'talni eshitdi, bor kuchi bilan yugurdi, qoqilib yiqildi, o'rnidan turdi va yiqildi, nihoyat xotinini bag'riga oldi, nima bo'ldi, titrab so'radi u ko'r bo'lganidan beri birinchi marta xotinini yetaklab, qayoqqa, o'sha eshiklardan uzoqroqqa, o'sha eshiklarni ko'ra olmadi. Ular koridordan chiqishganida, uning asablari birdaniga qulab tushdi, yig'lash talvasaga aylandi va bunday ko'z yoshlarni quritishning iloji yo'q, faqat vaqt va charchoq ularni kamaytirishi mumkin, shuning uchun it yaqinlashmadi, u faqat uni yalash uchun qo'lini qidirdi. Nima bo'ldi, doktor yana so'radi, u nima ko'rди, Ular o'ldi, u yig'lash orasida aytishga muvaffaq bo'ldi, Kim o'ldi, ular va u davom eta olmadi, Tinchlaning, iloji boricha gapirasiz. Bir necha daqiqadan so'ng u dedi: "Ular o'ldi, hech narsani ko'rdingizmi, eshikni ochdingizmi, eri so'radi, "Yo'q, men faqat yoriqlarda kichkinagina adashgan chiroqlarni ko'rdim, ular u erda qolib ketishdi va raqsga tushishdi, ular qo'yib yuborishmadi, bu fosfin, chirish natijasida, menimcha, nima bo'ldi, ular qanday qilib qoqilib ketishdi, shekilli. odam o'sha zinapoyada sirpanib yiqilib tushdi, biri yiqilib tushsa hammasi yiqildi, balki ular xohlagan joyiga ham yeta olmadilar yoki u erga etib borishdi, lekin vayron bo'lgan zinapoyalar tufayli ular qaytib chiqa olmadilar, lekin siz eshik yopiq dedingiz, boshqa ko'rlar uni yopib qo'ygan bo'lsa kerak, ular yerto'lani katta qabrga aylantirdilar, men u erda nima bo'ldi, mening aybim bilan to'lib ketdim. Bu ovqat ekan deb gumon qildim va qidirib ketdim, Qaysidir ma'noda hamma narsa, yegan narsamiz birovning og'zidan o'g'irlangan, ko'p o'g'irlasak, o'limga sabab bo'lamiz, aslida hammamiz qotilmiz, kichik tasalli, o'zingni xayoliy ayb tuyg'usi bilan yuklay boshlashingni istamayman, qachonki sen zo'rg'a chidab tura olmaysan, og'zingni qo'llab-quvvatlab, og'zingdan foydalanmay, betondan foydalanish mas'uliyatini. Siz u erda qolgan beshta uchun yashashni davom ettirasiz, Savol - qancha vaqt. Ko'p o'tmay hammasi tugadi, dalaga chiqib ovqat izlashimiz kerak, daraxtlarning mevalarini teramiz, qo'limizdan kelgan barcha hayvonlarni o'ldiramiz, agar bu orada mahalliy mushuk va itlar bizni yeb qo'yishmasa. It ko'z yoshlarini yalab gapirmadi, mavzu uni qiziqitirmadi, baribir unga nimadir xizmat qildi, ko'z yoshlarini yalagan itga aylanganini.

Doktorning xotini oyoqlarini zo'rg'a sudrab yurardi. Shok uni kuchsiz qoldirdi. Ular supermarketdan chiqib ketishganida, u hushidan ketdi, u ko'r bo'lib, ulardan qaysi biri ikkinchisini qo'llab-quvvatlayotganini hech kim ayta olmadi. Balki yorqin yorug'likdan boshi aylangandir, u hushidan ketaman deb o'ylagandir, lekin u qo'rqmagan, shunchaki hushidan ketgan. U yiqilib tusha olmadi va hushini butunlay yo'qotdi. U yotishi, ko'zlarini yumishi, sekin nafas olishi kerak edi, agar u bir zum xotirjam, jim bo'lib qolsa, yana kuchga kirishiga ishonchi komil edi, yana kuchga kirishi kerak edi, polietilen paketlar hali ham bo'sh edi. U yo'lakdagi tuproqqa yotishni, supermarketga qaytib borishni xohlamadi, hatto o'lsa ham. U atrofga qaradi. Ko'chani narigi tomonida, sal narida cherkov bor edi. Hamma joyda bo'lgani kabi ichkarida ham odamlar bo'lgan bo'lsa kerak, lekin bu dam olish uchun yaxshi joy bo'lishi kerak edi, hech bo'lmaganda bir marta shunday bo'lgan. Eriga dedi, kuchimni yig'ishim kerak, o'sha yerga olib ket, Qaerda, Kechirasiz, tuting, aytaman, Nima bor, Cherkov, bir oz yotib olsam, yangidek bo'lardim, Ketdik. Cherkovga olti zinapoya, olti pog'ona, eslatma bilan kirgan, shifokorning xotini katta kuch bilan ko'tarilgan, ayniqsa erini olib borishi kerak edi. Eshiklar uchidan oxirigacha ochiq edi, bu ularga yordam berdi, chunki shamoldan himoyalangan parda ham, hatto eng oddiy bo'lsa ham, bu holatda engish qiyin to'siq bo'lar edi. Ko'z yoshlarini yalagan it ostonada ikkilanib to'xtadi. Bu shunday qildi, chunki ular ega bo'lgan erkinlikka qaramay

So'nggi paytlarda itlar, ularning turiga qo'yilgan taqiq bir kun, uzoq vaqt oldin, cherkovlarga kirishni taqiqlash genetik jihatdan har bir insonning miyasiga singib ketgan, ehtimol, ayb, ular qaerda bo'lishidan qat'i nazar, o'z hududlarini belgilashni buyuradigan yana bir genetik ko'milgan koddir. Bu itning ajdodlarining ko'z yoshlarini yalagan, ular ma'qullanib, avliyo deb e'lon qilinmaguncha yaralarini yalagan avliyolarga yaxshi va sadoqatli xizmati ularga hech qanday foyda bermadi, shuning uchun ularning rahm-shafqati juda qiziq emas edi, chunki biz juda yaxshi bilamizki, har bir tilanchi itning tanasi va tanasi qancha bo'lmasin, muqaddaslikka ko'tarilavermaydi. yetib bo'lmaydi. Endi bu it muqaddas joyga kirishga jur'at etdi, eshik ochiq edi, eshik qo'riqchisi yo'q edi, lekin eng kuchli sabab shundaki, ko'z yoshlari bilan ayol allaqachon kirgan edi, men qanday qilib o'zini sudrab borishini ham bilmayman, erining qulog'iga bir og'iz so'zni pichirladi, meni ushlab turing, cherkov to'la, bir qarich bo'sh pol yo'q, bu erda bir qarich bo'sh pol yo'q, aslida, bu erda sizning itingizning boshi yo'q, deb aytish mumkin emas. yana xizmat qilgan ko'z yoshlarini yaladi, ikki do'ng'irlash va ikki hujum bilan, hammasi yomonliksiz, shifokorning xotini yiqilib tushgan joyni tozalab, tanasini hushidan ketishga topshirdi, nihoyat ko'zlari butunlay yumildi. Eri uning yurak urishini his qildi, u barqaror va hatto, bir oz uzoqda edi, keyin uni ko'tarishga harakat qildi, bu yaxshi holat emas edi, qon tezda miyaga qaytishi kerak edi, miya qon aylanishi kuchayishi kerak edi, eng yaxshisi uni boshini tizzalari orasiga qo'yib, tabiatga va tortishish kuchiga tayanib o'tirishi kerak edi. Nihoyat, bir necha muvaffaqiyatsiz urinishlardan so'ng, u uni ko'tarishga muvaffaq bo'ldi. Bir necha daqiqadan so'ng, shifokorning xotini chuqur xo'rsindi, biroz harakat qildi, u o'ziga kela boshladi. O'rningdan turma, dedi eri, boshingni yana bir oz pastga tushir, lekin u o'zini yaxshi his qildi, bosh aylanishidan darak yo'q, uning ko'zlari poldagi koshinlarni ko'rib turardi, it ko'z yoshlarini yalab, uch marta o'zini yotqizish uchun panjalari bilan qattiq haydagani uchun maqbul darajada tozalagan. U qon aylanishining barqarorligini tekshirish uchun boshini baland ustunlar va gumbazlarga ko'tardi, so'ng dedi: "Men hozir o'zimni yaxshi his qilyapman, lekin o'sha paytda u aqldan ozgan deb o'yladi, bosh aylanishi o'tgandan keyin u gallyutsinatsiyalardan azob cheka boshladi, uning ko'zlari haqiqat emas, xochga mixlangan o'sha odamning ko'zlari yettita bog'langan edi, yuragi oppoq ko'r bilan bog'langan edi. qilichlar va uning ko'zlari ham oq ko'r bilan qoplangan va xuddi shunday holatda bo'lgan o'sha erkak va ayol emas edi, cherkovdagi barcha tasvirlar ko'r-ko'rona bog'langan, haykallarning boshlariga oq mato bog'langan, rasmlarga qalin oq bo'yoq chizig'i chizilgan, bir ayol ko'zlarini yumib, kitob o'qiyotgan edi. Bola o'tirar edi, ikkalasi ham ko'zlarini yumgan ediva uzun soqolli, qo'lida uchta kaliti bor, ko'zlari yumilgan, tanasi o'q bilan teshilgan, ko'zlari yumilgan yana bir erkak, chiroq yonib turgan ayol va ko'zlari yumilgan, qo'llari, oyoqlari va ko'krigida yaralar bo'lgan, ko'zlari yumilgan, sherli yana bir erkak, ikkalasi ham, ko'zlari ham yumilgan edi. va yana bir burgutli, ikki ko'zi yumilgan, nayza tutgan, yiqilgan odamni echkingning shoxlari va oyoqlari bilan yenggan, ikki ko'zi yumilgan, tarozi bilan ko'zlari yumilgan, sochsiz, oq nilufar tutgan, ko'zlari yumilgan, ko'zlari yumilgan chol, so'zsiz, so'zsiz, yalang'och chol. ikkala ko'zi yumilgan kaptar va ikkita qarg'ani bor odam va uchta ko'zi yopiq edi, faqat bitta ayol ko'zlari yumilmagan edi, chunki u allaqachon olib tashlangan va ularni kumush patnisda ushlab turardi. Doktorning xotini eriga dedi: Ko'zim oldida ko'rganlarimni aytsam ishonmaysiz, cherkovdagi barcha tasvirlar ko'zlari yumilib qolgan, Qanday g'alati, nega, Qayerdan bilaman, bu qandaydir umidsiz imonlining ishi bo'lishi mumkin, u ham boshqalar kabi ko'r bo'lib qolishini anglaganida yoki bu erda ruhoniyni o'zi edi, balki u tasvirlarni ko'rishga qodir emas, deb o'ylagandir. Ko'r, Tasvirlar ko'rmaydi, Yolg'on gapiryapsan, tasvirlar ularga qaragan ko'z bilan ko'radi, ko'rlik hammaga shu yagona yo'l, Ko'rasan ko'rasan, Ko'zimni yo'qotmasam ham ozroq ko'raveraman, kundan-kunga ko'r bo'lib qolaman, chunki meni ko'radigan hech kim bo'lmaydi, Dima, bu mening ko'zlarim ko'rmaydi. Balki u ko'rlar tasvirlarni ko'ra olmagan uchun, tasvirlar ko'rni ko'rishdan to'xtashi kerak deb o'ylagandir, Tasvirlar ko'rmaydi, Siz yolg'on gapiryapsiz, tasvirlar ularga qaragan ko'z bilan ko'radi, bu ko'rlikning yagona yo'li hamma uchun, Siz ko'rishda davom etaman, men kamroq ko'raman, ko'zimni yo'qotmasam ham, kundan-kunga ko'raman. Ruhoniy tasvirlarning ko'zlarini yopdimi, Bu mening tasavvurim edi, buBalki u ko'rlar tasvirlarni ko'ra olmagan uchun, tasvirlar ko'rni ko'rishdan to'xtashi kerak deb o'ylagandir, Tasvirlar ko'rmaydi, Siz yolg'on gapiryapsiz, tasvirlar ularga qaragan ko'z bilan ko'radi, bu ko'rlikning yagona yo'li hamma uchun, Siz ko'rishda davom etaman, men kamroq ko'raman, ko'zimni yo'qotmasam ham, kundan-kunga ko'raman. Ruhoniy tasvirlarning ko'zlarini yopdimi, Bu mening tasavvurim edi, bu

haqiqiy ma'noga ega bo'lgan yagona gipoteza, bizning bu qashshoqligimizga qandaydir ulug'vorlik baxsh eta oladigan yagona faraz, men bu odamni ko'rlar dunyosidan kelganini, keyin ular kabi ko'r bo'lish uchun qaytib kelishini tasavvur qilaman, men yopiq eshiklarni, bo'sh cherkovni, sukunatni tasavvur qilaman, men haykallardan qanday o'tib ketayotganini tasavvur qilaman, u boshqa rasmlarni ko'radi, c. qurbongohlar o'rnatadi va matoni ikki tugun bilan bog'laydi, u yechilmasligi va yiqilmasligi uchun, ular kirgan oq tunni yanada o'tib bo'lmaydigan qilish uchun rasmlarga qanday qilib ikki qatlam bo'yoq qo'yadi, bu ruhoni barcha zamonlar va barcha dinlarning eng katta zulmini qilgan odam bo'lsa kerak qarang. Doktorning xotini javob bera olmadi, yonidagi kimdir uning oldida gapirdi, Nima deysan, sen kimsan, Senga o'xshab ko'r, dedi u, Lekin eshitdim, ko'rasan deganingni, Yo'qotish qiyin ifodalash usuli, yana necha marta aytish kerak, Tasvirlarning ko'zlari yumilgan degani nima, To'g'ri, men ham bilasizmi, men ham bilasizmi? borib ularga qo'l tegiz, qo'llar ko'rning ko'zi, Nega shunday qilding, shungacha yetib kelganimizdan keyin boshqa birov ko'r bo'lsa kerak, deb o'yladim, va cherkovning ruhoniysi haqida tasvirlarning ko'zini to'sib qo'ygan bu gap, men uni juda yaxshi bilardim, u bunday ishga qodir bo'lmaydi, odamlar nimaga qodirligini hech qachon oldindan bilib bo'lmaydi, sizga vaqt bering, kimga vaqt bering, sizga vaqt bering, sizga vaqt bering. stolning narigi tomoni va palubadan hammani qo'lida kartochkalar tutadi, Kartalarni hayot bilan, hayotimiz bilan uyg'unlashtirish o'zimizga bog'liq, Jamoatda o'yin haqida gapirish gunoh, Tur, so'zlarimga shubha qilsang, qo'lingni ishlat, Qasamyod qilasanmi, tasvirlarning ko'zlari yopiqligi rost, Sizga nima qasam kerak, Ko'zlaringga qasam ichaman va ko'zlarimga ikki marta qasam ichaman, ko'zlarim rostmi, ko'zimga qasam ichaman. Suhbatni eng yaqin bo'lgan ko'zi o'zlar eshitdi, xabarlar aylana boshlashi uchun qasamyod tasdig'ini kutishning hojati yo'q, og'izdan og'izga o'tadi, deyish ortiqcha bo'lardi. Bu ohangini asta-sekin o'zgartira boshlagan pichirlash edi, avvaliga aql bovar qilmaydigan, keyin notinch, keyin yana ishonchsiz eshitildi. Yomon tomoni shundaki, olomon orasida tasavvurga ega xurofotli odamlar bor edi. Muqaddas suratlarga ko'r ekan, ularning rahm-shafqatli va iztirobli nigohlari o'z ko'rligidan boshqa narsani ko'rmaydi, degan fikr birdan chidab bo'lmas holga keldi. Go'yo kimdir kelib, ularni tirik o'liklar o'rab olganini aytgandek bo'ldi. Buning uchun bitta yig'lash, keyin boshqa va boshqa yig'lash kifoya qildi va darhol hammani qo'rquv qamrab oldi. Vahima ularni eshik tomon itarib yubordi va bu erda allaqachon ma'lum bo'lgan narsa takrorlandi, chunki vahima uni ko'tarishi kerak bo'lgan oyoqlardan ancha tezroq. Oxir oqibat, qochoqning oyoqlari yugurishda chigallashadi, hatto ko'r bo'lib qolganda va birdan erga tushib, vahima unga aytadi: "Tur, yugur, seni o'ldirmoqchi bo'lishadi, u o'rnidan turishni juda xohlardi, lekin boshqalar yugurib kelib, yiqilib ketishdi, senga juda mehribon yurak bo'lgan bo'lsa kerak, bu kulgiga qarab kulib yubormaslik kerak". O'zlarini ozod qilish uchun qo'llar va qochish uchun oyoqlar. Tashqaridagi o'sha olti qadam jarlikka o'xshaydi, lekin oxir-oqibat yiqilish zo'r bo'lmaydi, yiqilish odati tanani qattiqroq qiladi, yerga yetib borishning o'zi allaqachon yengillik, men bu yerdan chiqmayman, o'lim holatlarida birinchi o'y, ba'zan esa oxirgi. Shuningdek, ba'zilar doimo boshqalarning baxtsizligidan foydalanadilar, chunki ular dunyoning boshidan beri merosxo'rlar va merosxo'rlarni juda yaxshi bilishadi. Bu odamlarning umidsiz qochishi ularni o'z narsalarini tashlab qo'yishga majbur qildi va zarurat qo'rquvni yengib, ularni qidirish uchun qaytib kelganida, nima meniki va nima sizniki ekanligini qoniqarli tarzda oydinlashtirish qiyin muammasiga qo'shimcha ravishda, biz ozgina ovqatning bir qismi g'oyib bo'lganini ko'rardik, ehtimol bu ayollarning bema'ni hiyla-nayranglari edi, dedilar. kambag'al odamlardan tanib bo'lmaydigan oziq-ovqat qoldiqlarini o'g'irlashlari uchun bunday yolg'onlarni o'ylab topishning chegarasi yo'q. Ammo maydon bo'm-bo'shligini ko'rib, ko'z yoshlarini yalagan itning aybi bor edi, u erga hidlash uchun bordi, tabiiy va adolatli bo'lganidek, o'z ishiga haq to'ladi, lekin, ta'bir joiz bo'lsa, konga kirishni ko'rsatdi, shundan kelib chiqqan holda, shifokor va uning xotini yarim to'la sumkalar bilan o'g'irlik uchun pushaymon bo'lmasdan cherkovni tark etishdi. Agar ular olgan narsalarining kamida yarmidan foydalanishga muvaffaq bo'lishsa, ular mamnun bo'lishadi va qolgan yarmida ular: "Odamlar qandayligini bilmayman", deyishadi. Ba'zi odamlarning yovuzligi chegara bilmaydi, ular kambag'allarning tanib bo'lmaydigan oziq-ovqat qoldiqlarini o'g'irlashlari uchun bunday yolg'onlarni o'ylab topishadi. Ammo itning aybi, ko'z yoshlarini yalab, maydon bo'm-bo'shligini ko'rib, u yerga hidlash uchun borgan, o'z mehnatiga haq to'lagan, tabiiy va adolatli bo'lganidek, lekin, ta'bir joiz bo'lsa, konga kirishni ko'rsatgan, shundan kelib chiqqan holda, shifokor va uning rafiqasi yarim to'la sumkalar bilan o'g'irlik uchun afsuslanmasdan cherkovni tark etgan. Olingan narsaning hech bo'lmaganda yarmidan foydalanishga muvaffaq bo'lishsa, ko'ngli to'ladi, qolgan yarmiga esa, odamlarning ahvolini bilmayman, deyishadi. Ba'zi odamlarning yovuzligi chegara bilmaydi, ular kambag'allarning tanib bo'lmaydigan oziq-ovqat qoldiqlarini o'g'irlashlari uchun bunday yolg'onlarni o'ylab topishadi. Ammo itning aybi, ko'z yoshlarini yalab, maydon bo'm-bo'shligini ko'rib, u yerga hidlash uchun borgan, o'z mehnatiga haq to'lagan, tabiiy va adolatli bo'lganidek, lekin, ta'bir joiz bo'lsa, konga kirishni ko'rsatgan, shundan kelib chiqqan holda, shifokor va uning rafiqasi yarim to'la sumkalar bilan o'g'irlik uchun afsuslanmasdan cherkovni tark etgan. Olingan narsaning hech bo'lmaganda yarmidan foydalanishga muvaffaq bo'lishsa, ko'ngli to'ladi, qolgan yarmiga esa, odamlarning ahvolini bilmayman, deyishadi.

Buni yeyishi mumkin edi, hatto baxtsizlik hamma uchun umumiy bo'lsa ham, har doim boshqalardan ko'ra yomonroq bo'lganlar bor.

Har biri o'ziga xos janrdagi bu voqealar hikoyasi hamrohlarini hayratda qoldirdi va dahshatga soldi, garchi shuni ta'kidlash kerakki, shifokorning rafiqasi, ehtimol, so'z yo'qligi sababli, yerto'la eshigi oldida uni qamrab olgan dahshatli tuyg'uni, o'sha olamga olib boradigan rangpar to'g'ri to'rtburchakni to'g'ri aytib bera olmadi. Endi yopiq ko'zlarning tasvirlariga kelsak, ular kuchli taassurot qoldirdi, garchi boshqacha tarzda, umumiy tasavvur, masalan, birinchi ko'r erkak va uning xotinida ma'lum bir noxush tuyg'u sezilarli bo'lgan, ularning fikricha, bu kechirilmas hurmatsizlik edi. Ularning hammasi, odamlarning ko'r bo'lganligi halokat edi, buning uchun ular aybdor emas edi, hech kim bunday baxtsizliklardan qochib qutula olmadi, lekin faqat muqaddas tasvirlarning ko'zlarini yumish uchun ularga kechirimsiz suiqasd bo'lib tuyuldi va agar cherkov ruhoniysi buni qilgan bo'lsa, bundan ham battarroq edi. Qora ko'zi bog'langan cholning izohi boshqacha edi, bu sizni hayratda qoldirganini tushundim, lekin men muzeydagi qandaydir galereya haqida o'ylayapman, barcha haykallarning ko'zlari yumilgan, lekin haykaltarosh toshni o'yib, ko'zlariga tushmoqchi bo'lmagani uchun emas, balki ularni siz aytganidek, bog'lab qo'yilgan mato bo'laklari bilan yopib qo'ygan, go'yo bir o'zi jingalak bo'lak bilan yopib qo'ygandek edi. Menga o'xshagan ko'r-ko'rona bunday taassurot qoldirmaydi, ba'zan odamga romantik ko'rinish ham beradi, o'zi haqida aytgan gaplariga kulib qo'ydi. Qop-qora ko'zoynagi qizga kelsak, u la'nati galereyani tushida ko'rmasligimga umid qilayotganini, allaqachon qo'rqinchli tushlar ko'rganini aytish bilan kifoyalandi. Ular bor yomon ovqatni yeydilar, eng yaxshisi edi, do'xtirning xotini ovqat topish tobora qiyinlashib borayotganini aytdi, balki shahardan chiqib, qishloqda yashashlari kerak, hech bo'lmaganda u yerdan topgan taomlari sog'lomroq bo'lardi, balki sigir va echkilar ham ochiqda bo'lardi, ularni sog'ib, sut ichardik, quduqlarda ham suv bor edi, nima xohlasak, nima topsak bo'lardi, nima qilsak, nima topsak bo'lardi. ularning fikriga ko'ra, ba'zilar boshqalardan ko'ra g'ayratliroq edi, lekin imkoniyat ularni majbur qilgani va majbur qilgani hammaga ayon edi, faqat ko'zlari chaqqon bolakay hech ikkilanmasdan mamnunligini bildirdi, ehtimol u ta'tilni yaxshi xotiralari uchun. Ular ovqatlangandan keyin uxlab qolishdi, hatto karantin paytida ham shunday qilishdi, tajriba ularga yolg'onchi tana juda ko'p ochlikka bardosh bera olishini o'rgatgan edi. Kechqurun ovqat yemadilar, faqat tishlarini quvontiradigan va ochligini bosadigan narsa bor edi, qolganlari o'qishni tinglash uchun o'tirdi, hech bo'lmaganda ruh o'yin-kulgi yo'qligidan shikoyat qila olmadi, muammo shundaki, ba'zida tananing zaifligi ongni chalg'itishiga olib keldi, lekin bu shunchaki qiziqish emas, miyaning charchoqqa tushib qolganligi. holat, qish uyqusiga tayyorlanayotgan hayvon kabi, xayr dunyo, Shu bois, ko'pincha bu tinglovchilar ko'zlarini ohista yumib, syujetdagi voqealarni qalb ko'zlari bilan kuzata boshladilar, toki ularni qandaydir jo'shqin harakat transdan chiqarib yubordi, chunki bu nafaqat jildlangan kitobning shovqinli yopilishi ovozi bo'lganida, shifokorning rafiqasi ham xuddi shunday noziklikni ko'rsatib, uning dovdirab qolganini tushunishini xohlamadi.

Birinchi ko'r odam xuddi shunday shirin transga tushib qolgandek edi, lekin unday emas edi. To'g'ri, uning ko'zlari yumilib, o'qishiga zerikarli e'tibor qaratayotganidan ko'ra, ularning hammasi qishloqda yashaydi, degan o'y uxlab qolishiga xalaqit berardi, o'sha yozuvchi qanchalik yoqimli bo'lmasin, uni ko'z-ko'z qilib, ahyon-ahyonda yetib borishi to'g'ri edi, vatandan buncha uzoqqa ketish unga jiddiy xatodek tuyulardi. Shunday qilib, birinchi ko'r odam hushyor edi va agar buning yana bir isboti kerak bo'lsa, bu erda uning ko'zlarining qamashtiruvchi oppoqligi bor edi, ehtimol bu faqat uyqu qorong'i bo'lishi mumkin, ammo bunga ishonch hosil qilish mumkin emas edi, chunki hech kim bir vaqtning o'zida uxlab yotgan va uyg'oq bo'lolmaydi. Nihoyat, birinchi ko'r odam birdan ko'z qovoqlarining ichki qismi qorayganida, o'z shubhasini aniqladi deb o'yladi. Men uxlab qoldim, deb o'yladi u, lekin yo'q, u uxlamadi, u shifokorning xotinining ovozini eshitdi, ko'zlari chaqqon bola aksirdi, keyin uning qalbini katta qo'rquv egalladi, u bir ko'rlikdan ikkinchi ko'rlikka o'tganiga, yorug'lik ko'rligida yashaganidan keyin, hozir bo'lishiga ishonadi.

zulmatning ko'rligida yashab, dahshatdan titrab ketdi, senga nima bo'ldi, deb so'radi xotini, va u ahmoqona javob berdi, ko'zini ochmasdan, men ko'rman, go'yo bu dunyodagi eng katta yangilikdek, uni mehr bilan quchoqladi, yo'q, biz hammamiz ko'rmiz, nima qilishimiz mumkin, men hamma narsani ko'rdim, deb o'yladi, men oxirigacha ko'rdim. Men uyg'oqman, Va siz aynan shunday qilishingiz kerak, uxlashingiz, bu haqda o'ylamasligingiz kerak. Maslahat uni g'azablantirdi, bu erda bir kishi g'amgin edi, uni faqat o'zi bilar edi va xotini unga uxlashdan boshqa aytadigan gapi yo'q edi. G'azablangan, lablarida tishlagan javob bilan u ko'zlarini ochdi va ko'rdi. U ko'rdi va baqirdi, men ko'raman. Birinchi qichqiriq aql bovar qilmaydigan edi, lekin ikkinchi va uchinchi bilan, keyin esa aniq o'sdi. Ko'ryapman, tushundim, u xotinini jinnidek quchoqladi, keyin yugurib borib, doktorning xotinini ham quchoqladi, uni birinchi marta ko'rayotgan edi, lekin u kimligini bilardi, va doktor, va qora ko'zoynakli qiz va qora bog'ichli chol, uni adashtira olmadi va ko'zlari xochli bolakay, xotini uning orqasidan ketib, quchoqlashni xohlamadi uni ham quchoqlang, endi u shifokorga murojaat qildi, tushundim, tushundim, do'xtir, u sizga o'xshab murojaat qilmadi, ularning jamiyatida deyarli odat bo'lib qolgan edi, kim birdaniga o'zgarish sababini tushuntirib bersin, shifokor esa: "Yaxshi ko'ryapsizmi, avvalgidek, oqlik belgisi yo'qmi, to'g'rimi, umuman ko'rmayapman, umuman olganda, men uchun bundan ham unchalik yaxshi emasdek tuyuladi. hech qachon kiyilmagan ko'zoynak. Shunda doktor hamma nimani o'ylayotganini aytdi lekin baland ovozdagi aytilishga jur'at etmadi, Balki bu ko'rlik tugab qolgandir, balki hammamiz ko'zimizni tiklay boshlagandirmiz, bu so'zlardan do'xtirning xotini yig'lab yubordi, xursand bo'lishi kerak edi, yig'lab yubordi, insoniy reaksiyalar qanday g'alati, albatta, xudoyim, uni ruhan tushundi, chunki u juda xursand edi. chidamlilik to'satdan tugadi, u endigina tug'ilgan chaqaloqqa o'xshardi va bu yig'lash uning birinchi va hali ham ongsiz hayqirig'i edi. It ko'z yoshlarini yalab, uning oldiga keldi, ularga qachon kerakligini biladi, shuning uchun shifokorning xotini unga yopishdi, chunki u hali ham erini sevmagani uchun emas, balki u erda hammani yaxshi ko'rmagani uchun emas, balki o'sha paytda uning yolg'izlik tuyg'usi shunchalik kuchli va chidab bo'lmas ediki, u faqat g'alati tashnalik bilan uni choy ichishi mumkin deb o'ylardi.

Umumiy shodlik o'rnini asabiylik egalladi, Xo'sh, endi nima qilamiz, deb qora ko'zoynakli qiz so'ragan edi, bo'lgan voqeadan keyin uxlay olmayman, hech kim qo'lidan kelmaydi, menimcha, shu yerda o'tirishni davom ettirishimiz kerak, dedi qora bandajli chol, u hamon ikkilanib turgandek gapini uzib qo'ydi, lekin keyin gapini tugatdi, kutamiz. Ular kutishdi. Chiroqning uchta alangasi yuzlar doirasini yoritib turardi. Avvaliga ular qanday bo'lganini, bu o'zgarish faqat uning ko'zlarida sodir bo'lganmi yoki u ham miyasida nimanidir his qilganmi, aniq tushunishni istab, jonli gaplashishdi, keyin asta-sekin so'zlar o'chib ketdi, bir nuqtada birinchi ko'r erkak xotiniga ertasi kuni uyga qaytishlarini aytishni esladi, lekin men hali ham ko'rman, u javob berdi: "Buning ahamiyati yo'q, shuning uchun men u erda kimning o'zi eshitganini eshitdim. himoya qilish, mag'rurlik va hokimiyatni ko'rsatish kabi oddiy so'zlarda turli xil his-tuyg'ularni birlashtirish mumkin edi. Kechqurun, chiroqning moyi tugab, zo'rg'a miltillayotgan paytda, ikkinchisi qora ko'zoynak taqqan qiz edi. U doim ko'zlari ochiq turardi, go'yo ko'rishi ular orqali kirib borishi kerak, ichkaridan tiklanmasligi kerak edi, birdan dedi: "Menimcha, ehtiyotkor bo'lgani ma'qul edi, hamma holatlar bir xil emas, hatto ko'rlik yo'q, faqat ko'rlar bor, deyishadi, vaqt tajribasi shuni ko'rsatdiki, faqat ko'r borligini bizga ko'rsatgan. Bu yerda allaqachon uch nafar ko'r odam bor, yana biri paydo bo'lsa, ko'pchilik bo'lardi, lekin ko'rish quvonchi boshqalarga kelmaganida ham hayot ular uchun osonlashgan bo'lardi, shu kungacha bo'lgan azob-uqubatlarga emas, birgina ayolning erishgan ahvoliga qarang, uzilgan arqonday, endi tinimsiz taranglikka bardosh bera olmaydigan buloqday. Balki shuning uchun ham qora ko'zoynakli qiz uni birinchi bo'lib quchoqladi, keyin ko'z yoshlarini yalagan it birinchi bo'lib kimga yugurishni bilmadi, chunki ikkalasi ham yig'layotgan edi. Ikkinchi quchoq qora bog'ichli chol uchun edi, endi so'zning qanchalar qimmatligini bilib olamiz, bizni bir kun avval o'sha suhbat shunchalik ta'sir qildiki, undan bu ikkisi bo'ladi degan yoqimli kelishuv tug'ildi.

birga yashaymiz, lekin hozir vaziyat o'zgardi, qora ko'zoynakli qizning oldida keksa odam bor, uni endi ko'rish mumkin, hissiy idealizatsiyalarga chek qo'yilgan, cho'l orolining aldamchi uyg'unligi, ajinlar ajinlar, kallik - kallik, qora bandaj bilan ko'r ko'z o'rtasida farq yo'q, men uni diqqat bilan aytdim, lekin men uni boshqa so'zlar bilan aytdim siz bilan birga yashar edingiz va u javob berdi: Men sizni yaxshi bilaman, siz men bilan yashayotgan odamsiz, oxir-oqibatda ular ko'rinmoqchi bo'lganidan ham qimmatroq so'zlar bor va bu quchoq ular kabi qimmatlidir. Tong otayotganda ko'rgan uchinchisi tabib edi, endi shubhaga o'rin yo'q edi, ko'rishlari va dam olishlari vaqt masalasi edi. Tabiiy va bashorat qilinadigan portlashlar o'tib ketgandan so'ng, ular haqida oldindan etarli ma'lumot bergan va endi takrorlashning hojati yo'q, garchi biz ushbu haqiqiy voqeaning bosh qahramonlari haqida gapirayotgan bo'lsak ham, shifokor o'zi kutgan savolni berdi: Tashqarida nima bo'lyapti? Javob ular turgan binoning o'zidan keldi, pastki qavatdan kimdir maydonchaga chiqdi, ko'ryapman, ko'raman, agar ishlar shu yo'l bilan ketsa, bayramona shahar ustidan quyosh chiqadi.

Ertalabki ziyofat bayramona edi. Stol ustidagi narsa kichkinaligidan tashqari, oddiy ishtahasi bilan har qanday odamni jirkandirar edi, har doimgidek ko'tarilish paytlarida bo'ladigan tuyg'ular kuchi ochlik o'rnini egallagan, quvonchlari ovqat bo'lgan, hech kim shikoyat qilmagan, hatto ko'r bo'lganlar ham xuddi ko'rayotgan ko'zlari o'zlarinikidek kulishardi. uyimdan shu yerda edim desam, ota-onam paydo bo'lsa, meni izlashlari mumkin, meni o'zing bilan olib ket, tashqarida nima bo'layotganini bilmoqchiman, dedi qora bandajli chol, biz ham chiqamiz, dedi birinchi ko'r xotiniga, balki o'sha yozuvchi hozir ko'rar va uyga qaytishni o'ylayotgandir, yo'lda men ham xuddi shu qadah bilan yeydigan narsa topishga harakat qilaman, dedi qiz. Bir necha daqiqadan so'ng, ular yolg'iz qolganlarida, shifokor borib xotinining yoniga o'tirdi, divanning bir chekkasida ko'zlari chaqnagan bola mudrab o'tirdi, it ko'z yoshlarini yalab, oldingi panjalarida tumshug'ini yotardi va hushyor ekanligini ko'rsatish uchun ko'zlarini ochib-yopib yotardi, ovozlar o'zgargan shovqin eshitildi, ko'chalar to'lib-toshgan edi. qarang, ko'zlari ochilib qolganlar aytdilar, birdan tiklanayotganlar ham aytdilar, ko'rdim, ko'ryapman, rostini aytsam, ko'rman, deyishsa, o'zga dunyodan kelgandek tuyula boshladi. Ko'zlari chaqchaq bola ming'irladi, ehtimol tush ko'rdi, balki onasini ko'rib, "Meni ko'ryapsizmi, endi ko'ryapsizmi?" deb so'rardi. Do'xtirning xotini so'radi ular-chi, do'xtir: Bu odam uyg'onganida tuzalib ketsa kerak, boshqalarnikidan farqi bo'lmasa kerak, endi ko'zlari tiklangan bo'lsa kerak, faqat qora bandajli odamimiz hayratda qoladi, bechora, Nega, kataraktadan, ko'zdan kechirganimdan beri qancha vaqt o'tgan bo'lsa, u bulutdek bo'lib qoladi. hayot o'z holiga qaytsa, hammasi ishlay boshlasa, uni operatsiya qilaman haftalar masalasi, Nega ko'r bo'lib qoldik, bilmadim, balki bir kun kelib tushunar, o'ylaganimni aytsammi, Ayt, biz ko'r emasmiz, menimcha, biz ko'r, ko'r kim ko'r, ko'r, kim ko'r, ko'r, kim ko'r, ko'r, kim ko'r, ko'r, kim ko'r, ko'r, ko'r, ko'r.

Doktorning xotini o'rnidan turib, deraza oldiga bordi. U axlatga burkangan ko'chaga, baqirayotgan va qo'shiq aytayotgan odamlarga qaradi. Keyin u boshini osmonga ko'tardi va hamma narsa oq ekanligini ko'rdi. Mening navbatim, deb o'yladi u. To'satdan qo'rquv uni pastga qaratdi. Shahar hali ham o'sha erda edi.

Matn ma'lumotlari

Kitob bolgariyanchadan tarjima qilindi.
Muallif ruxsatisiz kitobni nashr qilish mumkin emas.
Kitobni elektron variantini tarqatish uchun taqiq yo'q

Xose Saramago

Ko'rlik haqidagi insho, 1995 yil

Nashr:

Xose Saramago. Ko'rlik

Portugal, birinchi nashr

Tarjima: Vera Kirkova-Jekova

Muharrir: Snezina Tomova

Korrektor: Sonya Ilieva

Muqova rassomi: Stefan Kasarov

Format: 84×108/32

Chop etilgan avtomobillar: 19.25

Matbuot oldidan: Stoyan Kamburov

Bosmaxona: "Simolini"

IC "Hummingbirds", 2011 yil

ISBN: 978-954-529-847-9

“Mening kutubxonam”dan yuklab olingan: <http://chitanka.info/text/35650>

Oxirgi tahrir: 2015 yil 10 oktyabr, 15:49